

§ 41 Årsredovisning 2017 för Södertälje kommun

Dnr: KS 18/105

Sammanfattning av ärendet

Årsredovisningen avslutar uppföljningen av årets verksamhet och utgör grunden för en samlad uppföljning och analys av året som gått. Den ska ge fullmäktige en fullständig och rättvisande bild över kommunens samlade finansiella ställning och utveckling samt utgöra underlag för kommunfullmäktiges beslut om hur nämndernas resultat ska regleras. Årsredovisningen ska tillsammans med nämndernas och styrelsers årsrapporter och revisionsberättelser ligga till grund för fullmäktiges prövning av ansvarsfrihet för det gångna årets förvaltning.

Kommunkoncernen uppvisar ett positivt samlat resultat på 805 mkr jämfört med ett resultat på 1 071 mkr för år 2016. Årsresultat hänför sig bland annat till att kommunen har ett positivt resultat med 429 mkr vilket sammantaget bedöms som bra. Nettokoncernskulden per 31 december 2017 uppgick till 141 tkr/invånare, att jämföra med skuldalet 146,5 tkr/invånare föregående år. Kommunkoncernens soliditet exklusive pensionsåtaganden uppgick till 29,9 procent jämfört med föregående år då den låg på 25,9 procent.

Av de av KF:s beslutade verksamhetsmål har 20 av 27 bedömning lägst *Ok* och sju verksamhetsmål får bedömningen *Har brister*. Samtliga finansiella mål är uppfyllda med nivå *Bra*. För Södertälje kommun som arbetsgivare bedöms två KF-mål som *Bra* och två bedöms *Har brister*.

Årsredovisningen innefattar en fristående **sammanfattande** årsrapport avseende kommunstyrelsens uppsikt över nämnderna.

Beslutsunderlag

Skrivelse från S, MP och V den 6 april 2018

Kommunstyrelsens kontors tjänsteskrivelse den 22 mars 2018

Årsredovisning 2017 för Södertälje kommun

Årsrapport kommunstyrelsens uppsikt avseende nämndernas årsrapport med bilagor den 22 mars 2018

Ajournering

På förslag från ordföranden ajourneras sammanträdet i 10 minuter och återupptas därefter.

Yrkanden

Kommunstyrelsens ordförande Boel Godner (S), Ewa Lofvar Gerdsdotter (MP) och Erika Murga (V) yrkar bifall till föreliggande förslag med komplettering av de tillägg som framgår av den vid sammanträdet utdelade skrivelsen från S, MP och V.

Marita Lärnestad (M) yrkar beträffande den sista beslutspunkten, l) att kommunstyrelsen ska överlämna bokslutet till kommunfullmäktige och föreslå fullmäktige att besluta att man har tagit del av bokslutet. Marita Lärnestad yrkar vidare att punkterna j) och k) i det beslutsförslag som återfinns i skrivelsen från S, MP och V ska återremitteras för en fördjupad analys.

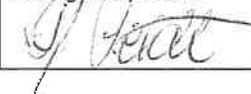
Justerandes signum

Anslagsdatum

2018-04-17

Utdragsbestyrkande

Mats Siljebrand (L) och Tage Gripenstam (C) instämmer i yrkandet från Marita Lärnestad (M) om återremiss av punkterna j) och k). Mats Siljebrand och Tage Gripenstam (C) yrkar i övrigt bifall till de föreslagna beslutspunkterna i skrivelsen från S, MP och V.

Tommy Hansson (SD) yrkar beträffande beslutspunkterna a)-k) att dessa ska återremitteras för en förnyad analys. Beträffande beslutspunkt l) yrkar Tommy Hansson att man ska ta del av årsredovisningen och således inte godkänna denna.

Propositionsordning

Ordföranden ställer först proposition om bifall eller avslag på de båda yrkandena om återremiss från Marita Lärnestad (M) m fl respektive Tommy Hansson (SD) och finner då att kommunstyrelsen beslutat att avslå återremissyrkandena.

Ordföranden ställer därefter proposition på yrkandena från ordföranden m fl om bifall till samtliga beslutspunkter respektive yrkandena från Marita Lärnestad (M) och Tommy Hansson (SD) om att beträffande beslutspunkt l), den sista beslutspunkten. Ordföranden finner då att kommunstyrelsen beslutat anta samtliga beslutspunkter i enlighet med yrkandet från ordföranden.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen har prövat och funnit att kommunens hel- och delägda (ägarandel mer än 50 %) aktiebolag har bedrivit verksamheten i förenlighet med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- a) Kommunstyrelsen anhåller om att få överskrida budgeten för nya KF-investeringar 2017 med 1 076 tkr utan att budgeten 2018 minskas med samma summa. Detta motiveras med att investeringsutrymmet i kommunen som helhet inte har överskridits.
- b) Tekniska nämnden anhåller om att få överskrida budgeten för nya KF-investeringar 2017 med 8 736 tkr utan att budgeten 2018 minskas med samma summa. Detta motiveras med att investeringsutrymmet i kommunen som helhet inte har överskridits.
- c) Kommunstyrelsen tillstyrker att kompensation fördelas till nämnderna för uppkomma kapitalkostnader i samband med investeringar inom budgeterade medel för Södertäljelyftet med följande fördelning av kapitalkostnader för 2018 avseende genomförda investeringar 2017
 - Enhörna KDN 41 tkr
 - Hölö-Mörkö KDN 42 tkr
 - Järna KDN 80 tkr
 - Vårdinge-Mölnbo KDN 90 tkr
 - Tekniska nämnden 1 140 tkr
 - Kultur- och fritidsnämnden 207 tkr.
- d) Finansiering sker från kommunstyrelsens anslag under centrala poster, för kompensation av kapitalkostnader med 1,6 mkr.

Justerandes signum 	Anslagsdatum 2018-04-17	Utdragsbestyrkande
---	----------------------------	---

- e) Miljönämnden får en investeringsbudget på 1,3 mkr för nämndinvesteringar för utbyte av verksamhetssystem. Finansiering sker inom likviditeten.
- f) Tekniska nämndens investeringsbudget för 2017 utökas med 12 mkr för förbättringar av gatu- och vägnätet (underhåll, GC-vägar, trafiksäkerhetsåtgärder mm). Kultur- och fritidsnämndens investeringsbudget för 2017 utökas med 3 mkr för upprustning av idrottsanläggningar. Stadsdirektören bemyndigas att besluta om omfördelning av dessa investeringsmedel mellan tekniska nämnden, kultur- och fritidsnämnden och kommundelsnämnderna.
- g) 12,75 mkr av 2017 års resultat avsätts för att kunna disponeras under 2018 för att öka ett hållbart byggande.
- h) Kommunbidraget utökas med 6,65 mkr till tekniska nämnden och 6,1 mnkr till stadsbyggnadsnämnden.
- i) Fastställer att budgeterad resultatnivå sänks med 12,75 mkr.
- j) 100 mkr av 2017 års resultat avsätts för en kompetensförsörjningsfond för perioden 2018-2021.
- k) Årets resultat på 429 mkr avsätts till det ackumulerade balanserade resultatet varav 12,75 mkr avsätts till ett hållbart byggande och 100 mkr avsätts till en kompetensförsörjningsfond.
- l) Årsredovisningen för Södertälje kommun 2017 godkänns.

Ej deltagande i beslutet

Anne-Marie Larsson (M) anmäler att hon inte deltar i beslutet.

Reservation och särskilda yttranden

Marita Lärnestad (M) anmäler och inger reservation, bilaga § 52 A.

Mats Siljebrand (L) anmäler och inger reservation, bilaga § 52 B.

Tage Gripenstam (C) anmäler och inger reservation, bilaga § 52 C.

Tommy Hansson (SD) anmäler och inger reservation, bilaga § 52 D.

David Winerdal (KD) anmäler och inger särskilt yttrande, bilaga § 52 E.

Anne-Marie Larsson (M) anmäler och inger särskilt yttrande, bilaga § 52 F.

Beslutet skickas till

Akten

Justerandes signum 	Anslagsdatum 2018-04-17	Utdragsbestyrkande
---	----------------------------	---

TJÄNSTESKRIVELSE

2018-03-22

Kommunstyrelsens kontor

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Årsredovisning 2017 för Södertälje kommun

Dnr: KS 18/105

Sammanfattning av ärendet

Årsredovisningen avslutar uppföljningen av årets verksamhet och utgör grunden för en samlad uppföljning och analys av året som gått. Den ska ge fullmäktige en fullständig och rättvisande bild över kommunens samlade finansiella ställning och utveckling samt utgöra underlag för kommunfullmäktiges beslut om hur nämndernas resultat skall regleras. Årsredovisningen ska tillsammans med nämndernas och styrelsers årsrapporter och revisionsberättelser ligga till grund för fullmäktiges prövning av ansvarsfrihet för det gångna årets förvaltning.

Kommunkoncernen uppvisar ett positivt resultat på 805 mnkr jämfört med ett resultat på 1 071 mnkr för år 2016. Årets resultat hänför sig bland annat till att kommunen har ett positivt resultat med 429 mnkr vilket sammantaget bedöms som bra. Nettokoncernskulden per 31 december 2017 uppgick till 141,0 tkr/invånare, att jämföra med skuldalet 146,5 tkr/invånare föregående år. Kommunkoncernens soliditet exklusive pensionsåtaganden uppgick till 29,9 procent jämfört med föregående år då den låg på 25,9 procent.

Av de av KF:s beslutade verksamhetsmål har 20 av 27 bedömning lägst *Ok* och sju verksamhetsmål får bedömningen *Har brister*. Samtliga finansiella mål är uppfyllda med nivå *Bra*. För Södertälje kommun som arbetsgivare bedöms två KF-mål som *Bra* och två bedöms *Har brister*.

Årsredovisningen innefattar en fristående sammanfattande årsrapport avseende kommunstyrelsens uppsikt över nämnderna.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens kontors tjänsteskrivelse 2018-03-22

Årsrapport kommunstyrelsen uppsikt avseende nämndernas årsrapport med bilagor 2018-03-22

Årsredovisning Södertälje kommun 2017

Ärendet

Årsredovisningen avslutar uppföljningen av årets verksamhet och utgör grunden för en samlad uppföljning och analys av året som gått. Den ska ge fullmäktige en fullständig och rättvisande bild över kommunens samlade finansiella ställning och utveckling samt utgöra underlag för kommunfullmäktiges beslut om hur resultatet skall regleras. Årsredovisningen ska tillsammans med nämndernas och styrelsers årsrapporter och revisionsberättelser ligga till grund för fullmäktiges prövning av ansvarsfrihet för det gångna årets förvaltning. Med kommunen i detta sammanhang omfattas, inte bara den verksamhet som drivs under så kallad offentligrättsliga former, utan även sådan verksamhet som bedrivs i form av aktiebolag och som ägs till mer än 50 procents samt stiftelser.

Utvecklingen mot resultatstyrning ökar kraven på nämnderna att informera kommunfullmäktige om hur de fullföljt delegerat uppdrag, riktlinjer för verksamheten, om de mål som fastställts i budgeten uppnåtts

och hur effektivt anvisade resurser använts. Årsredovisningen är i sin utformning analyserande men också framåtsyftande och utgör därför underlag för planering och utveckling av verksamheten.

Kommunkoncernen uppvisar ett positivt resultat på 805 mnkr jämfört med ett resultat på 1 071 mnkr för år 2016. Årets resultat hänför sig bland annat till att kommunen har ett positivt resultat med 429 mnkr och bedöms sammantaget som bra. Bolagskoncernen har ett positivt resultat efter skatt på 383 mnkr. Samtliga nämnder, utom miljönämnden och överförmyndarnämnden, visar positiva resultat jämfört mot budget. Kommunstyrelsen har granskat samtliga nämnders årsrapporter och bedömning är att analysen av nämndernas resultat försvåras av att det saknas nyckeltalsjämförelser med andra kommuner och i flera fall analys över kostnadsnivåer, volymutveckling och verksamhetsresultat. Även nämndernas prognoser har innehållit brister då bedömningar och kvantifiering av prognoserna väsentligt avvikit från utfallet.

Årets balanskravsresultat blev 397 mnkr efter justeringar för reavinster. Det ackumulerade resultatet är 1 273 mnkr efter avsatta resultatmedel för särskilda ändamål. Nettokoncernskulden per 31 december 2017 uppgick till 141,0 tkr/invånare, att jämföra med skuldalet 146,5 tkr/invånare föregående år. Minskningen under året beror på en lägre låneskuld med 630 mkr tillsammans med en befolkningsökning på 1 401 personer.

Kommunens soliditet exkl. pensionsåtaganden uppgick till 30,3 procent jämfört med föregående år då den låg på 27,0 procent. Förändringen beror främst på ett positivt resultat och en minskad låneskuld, där resultatförbättringen till en inte oväsentlig del beror på intäkter av engångskaraktär

Av de av KF:s beslutade verksamhetsmål har 20 av 27 bedömning lägst *Ok* medan sju verksamhetsmål får bedömningen *Har brister*. Samtliga finansiella mål är uppfyllda med nivå *Bra* tillsammans med två av arbetsgivarmålen medan övriga två arbetsgivarmål får bedömningen *Har brister*.

Kommunstyrelsen har att fatta årligt beslut, i enlighet med kommunallagen 6 kap 1 a §, för varje sådant aktiebolag som är hel- eller delägt (ägarandel mer än 50 %) pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Verksamhetsföremålet i bolagsordningarna och uppföljning av ägardirektiven har gjorts i Telge AB:s årsrapport till kommunstyrelsen. Bedömningen är att samtliga hel- och delägda bolag har bedrivit sina verksamheter i enlighet med dessa.

Utnyttjandet av investeringsbudgeten har ökat väsentligt bl.a. beroende på ett större fokus på genomförandegraden. Både tekniska nämnden och kommunstyrelsen har överskridit sin investeringsbudget för KS/KF-investeringar. Kommunstyrelsen kontor bedömer att kommunstyrelsen och tekniska nämnden överskridandet av investeringsbudgeten inryms i det totala investeringsutrymmet för 2017, följaktligen krävs det inte en minskning av investeringsanslaget med motsvarande för 2018.

Tillämpningen av den nya investeringsprocess som kommunfullmäktige beslutade om i december 2017 ska leda till ännu högre genomförandegrad och förbättrad styrning.

Miljönämnden begär en utökad investeringsram för nämndinvesteringar 2018 med 1,3 mkr. Detta med anledning av att det planerade bytet av verksamhetssystem har försenats från 2017 till 2018. Miljönämnden har ingen investeringsbudget att omprioritera inom under 2018. Kommunstyrelsen kontor föreslår att miljönämnden får en nämndbudget på 1,3 mkr för 2018 att använda till ett nytt verksamhetssystem.

Internkontrollen har utförts och rapporterats till kommunfullmäktige enligt plan, där samtliga nämnder redovisat resultatet av den verksamhetsspecifika internkontrollen i samband med årsbokslutet med varierande resultat.

Under året har ett stort arbete genomförts med att utveckla både verksamhetsplaner och att införa övergripande arbetsplaner för respektive kontor. Under året har också ett ärende gällande uppsiktsplikten

beslutats, där det ska fortsätta att utredas om hur kommunstyrelsen ska genomföra och säkerställa arbetet med uppsiktsplikten för hela kommunkoncernen.

Kommunstyrelsens föreslår vidare att kommunens resultat på 429 mkr avsätts till det ackumulerade balanserade resultatet för att garantera en långsiktigt jämn servicenivå för kommuninvånarna.

För att öka ett hållbart byggande beslutade kommunstyrelsen 2018-02-23 att av årets resultat ska 12,75 mnkr avsättas i samband med årsbokslutet för att kunna disponeras 2018. Detta innebär att det budgeterade resultatet för 2018 sänks med 12,75 mnkr för att finansiera en utökning av kommunbidraget för tekniska nämnden med 6,65 mnkr och stadsbyggnadsnämnden med 6,1 mnkr. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att avsätta 12,75 mnkr av årets resultat om 429 mnkr för att ytterligare stärka kommunens insatser.

Kapitalkostnadskompensationer avseende Södertäljelyftet är inte inkluderat i Mål- och budget 2017-2019 och inte heller i Mål- och budget 2018-2020. Kommunstyrelsens kontor gör bedömningen att kompensationer inte behöver utgå för 2017. För 2018 är bedömning däremot att kapitalkostnadskompensationer kan inrymmas i 2018 års budget. Eventuella tillkommande kostnader beaktas i Mål- och budget 2019-2021.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att årsredovisningen godkänns.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Kommunens ekonomiska ställning har genom årets resultat på 429 mnkr stärkt det ackumulerade balansresultatet till 1 273 mnkr. Bolagkoncernen har ett positivt resultat på 383 mnkr.

Förslag till kommunstyrelsens beslut:

1. Kommunstyrelsen har prövat och funnit att kommunens hel- och delägda (ägarandel mer än 50 %) aktiebolag har bedrivit verksamheten i förenlighet med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
2. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:
 - a) Kommunstyrelsen anhåller om att få överskrida budgeten för nya KF-investeringar 2017 med 1 076 tkr utan att budgeten 2018 minskas med samma summa. Detta motiveras med att investeringsutrymmet i kommunen som helhet inte har överskridits.
 - b) Tekniska nämnden anhåller om att få överskrida budgeten för nya KF-investeringar 2017 med 8 736 tkr utan att budgeten 2018 minskas med samma summa. Detta motiveras med att investeringsutrymmet i kommunen som helhet inte har överskridits.
 - c) Kommunstyrelsen tillstyrker att kompensation fördelas till nämnderna för uppkomma kapitalkostnader i samband med investeringar inom budgeterade medel för Södertäljelyftet med följande fördelning av kapitalkostnader för 2018 avseende genomförda investeringar 2017
 - Enhörna KDN 41 tkr
 - Hölö-Mörkö KDN 42 tkr
 - Järna KDN 80 tkr
 - Vårdinge-Mölnbo KDN 90 tkr
 - Tekniska nämnden 1 140 tkr
 - Kultur- och fritidsnämnden 207 tkr.

Finansiering sker från kommunstyrelsen anslag, under centrala poster, för kompensation av kapitalkostnader med 1,6 mnkr.

- d) Miljönämnden får en investeringsbudget på 1,3 mnkr för nämndinvesteringar för utbyte av verksamhetssystem. Finansiering sker inom likviditeten.
- e) 12,75 mnkr av 2017 års resultat avsätts för att kunna disponeras under 2018 för att öka ett hållbart byggande.
- f) Kommunbidraget utökas med 6,65 mnkr till tekniska nämnden och 6,1 mnkr till stadsbyggnadsnämnden
- g) Fastställer att budgeterad resultatnivå sänks med 12,75 mnkr
- h) Årets resultat på 429 mkr avsätts till det ackumulerade balanserade resultatet varav 12,75 mnkr avsätts till ett hållbart byggande.
- i) Årsredovisningen för Södertälje kommun 2017 godkänns.

Rickard Sundbom

Stadsdirektör

Magnus Claesson

Ekonomi- och finansdirektör

Handläggare: Vivian Ichu

Ekonomistrateg

Ekonomiavdelningen

Telefon (direkt): 08-523 020 95

E-post: vivian.ichu@sodertalje.se

Beslutet skickas till

KF

Akten

Samtliga nämnder

Samtliga kontorschefer

Ksk – redovisning och ekonomisupport

| 2018-03-22

Årsredovisning 2017

Södertälje kommun

Innehållsförteckning

1.	Kommunstyrelsens ordförande har ordet.....	4
2.	Om årsredovisningen.....	5
2.1	Årsredovisningens delar.....	5
3.	Väsentliga händelser under året.....	6
4.	Omvärldsanalys.....	7
4.1	Befolkningsutveckling.....	7
4.2	Ekonomiska förutsättningar.....	9
4.3	Näringsliv.....	9
4.4	Arbetsmarknad.....	10
4.5	Trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete.....	10
4.6	Lägre andel nyanlända till Södertälje.....	10
4.7	Framtidsbedömningar.....	10
5.	God ekonomisk hushållning.....	11
5.1	Mål och målluppföljning.....	12
5.2	Ekonomi.....	12
5.3	Kommunstyrelsen uppsikt.....	24
6.	Personalredovisning.....	25
6.1	Personalstrategiskt perspektiv.....	25
6.2	Personalstruktur.....	25
6.2.1	Rekrytering.....	26
6.3	Hälsa och arbetsmiljö.....	26
6.4	Personalkostnader.....	28
7.	Ekonomisk och finansiell analys för kommunen.....	29
7.1	Resultat.....	29
7.1.1	Balanskravsutredning.....	29
7.2	Kapacitet.....	30
7.2.1	Soliditet.....	30
7.2.2	Finansnetto.....	30
7.3	Risk.....	31
7.3.1	Pensionsåtaganden.....	31
7.4	Kontroll.....	32
7.4.1	Budgetföljsamheten.....	32
7.4.2	Prognossäkerhet.....	32
8.	Driftsredovisning.....	32
8.1	Nämndernas resultat.....	33
8.2	Kommunens intäkter.....	35
8.2.1	Verksamhetens intäkter.....	35
8.3	Kommunens kostnader.....	36
8.3.1	Externa utförare.....	36

9.	Investeringsredovisning.....	36
9.1	Investeringar i kommunen.....	36
9.1.1	KS/KF-investeringar.....	38
9.1.2	Nämndbeslutade investeringar.....	38
9.1.3	Södertäljelyftet.....	38
9.2	Kommunkoncerngemensam investeringsprocess.....	39
10.	Ekonomisk och finansiell analys kommunkoncernen.....	39
10.1	Resultat.....	39
10.2	Finansnetto.....	40
10.3	Soliditet.....	40
10.4	Bolagskoncernen.....	40
10.4.1	Resultat.....	40
10.4.2	Ekonomisk utveckling per bolag.....	41
11.	Finansiell riskhantering.....	43
11.1	Låneportfölj.....	43
11.2	Finansieringsrisk.....	43
11.2.1	Likviditetsrisk.....	44
11.2.2	Upplåningsrisk.....	44
11.2.3	Ränterisk.....	44
11.3	Säkringsdokumentation.....	45
12.	Ekonomisk redovisning.....	48
12.1	Redovisningsprinciper.....	48
12.2	Fem år i siffror.....	50
12.3	Resultaträkning kommun / koncern.....	51
12.4	Balansräkning kommun / koncern.....	52
12.5	Kassaflödesanalys kommun / koncern.....	53
12.6	Noter.....	54
13.	Södertälje kommuns verksamheter.....	63
13.1	Södertälje kommuns organisation.....	63
13.2	Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och överförmyndarnämnden.....	63
13.3	Utbildning.....	64
13.4	Arbete och försörjning.....	69
13.5	Individ- och familjeomsorg.....	71
13.6	Stöd och service för personer med funktionsnedsättning.....	73
13.7	Äldreomsorg.....	75
13.8	Kultur och fritid.....	76
13.9	Miljö.....	78
13.10	Samhällsbyggnad och offentlig miljö.....	80
14.	Ordlista och begreppsförklaringar.....	83
15.	Revisionsberättelse för år 2017.....	84

1. Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Det är med glädje som 2017 kan summeras. Det är tydligt att väldigt många kurvor just nu pekar åt rätt håll för Södertälje kommun. De tunga moln som under några år hängde tungt över Södertälje har bytts till märkbara förbättringar och en spirande optimism. Det är frukten av ett hårt och medvetet arbete på flera fronter.

Barn och ungas uppväxt är vår främsta prioritet och det är därför extra glädjande att konstatera att skolresultaten för sjunde året i rad har förbättrats. Behörigheten till gymnasiet är nu högre än rikssnittet. Grunden för detta är ett systematiskt, forskningsbaserat och långsiktigt arbete. Prioriteringen av våra barns utbildning är viktig för det är genom skolan vi har möjlighet att nå alla och skapa likvärdiga förutsättningar. Många barns utgångsläge är tuftt, men det får inte sänka våra förväntningar på vad de ska åstadkomma. De växer upp på en plats med möjligheter för den som anstränger sig och gör sitt bästa, oavsett vilken bakgrund man har. I Södertälje är det till exempel fullt möjligt för ett barn som växer upp i trångboddhet, segregation och fattigdom att göra en omvälvande resa till en hög chefsposition på några av vårt lands mest spännande exportföretag. Vi ska göra det möjligt för fler barn och unga att göra denna typ av klassresor.

Södertälje är just nu inne i en de mest expansiva perioder någonsin. Bostadsbyggandet är på rekordnivåer. Inte sedan 1975 har det byggstartats så många bostäder som 2017. Allt detta behövs, vi är snart 100 000 invånare i kommunen. Under de kommande 20 åren planeras det för 20 000 nya bostäder. Målsättningen är att bygga samman stadens olika delar, förtäta och bygga en hållbar och modern stadsmiljö.

Forskning och utbildning är en framtidsfråga för Södertälje, men också för svensk exportindustri. Genom att säkra kompetensförsörjningen kan tillverkningsindustrin finnas kvar och utvecklas i framtiden. Industrierna behöver samhällets omfamning. Det är fantastiskt att vi fem år efter beskedet om nedläggningen av AstraZenecas forskning i Södertälje kan visa upp den storsatsning på högre utbildning, forskning och innovation som Södertälje Science Park innebär. Det som är unikt med Södertälje Science Park är att akademi, industri och det offentliga samarbetar på riktigt, det är verkligen tillsammans vi gör detta. KTH, Scania, AstraZeneca, Acturum och Södertälje kommun. Tillsammans lyckades vi visa att Södertälje är rätt plats för en svensk kunskapsmiljö inom hållbar produktion. Vi har vänt utvecklingen. AstraZeneca bygger ytterligare en fabrik i Södertälje och Scania har fler anställda än någonsin. En sann framgångssaga. Det täta samarbetet mellan näringsliv, akademi och det offentliga ger ringar på vattnet och skapar nya spännande möten och affärsmöjligheter. Genom KTH:s nya campus och utvecklingen av norra stadskärnan lyfts också Södertälje som stad. Min förhoppning är att vi får fler utbildade ingenjörer, ökat samarbete mellan alla aktörer, fler företag inom temat hållbar produktion och ett sprudlande stadsliv.

Arbetet med att göra Södertälje till en trygg och säker kommun och motverka organiserad brottslighet är en viktig och långsiktig uppgift som vi tar oss an genom ett brett och genomgripande samarbete med polisen och andra ansvariga myndigheter. Ett samarbete som lyfts fram som en förebild och modell för övriga Sverige. Vi sitter dock inte stilla utan fortsätter att tillsammans fördjupa och utveckla samarbetet. Det viktigaste trygghetsskapande arbetet som kommunen genomför är att prioritera barn och ungas lärande och uppväxtmiljöer.

I ett läge med höjda förväntningar och högt tempo krävs det att den kommunala organisationen står för trygghet, tydlighet och ansvarstagande. Grunden läggs genom ordning och reda i ekonomin. Både för kommunen och bolagskoncernen redovisas även för 2017 för mycket goda resultat. Det samlade resultatet för kommunkoncernen är 805 miljoner kronor. Låneskulden har sedan 2013 minskat med över tre miljarder kronor. Södertälje den kommun i Sverige som i särklass har amorterat mest på låneskulden de senaste åren. En god ekonomi är givetvis viktigt, men för att kommunen ska klara av sitt välfärdsuppdrag är det även viktigt med en motiverad och frisk personal. Att minska de höga sjuktalet i Södertälje kommun är därför fortsatt ett prioriterat område. Det är därför glädjande att trenden med minskande sjukfrånvaro fortsätter. Det är fortfarande för tidigt att dra för långtgående slutsatser om orsaker, men det är ändå oerhört positivt att vi nu ser detta trendbrott. Det kommer också efter en kraftsamling genom det treåriga projektet "Hållbar arbetshälsa", som på ett strukturerat sätt utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet utvecklar metoder för att öka frisknärvaron bland personalen. Erfarenheterna från detta projekt kommer att tas om hand och under 2018 och implementeras som en del i ordinarie verksamhet.

För att sammanfatta kan jag konstatera att visst har vi det tuftt ibland och det krävs svåra politiska beslut men det går sannerligen åt rätt håll. Steg för steg bygger vi ett Södertälje som håller samman och är redo för att möta framtiden.

Boel Godner

Kommunstyrelsens ordförande (S)

2. Om årsredovisningen

Årsredovisningen ska tillsammans med nämndernas årsrapporter och revisionsberättelser ligga till grund för fullmäktiges prövning av nämndernas ansvarsfrihet för det gångna årets förvaltning. Den ska ge fullmäktige en rättvisande bild över kommunens samlade finansiella ställning och utveckling och utgöra underlag för kommunfullmäktiges beslut om hur nämndernas resultat skall regleras.

Årsredovisningen är ett analyserande, politiskt beslutsunderlag för kommunfullmäktige. Utvecklingen mot resultatstyrning ökar kraven att informera om hur nämnderna fullföljt delegerat uppdrag. Redovisningen ska också ge en bild av kommunens finansiella ställning och vara en grund för fullmäktiges prövning av nämndledamöternas ansvar. Genom årsredovisningen kan kommunfullmäktige få information om hur nämnderna följt fullmäktiges riktlinjer för verksamheten, om de mål som fastställts i budgeten uppnåtts och hur effektivt anvisade resurser använts. Årsredovisningen är i sin utformning analyserande men också framåtsyftande och utgör därför underlag för planering och utveckling av verksamheten. Detta framåtsyftande motiv ställer krav på att det i verksamhetsanalyserna redovisas problem och utvecklingstendenser, som bland annat kan beaktas i kommande budgetarbete.

Årsredovisningen har ett viktigt syfte i att ge kommunfullmäktige en rättvisande bild över kommunens finansiella ställning och utveckling. Med kommunen avses i detta sammanhang inte bara den verksamhet som drivs under så kallad offentligrättsliga former, även sådan verksamhet som bedrivs i form av aktiebolag, stiftelser, ekonomiska föreningar, ideella föreningar eller handelsbolag skall ingå i redovisningen. Kommunen och dess bolag ska ses som en ekonomisk beslutsenhet, för vilken kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret, såväl ekonomiskt som politiskt.

2.1 Årsredovisningens delar

Inledning

Årsredovisningen inleds med att kommunstyrelsens ordförande ger sin syn på 2017.

Förvaltningsberättelse

Inledningsvis beskrivs samhällsutvecklingen i kommunen ur ett omvärldsperspektiv, här redovisas kommunen också de viktigaste händelserna för Södertälje under året som gått. Därefter beskrivs hur Södertälje kommun arbetar med god ekonomisk hushållning, i denna del redovisas även måluppfyllelsen för kommunfullmäktigemålen. I personalavsnittet ges en separat redovisning av kommunen som arbetsgivare och efter den följer en mer ingående beskrivning av kommunens ekonomiska och finansiella situation. Driftsredovisningen redogör för hur nämnderna följt budget och vad aktuella avvikelser beror på. Därefter beskrivs hur kommunen arbetat med investeringar. Förvaltningsberättelsen avslutas med en kort samlad beskrivning av året för kommunkoncernen som helhet samt vilka utförare som ingår i kommunens verksamhet.

Ekonomisk redovisning

Det tredje avsnittet redogör för det ekonomiska resultatet av kommunens och kommunkoncernens verksamhet i resultaträkningen, den ekonomiska ställningen vid årets slut redovisas i balansräkning och kommunens finansiering i kassaflödesanalysen. Avsnittet innehåller också noter och redovisningsprinciper som ger en närmare förklaring av innehållet.

Verksamhetsberättelser

Det fjärde avsnittet är en bilaga till huvuddokumentet och beskriver verksamheterna mer utförligt. Här redovisas hur organisationen för kommunen och kommunkoncernen ser ut. I verksamhetsberättelsen finns en kort beskrivning av varje nämnd och redovisning av det ekonomiska resultatet, nyckeltal, en sammanfattning av årets insatser och framtida utveckling.

3. Väsentliga händelser under året

Södertälje fick en ny stadsdirektör

Rickard Sundbom tillträdde som stadsdirektör den 1 januari 2017. Han var tidigare kommunchef i Lycksele.

Storsatsning på förskollärare och lärare

Under en presskonferens den 7 februari presenterades åtgärder för att förbättra Södertäljes attraktionskraft som lärarkommun. Det handlar om en lönesatsning, stipendier, pengar för lärare för att omsätta forskning i klassrummet och ämnesbaserad kompetensutveckling.

Södertäljes första familjecentral invigdes

Den 10 februari invigdes Södertälje kommuns första familjecentral i Geneta centrum. Kommunen ansvarar för den öppna förskolan och det förebyggande sociala arbetet medan Capio driver barnmorskemottagningen och barnvårdscentralen på uppdrag av Stockholms läns landsting.

Bevattningsförbud

Nivån på grundvatten sjönk till en kritiskt låg nivå. Därför infördes bevattningsförbud i Södertälje och Nykvarns kommuner från och med 2 maj. Förbudet gällde alla med kommunalt vatten, även näringsliv och föreningar. Bevattningsförbudet hävdes den 12 september.

HR-avdelningen är HBTQ-certifierad

Den 21 mars anordnades en ceremoni för att fira HR-avdelningens HBTQ-certifiering. Under ceremonin deltog hela HR-avdelningen, en representant från RFSL, representanter från andra certifierade verksamheter samt fältverksamheten, antivåldscenter och mansmottagningen som nyligen inlett certifieringsprocessen.

Lärare rättade och bedömde nationella prov tillsammans

Drygt 130 lärare i årskurs 1–3 samlades den 27 april i Stadshuset för att tillsammans rätta nationella prov i svenska och svenska som andraspråk, totalt 1800 prov. Det var tredje året vi genomförde samrättning och sambedömning här i Södertälje.

Första spadtaget för etapp 1 i kvarteret Sländan i centrala Södertälje

Under pompa och ståt klippte Boel Godner, kommunstyrelsens ordförande, och Magnolia Bostads vd, Fredrik Lidjan, bandet för de 441 hyreslägenheterna som ska byggas i norra delen av stadskärnan. Detta skedde den 9 maj.

Nationaldagen

Nationaldagen firades traditionsenligt med tal, musik från Kulturskolan och utdelning av S:t Ragnhildutmärkelsen och Struerpokalen. Jan Eliasson, tidigare vice generalsekreterare i FN och f.d. svensk utrikesminister, höll tal. Björn Seeliger belönades med Struerpokalen för 2016 års bästa idrottsprestation bland ungdomar. Vedran Bosnić, huvudtränare för Kings SBBK, fick S:t Ragnhildmedaljen för sin insats för Södertälje och kommunens medborgare

Centrum för professionsutveckling i Södertälje invigdes

Södertälje kommun anslöt sig till samverkansprojektet Centrum för professionsutveckling. Målet är att höja kvaliteten på lärarutbildningen men också att hitta en modell för hur kommuner och högskolor kan samarbeta för att höja kompetensen hos medarbetare.

Medborgardagen

Årets medborgardag hade extra fokus på demokratifrågor. Syftet var att skapa intresse för hur viktigt det är att vara en del av demokratin och att öka allas upplevelse av att kunna påverka. Totalt besökte medborgardagen av 2970 personer.

Naturparkourbana för barn vid Naturskolan

Natur-parkourbanan för barn vid Naturskolan i Södertälje invigdes. Banan har elva spännande stationer där barnen får mäta sig mot djur och deras förmåga att ta sig fram i naturen.

Kickoff Science park skola

Den 26 september inleddes Kickoff för skolan på Södertälje Science Park. Det var ett unikt samarbete där kommun, högskola och näringsliv samarbetade för att inspirera Södertäljes elever till att upptäcka vilka möjligheter som finns inom forskning, utveckling, innovation, entreprenörskap och högre utbildning. Kickoffen var startskottet för invigningen av den stora satsningen Södertälje Science Park i januari 2018.

Södertälje företagardag och Södertäljegalän

Södertälje företagardag 2017 hölls den 17 november i Scaniarinken. På kvällen hölls Södertäljegalän där åtta utmärkelser delades ut till företagare, föreningar och eldsjälar.

Nytt avtal för Ostlänken

Kommunstyrelsens ordförande Boel Godner signerade tillsammans med samtliga Ostlänkskommuner, Region Östergötland och Landstinget Sörmland avtalet med Sverigeförhandlingen om Ostlänken. Avtalet reglerar genomförande, stationsläge, ökat bostadsbyggande, och finansiering.

Förslag till mål och budget 2018–2020

Majoriteten presenterade förslag till mål och budget för 2018–2020. Förslaget innehåller fem rubriker; hållbara Södertälje, barn och ungas uppväxt i Södertälje, attraktiva Södertälje, aktiv framtid för äldre och ett tryggt och säkert Södertälje. Beslut om budgeten fattades i kommunfullmäktige den 27 november.

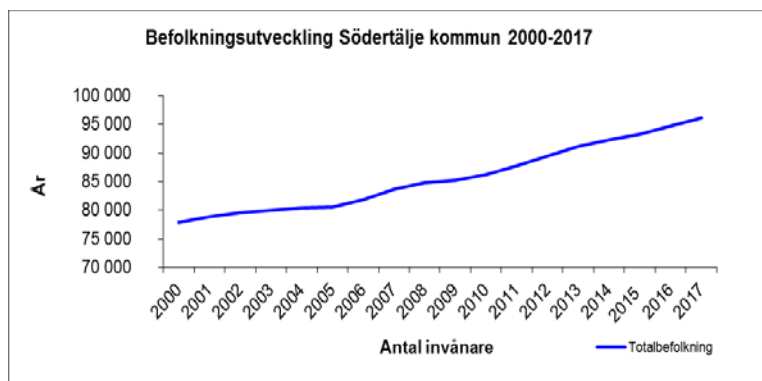
4. Omvärldsanalys

4.1 Befolkningsutveckling

Sveriges befolkning passerade tio miljoner den 20 januari 2017 och har haft en tydlig befolkningsökning under de senaste åren. Av Sveriges befolkningsökning sker 42 procent i Stockholms län. De kommande tio åren beräknas Sveriges befolkning öka med ytterligare 1 050 000 invånare, en total befolkningssiffra på över elva miljoner. Med en växande befolkning kommer både möjligheter och stora krav att ställas på landets kommuner. Samtidigt ligger Sveriges flyktingmottagande är på låga nivåer. Enlig regeringen ska Sveriges mottagande även fortsättningsvis ligga på EU nivå. Migrationsverket räknar med ca 30 000 asylsökande per år de närmsta åren.

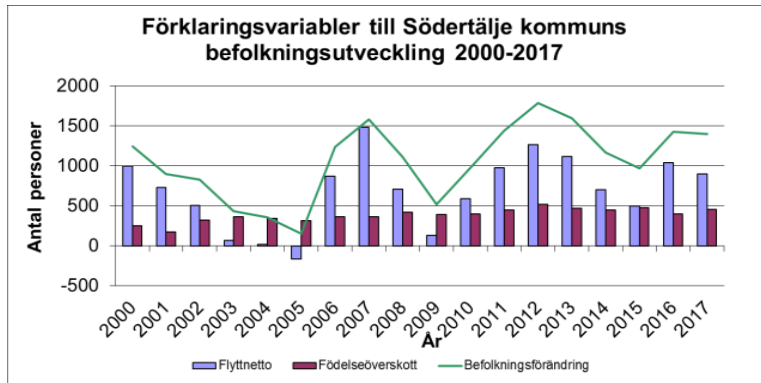
Befolkningen 2017

Den 31 december 2017 uppgick antalet Södertäljebor till 96 032 personer. Detta innebär att folkmängden ökade med 1 401 personer, eller med 1,5 procent, under året.

Folkmängden i Sverige passerade under året tio miljoner och uppgick vid årsskiftet till 10 120 242 personer vilket var en ökning med 125 089 personer eller 1,3 procent.

Befolkningsökningen i Södertälje kommun kan härledas till både naturlig befolkningsökning, det vill säga fler personer föds än avlider och ett positivt flyttnetto, det vill säga fler personer flyttar in till kommunen än flyttar ut.

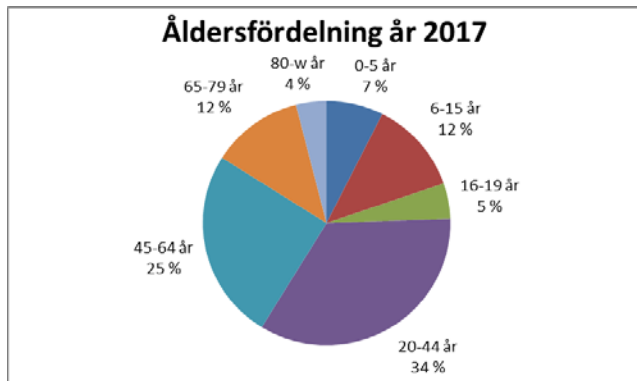
Antalet födda i Södertälje under 2017 var 1 159 och antalet avlidna var 706 vilket gav ett födelseöverskott på 453 personer.

Antalet inflyttare uppgick till 7 128 och antalet utflyttare till 6 229 vilket gav ett positivt flyttningsnetto på 899 personer. Inflyttningen från övriga länet ökade något jämfört med 2016, inflyttningen från övriga landet låg på en liknande nivå men inflyttningen från utlandet minskade. Utflyttningen till såväl övriga länet och till övriga riket minskade vilket även utvandringen gjorde.

Befolkningsammansättning

Befolkningen i Södertälje kommun är yngre jämfört med riket. År 2017 låg i Södertälje på 38,4 år bland männen, 40,1 år bland kvinnorna och för män och kvinnorna totalt på 39,3 år.

I riket låg medelåldern på 40,3 år bland männen, 42,1 år bland kvinnorna och för män och kvinnorna totalt på 41,2 år.

Vid årsskiftet hade 53 procent av södertäljeborna utländsk bakgrund, vilket definieras som personer födda utomlands eller personer födda i Sverige vars båda föräldrar är födda utomlands. Personer med ursprung från Irak utgör den största enskilda gruppen av personer med utländsk bakgrund följt av personer med bakgrund i Syrien.

Invånare med utländsk bakgrund antal 2017-12-31	
Irak	11 097
Syrien	10 514
Finland	5 467
Turkiet	5 299
Polen	2 529
Libanon	2 050
Tyskland	1 176
Chile	887
Jugoslavien	738
Egypten	654
Övriga länder och territorier	9 878
Totalt	50 289

4.2 Ekonomiska förutsättningar

Kommunernas utgifter påverkas främst av förändringar i demografin då behoven av vård, skola och omsorg framförallt beror på antalet barn och äldre. De kommande åren ökar generellt det demografiska trycket.

Samtidigt skapar fortsatt stark ekonomisk tillväxt i svensk ekonomi och i världsekonomin goda förutsättningar för Södertälje och företag verksamma i kommunen. Prognoserna för statens budget visar på ett överskott för perioden 2018 – 2020. Sveriges kommuner och landstings prognos för statsfinanserna för perioden är 2,7% (2018), 1,6% (2019) och 1,6% (2020). Svensk export beräknas växa med mellan tre och fyra procent per år de närmaste åren.

Kommunernas ekonomi är konjunkturkänslig genom att skatteintäkterna bygger på sysselsättningen i landet. Södertälje kommun är känslig både på intäcks- och kostnadssidan. Bl.a. har kommunen en högre arbetslöshet än i både länet och riket, trots att kommunen geografiskt befinner en stark arbetsmarknadsregion, vilket medför högre kostnader för försörjningsstöd. En ökning av kommuninvånare som har stort behov av kommunens tjänster och insatser ställer också större krav på kommunens ekonomi. Kommunen måste säkerställa en resultatnivå som är långsiktigt hållbar för att kunna garantera en bibehållen servicenivå för kommande generationer utan att behöva uttaxera en högre skattenivå.

Under 2017 har Södertälje kommun haft en skattesats på 20,15, vilken den har varit under de tre senaste åren, och är 59 öre lägre än riksgenomsnittet.

Den totala skattesatsen, inklusive landstingsskatten, var 32,23 under 2017, vilket är 12 öre högre än riksgenomsnittet.

4.3 Näringsliv

Södertälje kommer under de närmaste åren genomföra ett antal stora investeringar för att bli fler invånare. Kommunen satsar i genomsnitt 400 mnkr per år för perioden 2018 – 2020 på nya kommunala lokaler för att möta behoven hos en växande befolkning. Under perioden juli 2016 till augusti 2017 gavs 744 startbesked för bostadsbyggande i Södertälje, varav 240 bostäder färdigställdes under 2017.

Södertälje är ett av Sveriges ledande centrum för industriell produktion och tillverkning. För kommunens del erbjuder det stora möjligheter men även ett beroende. Kommunens två stora exportföretag, Scania och Astra Zeneca, gör Södertälje mer konjunkturberoende än den genomsnittliga svenska kommunen. Investeringar i ökad produktion sker i både befintliga anläggningar och genom etableringar.

Som en jämförelse kan Länsstyrelsens kartläggning av industrisektorn användas och som visade att Stockholms län på många sätt är landets industriella centrum. Främst i länet är Södertälje med 33 procent av alla som arbetar här har en tjänst inom tillverkningsindustrin. Det kan jämföras med genomsnittet i Stockholms län som ligger på 9 procent och rikssnittet som är 14 procent.

Södertälje kommun satsar på att i samarbete med andra aktörer skapa goda utvecklingsförutsättningar för företag verksamma i kommunen. Etableringen av KTH Campus Södertälje och öppnandet av Södertälje Science Park i januari 2018 är exempel på hur kommunen satsar på att främja den lokala kompetensförsörjningen och utvecklingen av hållbar produktion. Som en konsekvens förväntas antalet studenter på KTH Campus Södertälje öka från dagens 550 till närmare 1 200 när alla utbildningar är igång 2021.

Som centrum för produktion i Stockholmsområdet så arbetar många i Södertäljes företag men som inte bor i kommunen. Enligt senaste uppgifter från 2016 fanns det 50 102 personer som yrkesarbetade i Södertälje. Av dessa var 22 474 personer som pendlade in till sina arbetsplatser från andra kommuner i omgivande regioner medan 16 027 personer pendlade ut från kommunen. Av kommunens invånare arbetade 27 628 inom kommunens gränser.

Södertälje berörs även av satsningen på Ostlänken som planeras byggas mellan Järna i Södertälje kommun och Linköping via Nyköping och Norrköping. Ostlänken är en del av den planerade satsningen på höghastighetståg mellan Stockholm, Göteborg och Malmö. För att underlätta resandet till och från Södertälje bygger kommunen, Trafikverket och Stockholms läns landsting under 2018 på ett nytt resecentrum i centrala Södertälje. Under året återinvigs även slussen efter utbyggnad och förstärkningsarbeten i Södertälje kanal. För att trygga vägtransporter och resande med bil till och förbi Södertälje har kommunen identifierat behov av ytterligare en fast vägförbindelse över Södertälje kanal. För fartygstransporter har inte minst Södertälje hamn varit av stor betydelse för import av varor till regionen och export av regionens och Södertäljes produktion av varor och produkter.

4.4 Arbetsmarknad

Södertälje är med sina 48 758 arbetstillfällen 2016 den tredje största arbetsmarknaden i Stockholms län. Näringslivets utveckling har varit positiv med 7 873 registrerade nya arbetstillfällen 2016 jämfört med 7 663 år 2015. Arbetslösheten i kommunen är dock hög på grund av att kompetensen hos individer som saknar arbete inte matchar behoven på den lokala arbetsmarknaden. Arbetslösheten i Södertälje låg i slutet av 2017 på 13,0 procent, att jämföra med Stockholms län på 6,3 procent, där en betydande orsak till skillnaden är utlandsföddas andel av arbetslösheten med en andel på 23,4 procent för Södertälje medan den utgör 14,2 procent för länet och 22,2 procent för riket.

4.5 Trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete

Södertälje kommun har sedan många år ett väl utvecklat samarbete med polis och räddningstjänst kring trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete. Det upparbetade samarbetet har förhindrat att Södertälje och dess utsatta delar av kommunen påverkats i samma grad av ungdoms- och gängbrottslighet som i andra utsatta områden i länet.

4.6 Lägre andel nyanlända till Södertälje

Trots de senaste årens stora flyktinginvandring till Sverige fortsätter färre asylsökande att söka sig till Södertälje. Mottagandet för 2017 var 415 jämfört med 2016 års mottagande på 967, en minskning på 57 procent. Kommunens bedömning är att mottagandet kommer att öka marginellt under 2018 till strax under 500 personer. Bakgrunden till utvecklingen bedöms bero på att Södertälje kommun drivit frågan om ett jämnare mottagande mellan landets kommuner. Den anvisningslag som införts har haft effekt vilket betyder att fler kommuner tar emot kommunmottagna. Anvisningslagen/bosättningslagen (2016:38) har lett till 0-avtal för Södertälje kommun 2017 och 2018. Då Södertälje därmed saknar organiserat asylsökande bosätter sig i Södertälje enligt egenboende som inneboende, i andra, tredje eller fjärde hand eller genom att köpa ett svart hyreskontrakt. Södertälje bedriver ett arbete för att kartlägga boendekedjan för att stävja utnyttjande av asylsökande och svarthandel av kontrakt. Södertälje kommuns Mål och budget 2018-2020 prioriterar därför fortsatt arbete inom området fusk och bedrägerier där boendesektorn är ett av fyra områden som pekades ut som viktiga gällande olovlig handel med kontrakt. Södertälje kommun har också lämnat synpunkter till den statliga utredningen om att motverka olovlig handel med kontrakt.

En utredningsgrupp på regeringskansliet har i uppdrag att utreda hur Södertälje kommuns förslag VEBO (värdigt eget boende) kan genomföras. VEBO innebär att den asylsökandes boende kontrolleras av Migrationsverket och kommunen innan flytt till boende. Regeringskansliets förslag presenteras under våren 2018.

4.7 Framtidsbedömningar

Södertälje kommun har gynnsamma möjligheter att utvecklas väl under de kommande åren. En god arbetsmarknad och fördelen av att vara en del av Stockholmsregionen har och kommer fortsatt att gynna Södertälje kommun.

En medveten satsning på utbildning, både den som kommunen har ansvar för som grund- och gymnasieskola och delaktighet i utvecklingen av högre utbildningar, kommer att stärka Södertälje och skapa förutsättningar för utveckling, forskning, innovationer och företagsetableringar och en fortsatt stark exportindustri.

Utvecklingen av Ostlänken, med sammanbindningen av Stockholm, Göteborg och Malmö med höghastighetsjärnväg, bedöms kunna gynna Södertälje kommuns utveckling. En utbyggnadsstrategi håller på att tas

fram för att Södertälje ska kunna möta den expansiva period som kommunen befinner sig i. Inom något år kommer kommunen att passera 100 000 invånare och har ambitionen att under de kommande 20 åren bygga 20 000 nya bostäder, vilket kommer att kräva att bygga samman stadens olika delar, förtäta och bygga en hållbar och modern stadsmiljö.

Med dessa ambitioner krävs en fortsatt god ekonomisk hushållning med ordning och reda i ekonomin. Under de senaste åren har den ekonomiska utvecklingen varit god för kommunen och ska på bästa sätt fortsätta att vara det.

5. God ekonomisk hushållning

För Södertälje kommun innebär god hushållning att verksamheten bedrivs effektivt, dvs. den kommunala servicen ska infria kommuninvånarnas behov och förväntningar och dessutom bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt. För att nå god hushållning krävs ett systematiskt arbete och förmåga att anpassa verksamheten efter förändrade förutsättningar och inte skjuta betalningsansvaret på framtiden. Ekonomisk hushållning ska ses i två dimensioner; att hushålla i tiden och över tiden, det vill säga att styra ekonomin både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv för att säkerställa att varje generation bär sina egna kostnader. Bedömningen av god ekonomisk hushållning väger samman ett ekonomiskt- och ett verksamhetsperspektiv inklusive personalperspektivet. För ekonomin är kommunallagens balanskrav den lägsta nivån som ställs för god ekonomisk hushållning. För att uppfylla god ekonomisk hushållning krävs mer än att tillgodose balanskravet. I det finansiella perspektivet har Södertälje kommun valt fyra finansiella mål som är satta utifrån hur kommunen definierar god ekonomisk hushållning. För verksamhetsperspektivet är det kommunfullmäktigemålen som definierar god ekonomisk hushållning och visar på kommunens förmåga att bedriva verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Verksamhetsmål och finansiella mål hänger på så sätt ihop för att god ekonomisk hushållning ska uppnås och ge en kostnadseffektiv verksamhet. En samlad bild ska lämnas av hur väl god ekonomisk hushållning genom kommunfullmäktiges mål för ekonomi, personal och verksamhet har uppnåtts.

En del av bedömningen av god ekonomisk hushållning är att följa hur kostnadseffektiviteten utvecklas. Ett sätt att följa upp kostnadseffektiviteten är att jämföra de verkliga kostnaderna med verksamheternas standardkostnader i kostnadsutjämningsystemet. Standardkostnaden är den kostnad som kommunen skulle ha om man bedrev verksamheten på en genomsnittlig avgifts-, ambitions- och effektivitetsnivå.

En allmän definition av mätning av effektivitet är uppnådda resultat i förhållande till insatta resurser. Ett sätt att säkra kvalitet är att jämföra sig med andra kommuner vilket underlättar för medborgarna att se hur väl verksamheten uppfyller kommunens verksamhetskrav. Utifrån nuvarande målstruktur bedöms merparten av kommunfullmäktigemålen med lägesbedömningen OK vid årets slut. Sammantaget inklusive förklaringar och omständigheter för de kommunfullmäktigemål som inte förväntas nå måloppfyllelse är kommunstyrelsens sammantagna bedömning att kommunen uppnår god ekonomisk hushållning.

Utifrån nuvarande målstruktur bedöms merparten av kommunfullmäktigemålen nå en lägesbedömning som är OK vid årets slut. De fyra finansiella målen är samtliga uppfyllda (*Bra*), sammantaget är kommunkoncernens ekonomi och finansiella ställning god. Ett viktigt mått för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan utvecklas positivt. Detta innebär då att kommunen blir mindre skuldsatt och ökar sitt finansiella handlingsutrymme inför framtiden. Årets höga resultat gör att soliditeten förbättrats men ligger dock fortfarande långt under kommunsnittet på 48,6. Det finns utmaningar att även framöver fortsätta nå goda resultatnivåer och hantera riskerna vid vad en ökad skuldsättning, ökande investerings- och skuldnivå medför. Det kan nås genom fortsatt fokus på finansiell riskanalys och budgetföljsamhet samt aktivt styrning och uppsikt över nämnder och bolag.

Kommunfullmäktiges mål för kommunen som arbetsgivare bedöms två uppfyllda (*Bra*) och två ej uppfyllda (*Har brister*). Sjukfrånvaron i kommunen har gått ned till att ligga på 6,6 procent vilket förärläts av Projektet Hållbar arbetshälsa som pågått sedan 2015. Positivt är också att det i 2017-års lönekartläggning inte hittades några osakliga löneskillnader på grund av kön. Dock har hållbart medarbetarengagemang minskat något och ligger ganska så konstant på en alltför låg nivå. Kommunens står i samma läge som många andra kommuner och konkurrerar i rekrytering av vissa nyckelgrupper.

Av de 27 verksamhetsmålen är 20 uppfyllda (16 *OK* och 4 *Bra*), sju av målen är ej uppfyllda (*Har brister*). Sammantaget med förklaringar och omständigheter för de kommunfullmäktigemålen som inte förväntas nå måluppfyllelse är kommunstyrelsens sammantagna bedömning att kommunen uppnår god ekonomisk hushållning.

Sammanfattande lägesbedömning för verksamhetsmålen:

Område	Läge
Ekonomi	<i>Bra</i>
Hållbara Södertälje	<i>Ok</i>
Attraktiva Södertälje	<i>Ok</i>
Samhällsbyggnad och offentlig miljö	<i>Ok</i>
Utbildning	<i>Ok</i>
Särskilt riktade insatser	<i>Ok</i>
Individ och familjeomsorg	<i>Har brister</i>
Verksamhet för personer med funktionsnedsättning	<i>Har brister</i>
Äldreomsorg	<i>Har brister</i>
Kultur- och fritid	<i>Ok</i>
Södertälje kommun som arbetsgivare	<i>Ok</i>

5.1 Mål och måluppföljning

5.2 Ekonomi

KF-mål 1

Finansiellt mål för Södertälje är att kommunen ska uppnå ett resultat exklusive jämförelsestörande poster på 85 mkr 2017 (2,0 %), 122 mkr 2018 (2,2 %) och 138 mkr 2019 (2,4 %).

Uppföljning KF-mål:

Kommunens resultat för helåret 2017 är 429 mkr inklusive jämförelsestörande poster som uppgår till 35 mnkr. Målet för det budgeterade resultatet exklusive jämförelsestörande poster är 85 mkr, vilket motsvarar nivån på balanskravsresultatet. Utfallet för 2017 mot balanskravet är 397 mkr och målet har således uppnåtts. Kommunen har 81 procent av sina tillgångar placerade i de kommunala bolagen.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: *Bra*

KF-mål 2

Finansiellt mål för bolagskoncernen (på SKF nivå) är att koncernen ska uppnå ett resultat efter skatt på 337 mkr 2017, 263 mkr 2018 och 279 mkr 2019.

Uppföljning KF-mål:

Bolagskoncernens resultat efter beräknad skatt för 2017 uppgår till 383 mkr. Det positiva resultatet hänförs till låga räntor och få outhyrda lokaler. Måluppfyllelsen är god och resultatet påverkas inte av engångseffekter av karaktären nettorealisationsvinster, vilket var den huvudsakliga orsaken till föregående års positiva resultat. Totalt för koncernen uppgår de jämförelsestörande posterna netto till 1 mkr att jämföras med föregående års 290 mkr, det underliggande resultat är därmed högre för 2017.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: Bra

KF-mål 3

Kommunens nettokoncernskuld per invånare ska inte öka.

Uppföljning KF-mål:

Nettokoncernskulden per 31 december 2017 uppgick till 141,0 tkr/invånare, att jämföra med skulddalet 146,5 tkr/invånare föregående år. Minskningen under året beror främst på en lägre låneskuld med 630 mkr tillsammans med en befolkningsökning på 1 401 personer. Orsakerna till en lägre nettokoncernskuld beror också på en lägre investeringstakt tillsammans med högre resultat och högre kassaflöde än budgeterat vilket möjliggjort att låneskulden kunnat minskas.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: Bra

KF-mål 4

Soliditeten i kommunkoncernen ska öka under budgetperioden

Uppföljning KF-mål:

Soliditeten exkl. pensionsåtaganden uppgick till 2 procent jämfört med föregående år då den låg på 25,9 procent. Förändringen beror främst på ett positivt resultat och en minskad låneskuld, där resultatförbättringen till en inte oväsentlig del beror på intäkter av engångskaraktär. Soliditeten inkl. pensionsåtaganden före 1998 uppgick till 21,4 jämfört med föregående år på 16,9 procent. Förändringen är stark och målet har uppfyllts. Dock är soliditetsnivån lägre vid jämförelse med andra kommuner, både i riket och i kategorin större städer.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: Bra

Lägesbedömning sammantaget för Ekonomi och styrning: Bra

Hållbara Södertälje

KF-mål 1

Människors upplevda trygghet ska öka

Uppföljning KF-mål:

I SCB:s medborgarundersökning avseende Medborgarnas uppfattning av *hur tryggt det är i kommunen*, ligger Nöjd Region Index (NRI) för 2017 på 44, en liten minskning sedan 2015 då indexet låg på 45.

Lägesbedömning för målet: Ok

KF-mål 2**Människors upplevda inflytande (information, kontakt, påverkan, förtroende) i kommunen ska öka.**

Uppföljning KF-mål:

I SCB:s medborgarundersökning avseende medborgarnas uppfattning av *hur nöjd är du med den insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter*, ligger NRI för 2017 på 40, en ökning sedan 2015 då indexet låg på 34.

Lägesbedömning för målet: Ok

KF-mål 3**Barn och ungas livsvillkor ska förbättras.**

Uppföljning KF-mål:

Barn påverkas av föräldrars ekonomi, det påverkar deras möjligheter till fritidsysselsättning, trygghet och värdigt boende. Även barns framtida möjligheter till en god hälsa påverkas av föräldrarnas socioekonomiska situation.

Barnfattigdomen är hög i Södertälje jämfört med resten av landet. Att minska barnfattigdomen har länge varit ett av kommunfullmäktiges långsiktiga mål och de senaste åren kan en svagt positiv trend skönjas. Andelen barn som lever i ekonomisk utsatthet är hög i Södertälje jämfört med riket, men den långsiktiga trenden är svagt positiv sedan 2010.

Lägesbedömning för målet: Har brister

KF-mål 4**Andelen vuxna och barn med bra självskattad psykisk och fysisk hälsa ska öka.**

Uppföljning KF-mål:

Invånare med bra självskattat hälsotillstånd har minskat från 73 procent 2013 till 67 procent 2017 vilket innebär en negativ hälsotrend. Invånare med nedsatt psykiskt välbefinnande är oförändrat sedan 2013. En handlingsplan för aktiviteter inom ramen för regeringens satsning- Uppdrag psykisk hälsa och dess målområden finns framtaget. Aktiviteterna kommer att omfatta förebyggande insatser men även lokalt kompetenshöjande och främjande aktiviteter både inom omsorgen och inom skolan.

Lägesbedömning för målet: Har brister

KF-mål 5**Valdeltagandet ska öka**

Uppföljning KF-mål:

I valet 2014 sjönk valdeltagandet i Södertälje kommun. Denna utveckling gick emot utvecklingen i en stor del av landet med ett något ökande valdeltagande.

Lägesbedömning för målet: Ok

KF-mål 6**Kommunkoncernen ska bli fossilbränslefri**

Uppföljning KF-mål:

Målet har varit högt prioriterat och organisationen har uppnått målet om att bli en fossilbränslefri organisation 2020. Kommunorganisationen styr mot elfordon och förnyelsebart drivmedel. Kommunen har tagit fram riktlinjer för fordon och drivmedel för att tydligt styra mot förnyelsebart drivmedel och elfordon. Andelen miljöfordon är 54 procent i organisationen, varav 35 fordon är elfordon (även elhybrider). Andelen förnyelsebart drivmedel är ca 60

procent av total mängd drivmedel. Kommunorganisationen arbetar strategiskt med energieffektiviseringar och organisationen uppnår målet om energibesparing med minst 2 procent per år. Sedan 2016 har energiförbrukningen minskat med hela 5 procent i koncernen.

Lägesbedömning för målet: Ok

KF-mål 7

Omställningen till hållbara system för hantering av avlopp ska fortsätta.

Uppföljning KF-mål:

Under 2017 beviljades 22 tillstånd för kretsloppsanpassade avlopp. Under året har initiativ tagits till samverkan med företrädare för jordbruket om återföringskedjor för växtnäring från avlopp. Området återföringskedjor för växtnäring från avlopp bör integreras i kommunens odlingsstrategi som är under framtagande.

Lägesbedömning för målet: Ok

KF-mål 8

Skyddet av natur ska öka.

Uppföljning KF-mål:

Vårdande åtgärder pågår fortlöpande bland annat har det under året genomförts gallringar för att gynna skyddsvärda träd inom fem områden utanför skyddad mark med medel från Länsstyrelsen. Under året har Naturkartan färdigställts och en ängs- och hagmarksinventering genomförts

Lägesbedömning för målet: Ok

KF-mål 9

Kommunens inköp av ekologiska och lokalproducerade livsmedel ska öka.

Uppföljning KF-mål:

Andelen inköpta ekologiska livsmedel under perioden 1 januari – 31 december uppgick till 58 procent (61 %).

Totalt	58 %	(61 %)
Frukt och grönt inkl. potatis	50%	(50 %)
Kolonial	64 %	(67 %)
Färskt och fryst kött (kött från nöt, fläsk och fågel)	44%	(47 %)
Fryst fisk (fryst fisk oberedd samt frysta fiskprodukter)	78%	(81 %)
Mejeriprodukter	80 %	(81 %)
Ägg	99 %	(97 %)

Lägesbedömning för målet: Ok

Lägesbedömning sammantaget för området Hållbara Södertälje: Ok

Attraktiva Södertälje

KF-mål 1

Människor ska i ökad grad uppleva Södertälje som en attraktiv kommun att bo i.

Uppföljning KF-mål:

I SCB:s medborgarundersökning avseende medborgarnas uppfattning av *Hur nöjd är du med din kommun i dess helhet som en plats att bo och leva på*, ligger NRI för 2017 på 49, en ökning sedan 2015 då värdet var 44. Södertäljes platsvarumärkesplattform är ett verktyg som används för kommunikation, positionering för Södertälje och ska medverka till en sammanhållen och stark bild av Södertälje. Implementering av platsvarumärkesplattformen sker i samverkan med närings- och föreningsliv, liksom inom kommunkoncernen.

Lägesbedömning för målet: Ok

KF-mål 2

Företagens konkurrenskraft ska öka och klimatet för företagande ska stärkas.

Uppföljning KF-mål:

Nöjd Kund Index, NKI, för 2017 ökat till värde 69 jämfört mot mätningen 2015 som då låg på 68. Ett aktivt arbete fortsätter för att öka antalet etableringar i Södertälje, dels genom marknadsföring av Södertälje som etableringsort, dels genom support vid etableringsförfrågningar och deltagande vid Business Arena Stockholm.

Lägesbedömning för målet: Ok

KF-mål 3

Att vara studerande i Södertälje ska vara attraktivt, och utbildningsnivån hos Södertäljes befolkning ska öka för att matcha regionens behov.

Uppföljning KF-mål:

Fokus för årets utvecklingsarbete har varit samordning och tydlighet. Samarbetet med närings- och arbetsliv står i centrum för utvecklingen och ett aktivt arbete sker för att identifiera kompetensbehov och möjliga lösningar. Alla utbildningar som ges ska vara väl förankrade utifrån näringslivets kompetensbehov genom kontinuerlig dialog.

Lägesbedömning för målet: Ok

KF-mål 4

Besökare ska i ökad grad uppleva Södertälje attraktivt att besöka på fritiden och i tjänsten

Uppföljning KF-mål:

Evenemangsutvecklingen ska utgå från att stärka varumärket Södertälje, och innefattar såväl befintliga evenemang som att attrahera och utveckla nya. Arbete har pågått under 2017 för ökad båttrafik, cykelturism. Lokal platsutveckling och tematisering sker i samverkan med besöksnäringens aktörer, liksom ökad information och marknadsföring till besökare.

Lägesbedömning för målet: Ok

Lägesbedömning sammantaget för Attraktiva Södertälje: Ok

Samhällsbyggnad och offentlig miljö

KF-mål 1:

Medborgarnas uppfattning om Södertälje som en plats att bo och leva på ska förbättras (bostäder, kommunikationer, gator och vägar, gång och cykelvägar, trafiksäkerhet och parker).

Uppföljning KF-mål:

Medborgarundersökning består av flera olika delar. Delindexet avseende medborgarnas uppfattning om sin kommun ligger på nästan samma nivåer som föregående år. När det gäller NRI för bostäder så redovisas ett sjunkande resultat som kan vara relaterat till den bostadsbrist som finns i kommunen och i hela Stockholmsregionen. Det sammanfattande betygsindexet Nöjd-Medborgar-Index (NMI) för hur medborgarna bedömer kommunens verksamheter i Södertälje kommun blev 53. I jämförelse med övriga deltagande kommuner ligger Södertälje strax under snittbetyget som är 55. Delindex för nöjdheten med gång- och cykelvägar har sjunkit mot föregående år. I relation till tidigare mätningar 2011 och 2013 är dock medborgarna mer nöjda nu än då. Förhoppningen är att de åtgärder och satsningar som görs på gång- och cykeltrafik kommer att märkas i nästkommande undersökningar.

Lägesbedömning för målet: Ok

KF-mål 2

Antalet nytillkomna bostäder per år ska öka.

Uppföljning KF-mål:

Det har tillkommit 240 nya bostäder i Södertälje under 2017. Det är en minskning mot föregående år då den totala ökningen var 332 nya bostäder. Sett över tid är detta fortfarande en relativt hög nivå men som ligger under genomsnittet för perioden 2010-2016, där medeltalet är 286 färdigställda bostäder per år. Prognosen är att antalet bostäder kommer att öka under nästkommande år. Den satsning inom stadsutvecklingsområdet som gjorts med fokus på strukturplaner och utbyggnadsstrategi kommer att skapa förutsättningarna för att öka antalet bostäder i Södertälje framöver.

Lägesbedömning för målet: Ok

KF-mål 3:

Tjänster och uppdrag inom samhällsbyggnadsprocessen, som uppfyller kommunens garantitider och ambitioner i strategiska styrdokument, ska ligga kvar på hög nivå.

Uppföljning KF-mål:

Flera kommunikationsprojekt pågår för att medborgarnas och företagens behov ska kunna beaktas tidigt i samhällsbyggnadsprocessen och samtidigt ge goda möjligheter till dialog. För att visa inriktningen på Södertäljes utveckling som stad att bo och arbeta i, har en webbportal med namnet Södertälje växer tagits fram där alla byggprojekt och framtidsplaner presenteras. Svarstider för bygglov och förhandsbesked har vid kompletta handlingar en medelhandläggningstid på 46,5 dagar och 89 procent klaras inom 10-veckor.

Lägesbedömning för målet: Ok

Lägesbedömning sammantaget för området Samhällsbyggnad och offentlig miljö: Ok

Utbildning

KF-mål 1

Resultaten i förskolan, skolan och vuxenutbildningen ska förbättras.

Uppföljning KF-mål:

I kommunfullmäktiges uppföljning baseras bedömningen på ett antal utvalda uppföljningsfaktorer i form av resultat och betyg. Urvalet baseras på kommunövergripande planer för systematiskt kvalitetsarbete.

Under året har resultatet inom samtliga prioriterade kunskapsområdena försämrats. Orsaker till detta bedöms vara att bedömningarna är mer kritiska än tidigare år och att vissa förskolor har haft en hög personalomsättning. Högst måluppfyllelse återfinns fortfarande inom lek och samspel. Ett väl fungerande samspel barn emellan är en nyckel inom förskolans grupporienterade verksamhet där det kollektiva lärandet är utgångspunkten.

Efter år av ökat resultat har i år resultaten stabiliserats på en nivå som föregående års resultat. Inom grundskolan är det ett resultat av det målmedvetna systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs. Det ger bland annat fokus på rätt saker, en tydlighet i de gemensamma utvecklingsfrågorna samt återkommande resultatuppföljningar. Trots stora insatser och återkommande resultatförbättringar är dock närmare en femtedel av eleverna i årskurs 9 inte behöriga till gymnasieskolans nationella program. Måluppfyllelsen i svenska som andraspråk är fortsatt låg likväl som i engelska. Fortsatta åtgärder behöver vidtas för att stärka förutsättningarna för de elever som har svårast att nå målen och detta särskilt när det gäller läs-, skriv- och matematikutveckling i årskurs F-3 och 6-9.

Andelen elever med behörighet till högskolan har under året minskat för de högskoleförberedande programmen, medan det har ökat för yrkesprogrammen. Andelen som avgår med examen från yrkesprogrammen har minskat något.

*Lägesbedömning för målet: **Ok***

*Lägesbedömning sammantaget för området **Utbildning: Ok***

Särskilt riktade insatser

KF-mål 1

Andelen Södertäljebor med egen försörjningsstöd ska öka

Uppföljning KF-mål:

Betydligt färre personer har fått försörjningsstöd under året än under förra året. Andelen invånare som erhållit ekonomiskt bistånd någon gång under året har minskat från 5,7 till 4,8 procent samt andelen barn i befolkningen som bor i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat från 7,7 till 6,1 procent under 2017.

*Lägesbedömning för målet: **Ok***

*Lägesbedömning sammantaget för området **Särskilt riktade insatser: Ok***

Individ och familjeomsorg

KF-mål 1

Medborgare i behov av stöd ska uppleva delaktighet och kvalitet i insatserna.

Indikator: Brukarundersökning delaktighet och kvalitet

Källa SKL

Uppföljning KF-mål:

Barn- och ungdom har deltagit i SKL:s brukarundersökning för individ och familjeomsorg (IFO). Resultaten visar att brukarnas upplevelser kring delaktighet har ökat sedan undersökningen 2016. 96 procent av ungdomarna upplevde att socialsekreteraren frågat efter deras synpunkter, och 55 procent att de kunnat påverka vilken typ av hjälp de fått. SKL:s brukarundersökning för IFO har bara genomförts något år så resultaten behöver följas över tid, och genomföras på samtliga verksamheter inom IFO för att de ska vara tolkningsbara fullt ut.

Lägesbedömning för målet: *Har brister*

Lägesbedömning sammantaget för området Individ- och familjeomsorg: *Har brister*

Verksamhet för personer med funktionsnedsättning

KF-mål 1

Brukarna ska uppleva delaktighet och kvalitet i insatserna

Indikator: Brukarnas upplevelse av delaktighet och kvalitet i insatserna

Källa: Socialstyrelsens årliga brukarundersökning

Uppföljning KF-mål:

SKL:s brukarundersökning inom område funktionsnedsättning, har genomförts för bostad LSS, daglig verksamhet LSS och boendestöd i kommunal regi. Resultaten visar att brukarna i huvudsak är nöjda med möjligheten att påverka insatserna. Inför 2018 kommer brukarundersökningen även att omfatta brukare i extern regi. Då nämnden i sin årsrapport inte har inkluderat externa utförare i sin redovisning av måluppfyllelse i enlighet med mål och riktlinjer för externa utförare 2016-2018 så blir bedömningen av nämndens verksamhetsmål har brister.

Lägesbedömning för målet: *Har brister*

Lägesbedömning sammantaget för området Personer med funktionsnedsättning: *Har brister*

Äldreomsorg

KF-mål 1

Brukarna ska uppleva delaktighet och kvalitet i insatserna

Uppföljning KF-mål:

Andelen brukare inom hemtjänsten som sammantaget är nöjda med hemtjänsten är 78 procent. Förra årets resultat var 83 procent nöjda brukare. Resultatet skiljer sig inte åt mellan de brukare som har kommunal hemtjänst och de som har extern hemtjänst. Andelen brukare i hemtjänst som upplever att personalen tar hänsyn till brukarens egna åsikter och önskemål är 73 procent. Det är en försämring med fem procentenheter jämfört med 2016.

Inom hemtjänsten har ändrade riktlinjer med minskade volymer som följd, införande av digital social dokumentation, införande av digitalt planeringssystem och registrering av ”kom-och-gå” har sammantaget gett verksamheterna möjlighet att införa nya arbetssätt för att möta de nya kraven. Denna omställning har verksamheterna inte fullt ut klarat av att göra vilket har påverkat brukarnas upplevelse av den hemtjänst de fått.

Andelen brukare på särskilt boende som sammantaget är nöjda är 81 procent vilket ska jämföras med resultatet för 2016 som var 85 procent. Andelen brukare på boende som upplever att personalen tar hänsyn till brukarens egna åsikter och önskemål är 79 procent och har således sjunkit tre procentenheter sedan 2016.

Resultaten för särskilt boende 2017 har försämrats jämfört med 2016 men inte markant. Det är svårt att göra en analys för särskilda boenden sammantaget eftersom resultatet varierar mellan boenden och respektive fråga, det finns ingen ”röd tråd” i resultaten. Analysen bör därför ske på enhetsnivå.

Lägesbedömning för målet: *Har brister*

KF-mål 2

Andelen äldre som upplever trygghet i äldreomsorgen ska öka

Indikator: Brukarnas upplevelse av trygghet

Källa: Socialstyrelsens årliga brukarundersökning

Uppföljning KF-mål:

Andelen brukare i hemtjänsten som känner sig trygga hemma med hemtjänst är 77 procent vilket ska jämföras med resultatet 2016 som var 82 procent. Det var ingen skillnad mellan kommunal och extern hemtjänst.

Andel brukare som upplever trygghet på särskilda boenden har ökat från 86 procent 2016 till 89 procent 2017.

Lägesbedömning för målet: *Har brister*

Lägesbedömning sammantaget för området Äldreomsorg: *Har brister*

Kultur och fritid

KF-mål 1

Variationen inom utbudet för barn och ungdomar ska öka

Uppföljning KF-mål:

Utbudet har breddats genom bland annat

- Bodastigen, konstgräsplan, basketplan, konstis och studsmattor och det fortsatta arbetet med Gymnastik- och friidrottshallen med byggstart kring årsskiftet.
- Kultur i förskolan/Kultur i skolan fler föreställningar än i fjol.
- Ny barn- och ungdomsavdelning på stadsbiblioteket och nytt bibliotek i Hovsjö har öppnat under året.
- Kulturskolan/NOVA: Satsning på studioverksamhet genom att man har invigt en fungerande studio och förstärkt med ytterligare lärare.
- Torekällberget förbereder för byggande av nya miljöer och tillgänglighetsanpassningar. Materialet till en ny järnvägsmiljö är på plats.
- ”Stjärnfesten” för personer med funktionsnedsättning anordnades.
- De sommarlovsaktiviteter som genomfördes inom ramen för statsbidraget från MUCF var 17 fler år föregående år. Alla aktiviteter var väl genomförda, välbesökta och uppskattade.

Lägesbedömning för målet: Bra

KF-mål 2

Flickors deltagande i idrottsaktiviteter ska öka

Indikator: Andel deltagande flickor

Uppföljning KF-mål:

Antalet flickor i bidragsberättigade aktiviteter har ökat med 19 procent¹, samtidigt som befolkningsökningen i gruppen flickor 7-25 år bara har ökat med 1 procent. Sedan mätningarna startade har flickorna ökat både avseende individer och aktiviteter. Endast vårterminer jämförs eftersom höstterminens resultat blir klart först i mars. Helårssiffror redovisas i aprilbokslutet

Lägesbedömning för målet: Bra

KF-mål 3

Flickors deltagande inom Ung Fritids fritidsverksamheter ska öka

Indikator: Antal flickor som besöker fritidsgårdarna och deltar i deras evenemang

Uppföljning KF-mål:

Besöken på Södertäljes samtliga fritidsgårdar har minskat med 0,5 procent från 87 133 till 86 667 besök. Flickornas besök var vid 2017 års mätning 26 068 vilket är 1 590 färre än föregående år. Besökssiffrorna har över lag gått ned under 2017. En bidragande orsak kan vara att den fritidsgård som planerats att ersätta bland annat Geneta fritidsgård blivit försenad. Att Ung fritid under året har arbetat aktivt med tillämpningen av besöksräkningen ute på de olika mötesplatserna syns också i besökssiffrorna för 2017. Förändringen kan även förklaras i förändringar i årskullarna.

Lägesbedömning för målet: Har brister

¹ VT 2016 jämfört med VT 2017. Statistik för HT klar först i mars.

KF-mål 4**Södertäljebornas nyttjande av kultur- och fritidsutbudet ska öka.****Uppföljning KF-mål:**

Utbudet anpassas kontinuerligt efter medborgarnas behov och önskemål. Mätetal visar att de flesta verksamheter haft fler besök/motsvarande än under samma period i fjol. En stor del av utbudet genomförs i regi av ideella föreningar och andra aktörer. Det som mattas av är bibliotekslånen vilket är en trend i hela landet. Utlåningen har totalt minskat med 3 procent, där utlåning av böcker minskat och utlåning av e-media ökat. Besökare på fritidsgårdar, LUNA och konsthallen är oförändrade. Minskningen för Kultur 365 beror på att man har upphört med utlåning av filmer och böcker.

Verksamhet/mätetal 2017	Förändring %
Anläggningarbokade timmar	+16procent
Besök Torekällberget	+5 procent
Stadsscenen besökare	+6 procent
Stadsscenen arrangemang	+6 procent
Fritidsgårdar besök	- 0,5 procent
Bibliotekslån	-3procent
Besökare LUNA	+0,6procent
Konsthallen besök	+0procent
Besök Kultur 365	-10 procent
Kulturskolan inskrivna elever	+5procent

Lägesbedömning för målet: Bra

KF-mål 5**Andelen Södertäljebor som är nöjda med kultur- och fritidsutbudet ska öka****Indikator: Bemötande och tillgänglighet (idrott och kultur)**

Källa: SCB medborgarenkät NMI, resultat från 2017

Uppföljning KF-mål:

Medborgarundersökningen från 2017 visar på förbättrade värden för kultur och fritid jämfört med föregående mätning som gjordes 2015.

Nöjd Medborgar index idrott 58 (59)

Nöjd Medborgar index kultur 62 (63)

Utökade och effektivare informations- och marknadsföringsinsatser ska ge fler chans att upptäcka och ta del av utbudet. En intern marknadskommunikativ grupp har bildats och ett möte har hållits. En successiv omställning av marknadskommunikativa kanaler från papperstidningar till sociala medier görs. Inga utredningar har gjorts angående ytterligare möjligheter att mäta och utvärdera medborgarnas nöjdhet. Torekällberget har uppdaterat sin marknadsföringsplan vilken kommer att förankras hos Destination Södertälje. Torekällberget följer i samband med LEAN-arbetet systematiskt upp besökarens synpunkter.

Lägesbedömning för målet: OK

Lägesbedömning sammantaget för området Kultur och fritid: Ok

Södertälje kommun som arbetsgivare

KF-mål 1**Den hållbara arbetshälsan ska öka och leda till att fler medarbetare är friska och i arbete.**

Uppföljning KF-mål:

Sjukfrånvaron för Södertälje kommun totalt minskade under året till 6,6 procent. Projekt Hållbar arbetshälsa pågår där analys och förändringsinriktade åtgärder genomförs för att få fler medarbetare friska och i arbete.

Verksamheterna har börjat arbeta med den nya rutinen, aktiv sjukskrivning som innebär ett mer systematiskt och standardiserat arbetssätt vid sjukskrivning.

Lägesbedömning för målet: Bra

KF-mål 2**Index för hållbart medarbetarengagemang ska bibehållas eller öka för verksamheter med låga värden.**

Indikator: (HME-index)

Uppföljning KF-mål:

Index för hållbart medarbetarengagemang minskade under året från 76 till 75. Den totala svarsfrekvensen har ökat från 58 procent till 63 procent. Högst svarsfrekvens bland de större personalgrupperna har verksamheten för personer med funktionsnedsättning, där 78 procent av alla medarbetare svarat på enkäten.

Lägesbedömning för målet: Har brister

KF-mål 3**Kommunen ska förbättra möjligheterna till kompetensförsörjning av de nyckelgrupper som identifierats i prognoserna för framtida bemanning**

Uppföljning KF-mål:

Brist råder inom vissa identifierade yrkesgrupper, vilket leder till svårigheter att rekrytera. Tillgången på efterfrågad kompetens inom identifierade nyckelgrupper är ett problem i hela landet. En kompetensförsörjningsstrategi kommer att tas fram under 2018.

Lägesbedömning för målet: Har brister

KF-mål 4**Lönepolitiken ska baseras på en jämställd lönesättning och stödja den långsiktiga kompetensförsörjningen**

Uppföljning KF-mål:

Lönekartläggning har genomförts efter 2017-års löneöversyn. Arbetet med att under en treårsperiod mellan 2015-2017, åtgärda osakliga löneskillnader inom identifierade yrkesgrupper fortgår. Inga osakliga löneskillnader på grund av kön hittades i 2017-års lönekartläggning.

Lägesbedömning för målet: Bra

Lägesbedömning sammantaget för området Södertälje kommun som arbetsgivare: Ok

5.3 Kommunstyrelsen uppsikt

Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Det innebär att kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över den samlade verksamheten. Det gäller såväl för kommunens nämnder som för kommunens hel- och delägda aktiebolag. Som en del i uppsikten har kommunstyrelsen granskat nämndernas VP/årsrapport. Styrdokument som Mål- och budget, delårsrapport, intern kontroll och kommunens ekonomistyrningsprinciper utgör viktiga delar i arbetet med uppsikten.

Kommunstyrelsen ska årligen fatta beslut om de hel- och delägda aktiebolagen har bedrivit sin verksamhet i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Kommunstyrelsens bedömning är att kommunens hel- och delägda bolag har bedrivit sina verksamheter i förenlighet med lag.

Under det gångna året har kommunstyrelsens uppsiktsplikt genomförts i enlighet med tidigare fastlagda processer och rutiner, bl.a. genom löpande månadsuppföljning inom förvaltningen som i sammanställd form delges kommunstyrelsen som månadsrapport. Denna rapportering till kommunstyrelsen har successivt utvecklats för att ge en snabb och tydlig bild av väsentliga avvikelser.

Därutöver har uppsiktsplikten utförts genom den mera omfattande uppföljningen i samband med tertialrapporteringen samt årsrapporteringen, där uppföljning mot kommunfullmäktiges mål sker i samband med rapporteringen vid det andra tertialet samt för helåret.

Ett ytterligare väsentligt arbete med uppsiktsplikten som skett under året är granskningen av den interna styrningen och kontrollen, som dels skett utifrån förvaltningsgemensamma internkontrollplaner, dels utifrån nämndspecifika internkontrollplaner. Resultatet av genomförda kontrollinsatser visar att den interna kontrollen är tillfredsställande men att förmågan att kunna prognosticera ekonomiskt- och verksamhetsmässigt utfall behöver förbättras.

Under det gångna året har ett arbete påbörjats för att utveckla strukturen och de samlade insatserna med intern styrning och kontroll. Detta med anledning av att kommunfullmäktige beslutat om en ny målstruktur samt fastställt en ny process för investeringar. Detta har föranlett kommunstyrelsen med början för budgetsåret 2018 att i projektform på ett systematiskt sätt utveckla formerna och strukturen för uppsiktsplikten för både kommunens förvaltning och bolagskoncernen.

6. Personalredovisning

6.1 Personalstrategiskt perspektiv

Konkurrensen om eftertraktad arbetskraft fortsätter att öka. För Södertälje kommun, liksom övriga kommuner i landet, är utmaningarna generella och över tid att lyckas attrahera, rekrytera och behålla medarbetare med rätt kompetens. En tidigare oroväckande hög personalomsättning bland exempelvis socialsekreterare och lärare i grundskolan har under 2017 stannat av något och ett mer stabilt läge etablerats. Under året har också trenden med en allt lägre sjukfrånvaro och fler friska medarbetare i arbete fortsatt i positiv riktning. Såväl personalomsättning som sjuktal ligger dock fortfarande på för höga nivåer för vissa specifika yrkesgrupper och verksamhetsområden, något som tydliggör nödvändiga arbetsgivarstrategiska prioriteringar under kommande år.

Både på lång såväl som på kort sikt är utmaningarna för kommunen som arbetsgivare att klara kompetensförsörjningsbehovet. Bristen är påtaglig, eller riskerar att bli påtaglig, inom ett antal yrkesgrupper och verksamhetsområden. För att stärka kompetensförsörjningen ska under kommande period ett målmedvetet och fokuserat arbete med tydliga strategier och prioriterade insatser genomföras. Ett utvecklingsarbete ska i syfte att stärka kommunens arbetsgivarvarumärke och rekryteringsmöjligheter kring arbetsvillkor, organisation, ledarskap och arbetsmiljö genomföras.

6.2 Personalstruktur

Den 31 december 2017 har Södertälje kommun 5 894 månadsavlönade medarbetare. Omräknat till antal årsarbetare motsvarar det 5 573, under året varierar antalet anställda men sammantaget är personalvolymen större än 2016. Av de månadsavlönade medarbetarna i kommunen är 88 procent tillsvidareanställda.

Andelen heltidsanställda medarbetare den 31 december 2017 är 82 procent, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. I yrken inom vård och omsorg arbetar medarbetarna i högre utsträckning deltid än i kommunens övriga yrken. Andelen heltidsanställda män är 7 procent högre än andelen heltidsanställda kvinnor. Skillnaden mellan kvinnor och män är den samma som 2016.

Fördelning kvinnor och män

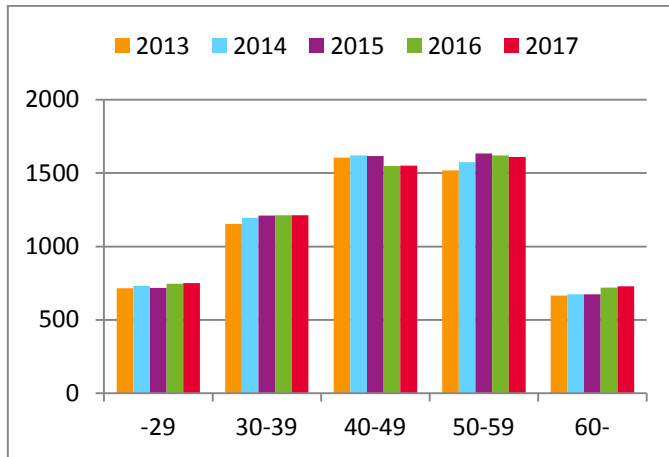
Andelen kvinnor bland kommunens medarbetare är 80 procent under 2017. Andelen kvinnor bland kommunens chefer är 73 procent, vilket därmed i stor utsträckning motsvarar könsfördelningen bland kommunens medarbetare totalt.

Utländsk bakgrund

Andelen medarbetare med utländsk bakgrund är 44 procent totalt i kommunen. I åldersgruppen 60-65 år är andelen betydligt lägre, 32 procent, för att därefter öka och som högst utgöra 50 procent i åldersgruppen 30-39 år. Av medarbetarna med utländsk bakgrund kommer 14 procent från Norden (utom Sverige), 24 procent från övriga Europa och 62 procent från övriga världen. Av kommunens chefer har 24 procent utländsk bakgrund. De flesta på resultatenhets- och gruppchefsnivå.

Åldersstruktur

Åldersfördelningen bland kommunens medarbetare har förändrats under det senaste året. Andelen medarbetare i åldern 60 år eller äldre har tillsammans med medarbetare under 30 år ökat samtidigt som övriga åldersintervaller har minskat. Medelåldern bland medarbetarna har sjunkit från 46 år till 45 år under 2017.

Timavlönade

Timavlönad personal utförde arbetstimmar motsvarande 590 årsarbetare. Detta är en minskning med 42 årsarbetare jämfört med 2016. Social- och omsorgskontoret och utbildningskontoret står för övervägande delen av timavlönad personal. Minskningen av timavlönade har främst berott på svårigheten att rekrytera vikarier främst inom äldreomsorgsverksamheten och det har gett effekt på ökningen av övertid och mertid.

Övertid

Den ordinarie personalen har under året utfört cirka 79 580 timmar övertid och mertid. Detta motsvarar ungefär 40 årsarbetare och är en ökning från föregående år med 8 årsarbetare.

Under året har cirka 17 mnkr betalats ut i ersättning för övertid och mertid. Den största delen står äldreomsorgen för.

Personalomsättning

Personalomsättningen, det vill säga andelen tillsvidareanställd personal som slutat sitt arbete i kommunen, har under 2017 sjunkit till 14 procent vilket är en minskning med en procentenhet jämfört med föregående år. Av dessa var andelen pensionsavgångar 1,6 procent. Bland kommunens stora yrkesgrupper är det socialsekreterare, biståndshandläggare, sjuksköterskor, chefer inom äldreomsorgen och lärare grundskola och speciallärare som har haft högst personalomsättning.

6.2.1 Rekrytering

Vissa yrken har identifierats sedan några år tillbaka som svåra att rekrytera till vilket fortfarande gäller. De kompetenser som är svåra att rekrytera är sjuksköterskor, biståndshandläggare, socialsekreterare, lärare grundskola, förskollärare, speciallärare och ingenjörer. Prognosen framåt är att det även kommer att bli brist på undersköterskor. Även om det finns arbetskraft matchar det inte alltid kommunens kompetensförsörjningsbehov. För att snabbare få rätt kompetens till en anställning är det därför viktigt att kunna matcha de som står utanför arbetsmarknaden med arbetsmarknadsåtgärder.

6.3 Hälsa och arbetsmiljö

Ett utvecklingsarbete för bättre arbetsmiljö och friskare medarbetare har pågått i projektform sedan hösten 2015. Arbetet har varit framgångsrikt och bidragit till att sjukfrånvaron minskat från 8,2 procent 2015 till 6,6 procent i slutet av 2017. Kommunfullmäktige beslutade i samband med godkännande av Mål och budget 2018-2020 att avsluta det treåriga projektet i förtid efter två år för att i stället övergå i ett permanent arbete. Inriktningen är att fortsätta vidareutveckla och implementera aktiviteter och åtgärder som visat sig vara framgångsrika för att nå långsiktigt friska arbetsplatser med en hållbar arbetsmiljö. "Hållbar arbetshälsa" är även fortsättningsvis rubriken på Södertälje kommuns långsiktiga och strukturerade utvecklingsarbete inom hälsa och arbetsmiljö.

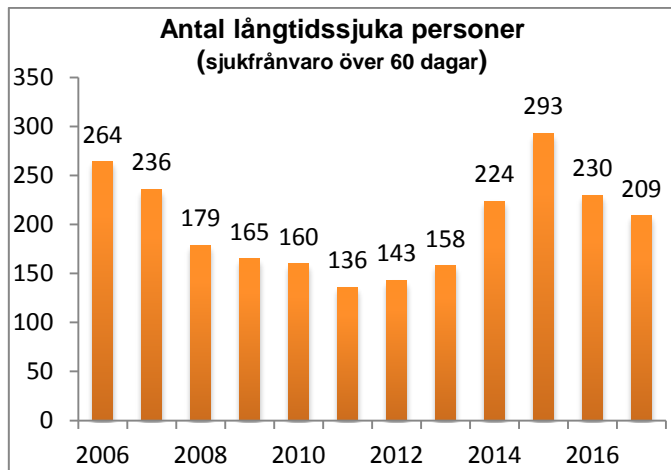
Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron i kommunen varierar mycket mellan olika verksamheter, till exempel har vård- omsorgsverksamhet högre sjukfrånvaro än till exempel gymnasieskola och administration. I kommunens olika verksamheter har förskola och äldreomsorg högst sjukfrånvaro, men även dessa verksamheter minskar sin sjukfrånvaro under 2016. Förskolan fortsätter under 2017 att minska sjukfrånvaron medan äldreomsorgen däremot ligger kvar på samma nivå.

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	2015	2016	2017
Kön			
Kvinnor	9,1	8,0	7,3
Män	4,9	4,1	3,8
Ålder			
-29 år	8,4	5,7	5,6
30-49 år	7,8	6,7	6,1
50- år	8,5	8,2	7,5
Totalt	8,2	7,2	6,6

Den totala sjukfrånvaron har minskat under året och uppgår vid årets slut till 6,6 procent. Dessutom har antalet långtidssjuka personer vid årets slut minskat markant, från 230 personer 2016 till 209 personer 2017.

Sjukfrånvaron bland de unga medarbetarna, upp till 29 år, har minskat markant under året. Även bland övriga åldersgrupper har sjukfrånvaron minskat. Både kvinnors och mäns sjukfrånvaro har minskat men kvinnornas sjukfrånvaro är fortfarande nästan dubbelt så hög som männens frånvaro. Att kvinnors sjukfrånvaro är högre kan bero på att de oftare är verksamman inom kontaktyrken där de har vårdrelationer eller inom skola och förskola.

Den totala kostnaden för sjuklön har ökat, trots en minskande sjukfrånvaro och uppgår under 2017 till ca 39,2 mnkr. Ökningen beror på högre medellöner för kommunens medarbetare. Kostnaden för sjukfrånvaro dag 1-14 har ökat något och kostnaden för sjukfrånvaro över 14 dagar har minskat.

Hållbart medarbetarengagemang

Under hösten genomfördes en webbenkät med nio frågor där kommunen för sjätte året i rad mätte Hållbart Medarbetarengagemang (HME).

Frågorna är indelade i tre delområden – Motivation, Styrning och Ledarskap och utifrån svaren tas ett indexvärde fram. Indexvärdet för kommunen är 75 och ligger på liknande nivå som tidigare år. Vidare analys av resultatet kommer att ske per verksamhet. Svarsfrekvensen har ökat från 57,2 procent 2016, till 63,1 procent 2017.

Olycksfall och tillbud

Olycksfall och tillbud har fortsatt öka och är 1 352 händelser under 2017. De vanligaste till rapporterade händelser är liksom tidigare år hot- eller våldssituationer, skador av annan person samt halk- eller fallolyckor.

6.4 Personalkostnader

Under året är personalkostnaderna totalt 3 225 mnkr, vilket är en ökning med cirka 4,5 procent jämfört med föregående år. I personalkostnader ingår förutom lönekostnader även utgifter för bland annat rekrytering, kompetensutveckling, avgångsförmåner och företagshälsovård. Personalkostnadernas andel av de totala kostnaderna för kommunen är under 2017 cirka 49,5 procent.

Sjuklönekostnader

Den totala kostnaden för sjuklön har ökat, trots en minskande sjukfrånvaro och uppgår under 2017 till ca 39,2 mnkr. Ökningen beror på högre medellöner för kommunens medarbetare. Kostnaden för sjukfrånvaro dag 1-14 har ökat nästan med 2 mnkr och kostnaden för sjukfrånvaro över 14 dagar har minskat med knappa 1 mnkr.

Lönebildning

De totala lönekostnaderna uppgick till 2 178 mnkr, en ökning med 74 mnkr (3,5 procent). Resultatet av 2017 års löneöversyn för tillsvidareanställda uppgick till 2,86 procent. Lönekostnadsökningen beror dels på ett ökat löneläge där medellön i snitt ökade med 831 kr/tillsvidare anställd (2,76 procent), dels en ökning av andelen timmar övertid och mertid motsvarande 15,3 mnkr (2,4 procent).

Vid årets slut är medianlönen för kvinnor 28 300 kr och för män 30 000 kr. Kvinnorna tjänar därmed 94,3 procent av männens lön, jämfört med 2016 var den procentuella skillnaden 94,2 procent. I den utförda lönekartläggningen och tillhörande analys har det inte konstaterats några osakliga könsrelaterade löneskillnader. Vid analys av löneskillnader såväl inom lika arbete som mellan likvärdiga arbeten finns ett antal förklaringar till att löneskillnad råder såsom individuell prestation, arbetsmarknad samt arbetets komplexitet och svårighetsgrad.

Sammanfattning	2017
Antalet medarbetare i kommunen	5 853 personer
Räknat i antalet årsarbetare	5 573 personer
Kvinnliga medarbetare	80 %
Medarbetare med utländsk bakgrund.	44 %
Medelåldern för anställda i kommunen.	45 år
Medellönen i kommunen per december	30 839 kr
Den totala sjukfrånvaron	6,60 %
Medarbetarna i kommunen med en heltidsanställning	82 %
Personalomsättningen i kommunen	14 %
Kvinnors medianlön i förhållande till männens	94,3

7. Ekonomisk och finansiell analys för kommunen

För att analysera den finansiella och ekonomiska utveckling används RK-modellen. Den utgår från fyra viktiga aspekter: det finansiella resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen. Målsättningen är att identifiera styrkor och finansiella utmaningar för att klargöra om kommunen följer kommunallagens krav på ekonomisk hushållning. Genom att analysera resultatet visar det på om det finns obalanser i utvecklingen av intäkter och kostnader för året och över tiden.

Kommunens kapacitet är de resurser som kommunen byggt upp och förfogar över och visar på vilken beredskap kommunen har inför kommande perioder. Över tiden gäller att om den finansiella kapaciteten och motståndskraften ska kunna upprätthållas måste positiva resultat redovisas. Soliditeten visar kommunens långsiktiga betalningsförmåga, dvs. hur stor del av balansomslutningen som finansierats med eget kapital och ackumulerade vinster.

Kommunens risker är sådana åtaganden eller förhållanden som kan innebära negativa konsekvenser för framtiden. Kommunen ska upprätthålla en sådan likviditet eller kortfristig betalningsberedskap att de löpande utbetalningarna kan utföras inom utsatt tid. Genom att uppehålla en god ekonomisk hushållning behöver inte kommunen fatta beslut om kraftiga åtgärder för att möta finansiella problem.

Vilken finansiell kontroll som kommunen har över den ekonomiska utvecklingen bedöms genom att analysera prognossäkerheten och budgetföljsamheten vilket också är ett uttryck för god ekonomisk hushållning. En hög prognossäkerhet innebär att kommunen har goda förutsättningar att anpassa sig till förändrade förutsättningar under året.

7.1 Resultat

Resultatet för kommunen blev 429 mnkr vilket är 13 mnkr bättre än föregående år. Kommunen har förbättrat sitt resultat under 2017, där främsta anledningarna är att nettokostnaderna har varit låga (2,4 %) samtidigt som skatteutvecklingen varit god (5,3 %). De jämförelsestörande posterna har endast bidragit med 35 mnkr till årets resultat att jämföra med 2016 års engångsposter som var 177 mnkr. I år avser det främst realisationsvinster.

Årets resultat i förhållande till skatteintäkter	2015	2016	2017
Årets resultat	153	416	429
Årets resultat eget kapital	3 235	3 651	4 080
Årets resultat/ skatteintäkter och generella statsbidrag, %	3,0 %	7,9%	7,7 %

7.1.1 Balanskravsutredning

Balanskravet innebär att kommunen ska upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Balanskravets syfte är att stärka kommunens förutsättning för en god ekonomisk hushållning. Årets balanskravsresultat blev 397 mnkr efter justeringar för realisationsvinst.

Kommunen har i enlighet med balanskravets regler avsatt resultatmedel för särskilda ändamål. Kommunstyrelsen beslutade i januari 2017 att av 2016 års resultat avsätta 15 mnkr till en bostadsfond även kallad byggbonus för bostadsbyggande som i sin helhet använts under 2017. Av medel avsatt för utsatta stadsdelar har 5 mnkr använts under 2017. Därmed blir det ackumulerade resultatet 1 273 mnkr.

Resultatutredning, mnkr	2014	2015	2016	2017
Resultat enl. resultaträkning	116	153	416	429
<i>Balanskravsjusteringar:</i>				
Reavinsters försäljning av anläggningstillgångar				
Orealiserade förluster i värdepapper/återföring	-10	-18 1	-46	-32
Resultat efter balanskravsjusteringar	107	135	370	397
Reservering/användning resultatutjämningsreserv		0	0	0
Balanskravsresultat	107	135	370	397
<i>Justering av synnerliga skäl:</i>				
Sänkning av diskonteringsränta pensioner				
Resultat efter synnerliga skäl	107	135	370	397
Avsättning/ianspråktagande av bostadsfond			-15	15
Avsättning till/ianspråktagande av social fond			1	5
Avsättning/användning av medel till utsatta stadsdelar	6	7	6	
Akkumulerat balansresultat	352	494	856	1 273

7.2 Kapacitet

7.2.1 Soliditet

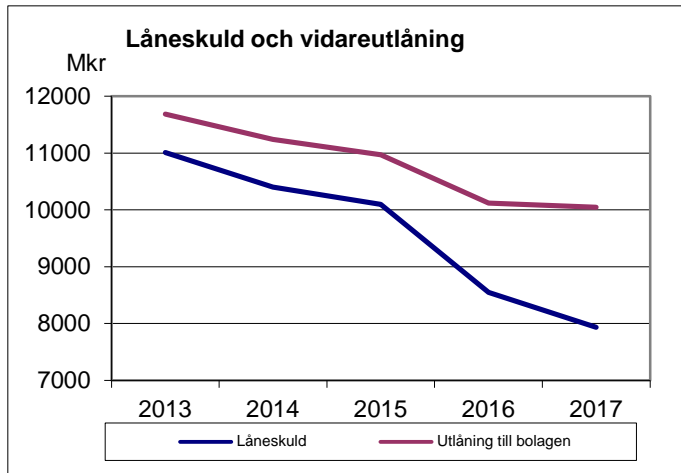
Kommunens soliditet har ökat med 3,3 procentenheter sedan förra året och uppgår nu till 30,3 procent. Det positiva resultatet för 2017 samt att bolagen amorterat på sina lån från kommunen är huvudorsaken till att soliditeten i kommunen har förbättrats.

7.2.2 Finansnetto

Kommunen har ett fortsatt positivt finansnetto. De finansiella intäkterna överstiger kostnaderna med 68 mnkr. Finansnettot har under året förbättrats med 3 mnkr bl.a. genom högre utdelningar medan de finansiella kostnaderna för pensioner ökat med 6 mnkr mer än under 2016. Låneramsavgiften uppgår till 53 mnkr vilket är 2 mnkr högre än föregående år. Räntenettot exklusive ränta på pensionsskuld har förbättrats. Ingen utdelning har utgått från de kommunala bolagen.

Av kommunens samlade tillgångar är 10 mdkr, motsvarande 81 procent, placerade i bolagskoncernen. Vidareutlåningen till bolagen har dock minskat med 75 mnkr. Det är främst tre av bolagen som minskat sina lån: Telge Nät AB -230 mnkr, Söderenergi AB -29 mnkr samt Telge AB -44 mnkr. Däremot har vidareutlåningen till Telge Fastigheter ökat med 147 mnkr. Kommunens lån till bolagen svarar för 70 procent av kommunens tillgångsinnehav. Lånefordringarna uppgår till 9,5 miljarder kronor. Resterande del av kommunens tillgångar i bolagskoncernen avser innehav av aktier i Södertälje kommuns Förvaltnings AB.

Kommunens låneskuld hos externa långivare uppgår till 7,9 mdkr och har minskat med 613 mnkr under året. Förutom utlåningen till bolagskoncernen lånar kommunen ut 29 mnkr till idrottsföreningar Detta innebär att kommunen vid årsskiftet lånat ut 2,1 mdkr av egna medel, vilket är 538 mnkr mer än vid förra årsskiftet.

7.3 Risk

7.3.1 Pensionsåtaganden

Kommunens pensionsåtagande inklusive löneskatt uppgår till 2,4 mdkr. Endast en mindre del av åtagandet, 587 mnkr, är upptaget i balansräkningen som en skuld till följd av att kommunen tillämpar den så kallade blandmodellen.

Den del av pensionsmedlen som de anställda själva placerar hos olika försäkringsbolag uppgick för 2017 till 123 mnkr inklusive löneskatt och redovisas som en kortfristig skuld.

Pensionsåtaganden inkl. löneskatt 2017		mnkr
Kortfristig skuld, avgiftsbestämd del		123
Pensionsavsättning		464
Pensionsåtaganden avsatt i balansräkningen		587
Ansvarsförbindelse för pensioner intjänade t o m 1997		1 786
Ansvarsförbindelse pensioner politiker		14
Ansvarsförbindelse Södertörns Brandförsvarsförbund		29
Pensionsåtaganden under ansvarsförbindelser		1 829
Total summa		2 416

Pensionskostnader

Totalt uppgår kommunens kostnader för pensioner till 282 mnkr, vilket är 46 mnkr mer än 2016. Pensionerna är en växande kostnad för kommunen. Det är framförallt nyintjänande pensioner, samt de finansiella kostnaderna på det som redan är intjänat, som påverkat kostnadsutveckling.

Pensionskostnader	2013	2014	2015	2016	2017
Utbetalda pensioner	97	91	99	105	104
Intjänade pensioner	139	133	161	130	176

7.4 Kontroll

7.4.1 Budgetföljsamheten

Vilken kontroll som kommunen har över den ekonomiska utvecklingen bedöms genom att analysera budgetföljsamheten och prognossäkerheten. En budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnader som ligger inom intervallet +/-1 procent får betraktas som mycket god budgetföljsamhet. På en total nettobudget för året på 5 428 mnkr var budgetavvikelse och för nämnder och kommunstyrelse 225 mnkr och följsamheten mätt i procentuell avvikelse mot budget 4,2 procent. Det bedöms som stor avvikelse och ligger utanför intervallet för mycket god budgetföljsamhet.

7.4.2 Prognossäkerhet

En prognosavvikelse under 1 procent av nettokostnaderna innebär en god prognossäkerhet. Prognosavvikelsen på 131 mnkr som motsvarar 2,5 procent. Jämfört med utfallet var prognoserna i rätt riktning, men mycket försiktigare än vad som blev det reella utfallet. Det innebär att det finns en förbättringspotential beträffande prognosarbetet.

8. Driftsredovisning

Nämndernas nettokostnader

Nämnd	Budget 2017	Förändring mnkr 2017	Förändring i % 2017	Kommunbidrag och förmedlingsbidrag mnkr
Järna kommunalnämnd	139	-46	-25	145
Hölö/Mörkö kommunalnämnd	76	-10	-11	77
Vårdinge kommunalnämnd	36	-5	-12	37
Enhörna kommunalnämnd	55	-9	-14	56
S:a kommundelar	306	-70	-19	315
Arbetslivsnämnd	136	6	5	168
Omsorgnämnd	718	0	0	729
Socialnämnd	716	-6	-1	719
Äldreomsorgsnämnd	655	83	14	686
Överförmyndarnämnd	10	0	3	9
Utbildningsnämnd	2 031	49	3	2 080
Kultur- och fritidsnämnd	205	3	2	205
Stadsbyggnadsnämnd	26	14	121	30
Miljönämnd	13	2	19	12
Teknisk nämnd	99	17	21	102
Kommunstyrelsen	274	16	6	279
Politisk ledning	73	2	3	73
Revision	2	0	3	3
S:a Facknämnder	4 958	186	4	5 095
Centrala poster	-71	151	-68	-5 410
<i>S:a nettokostnader</i>	<i>5 193</i>	<i>267</i>	<i>5</i>	<i>0</i>
S:a exkl jmf störande poster	5 229	125	2,4	0

8.1 Nämndernas resultat

Järna kommunaldelsnämnd

Nettokostnaderna för Järna kommunaldelsnämnd har totalt minskat med 1,2 procent. Grundskolans nettokostnader exklusive hyra, är i stort sett oförändrade medan barnantalet ökat med 2 procent vilket visar på åtgärdsplanens effekter som skolan arbetat efter under året. Förskoleverksamhet har haft en liten minskning i barnantalet vilket inte motsvarar förändringarna i nettokostnaden som exklusive hyra har ökat med nästan 7 procent. Detta beror främst på ökat inköp till verksamheten. Nettokostnaderna för nämndens kultur- och fritidsverksamheter varierar, främst har driftskostnaderna för idrottsverksamheterna ökat. För den tekniska verksamheten är det i stort inga fluktuationer vad gäller nettokostnaderna och de ligger därmed i paritet med föregående år.

Hölö-Mörkö kommunaldelsnämnd

Den totala nettokostnadsutvecklingen för Hölö-Mörkö kommunaldelsnämnd är i stort sett samma som föregående år. Förskolans nettokostnader, exklusive hyra, har för 2017 ökat med cirka 4 procent, trots en relativt konstant eller sjunkande barnantal i verksamheten. Grundskolans nettokostnader har ökat med 2,4 procent sedan föregående år och därmed något högre än elevutvecklingen. Det är både personalkostnaderna och skolskjutskostnaderna som har ökat sedan föregående år. För kultur- och fritidsverksamheten har nettokostnaderna minskat med 9,2 procent jämfört med året innan till följd av lägre kostnader för personal. För den tekniska verksamheten är det i stort inga fluktuationer vad gäller nettokostnaderna och de ligger därmed i paritet med föregående år.

Vårdinge-Mölnbo kommunaldelsnämnd

Den totala nettokostnadsutvecklingen för Vårdinge-Mölnbo kommunaldelsnämnd är i stort sett samma som föregående år. Förskolans nettokostnadsutveckling exklusive hyra har minskat med 5 procent jämfört med 2016. Detta beror på att lägre driftskostnader främst för städskostnader och modersmålskostnader. Nettokostnadsutvecklingen följer barnutvecklingskurvan som även den sjunker. Grundskolans nettokostnadsutveckling exklusive hyra har minskat med ca 3,5 procent och det beror på att verksamheten haft en åtgärdsplan som gått ut på att vara återhållsamma med inköp. För kultur- och fritidsverksamheten och för de tekniska verksamheterna ligger resultatet i paritet med budget och i stort inga fluktuationer vad gäller nettokostnaderna.

Enhörna kommunaldelsnämnd

Grundskolans nettokostnader exklusive hyra, har minskat med 3 procent vilket visar att skolan har anpassat sin organisation mer än väl till elevantalet. Viktigt att notera är dock att förskolans nettokostnader, exklusive hyra, ökar trots ett sjunkande barnantal i verksamheten. För kultur- och fritidsverksamheten och för de tekniska verksamheterna ligger resultatet i paritet med budget och i stort inga fluktuationer vad gäller nettokostnaderna.

Arbetslivsnämnden

För arbetslivsnämndens verksamhet har nettokostnaden ökat med 6,4 mnkr från år 2016 till 2017. För SFI och högskoleförberedande utbildningarna har dock nettokostnaden minskat. Nettokostnaden för vuxenutbildningen har ökat med nästan 20 mnkr medan den för MAP2020 minskat med 11,5 mnkr. Detta beror på att största delen av projektets intäkter har ökat medan kostnaderna endast ökat i mycket lägre takt. Verksamheterna har alltså inte lyckats utöka i motsvarande takt. Vuxenutbildningen har däremot ökat nettokostnaden med 24 procent och har under året haft 3 139 studerande, en ökning av 377 studerande.

Omsorgsnämnden

Nämndens nettokostnader är i princip oförändrade jämfört med 2016. Nettokostnaderna för verksamhetsområdet LSS ökade med 3,2 mnkr mellan åren och detta förklaras främst av att kostnaderna för bostad med särskild service LSS har ökat samtidigt som kostnaderna för korttidshem och korttidstillsyn har minskat.

Nettokostnaderna för både särskilt och ordinärt boende SoL har sjunkit jämfört med 2016. Orsaken är att antalet beviljade dygn har minskat på grund av att brukare har avlidit, flyttat till andra kommuner, överflyttats för vård inom psykiatri men även blivit aktuella för insatser enligt LSS.

Socialnämnden

Socialnämndens totala nettokostnader har minskat med -6,0 mnkr jämfört med föregående år. Huvudorsaken är främst att färre barn är placerade i konsulentstött familje- och jourhem, vilket är en kostsam placeringsform. Barn och ungdom har under året haft en medveten strategi att minska denna typ av placeringar till förmån för egna

kontrakterade familje- och jourhem. Detta har delvis varit möjligt då efterfrågan på placeringsalternativ minskat i hela landet. Även utbetalt försörjningsstöd samt handläggningen av dessa har minskat jämfört med 2016.

Äldreomsorgsnämnden

Den huvudsakliga förklaringen till att nämndens nettokostnader har ökat med 83 mnkr jämfört med 2016 är att all äldreomsorg har överförts från kommundelsnämnderna till äldreomsorgsnämnden. Under året har nämnden 1 747 färre vårddygn på korttidsboende än budgeterat, och i snitt 14 färre boendeplaceringar än budgeterat vilket motsvarade 5,7 mkr i lägre kostnader. Införandet av ett digitalt system för tid- och insatsregisteringen inom hemtjänsten i kombination med myndighetens arbete med en rättsäker och effektiv handläggning har lett till cirka 120 000 färre hemtjänsttimmar än budgeterat under 2017. Det motsvarar sänkta kostnader med 46,8 mkr inom den myndighetutövande delen av nämnden, men utförarverksamheten i egen regi har inte lyckats anpassa sin egen verksamhet, så blir effekten för hela nämnden ingen sänkt kostnad avseende hemtjänsten. Under 2018 kommer verksamheten i egen regi att arbeta med ett antal åtgärder för att bli mer kostnadseffektiv.

Nämnden har under 2017 ett överskott på 31 mnkr jämfört med budget och en stor del av detta överskott förklaras av att endast en liten del av extra budgetmedel för ökad digitalisering och oförutsedda händelser har förbrukats.

Överförmyndarnämnden

Nettokostnaden har ökat med 2,6 procent jämfört med 2016 vilket huvudsakligen beror på lägre intäkter med anledning av ändrade ersättningsregler för ensamkommande barn från och med juli 2017.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämndens nettokostnader ökade den med 4 procent under 2017. År 2016 var ökningen 1,6 procent. Totalt ökar antalet barn och elever i kommunen. Inom förskolan ökade nettokostnaderna med 4 procent jämfört med föregående år och antalet barn ökade svagt i den kommunala förskolan. Inom grundskolan och gymnasiet blir däremot antalet elever i de kommunala skolorna färre medan ökningen sker till friskolor och andra kommuner. Antal elever inom kommunala grundskolan minskade med 1,9 procent och antal elever i fristående verksamheter ökade med 14,7 procent sedan föregående år. Antalet gymnasieelever som väljer friskolor eller skolor i andra kommuner ökat med 4 procentenheter, eller med i snitt 158 elever.

Att grundskolan tappar elever till friskolor i Södertälje och andra kommuner, påverkar nettokostnadsutvecklingen negativt. För grundskolans del innebär det färre elever i klasserna, med minskade platsbidragsintäkter som följd, men inte möjlighet till sammanslagning av klasser och reducering av bemanningen. Antalet årsarbetare har blivit färre inom alla verksamhetsområden. Samtidigt har lönerna ökat vilket påverkar nettokostnaden negativt.

För gymnasieskolans del återspeglas tydligt att det är nettokostnaden för köp av verksamhet, externa skolplatser, som ökat. Kostnaderna för köp av verksamhet har ökat med 9 procent sedan föregående år. Samtidigt har kostnaderna för personal och övriga kostnader minskat.

Kultur- och fritidsnämnden

För kultur- och fritidsnämnden har nettokostnaderna ökat med 1,5 procent, något mer än den procentuella uppräkningsgraden på 1 procent. Det varierar mellan verksamheterna vad gäller nettokostnader. Nettokostnaderna för idrottsanläggningar har ökat med 1 procent. Ung fritid har i likhet med tidigare haft vakanta tjänster och sammanslagning av fritidsgårdarna i Geneta och Rösberga som gjordes i början av 2016 har har medfört att nettokostnader minskat med 2 procent. Nettokostnaderna för verksamheten föreningsbidrag har minskat med 4 procent som bland annat beror på minskade kostnader för Sydpoolen på grund av nytt avtal. För biblioteksverksamheten har nettokostnaderna ökat med 7,9 procent med anledning av det nya biblioteket i Hovsjö som öppnade under året.

Samhällsbyggnadsnämnden

Nämndens nettokostnad har ökat med 120 procent i relation till 2016. Det är dock svårt att göra rättvisa jämförelser mellan åren, eftersom kostnaderna under året har ökat genom tilldelning av sammantaget 16 mkr i statliga välfärdspengar; detta i form av byggbonus och pengar ur den så kallade välfärdsmiljarden. Denna summa avser både Stadsbyggnadsnämnden och Tekniska nämnden, där vissa projekt hänförs till respektive nämnd, medan andra projekt är gemensamma för båda nämnderna.

Miljönämnden

Miljönämndens nettokostnad för 2017 har ökat med ca 2 mkr jämfört med 2016. Det är fördelat på flertalet av nämndens verksamheter. Sammanfattat beror nettokostnadsökningen på de nytillkomna verksamheterna skogsförvaltning och viltvård, onormalt låga kostnader under 2016 på grund av vakanser, tidsbegränsade aktiviteter inom projekt samt oförsedda engångskostnader under 2017.

Tekniska nämnden

Den huvudsakliga förklaringen till ökningen av nettokostnaden med 21 procent, är ökade kostnader kopplade till stadsutveckling med ökad finansiering via den statliga byggbonusen och välfärdsmiljarden. De statliga välfärdspengarna avser både Stadsbyggnadsnämnden och Tekniska nämnden, där vissa projekt hänför sig till respektive nämnd, medan andra projekt är gemensamma för båda nämnderna.

8.2 Kommunens intäkter

Kommunens totala intäkter uppgår till 6 916 mnkr och har ökat med 3 procent jämfört med föregående år. Skatteintäkter är den största inkomstkällan för kommunen, därefter följer statliga bidrag i olika former och finansiella intäkter.

De totala skatteintäkterna inklusive bidrag från det kommunala utjämningsystemet uppgår till 5 554 mnkr (5,3 procent) och har tillfört kommunen 279 mnkr mer än förra året. Extra medel för flyktingmottagning uppgår till 31 mnkr. Skatteutvecklingen ligger även i år över nettokostnadsutvecklingen. De senaste fem åren har skatterna haft en bättre utveckling än nettokostnaderna, tack vare den låga kostnadsutvecklingen.

Avgifter från kommuninvånarna för olika tjänster svarar för 3 procent av kommunens intäkter. I tabellen nedan återspeglas fördelningen av Södertälje kommuns intäkter 2017.

Externa intäkter 2017	mnkr	Andel (%)	Förändring mnkr	%
Allmän kommunalskatt	3 704	54	172	5
Statligt utjämningsbidrag	1 849	27	106	6
Finansiella intäkter	256	4	-56	-18
Driftbidrag från stat m.fl.	582	8	75	15
Avgifter	222	3	14	7
Försäljningsintäkter	148	2	11	8
Övrigt	155	2	-134	-47
Summa	6 916	100	188	3

Under slutet av året har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) reviderat upp skatteprognosen, vilket gjort att skatteutfallet blev 18 mnkr bättre än i prognosen vid delårsbokslutet.

Skatteintäkterna för den egna kommunalskatten växte med 4,9 procent under 2017 att jämföras med 2016 då ökningen var 4,3 procent. Södertälje kommun har erhållit 1 041 mnkr i statlig inkomstutjämnning för året, vilket är en ökning med 5,7 procent jämfört med föregående år.

En utjämnning sker även för kommunernas kostnadsstruktur. Under 2017 har Södertälje kommun erhållit 334 mnkr i kostnadsutjämningsbidrag motsvarande en ökning med 3,3 procent. Utjämnning av LSS-kostnader har tillfört kommunen 222 mkr, en ökning med 2,2 procent. Totalt har skatteutjämnningen ökat med 6,1 procent.

8.2.1 Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 1 106 mnkr och har minskat med 3,1 procent. Exkluderas de jämförelsestörande intäkterna har intäkterna ökat med 97 mnkr avseende ökade driftsbidragsintäkter med 75 mnkr främst från Skolverket och gatukostnadsersättning (Glasberga sjöstad). Även bidragsintäkterna från EU, Europeiska socialfonden, har ökat jämfört mot föregående år. Kommunen har även fått medel för innovationsprojektet Science Park samt ett EU-projekt för en ungdomsmottagning.

Avgifter och ersättningar har ökat med 14 mnkr motsvarande 7 procent. Intäkterna för parkeringsverksamhet står för den största ökningen med 5 mnkr.

8.3 Kommunens kostnader

De totala externa kostnaderna uppgår till 6 312 mnkr och har ökat med 176 mnkr mot förra året. De senaste fem åren har kostnaderna ökat med 8 procent. Inflationen har varit 1,9 procent (1,7 %).

Externa kostnader	Mnkr	Andel (%)	Förändring mnkr	%
Personalkostnader	3 214	50	141	5
Köp av verksamhet/entreprenad	1 402	22	26	2
Lokalkostnader och -drift	710	11	10	1
Bidrag/transfereringar	328	5	-2	0
Material, tjänster m m.	553	8	63	13
Avskrivningar	98	2	-6	-7
Finansiella kostnader	245	4	-56	-23
Summa	6 312	100	176	3

Personalkostnaderna uppgår till 3 214 mnkr och har ökat med 5 procent, vilket innebär 141 mnkr.

Drift och underhåll av lokaler och anläggningar har ökat med 10 mnkr till 710 mnkr. Hyres- och arrendekostnaderna har ökat med 7 mnkr.

Inköp av material och tjänster har ökat med 63 mnkr och uppgår till 553 mnkr. Den största ökningen har skett för konsulter med 22 mnkr, framförallt inom gatu- och väghållningen med olika projekt såsom Sandviken Ekeby, regional tågstation Södertörn och Marenområdet.

Kostnaderna för datastöd inventarier/maskiner har ökat med 17 mnkr. Övriga kostnadsökningar inom denna kategori avser skolskjutsar med 6 mnkr.

8.3.1 Externa utförare

Kommunen köper från externa utförare för att komplettera sin egen kapacitet. De externa köpen av verksamhet har ökat med 26 mnkr. Köpen av verksamhet har växt successivt under åren och svarar nu för 22 procent av kommunens totala kostnader. Det är framförallt köpen från privata utförare som ökat med 24 mnkr medan köpen från den offentliga sektorn ökat med 2 mnkr.

Den största ökningen står vuxenutbildningen för med 21 mnkr. Äldreomsorgen har däremot minskat sina köp med 16 mnkr.

9. Investeringsredovisning

9.1 Investeringar i kommunen

Investeringarna i kommunen uppgick per 31 december till 232 mnkr, vilket är 90 mnkr mer än föregående år. Detta innebär att 93 procent av 2017 års investeringsbudget har tagits i anspråk.

Kommunstyrelsen beslutade i juni om en särskild investeringssatsning under namnet Södertäljelyftet, en satsning utöver beslutad investeringar i Mål och budget. Södertäljelyftet omfattar en budget på 100 mnkr för perioden 2017-2019, varav 31 mnkr avsåg 2017. Vid årets slut hade 27 mnkr av dessa tagits i anspråk.

Merparten av årets investeringar i kommunen har avsett: vägbyggnation, gatuombyggnader inklusive gatubelysning, exploateringsvägar, utbyggnad av gång- och cykelvägar, inventarier samt investeringar i stadskärnan.

Den justerade prognosen det vill säga inklusive utökningar av investeringsramen för helåret 2017 var i delårsbokslut augusti 97 procent, vilket innebär att utfallet svarar mot 96 procent av prognosen.

Genom ett betydligt större fokus på uppföljning och prognostisering avseende investeringar under 2017 än tidigare år har detta fått en synbar effekt på den del av investeringsbudgeten som tagits i anspråk.

	Budget 2017	Utfall 2017	Prognos per augusti	Förbrukat av budget (%)	Förbrukat av prognos %
Total investeringsram per nämnd					
Järna kdn	10	9	10	90	93
Hölö-Mörkö kdn	2	2	2	66	69
Vårdinge-Mölnbo kdn	3	2	3	91	91
Enhörna kdn	5	1	3	32	57
Arbetslivsnämnd	0	0	0	98	118
Omsorgsnämnd	2	1	1	32	80
Socialnämnd	4	3	4	79	79
Äldreomsorgsnämnd	3	2	3	57	69
Utbildningsnämnd	12	7	11	60	64
Kultur- och fritidsnämnd	19	13	13	68	100
Miljönämnd	2	1	2	69	69
Stadsbyggnadsnämnd	0	-	-	0	
Tekniska nämnden	169	173	171	103	101
Kommunstyrelsens kontor	19	17	20	92	87
TOTALT	250	232	242	93	96

Investeringar bolagskoncernen mnkr	Resultat 2017	Budget 2017	Avvikelse 2017	Resultat 2016	Avvikelse 2016
Telge AB Moderbolag	0,2	0,6	0,4	2,3	2,1
Telge Bostäder AB	268,2	419	150,8	164,3	-103,9
Telge Hovsjö AB	37,5	40,6	3,1	29,7	-7,8
Telge Fastigheter AB, kommersiella lokaler	30	4	-26	31,2	1,2
Telge Fastigheter AB, kommunala verksamhetslokaler	457,7	582,2	124,5	168,3	-289,4
Summa BO och fastigheter	793,6	1046,4	252,8	395,8	-397,8
Telge Nät AB	270,8	342,8	72	230,3	-40,5
Telge Återvinning AB	16,6	15	-1,6	16,2	-0,4
Summa Nät och Miljö	287,4	357,8	70,4	246,5	-40,9
Telge Energi AB	7,4		-7,4		-7,4
Summa Engergi	7,4	0	-7,4	0	-7,4
Södertälje Hamn AB	6,1	24,5	18,4	19,9	13,8
Telge Hamn AB	0	0	0	0	0
Summa Hamn	6,1	24,5	18,4	19,9	13,8
Tom Tits AB	3,6	3,2	-0,4	2,1	-1,5
Summa bruttoinvesteringar	1098,1	1431,9	333,8	664,3	-433,8
Interna investeringar	-28,7	-29,1	-0,4	0	28,7
Summa nettoinvesteringar	1069,4	1402,8	333,4	664,3	-405,1

9.1.1 KS/KF-investeringar

Ks/KF investeringar inkl Södertäljelyftet (mnkr)	KS/KF Budget	KS/KF Utfall	Procent	Nämnd Budget	Nämnd Utfall	Procent
Järna kdn	7,8	6,8	87	2,5	2,5	98
Hölö-Mörkö kdn	1,7	1,3	75	0,6	0,2	40
Vårdinge-Mölnbo kdn	2,2	2,1	97	0,5	0,3	64
Enhörna kdn	3,7	1,3	36	0,8	0,1	13
Arbetslivsnämnd	0,0	0,0		0,3	0,3	
Omsorgsnämnd	1,2	0,1	5	0,8	0,6	73
Socialnämnden	3,5	2,8	81	0,7	0,5	66
Äldreomsorgskontoret	1,2	0,8	67	2,3	1,2	52
Utbildningsnämnd	3,3	2,3	69	8,5	4,8	57
Kultur- Fritidsnämnd	16,3	10,4	64	2,8	2,5	90
Stadsbyggnadsnämnd	1,1	1,0	98	0,5	0,0	0
Miljönämnd	0,0	0,0		0,4	0,0	
Tekniska nämnden	116,0	124,7	108	52,6	48,5	92
Kommunstyrelsen	16,2	14,6	91	2,3	2,4	102
Totalt	174,0	168,2	97	75,6	63,9	84

I siffrorna för KS/KF-investeringar ingår även investeringar inom ramen för Södertäljelyftet.

KF-investeringarna uppgår för helåret till 168 mnkr, vilket är 101 mnkr mer än 2016. Budgeten uppgick till 174 mnkr, vilket ger en nyttjandegrad på 97 procent. Tekniska nämnden står för 2/3 delar av den sammantagna budgeten. Främsta investeringarna beloppsmässigt är: Viksbergsvägen (31 mnkr), exploateringsvägar (17 mnkr), nytt parkeringsdäck (20 mnkr) och andra insatser i stadskärnan (6 mnkr).

Tekniska nämnden har överskridit budgeten med 9 mnkr. Detta beror på att flera planerade projekt har blivit dyrare än budgeterats.

Bland genomförda investeringar inom utbildningsområdet märks inventarieanskaffningar för Soldalaskolan (2 mnkr). Inom kultur- och fritidsområdet har inventarier till Hovsjöbiblioteket införskaffats (1 mnkr) och investeringar gjorts på Torekällberget (3 mnkr).

9.1.2 Nämndbeslutade investeringar

De nämndbeslutade investeringarna uppgick till 63,9 mnkr, jämfört med budgeterade 75,6 mnkr. Outnyttjat budgetutrymme beror på att nämnderna inte har behövt reinvestera i den omfattning som budgeterats.

Nämndinvesteringar har huvudsakligen utgjorts av återanskaffning av inventarier, uppgradering av teknik inom IT, inköp av fordon och maskiner samt olika åtgärder inom gator, vägar och parker.

9.1.3 Södertäljelyftet

Kommunstyrelsen beslutade i juni om en extra investeringssatsning på 100 mnkr för perioden 2017-2019, varav 30,6 mnkr avsåg år 2017. Av dessa har 26,8 mnkr (88 %) använts under året.

Investeringar inom ramen för Södertäljelyftet har under året främst avsett: asfalteringsarbeten, inköp av en förskolebuss, samt insatser för spontanidrott.

Bland det som inte genomförts märks främst infartsskyltarna i budgeten för kommunstyrelsen. Detta projekt har inte kunnat genomföras på grund av kommun inte fått tillstånd.

Södertäljelyftet (mnr)	Budget 2017	Utfall 2017
Järna kommunalnämnd	1,4	1,7
Hölö-Mörkö kommunalnämnd	1,0	0,6
Vårdinge-Mölnbo kommunalnämnd	1,8	1,7
Enhörna kommunalnämnd	1,0	0,8
Kultur- Fritidsnämnd	5,7	4,7
Tekniska nämnden	17,2	17,3
Kommunstyrelsen	2,6	0,0
Totaler	30,7	26,9

9.2 Kommunkoncerngemensam investeringsprocess

I syftet att öka genomförandegraden och träffsäkerheten i beslutade investeringsprojekt i kommunen fattade kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i december 2017 beslut om framtagandet av en kommunkoncerngemensam investeringsprocess samt om ett antal riktade insatser för att öka kvaliteten i investeringsarbetet under 2018.

Den gemensamma processen med ökat fokus på strategisk planering och styrning av investeringarna samt ett ännu mer strukturerat arbetssätt, kommer att presenteras under 2018.

10. Ekonomisk och finansiell analys kommunkoncernen

Med kommunkoncernens resultat och ställning avses hela kommunkoncernen där Södertälje kommun tillsammans med tillhörande bolag inkluderas i en sammanställd redovisning med koncerninterna mellanhavanden eliminerade.

Med kommunkoncern menas kommunen samt de företag där kommunen har ett väsentligt inflytande eller där kommunens andel uppgår till minst 20 procent. De bolag som kommunen äger tillsammans med andra aktörer ingår i koncernens räkenskaper motsvarande den ägda andelen. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en samlad bild av den totala kommunala verksamhetens ekonomi och åtaganden.

10.1 Resultat

Kommunkoncernen uppvisar ett resultat på 805 mnr (1 071 mnr) varav 429 mnr avser kommunen och 383 mnr avser bolagskoncernen, Södertälje Kommuns Förvaltnings AB (SKFAB). Söderenergi har ett positivt resultat på totalt 35 mnr varav 14 mnr ingår i kommunkoncernens resultat och som motsvarar 42 procent ägd andel av Söderenergi AB. Efter koncernjusteringar på sammanlagt 21 mnr uppgår resultatet totalt till 805 mnr.

Resultatet efter jämförelsestörande poster uppgick till 776 mnr (584 mnr) och är en ökning med 192 mnr mot föregående år. Bolagskoncernen redovisade knappt 1 mnr i realisationsvinst år 2017 jämfört med 290 mnr året före då bland annat Telge Kraft AB såldes.

Resultat, mnr	2013	2014	2015	2016	2017
Totalt	432	454	548	1071	805
Exkl jämför.	100	346	395	584	776

10.2 Finansnetto

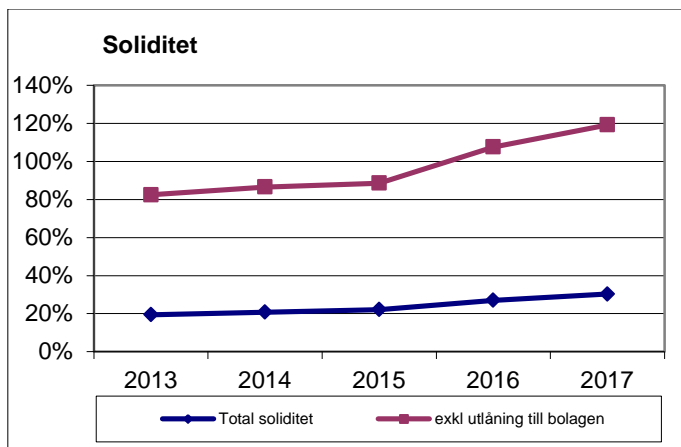
Kommunkoncernens finansnetto uppgick till minus 159 mnkr, vilket är en försämring med 206 mnkr jämfört med föregående år och beror framför allt på bolagsförsäljningar. Exklusive finansiella jämförelsestörande poster förbättrades finansnettot med 95 mnkr från minus 234 mnkr till minus 139 mnkr.

Finansnettoutveckling, mnkr	2014	2015	2016	2017
Totalt	-194	- 274	47	- 159
exkl jämfstör.	-323	- 274	-234	- 139

10.3 Soliditet

Kommunkoncernens balansomslutning har sedan föregående årsskifte ökat med 487 mnkr till 16 843 mnkr. Ett fortsatt bra resultat och kassaflöde har gjort det möjligt att minska låneskulden. Detta har påverkat soliditeten som ökade med 4 procentenheter till 29,9 procent vid utgången av år 2017.

Soliditet i %, balansomslutning mnkr	2014	2015	2016	2017
Soliditet	15,3	18,6	25,9	29,9
Balansomslutning mnkr	17 210	17 087	16 356	16843

10.4 Bolagskoncernen

10.4.1 Resultat

Resultatet 2017 för bolagskoncern efter finansiella poster uppgick till 447 mnkr (700 mnkr). Resultatet efter skatt uppgick till 383 mnkr (628 mnkr).

Resultatet efter skatt har minskat med 245 mnkr, vilket till största delen beror på minskade nettoreavinster. Föregående år såldes både bolag med fastigheter och mark samt Telge kraftkoncernen med sammanlagda nettoreavinster på 290 mnkr jämfört med knappt 1 mnkr i nettoreavinst år 2017. Årets försäljningar avsåg en del av Brunnsgässkolan samt den fastighet där Järna vårdcentral har sin verksamhet.

I SKF-koncernen ingår även 42 procent av Söderenergis resultat som år 2017 uppgick till närmare 15 mnkr jämfört med ett underskott på drygt 4 mnkr år 2016. Söderenergis förbättrade resultat beror till stor del på elturbinen som åter gick med full effekt efter haveriet 2016.

Räntenettet har under året också förbättrats som förklaras av lägre räntor och en fallande låneskuld. Telge Bostäder har dessutom under året erhållit en utdelning av Glasberga KB, där utvecklingen och prisnivåerna har tagit rejäl fart.

På den negativa sidan finns pressade marginaler i elhandeln och ökade skötselkostnader för framförallt Telge Bostäder AB.

I övrigt har koncernen skonats från negativa överraskningar som t.ex. stormar, extremt höga elpriser, översvämningar, kreditförluster med mera, vilket innebär att koncernreserven inte har behövt användas.

Koncernens stora tillgångsmassa värderas löpande för att säkerställa att tillgångarnas värde minst uppgår till det bokförda värdet. Vid värderingen för 2017 fanns ett nedskrivningsbehov i Fornbacken. Fastigheten värderades till ett lägre marknadsvärde jämfört med det bokförda värdet vilket innebar en nedskrivning på knappt 50 mnkr. Förra året skrevs Fornbacken ner med 57 mnkr.

Av årets skattekostnad på närmare 64 mnkr kommer koncernen betala närmare 9 mnkr. Resterande 55 mnkr utgör en beräknad uppskjuten skatt. År 2016 var årets skattekostnad 72 mnkr varav 2 mnkr i uppskjuten skatt.

10.4.2 Ekonomisk utveckling per bolag

Nedan kommenteras de helägda operativa bolagens ekonomiska resultat efter finansiella poster. Om bolaget har haft reavinster eller nedskrivningar kommenteras även verksamhetsresultatet. Gemensamt för alla bolag i koncernen är att de fått del av en lägre ränta till följd av en positiv ränteutveckling i låneportföljen och lägre lån.

Telge AB

Telge AB redovisar ett resultat på 60 mnkr 2017 jämfört med 34 mnkr år 2016. Årets resultat inkluderar reavinster på 28 mnkr från försäljningen av fastigheten Stenbocken samt tilläggsköpeskilling för Telge Kraft AB. Verksamhetsresultatet uppgår till -45 mnkr (-60 mnkr). Förklaringen till det högre verksamhetsresultatet beror bland annat på lägre personalkostnader och lägre konsultkostnader med 6 mnkr vardera. Bolaget har inte haft några investeringsutgifter

Telge Bostäder

Telge Bostäder redovisar ett resultat på 70 mnkr år 2017 jämfört med 248 mnkr år 2016. Bolagets resultat är påverkat av lägre reavinster från försäljningar av fastigheter samt nedskrivningar av Fornbacken med -50 mnkr. Verksamhetsresultatet uppgår till 150 mnkr (159 mnkr 2016). En av förklaringarna till det lägre verksamhetsresultatet är ökade kostnader för fastighetsskötsel, personal och central administration. Årets investeringar uppgår till 268 mnkr jämfört med 164 mnkr år 2016. Den ökade investeringstakten beror på att nyproduktionen av Stockholmsberget har kommit igång samt ökade utgifter för Fornbacken.

Telge Hovsjö AB

Telge Hovsjö redovisar ett resultat efter finansiella poster på 8 mnkr år 2017 jämfört med -4,0 mnkr år 2016. Resultatet från föregående år är belastat med nedskrivningar med närmare 5 mnkr. År 2017 har inga nedskrivningar behövt göras. Bolagets verksamhetsresultat uppgår till 19 mnkr (13 mnkr 2016). Det förbättrade resultatet förklaras av högre hyresintäkter och lägre kostnader för central administration. Arbetet med att sälja fastigheten med radhusen kunde inte avslutas under året, men kommer att avslutas under 2018. Årets investeringar uppgår till närmare 38 mnkr (30 mnkr 2016). Investeringarna avser både lägenhetsunderhåll och fastighetsunderhåll. Skillnaden mot föregående år är en ökad genomförandegrad vid renovering av lägenheter.

Telge Fastigheter AB

Telge Fastigheter redovisar ett resultat på 64 mnkr jämfört med 102 mnkr år 2016. Föregående års resultat är påverkat av realisationsvinster från försäljningen av Brandalsund samt 4 mindre fastigheter som gav en realisationsvinst på totalt 47 mnkr. Årets resultat exkluderar en reavinst på 28 mnkr som visar sig i moderbolagets resultat till följd av en intern försäljning till skattemässigt restvärde. Bolaget har under året sålt två fastigheter på den externa marknaden (del av Brunnängsskolan, och fastigheten där Järna vårdcentral har sin verksamhet), samt fyra fastigheter till systerbolaget Telge Bostäder. Verksamhetsresultatet uppgår till 169 mnkr (183 mnkr 2016). Ökade kostnader för drift och underhåll samt central administration är förklaringen till det lägre verksamhetsresultatet. Årets investeringar uppgår till 488 mnkr (200 mnkr 2016). Den kraftigt ökade investeringsnivån avser i huvudsak kommunala verksamhetslokaler beställda av Södertälje kommun i form av

bland annat Viksbergs grundskola med idrottshall, Björkmossens vård- och omsorgsboende, om- och tillbyggnad av Soldalaskolan samt Viksbergs förskola.

Telge Nät AB

Telge Nät redovisar ett resultat på 209 mnkr (217 mnkr 2016). Årets resultat påverkas av en reavinst med 0,1 mnkr (4 mnkr 2016). Bolagets verksamhetsresultat uppgår till 246 mnkr (263 mnkr 2016). Elnätsverksamheten går bättre än tidigare år till följd av förbättrad prissättning. För VA-verksamheten har taxan sänkts med 6 % jämfört med föregående år i enlighet med kommunallagens krav på självkostnadsprincipen. Detta medför lägre intäkter. Årets investeringar uppgår till 271 mnkr (230 mnkr 2016), och bestod till stor del av reinvesteringar enligt plan för att säkerställa driften av näten, samt exploateringsinvesteringar i bland annat Dammkärr/Vattubrink, Almnäs, Glasberga och Igelsta Strand.

Telge Återvinning AB

Telge Återvinning redovisar ett resultat på 28 mnkr jämfört med 25 mnkr år 2016. Det förbättrade resultatet jämfört med föregående år beror på minskade kostnader för driften. Mängden avfall till Tveta återvinningsanläggning ökade något jämfört med föregående år. Årets investeringar uppgår till 17 mnkr (16 mnkr 2016). Under året har bolaget köpt in tre stycken nya fordon med moderna motorer samt investerat i ny våg och ramp in till området.

Telge Energi AB

Telge Energi redovisar ett resultat på 52 mnkr (55 mnkr). Det lägre resultatet beror på att försäljningen har skett genom kanaler där man gett kunderna rabatt, samt att volymen såld el har minskat jämfört med föregående år. Årets investeringar uppgår till 7 mnkr (0 mnkr 2016) och utgörs av systemkostnader för affärssystem. I en officiell mätning som mätt kundernas förtroende för företag "anseendeindex 2017" placerar sig Telge Energi på tolfte plats. Enligt kundmätningar för gröna varumärken placerar sig Telge Energi i toppen, vilket är allt viktigare nu när kunderna blivit mer lätttröliga.

Södertälje Hamn AB

Södertälje Hamn redovisar ett resultat på närmare 9 mnkr jämfört med 11 mnkr år 2016. Trots ökade volymer inom i praktiken alla affärsområden, där bilimporten stod för ett nytt rekordår med 130 000 importerade fordon, så backar resultatet en aning till följd av kostnader i samband med underhållsmuddring i bränslehamnen. Investeringarna uppgick till 6 mnkr (20 mnkr) och avser järnvägsunderhåll och inköp av två fordon.

Tom Tits Experiment AB

Tom Tits Experiment redovisar ett resultat på -5 mnkr (-14 mnkr). Intäkterna ligger däremot i samma nivå med föregående år. Det är lägre reparations- och underhållskostnader som ger en positiv resultatavvikelse. Under året har en återställning av parken gjorts för närmare 3 mnkr, vilket är en betydligt lägre kostnad än den stora saneringen av parken som genomfördes föregående år. Tom Tits hade under 2017 ca 170 000 besökare. Årets investeringar uppgick till närmare 4 mnkr (2 mnkr)

Telge Inköp AB

Telge Inköp redovisar ett resultat efter finansiella poster på 7 mnkr (8 mnkr). Resultatet ligger i nivå med föregående år. Intäkterna har totalt ökat med närmare 2 mnkr där främsta orsaken är ökade ramavtalsintäkter. Kostnaderna har ökat i nästan samma nivå, främst avseende personalkostnader knutna till särskilda upphandlingar. Bolaget har inte haft några investeringsutgifter.

Telge Tillväxt AB

Telge Tillväxt redovisar ett resultat efter finansiella poster på 0,1 mnkr (-0,7 mnkr). Efterfrågan har minskat men kostnaderna för lokaler och personal har anpassats så att resultatet förbättrats. Under året har 101 ungdomar fått anställning jämfört med 104 ungdomar 2016. Av de som slutat har 68 % övergått till annat arbete eller studier. Bolaget har inte haft några investeringsutgifter.

11. Finansiell riskhantering

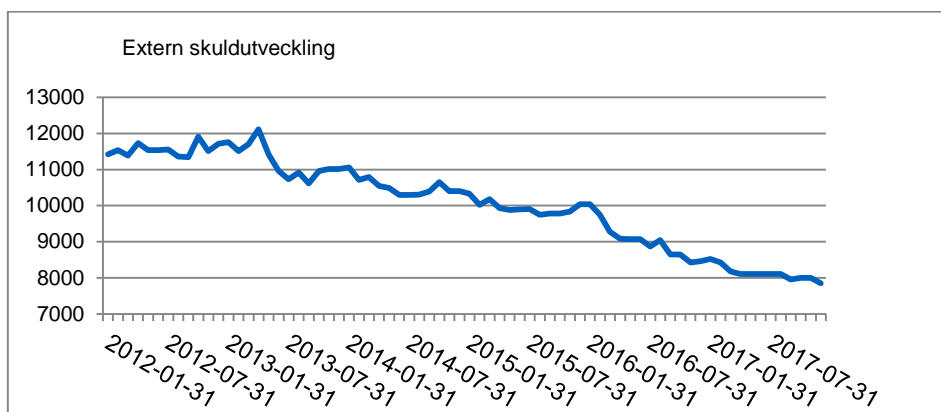
I syfte att på bästa sätt uppnå finansiell kontroll och en effektiv finansiering har Södertälje kommun en internbank. Internbanken hanterar all finansiering inom kommunkoncernen och det sker huvudsakligen genom att kommunen lånar upp pengar och vidareutlånar till koncernbolagen.

Södertälje Kommun samarbetar sedan sju år tillbaka med Huddinge och Botkyrka Kommun genom att dela personella resurser och kostnader för kommunernas internbanker. Vidareutlåning till kommunens bolag sker genom både lån och kontokrediter. Räntan sätts enligt självkostnadsprincip med tillägg för borgensavgifter eller låneavgifter för att efterleva EUs statsstödsregler om konkurrensneutralitet mot privata aktörer.

Södertälje kommun är kreditratade av Standard & Poor's Global och har det näst högsta kreditbetyget AA+.

11.1 Låneportfölj

Internbanken hanterar en låneportfölj på totalt 10 080 mnkr (10 243 mnkr). Av detta har internbanken vidareutlånat 9 490 mnkr (9 535 mnkr) till bolagskoncernen och 556 mnkr (586 mnkr) till Söderenergi AB. Därutöver finns utlåning enligt särskilda beslut till Täljehallen på 30 mnkr (30 mnkr) samt tillfällig överskottslikviditet 4 mnkr (92 mnkr).

11.2 Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk menas att finansiering av kommunens kapitalbehov försvåras eller fördyras. Hur de finansiella riskerna ska hanteras i Södertälje kommun finns angivet i kommunens finanspolicy. Mätning av risker mot policy sker på koncernnivå.

Södertäljes kommunkoncern äger tillgångar som till viss del är lånefinansierade. En stor andel av kommunens tillgångar ska bära sig själva ekonomiskt genom t.ex. hyror i allmännyttan samt utdebiterade avgifter för fjärrvärme, vatten och avlopp etc. De tillgångar som skall finansieras via kommunalskatten är framförallt verksamhetslokaler.

Finansieringsrisken indelas i tre undergrupper. likviditetsrisk, upplåningsrisk samt ränterisk.

I nedanstående tabell så återfinns aktuella risker per 2017-12-31 samt fördelningen på internbankens tillgångar och skulder.

Kontroll mot Finansiella föreskrifter	Tillåtet intervall	Verkligt
Kort upplåning (0-12 mån)	Max 50 %	38 %
Kapitalbindningstid (genomsnitt)	2 - 5 år	3 år
LCR	Min 80 %	98 %
Räntebindningstid (genomsnitt, nom skuld)	2 - 5 år	2,4 år
Ränteförfall inom 12 månader (nom skuld)	Max 60 %	56 %
Andel real skuld	Max 20 %	17 %

w Valutarisk i finansverksamheten har säkrats enligt regler i Finanspolicy.

w Kreditrisker vid placering av eventuell överskottslikviditet och vid derivataffärer har hanterats enligt regler i Finanspolicy.

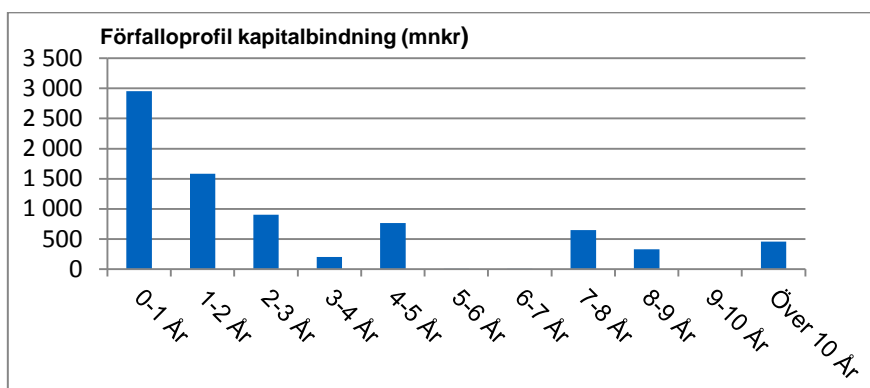
Tillgångar (utlåning) mnkr	2017-12-31	2017-11-30	2016-12-31	Skulder (finansiering) mnkr	2017-12-31	2017-11-30	2016-12-31
Placering Telge	9 490	9 410	9 533	Skuldbilagningar, MTN-progr.	2 816	2 816	3 111
Reverser Söderenergi	556	556	556	Certifikat, KC-programmet	2 100	2 250	1 000
Reverser Täljehallen	30	30	30	Övrig extern finansiering	2 936	2 937	4 222
Reverser andra kommuner	-	-	-	Kommunens egen likviditet	2 228	2 154	1 700
Övriga kortfr placeringar	-	-	-	Nyttjad checkcredit	-	-	-
Saldo koncernkonto	4	161	92				
Summa IBs tillgångar	10 080	10 157	10 243		10 080	10 157	10 243

11.2.1 Likviditetsrisk

Likviditetsrisken hanteras genom att hålla betalningsberedskap i form av likviditet eller kreditlöften till minst 80 procent av de finansiella betalningar som skall göras under de kommande 12 månaderna. Detta uttrycks i form av måttet Liquidity Coverage Ratio (LCR) vilket är ett etablerat mått som Standard & Poor's Global använder vid sina utvärderingar.

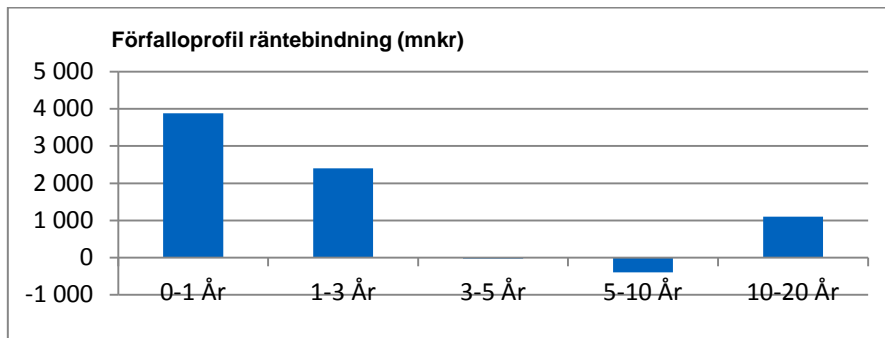
11.2.2 Upplåningsrisk

Denna risk hanteras genom att högst 50 procent av upplåningen får förfalla inom 12 månader samt att den genomsnittliga löptiden för samtliga krediter hålls inom intervallet 2-5 år.

11.2.3 Ränterisk

Risken begränsas genom att andelen ränteomsättningar inom 12 månader får vara max 60 procent av räntebärande finansiering samt att den genomsnittliga räntebindningstiden skall hållas inom intervallet 2-5 år.

Derivat

Kommunen använder olika typer av derivat för att hantera sina finansiella risker. Nedan är en ögonblicksbild vad det skulle kosta att stänga alla utestående kontrakt på bokslutsdagen.

Marknadsvärden derivat		
Motpart (mnr)	2017-12-31	2017-11-30
Bank 1	- 75	- 79
Bank 2	7	11
Bank 3	- 84	- 71
Bank 4	- 82	- 83
Bank 5	- 36	- 36
Bank 6	16	17
Bank 7	- 159	- 164
Totalt	- 414	- 406

Kreditrisk

Risken att motparten eller låntagaren inte kan fullgöra sina åtaganden i ingångna derivatkontrakt och/eller finansiella placeringar.

Motparter i derivatavtal måste ha lägst BBB+ rating enligt Standard & Poor's Global. Om rating ändras under denna limit eller om fordran på motparten överstiger limit så inträder stopp för att göra nya affärer.

Kreditlöften måste vid tecknandet backas upp av en rating hos motparten på minst A.

Finansiella placeringar skall spridas på flera motparter enligt gällande limiter.

11.3 Säkringsdokumentation

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 21 "Redovisning av derivat och säkringsredovisning" avser denna säkringsdokumentation att redogöra för syftet med säkringen, vilken risk som säkras, den säkrade posten samt de säkringsinstrument som används.

I Södertälje kommun finns en extern skuld som finansierar delar av de tillgångar i den verksamhet som kommunen och dess bolag bedriver. För att hantera variationer i skuldens storlek så används en mix av korta och långa lån. Upplåningen sker ibland till fast ränta och ibland till rörlig ränta beroende på vad som för tillfället är mest fördelaktigt.

Kommunfullmäktige har i policy fastställt den önskade räntebindingstiden för skulden. För att efterleva denna policy använder kommunen ränte- och valutaderivat.

Säkrad risk

Kommunen använder derivat för att säkra två olika typer av risker, ränterisk och valutarisk.

Ränterisk

Definition: Marknadsräntornas påverkan på kommunens resultat.

Resultatet påverkas av förändringar i basränta, vanligtvis STIBOR 3M samt av effekten av räntekurvans lutning som normalt ger högre långräntor och därmed högre kostnader om man binder räntan på längre tid.

Valutarisk

Definition: Risken att betalningar hänförliga till lån upptagna i annan valuta än svenska kronor kan komma att fördyras när växelkurser varierar.

Säkrad post

Ränterisk

Den säkrade posten utgörs av framtida betalningar av ränta hänförliga till finansiering på 5 973 mnkr. Utöver befintliga lån är även prognostiserade räntebetalningar hänförliga till framtida upplåningstransaktioner säkrad post.

Valutarisk

Framtida betalningar i annan valuta än svenska kronor som är hänförliga till fem olika lån på totalt 120 miljoner euro samt två olika lån på totalt 800 miljoner norska kronor.

Säkringsinstrument

Ränterisk

De säkringsinstrument som används är olika typer av räntederivat vars syfte är att forma ränterisken i linje med finanspolicyn. Det vanligaste instrumentet är vanliga ränteswapar där kommunen erhåller/betalar fast ränta, men även instrument med olika typer av optionalitet inkluderas.

I de fall säkringarna innehåller utställd optionalitet, kommer de inte i något fall att medföra en risk för att i förväg okända och för kommunen negativa marknadsvärdesförändringar kan komma att realiseras om motparten utnyttjar sin option. Om optionaliteten innebär att kommunen kan komma att behöva betala en fast ränta, är den fasta räntan känd i förväg.

Valutarisk

Valutarisken säkras med valutaränteswapar så att alla kassaflöden omvandlas till svenska kronor.

Kvalitativ bedömning av säkringsförhållandets effektivitet

Samtliga identifierade säkringar bedöms 2017-12-31 vara effektiva enligt kriterierna nedan.

Ränterisk

Säkringsstrategin avseende ränterisken präglas av ett portföljperspektiv som innebär att det är karaktären på portföljen som helhet som bedöms inte enskilda affärer. Bedömningen av säkringarnas effektivitet kan därmed inte ske genom att enskilda säkringar bedöms mot enskilda lån utan utgår också från portföljperspektivet. I samband med årsbokslutet görs en kvalitativ bedömning av säkringarnas effektivitet genom att med hjälp av olika kriterier jämföra villkoren för säkringsinstrumenten med villkoren för den säkrade posten. Kritiska villkor utgörs av nominella belopp, löptid och räntebas. Effektiviteten bedöms också utifrån om strategin för ränteriskhantering uppfylls.

Valutarisk

I samband med delårs och årsbokslutet görs en bedömning av säkringarnas effektivitet genom att jämföra de huvudsakliga villkoren för säkringsinstrumenten med de huvudsakliga villkoren för den säkrade posten. Kritiska villkor utgörs av nominella belopp, löptid, räntebas och fixingdatum. De kritiska villkoren måste vara helt matchade för att säkringen ska anses vara effektiv.

Redovisning

Räntekostnaderna för derivat inom ramen för säkringsredovisning redovisas löpande i resultaträkningen som en del av kommunens räntekostnader med hänsyn tagen till periodisering av upplupen ränta. Derivat som faller utanför ramen för säkringsredovisning marknadsvärderas dessutom och redovisas till det lägsta av anskaffningsvärdet och

marknadsvärdet på balansdagen. Kommunen har tre derivataffärer som ej klassificerats som säkringsinstrument. Marknadsvärdet på dem 2017-12-31 är positivt och därmed har ingen derivatskuld bokförts.

kommunkoncern (mnkr)	Försäljning		Långa Lån netto		Borgen		Finansiella intäkter		Utdelning	
	Köpare	Säljare	Givare	Mot- tagare	Givare	Mot- tagare	Mot- tagare	Givare	Givare	Mot- tagare
Södertälje Kommun	675		10047		861		273			0
Telge AB		2		301		35		8		
AB Telge Bostäder		9		1830		4		44		
Telge Fastigheter AB		590		3941		0		91		
Södertälje Hamn AB		0		130		2		3		
Telge Hamn AB		0		151		0		4		
Tom Tits Experiment AB		16		6		0		0		
Telge Nät AB + Energi		4		1454		0	*)	36		
Telge Energi AB		11		-43		44		0		
Telge Återvinning AB		1		-4		75		0		
KB Luna		25		488		0		12		
KB Maren		1		408		0		10		
Telge Hovsjö AB		2		456		0		11		
Telge Inköp AB		5		-1		0		0		
Telge Brandalsund AB		0		-5		0		0		
Telge Dotterbolag		0		0						
Telge Tillväxt AB		10		0		0		0		
Telge Almnäs		0		-1		0		0		
SKFAB		0		379		0		9		
Summa	675	675	10047	9490	861	160	273	227	0	0
Söderenergi (100%)				556		553		46		
Syvab						147				
Summa	675	675	10047	10047	861	861	273	273	0	0

*) Telge Energi redovisar låneramsavgiften (208 tkr) som kostnad för kraftnetto, ej finansiell kostnad

12. Ekonomisk redovisning

12.1 Redovisningsprinciper

Redovisningen är upprättad i enlighet med det som regleras i Lag om kommunal redovisning (KRL). Kommunen följer god redovisningssed och tillämpar de rekommendationer som ges ut av Rådet för kommunal redovisning (RKR). Kompletterande upplysningar lämnas nedan.

Amortering

Amortering på långfristiga lån avseende nästkommande år redovisas som kortfristigt lån. På samma sätt redovisas inkomstamorteringar på utlämnade lån som kortfristig fordran.

Anläggningstillgångar

Inventarier som ska redovisas som en anläggningstillgång ska ha ett värde av minst ett basbelopp (44 800 exkl. moms år 2017) och en varaktighet av minst tre år. I de kommunala bolagen är beloppsgränsen 20 000 kr.

Avskrivningar

Avskrivningstiderna beräknas utifrån bedömd nyttjandetid. Avskrivningstid för immateriella tillgångar är 3-5 år (5-10 år i bolagskoncernen), maskiner/inventarier 3-50 år, byggnader 3-50 år (10-100 år i bolagskoncernen). Mark och gatukropp skrivs inte av.

Kapitalkostnader beräknas för investeringar gjorda under året från och med månaden efter anskaffandet. För större investeringar beräknas kapitalkostnader från i drifttagandet av anläggningen. Linjär avskrivning används.

Komponentavskrivningar har tillämpats på investeringar från och med 2013. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar. När det gäller gatukropp förkommer avskrivning om marken är av sämre kvalitet, exempelvis sankmark.

Exploateringsredovisning

Kommunen följer gällande lagstiftning och normering i samband med kommunal markexploatering.

Exploateringsområden för bostäder och arbetsområden redovisas som omsättningstillgångar. Vid försäljning resultatredovisas varje tomt tillsammans med matchande kostnader. Utgifter för gator och andra tillgångar som ska kvarstå i kommunens ägo aktiveras. Gatukostnadsersättningar där avtal finns bokförs från 2010 som en skuld och intäktsbokförs under nyttjandeperioden.

Finansiella anläggningstillgångar

Sammanfattning instrument

När det gäller redovisning av sammansatta finansiella instrument redovisar kommunen utan uppdelning av komponenter.

Emissionskostnader

Kommunens emissionskostnader periodiseras månadsvis under innevarande bokslutsår.

Finansiell leasing

De finansiella leasingavtal kommunen har gäller leasing av fordon. Övriga leasingavtal klassas som operationella och redovisas i not med årets kostnad samt återstående åtagande.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen och/eller kassaflödesanalysen

Pensioner

Pensionsskulden redovisas enligt den s k blandmodellen. Det innebär att pension intjänad till och med verksamhetsåret 1997 behandlas som ansvarsförbindelse. Pensionsförmåner intjänade från och med 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen och som kortfristig skuld i balansräkningen.

Den del av pensionen som de anställda själva får placera den s k individuella del av pensionsskulden, har bokförts som kortfristig skuld. Från och med 2004 har kommunen skuldbokfört beslutade garantipensioner som ännu ej

finns uppdaterade hos KPA. Pension för förtroendevalda politiker har bokförts från 2012. Det ingående värdet har bokats mot eget kapital.

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt årsredovisningslagen och bokföringsnämndens allmänna råd för större företag.

Sammanställd redovisning

Sammanställd redovisning har upprättats enligt RKR 8:2. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en samlad bild av den ekonomiska ställningen för kommunen och kommunens ägda bolag. Kommunen använder förvärvsmetoden med proportionell konsolidering, vilket innebär att endast ägda andelar av företagens räkenskaper konsolideras.

I enlighet med RKR 8:2 medges att bolag av obetydlig omfattning kan undantas från den sammanställda redovisningen. Delägda företag vars omsättning och omslutning är mindre än 2 procent av kommunens skatteintäkter och statsbidrag får uteslutas förutsatt att de tillsammans inte överskrider 5 procent av skatteintäkter och statsbidrag.

Följande bolag har undantagits:

Glasberga AB och KB, indirekt 50 %

SYVAB AB 16,7 %

Samordningsförbundet 25%

Telgehallen AB 10 %

Dessa bolags omsättning utgör tillsammans 1,2 procent av Södertälje kommuns skatteintäkter och generella statsbidrag och deras omslutning utgör tillsammans 2,6 procent. Kommunkoncernens bolag och ägarandelar framgår av organisationsschema.

Skatteintäkter

Skatteintäkterna har periodiserats genom att en beräknad slutavräkning för innevarande år har intäktsbokförts. Som grund har Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) decemberprognos använts i enlighet med RKR 4.2.

Övriga avsättningar

Avsättningar för deponi har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar tas from 2010 upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod i kommunen. Tidigare redovisades dessa så att de reducerade det bokförda värdet. Sedan 2012 hanteras anslutningsavgifter inom VA-verksamheten på samma sätt. Intäkterna redovisas dock inte som en skuld till abonnenterna, däremot öronmärks det egna kapitalet för VA-delen.

Södertälje kommun ingick 2009 ett avtal om att ge bidrag till statlig infrastruktur om 30 mkr för området Almnäs. Dessa bidrag har tagits upp som tillgång och årlig upplösning påbörjades 2013.

12.2 Fem år i siffror

Kommunens/koncernens finanser	2017	2016	2015	2014	2013
Verksamhetens nettokostnader (mkr)	5 193	4 927	4 947	4 814	4 576
	4 522	4 174	4 118	4 083	3 986
- i kronor per invånare	54 076	52 061	53 074	52 241	50 248
	47 086	44 113	44 183	44 267	43 765
Ekonomiskt resultat (mkr)	428	416	153	116	140
	805	1 071	548	454	432
- i kronor per invånare	4 457	4 395	1 638	1 261	1 540
	8 384	11 322	5 879	4 918	4 683
Investeringsutgifter (netto, mkr)	232	142	130	155	148
	1 340	839	927	927	799
- i kronor per invånare	2 416	1 500	1 390	1 684	1 628
	13 954	8 863	9 946	10 045	8 776
Egenfinansieringsgrad av investeringar (%)	100	100	100	100	100
	100	100	100	100	100
Soliditet (%)	30,3	27	22,1	20,8	19,4
	29,9	25,9	18,2	15,3	12,6
Total låneskuld (mkr)	7 935	8 548	10 099	10 401	11 010
- varav vidareutlånat till bolagen (mkr)	10 047	10 121	11 970	11 241	11 687
Borgensåtaganden (mkr)	868	906	1 689	1 740	1 600
	1 060	1 097	1 680	1 730	1 602
- i kronor per invånare	9 039	9 579	18 122	18 865	17 568
	11 039	11 592	18 025	18 756	17 590
Skatteintäkter					
Utdebitering kommunen (kr/skkr)	20,13	20,13	20,13	20,13	20,13
Utdebitering totalt (kr/skkr)	32,23	32,23	32,23	32,23	32,23
Skatteintäkter och utjämning (mkr)	5 554	5 275	5 043	4 820	4 623
- i kronor per invånare	57 834	55 744	54 113	52 263	50 763

Fördelning av en hundralapp Verksamhet

	Kronor
Grundskola	22:25 kronor
Verksamhet för funktionshindrade	14:50 kronor
Vård och omsorg om äldre	11:64 kronor
Barnomsorg	10:84 kronor
Årets överskott	7:71 kronor
Gymnasieutbildning	7:57 kronor
Övrig verksamhet	7:20 kronor
Sociala insatser	5:75 kronor
Socialbidrag	5:10 kronor
Bibliotek, kultur, fritidsverksamhet	3:91 kronor
Vuxenutbildning	1:82 kronor
Gator, vägar och parkering	1:37 kronor
Räddningstjänst och skydd	0:88 kronor
Parker och naturmark	0:50 kronor
Miljö och hälsoskydd	0:19 kronor
Arbetsmarknadsåtgärder	-1:23 kronor

Så här får

kommunen sina

83 procent	kommunens intäkter kommer från skatter och utjämningsbidrag.
9 procent	riktade statsbidrag direkt till olika verksamheter
7 procent	från avgifter och ersättningar som kommunen får för den service som kommunen erbjuder..
1 procent	kommunens bolag.

12.3 Resultaträkning kommun / koncern

Resultaträkning		Kommunen			Koncernen	
		Budget 2017	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Verksamhetens intäkter	not 1	189.8	1 105.8	1 140.7	4 405.2	5 923.1
Verksamhetens kostnader	not 2	-5 519.5	-6 207.4	-5 969.2	-8 290.6	-9 475.0
Avskrivningar	not 3	-98.3	-91.6	-98.0	-636.3	-622.6
Verksamhetens nettokostnad	not 4	-5 428.0	-5 193.2	-4 926.5	-4 521.7	-4 174.5
<i>Därav jämförelsestörande poster</i>	not 5	<i>50.0</i>	<i>35.3</i>	<i>177.1</i>	<i>8.7</i>	<i>206.5</i>
Skatteintäkter	not 6.8	3 684.7	3 704.5	3 532.1	3 704.5	3 532.1
Generella statsbidrag och utjämning	not 7.8	1 824.9	1 849.4	1 743.0	1 849.4	1 743.0
Finansiella intäkter	not 9	53.5	256.1	311.9	54.4	327.2
Finansiella kostnader	not 9	0.0	-188.3	-244.6	-213.5	-279.8
<i>Därav jämförelsestörande finansiell post</i>	<i>not 32</i>			<i>0.4</i>	<i>20.4</i>	<i>280.1</i>
Resultat efter finansiella poster		135.1	428.5	415.9	873.1	1 148.0
Skatt och minoritetsandel	not 2				-68.0	-76.5
Årets Resultat	not 10.	135.1	428.5	415.9	805.1	1 071.5

12.4 Balansräkning kommun / koncern

Balansräkning mnkr	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut	Bokslut
TILLGÅNGAR				
Anläggningsstillgångar				
Immateriella anläggningsstillgångar	Not 15	6.8	3.0	35.5
Materiella anläggningsstillgångar				
Mark och byggnader	not 16.17.19	1 283.5	1 161.0	11 965.3
Maskiner och inventarier	not 18.19	167.5	150.0	2 969.8
Leasinstillgångar		19.5	17.8	522.8
Bidrag till statlig infrastruktur	not 20	17.0	17.9	17.0
Finansiella anläggningsstillgångar	not 21	11 536.9	11 591.1	207.5
S:a anläggningsstillgångar		13 031.2	12 940.8	15 717.9
Omsättningstillgångar				
Exploatering		91.0	85.2	91.0
Förråd		0.9	2.3	105.0
Fakturafordringar	not 22	44.6	48.0	275.5
Övriga fordringar	not 23	296.9	344.5	607.9
Kassa Bank	not 24	4.5	91.8	45.8
S:a omsättningstillgångar		437.9	571.8	1 125.2
S:a TILLGÅNGAR		13 469.1	13 512.6	16 843.1
EGET KAPITAL OCH SKULDER				
Eget kapital				
Eget kapital exkl avsatta medel		3 633.6	3 212.3	4 218.5
Social Fond		17.3	22.7	17.3
Årets resultat		428.6	415.9	805.1
S:a eget kapital	not 25	4 079.5	3 650.9	5 040.9
Avsättningar	not 26			
Pensioner		342.6	306.9	416.0
Pensioner förtroendevalda politiker kommunen		30.5	24.4	1.2
Uppskjuten skatt/löneskatt		90.5	80.4	678.4
Övriga avsättningar		0.0	0.0	117.5
Skulder				
Lånfristiga lån	not 27. 28	5 534.9	7 458.1	5 534.9
Lånfristiga skulder	not 29	2.1	2.1	262.3
Lånfristiga leasinskuld		11.8	10.6	492.0
Investeringsbidrag		101.1	104.9	101.1
Kortfristiga lån	not 30	2 400.0	1 090.0	2 400.0
Kortfristiga skulder	not 31	868.5	777.1	1 752.2
Kortfristiga leasinskuld		7.6	7.2	46.8
S:a skulder		8 926.0	9 450.0	10 589.3
S:a EGET KAPITAL OCH SKULDER		13 469.1	13 512.6	16 843.3
Ställda panter och ansvarsförbindelser	not 33			
Soliditet (%)		30.3%	27.0%	29.9%

12.5 Kassaflödesanalys kommun / koncern

Kassaflödesanalys mnkr	Kommunen		Koncernen		
	Budget 2017	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Årets verksamhet					
Årets resultat	135.1	428.5	415.9	805.1	1 071.5
Avskrivningar not 3	98.3	91.6	98.0	636.3	622.6
Nettoreavinst/förlust imateriella	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Nettoreavinst/förlust materiella not 11	-5.0	-29.7	-45.9	-2.8	-75.3
Nettoreavinst/förlust finansiella not 11	0.0	-2.0	0.0	-22.4	-280.5
Utrangeringar	0.0	0.9	2.0	0.9	245.2
Omklassificering	0.0	0.3	1.6	2.1	2.3
Förändring kapitalbindning not 13	0.0	138.0	-21.3	249.3	-81.3
Upplösning statliga infrastruktur	0.9	0.9	0.8	0.9	0.8
Förändring avsättningar pensioner inkl löneskatt not 26	25.0	51.9	8.4	83.9	98.8
Förändring eget kapital not 25	0.0	0.0	0.0	0.0	8.2
Kassaflöde från verksamheten	254.3	680.4	459.5	1 753.3	1 612.3
Investeringsverksamhet					
Investeringar i materiella anläggningsstillgångar	-249.6	-227.4	-141.4	-1 349.2	-830.1
Investeringsbidrag materiella	0.0	0.5	20.7	0.5	20.7
Investeringar i immateriella	0.0	-4.7	-0.6	-13.5	-8.6
Leasing	0.0	-9.3	-9.1	-7.7	-9.1
Försäljningar not 12	10.0	32.9	49.8	124.0	298.3
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-239.6	-208.0	-80.6	-1 245.9	-528.8
Medelsbehov att finansiera					
	14.7	472.4	378.9	507.4	1 083.5
Finansiering					
Upplånning/amortering not 14	5.5	-611.6	-1 549.3	-628.8	-1 430.0
Förändring lånofristig fordran mm	-20.2	51.9	892.0	26.1	64.2
Förändring av likvida medel	0.0	-87.3	-278.4	-95.3	-282.3
Likvida medel vid årets början		91.8	370.2	141.1	423.4
Likvida medel vid årets slut		4.5	91.8	45.8	141.1

12.6 Noter

(mnkr)	Kommun		Koncern	
	2017	2016	2017	2016
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Från driftsredovisningen	7 072,1	6 951,1	0,0	0,0
Skatteintäkter	-5 553,9	-5 275,1	0,0	0,0
Finansiella intäkter	-256,1	-311,9	0,0	0,0
Interna poster	-156,3	-223,4	0,0	0,0
Summa externa intäkter	1 105,8	1 140,7	4 405,2	5 923,1
<i>Fördelas enl nedan</i>				
Avgifter	221,6	207,3	1 476,6	1 600,1
Aktiverat arbete för egen räkning	0,0	0,0	34,1	25,3
Försäljningsmedel	61,1	56,3	61,1	56,3
Försäljning primär verksamhet	86,5	80,4	86,5	80,4
Hyror och arrenden	97,4	97,1	1 773,3	1 760,2
Driftbidrag	581,7	506,5	581,7	506,5
Övrigt	57,5	193,1	391,9	1 894,3
S:a intäkter	1 105,8	1 140,7	4 405,2	5 923,1

Not 2 Verksamhetens kostnader	2017		2016	
	2017	2016	2017	2016
Från driftsredovisningen	6 643,6	6 535,2	0,0	0,0
Avskrivningar	-91,6	-98,0	0,0	0,0
Räntor	-188,3	-244,6	0,0	0,0
Interna poster	-156,3	-223,4	0,0	0,0
Summa externa kostnader	6 207,4	5 969,2	8 290,6	9 475,0
<i>Fördelas enligt nedan:</i>				
Råvaror och handelsvaror	0,0	0,0	745,2	743,7
Personalkostnader	3 214,1	3 072,2	3 781,5	3 656,5
Lokaler, fastigheter och anläggningar	709,6	700,0	112,7	117,5
Datastöd, inventarier och maskiner	176,9	150,2	176,9	150,2
Övrigt material och tjänster	376,3	340,9	1 743,7	3 101,2
Köp av primär verksamhet	1 402,5	1 376,5	1 402,5	1 376,5
Bidrag, transfereringar	328,0	329,4	328,0	329,4
Summa kostnader	6 207,4	5 969,2	8 290,6	9 475,0
<i>Minoritetsandel</i>				
Skatt	0,0	0,0	68,0	76,5
<i>Summa Verksamhetens kostnader inkl skatt och minoritetsandel</i>	<i>6 207,4</i>	<i>5 969,2</i>	<i>8 358,6</i>	<i>9 551,5</i>

Not 3 Avskrivningar	2017		2016	
	2017	2016	2017	2016
Planenliga avskrivningar <i>not 17, 18</i>	83,3	83,3	559,0	547,7
Nedskrivningar	0,0	3,2	30,9	25,9
Återföring av nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivning Immateriella anläggningstillgångar	2,2	5,2	10,7	13,1
Avskrivning Leasingavtal	6,1	6,3	35,7	35,9
S:a avskrivningar	91,6	98,0	636,3	622,6

Not 4 Verksamhetens nettokostnad

Verksamhetens nettokostnad i kommunen uppgår till 5 193,2 mnkr och har ökat med 5,4 % sedan 2016. Koncernens nettokostnader uppgår till 4 521,7 mnkr och har ökat med 8,3 %.

Not 5 Jämförelsestörande poster	2017	2016	2017	2016
Verksamhetens kostnader				
Reaförluster	-0,2	0,0	-23,0	-46,2
Skattetillägg	-9,3	0,0	-9,3	0,0
Verksamhetens intäkter				
Reavinster	31,7	45,9	27,9	121,5
Exploateringsvinster för sålda tomter	10,4	126,5	10,4	126,5
Återbetalning AFA försäkring	0,0	0,0	0,0	0,0
Flyktingar ankomna 2013-14 (2013)	2,7	4,7	2,7	4,7
S:a jämförelsestörande poster	35,3	177,1	8,7	206,5

(mnkr)	Kommun		Koncern	
Not 6 Skatteintäkter	2017	2016	2017	2016
Allmän kommunalskatt	3 718,8	3 547,5	3 718,8	3 547,5
Skatteavräkning föregående år	4,9	3,8	4,9	3,8
Skatteavräkning innevarande år	-19,2	-19,2	-19,2	-19,2
S:a skatteintäkter	3 704,5	3 532,1	3 704,5	3 532,1

Skatteintäkterna har ökat med 4,9 % sedan 2016.

Not 7 Generella statsbidrag och utjämning	2017	2016	2017	2016
Inkomstutjämningsbidrag	1 040,8	984,4	1 040,8	984,4
Kommunal fastighetsavgift	143,3	138,8	143,3	138,8
Tillf stb för flyktingar	87,1	56,2	87,1	56,2
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Bidrag för LSS	221,6	216,8	221,6	216,8
Regleringsavg	-0,9	-3,2	-0,9	-3,2
Byggbonus, Boverket	22,0	26,9	22,0	26,9
Generella bidrag från staten	1,7	0,0	1,7	0,0
Kostnadsutjämning	333,8	323,1	333,8	323,1
S:a generella statsbidrag och utjämning	1 849,4	1 743,0	1 849,4	1 743,0

Statliga utjämningsbidragen m m har ökat med 6,1 % sedan 2016.

Not 8 Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har ökat med 5,3 % sedan 2016.

Not 9 Finansiella intäkter o kostnader	2017	2016	2017	2016
Finansiella intäkter				
Ränta i övriga bolag inom SKFAB	190,3	251,9	0,0	0,0
Utdelning	11,4	8,8	48,9	12,8
Resultat från värdepapper	0,0	0,0	0,0	297,5
Räntor mm	1,7	0,0	5,5	16,9
Låneramsavgifter	52,7	51,2	0,0	0,0
S:a finansiella intäkter	256,1	311,9	54,4	327,2
Finansiella kostnader				
Räntor	167,6	168,1	200,7	275,6
Leasing ränta	0,1	0,1	0,1	0,1
Ränteswap*	7,9	65,0	0,0	0,0
Ränta pensionsskuld	11,1	4,5	11,1	4,5
Orealiserad värdeförändring	0,0	-0,4	0,0	-0,4
Övrigt	1,6	7,3	1,6	0,0
S:a finansiella kostnader	188,3	244,6	213,5	279,8
S:a finansiellt netto	67,8	67,3	-159,1	47,4

(mnkr)	Kommun	
	2017	2016
Not 10 Resultat enligt Balanskravet		
Årets resultat enligt resultaträkningen	428,5	415,9
<i>Balanskravsjusteringar:</i>	0,0	0,0
reducering av samtliga realisationsvinster	-31,7	-45,9
återföring av realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0
återföring av realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0
orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0
återföring av orealiserade förluster i värdepapper		-0,4
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	396,8	369,6
Användning av medel från tidigare avsättning för social fond	5,4	1,3
Användning av medel från avsatta medel för utsatta stadsdelar	0,0	6,4
Avsättning Bostadsfond		-15,0
Användning Bostadsfond	15,0	
Balanskravsresultat	417,2	362,3

	Kommun		Koncern	
	2017	2016	2017	2016
Not 11 Nettoresultat/förluster				
Reavinst maskiner/inventarier	0,0	0,0	0,0	0,9
Reaförlust maskiner/inventarier	-0,1	0,0	-1,0	-7,5
Reavinst fastigheter o övr	29,8	45,9	22,5	81,9
Reaförlust fastigheter	0,0	0,0	-18,7	0,0
Reaförlust immateriella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0
Reavinst finansiella anläggningstillgångar	2,0	0,0	22,4	280,5
Nettoresultat	31,7	45,9	25,2	355,8

Not 12 Försäljningar

För kommunen har försäljningar under året skett enl följande: Finansiella AT 2,0 mnkr, Fastigheter 30,6 mnkr och maskiner/inventarier 0,3 mnkr. För koncernen enligt följande: Finansiella AT 22,4 mnkr, Fastigheter 94,8 mnkr och Maskiner och inventarier 76,8 mnkr

Not 13 Förändring kapitalbindning	2017	2016	Förändr	2017	2016	Förändr
	Kortfristiga fordringar	341,5	392,5	51,0	883,4	932,9
Förråd	0,9	2,3	1,4	104,9	83,5	-21,4
Exploatering	91,0	85,2	-5,8	91,0	85,2	-5,8
Kortfristiga skulder	-868,5	-777,1	91,4	-1 799,0	-1 572,0	227,0
S:a kapitalbindning	-435,1	-297,1	138,0	-719,7	-470,4	249,3

Not 14 Upplåning	2017	2016	Förändr	2017	2016	Förändr
	Kortfristig leasing	7,6	7,2	0,4	46,8	44,5
Kortfristiga lån	2 400,0	1 090,0	1 310,0	2 400,0	1 063,1	1 336,9
Långfristiga lån	5 534,9	7 458,1	-1 923,2	5 534,9	7 458,1	-1 923,2
Långfristig leasingsskuld	11,8	10,6	1,2	492,0	530,0	-38,0
Övriga långfristiga skulder	2,1	2,1	0,0	316,5	323,3	-6,8
S:a upplåning	7 956,4	8 568,0	-611,6	8 790,2	9 419,0	-628,8

Not 15 Immateriella tillgångar	2017	2016	2017	2016
Ingående bokfört värde	3,0	7,7	31,5	36,1
Årets inköp	4,7	0,6	13,5	8,5
Omklassificeringar	1,3	0,0	1,3	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivning/nedskrivning	-2,2	-5,3	-10,7	-13,1
Utgående bokfört värde	6,8	3,0	35,5	31,5

Not 16 Mark och byggnader inkl pågående nyanläggningar	2017	2016	2017	2016
Verksamhetsfastigheter	45,8	50,1	4 010,0	4 064,1
Fastigheter affärsverksamhet	0,0	0,0	4 935,4	4 957,1
Publika fastigheter	1 046,2	917,6	1 046,2	917,6
Fastighet för annan verksamhet	28,2	20,8	28,2	20,8
Övriga fastigheter	0,0	0,0	484,7	500,7
Markreserv	77,9	76,8	77,9	76,8
Pågående nyanläggningar	85,4	95,7	1 382,9	879,5
S:a mark o byggnader	1 283,5	1 161,0	11 965,3	11 416,6

(mnkr)	Kommun		Koncern	
Not 17 Mark och byggnader inkl pågående nyanläggningar	2017	2016	2017	2016
Ingående bokfört värde	1 161,0	1 114,1	11 416,6	11 413,3
Periodens anskaffning	175,2	105,7	1 302,4	785,6
Omklassificering	-0,3	-1,6	-301,2	-224,7
Utrangering/Avyttring	-0,9	-4,0	-91,1	-234,3
Försäljning*	-30,6	0,0	-30,5	0,0
Reavinst	29,8	0,0	22,6	21,2
Avskrivningar not 19	-50,7	-50,7	-321,8	-314,8
Nedskrivningar	0,0	-3,2	-31,7	-29,7
Övriga förändringar	0,0	0,7	0,0	0,0
Utgående bokfört värde	1 283,5	1 161,0	11 965,3	11 416,6

* ingår i uttrangering/avyttring för SKFAB

Not 18 Maskiner, Inventarier exkl leasing	2017	2016	2017	2016
Ingående bokfört värde	150,0	149,3	2 862,1	2 836,0
Periodens anskaffning	52,1	35,6	54,0	44,4
Omklassificering	-1,5	0,0	297,8	222,6
Utrangering/Avyttringar	0,0	-1,9	-7,3	-10,9
Försäljning*	-0,3	0,0	-0,3	0,0
Reaförlust	-0,2	0,0	-0,1	-1,0
Avskrivningar not 19	-32,6	-32,4	-237,2	-232,8
Nedskrivningar	0,0	0,0	0,8	3,8
Övrig förändring	0,0	-0,6	0,0	0,0
Utgående bokfört värde	167,5	150,0	2 969,8	2 862,1

* Ingår i uttrangering/avyttring för SKFAB

Not 19 Summa av inventarier, mark och byggnader	2017	2016	2017	2016
Ingående bokfört värde	1 311,0	1 263,4	14 278,7	14 249,3
Periodens anskaffning	227,3	141,3	1 356,4	830,0
Omklassificering	-1,8	-1,6	-3,4	-2,1
Utrangering/Avyttringar	-0,9	-5,9	-98,5	-245,2
Försäljning*	-30,9	0,0	-30,8	0,0
Reavinst/Reaförlust	29,6	0,0	22,5	20,2
Avskrivningar (se avsnitt redovisningsprinciper)	-83,3	-83,1	-559,0	-547,6
Nedskrivning	0,0	-3,2	-30,9	-25,9
Övrig förändring	0,0	0,1	0,0	0,0
Utgående bokfört värde	1 451,0	1 311,0	14 935,1	14 278,7

* Ingår i uttrangering/avyttring för SKFAB

(mnkr)	Kommun		Koncern	
Not 20 Bidrag till statlig infrastruktur	2017	2016	2017	2016
Trafikplats Almnäs E-20 Upplösning sker from	17,0	17,9	17,0	17,9

(mnkr)	Kommun		Koncern	
Not 21 Finansiella	2017	2016	2017	2016
Aktier, andelar, bostadsrätter				
Södertälje kommuns Förvaltnings AB	1 392,4	1 392,4	0,0	0,0
Glasberga Fastighets AB	0,1	0,1	0,2	0,2
(antal 1.000 nominellt värde 100:-)				
AB Vårlyus	0,5	0,5	0,5	0,5
(antal 2.555 nominellt värde 200:-)				
Stockholmsreg Försäkr AB	8,2	8,2	8,2	8,2
(antal 81 791 nominellt värde 100:-)				
SSK Arena	0,0	0,0	0,0	0,0
Andelar i Kommuninvest	79,7	79,7	79,7	79,7
Bostadsrätter	0,8	0,8	0,8	0,8
Övriga långfristiga värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0
S:a aktier andelar bostadsrätter	1 481,7	1 481,7	89,4	89,4
Långfristiga fordringar				
Fordran Söderenergi	535,2	543,6	0,0	0,0
Långfristiga fordringar Telgekoncernen	9 490,2	9 535,3	0,0	0,0
<i>Summa långfristiga fordringar</i>	<i>10 025,4</i>	<i>10 078,9</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Övrigt*	29,8	30,5	118,1	144,8
S:a långfristiga fordringar	10 055,2	10 109,4	118,1	144,8
S:a finansiella anläggningstillgångar	11 536,9	11 591,1	207,5	234,2

(mnkr)	Kommun		Koncern	
	2017	2016	2017	2016
Not 22 Fakturafordringar				
Totalt fakturerat	534,5	534,5		
Fakturafordringar	44,6	48,0	275,5	316,4
Därav förfallna	20,9	20,9		

Nedskrivna kundfordringar i kommunen har under året belastat resultatet med 4,8 mnkr

Not 23 Övriga fordringar	2017	2016	2017	2016
Stats och landstingsbidragsfordringar				
AMS	0,2	0,6	0,2	0,6
Särskilda statsbidrag	12,4	32,3	12,4	32,3
EU-bidragsfordringar	7,3	5,9	7,3	5,9
S:a Stats- och landstingsbidragsfordringar	19,9	38,8	19,9	38,8
Övriga kortfristiga fordringar				
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	231,5	271,0	484,6	512,0
Mervärdeskatt/skatt	45,5	34,7	45,5	34,7
Övriga kortfristiga fordringar	0,0	0,0	57,9	30,9
S:a övriga kortfristiga fordringar	277,0	305,7	588,0	577,6
S:a övriga fordringar	296,9	344,5	607,9	616,4

Not 24 Likvida medel	2017	2016	2017	2016
Nordea (kreditlimit 600 mkr)	4,2	91,5	4,2	91,5
Kassor	0,3	0,3	41,6	49,6
S:a likvida medel	4,5	91,8	45,8	141,1

Not 25 Eget kapital	2017	2016	2017	2016
Ingående Eget kapital exkl soc fond	3 628,2	3 212,3	4 218,5	3 149,8
Ks beslut §63 2012 Avsättning till en social fond att	22,7	24,0	22,7	22,7
<i>Under året utnyttjat</i>	-5,4	-1,3	-5,4	0,0
Avsättning Utsatta stadsdelar Ks §48 2014		6,4	0,0	0,0
<i>Under året utnyttjat</i>		-6,4	0,0	0,0
Rättelse Eget kapital Söe			0,0	-8,2
Årets resultat	428,5	415,9	805,1	1 071,5
S:a eget kapital	4 079,4	3 650,9	5 040,9	4 235,8
<i>varav:</i>				
Anläggningskapital	6 917,7	4 953,4	8 114,7	5 672,8
Rörelsekapital	-2 838,2	-1 302,5	-3 073,8	-1 437,0

Not 26 Avsättningar				
Aktualiseringsgrad för kommun är 98 %	2017	2016	2017	2016
Ingående pensionsavsättning	306,9	303,1	350,8	345,0
Pensionsutbetalningar	-10,5	-9,5	-10,5	-9,5
Nyintjänad pension	37,2	10,6	36,5	12,7
Ränte-och basbeloppsuppräkninNyintjänad pension	8,2	3,4	8,2	3,4
Övrigt	0,8	-0,7	0,8	-0,8
S:a avsatta pensioner	342,6	306,9	385,8	350,8
Pensavsättn förttroendevalda politiker	24,4	21,5	25,7	23,5
Årets förändring	6,1	2,9	5,6	2,2
S:a avsättning fört.valda politiker	30,5	24,4	31,3	25,7
Ingående löneskattskuld (kommunen)*	80,4	78,7	80,4	78,7
Årets löneskattförändring (kommunen)*	10,1	1,7	10,1	1,7
S:a avsatt löneskat*	90,5	80,4	90,5	80,4
Ingående avsättningar för skatt	0,0	0,0	554,6	489,2
Årets avsättning skatt	0,0	0,0	33,2	65,4
S:a avsatt skatt	0,0	0,0	587,8	554,6
Ingående övriga avsättningar	0,0	0,0	117,5	117,5
Efterbehandlingskostnader Telge Återvinning (förändring)	0,0	0,0	0,0	0,0
S:a övriga avsättningar	0,0	0,0	117,5	117,5
S:a avsatta pensioner, löneskatt o övrigt	463,6	411,7	1 212,9	1 129,0

*Bolagen redovisar löneskatt under upplupna kostnader

Not 27 Långfristiga lån				
	2017	2016	2017	2016
Reverslån	577,8	1 930,6	577,8	1 930,6
Obligationslån	2 389,5	2 989,6	2 389,5	2 989,6
Obligationslån med real ränta	1 475,1	1 448,0	1 475,1	1 448,0
Överkurs obligationslån	13,8	11,2	13,8	11,2
Lån i utländsk valuta	1 078,7	1 078,7	1 078,7	1 078,7
S:a långfristiga lån	5 534,9	7 458,1	5 534,9	7 458,1

Not 28 Marknadsvärde säkringsinstrument				
	2017	2016	2017	2016
Genomsnittlig ränta %	2,16	2,20	2,31	2,55
Genomsnittlig ränta exkl derivat %	2,08	1,86	1,90	1,98
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	3,00	3,40	3,00	3,40
Kapitalförfall, andel av skuld				
0-1 år	38%	39%	0,38	39%
1-3 år	32%	26%	0,32	26%
3-5 år	12%	9%	0,12	9%
5-10 år	13%	20%	0,13	20%
Över 10 år	6%	5%	0,06	5%
Genomsnittlig räntebindningstid, år inkl derivat	2,4	3,0	2,40	3,0
Genomsnittlig räntebindningstid, år exkl derivat	2,0	1,8	2,00	1,8
Säkrad låneskuld	5 973,0	7 613,0	5 973,0	7 613,0
Marknadsvärde derivat, mnkr	-414,4	-410,5	-414,4	-410,5
Räntekostnader, mnkr inkl derivat	175,5	233,1	200,7	279,8

Kommunkoncernen använder derivat för att hantera ränterisken. Användningen av derivat för 2017 har ökat räntekostnaderna med 6,1 mnkr för kommunen och 36,0 mnkr för koncernen

Not 29 Långfristiga skulder	2017	2016	2017	2016
Div långfristiga skulder	2,1	2,1	262,3	218,4
S:a långfristiga skulder	2,1	2,1	262,3	218,4

Not 30 Kortfristiga lån	2017	2016	2017	2016
Nordea företagskredit (kreditlimit 600 mkr)				
Söderenergis checkräkningskredit			0,0	12,0
Kortfristiga lån	2 400,0	1 090,0	2 400,0	1 090,0
skatteskulder			0,0	47,0
Amortering tom 1 år framåt			0,0	0,0
S:a kortfristiga lån	2 400,0	1 090,0	2 400,0	1 107,6

Not 31 Kortfristiga skulder	2017	2016	2017	2016
Förutbetalda intäkter, upplupna kostnader	201,2	160,5	659,2	637,0
Leverantörsfakturor	143,4	113,1	513,4	335,2
Prelskatt, arbetsgivaravgifter	161,2	150,7		
Skattekonto hos Skatteverket	3,7	2,6	42,9	45,7
Skatteskuld staten			39,1	0,0
Retroaktiva löner	12,4	12,3		
Semesterskuld (exkl PO)*	119,2	118,2	156,9	149,1
Ej kompenserad övertid (exkl PO)*	4,5	4,3		
Upplupna pensioner	99,2	98,9	111,8	118,2
Upplupen löneskatt pensioner	24,1	24,0	32,5	32,8
Periodiserade räntekostnader	28,7	34,8	28,7	34,8
Statliga projektmedel	40,8	22,8	40,8	22,8
Flyktingbidrag	28,1	33,3	28,1	33,3
Infrastruktursbidrag				
Övrigt	2,0	1,6	98,8	118,6
S:a kortfristiga skulder	868,5	777,1	1 752,2	1 527,5

* Kommunens semesterskuld inkl PO 165,8 mnkr, övertid inkl PO 6,3 mnkr. 2016 rättad på koncernen.

Not 32 Jämförelsestörande finansiella poster	2017	2016	2017	2016
Finansiella kostnader				
Orealiserade förluster/återföring i värdepapper	0,0	0,4	0,0	0,4
Finansiella intäkter				
Försäljning av dotterbolag/intressebolag			20,4	280,5
S:a jämförelsestörande finansiella poster	0,0	0,4	20,4	280,1

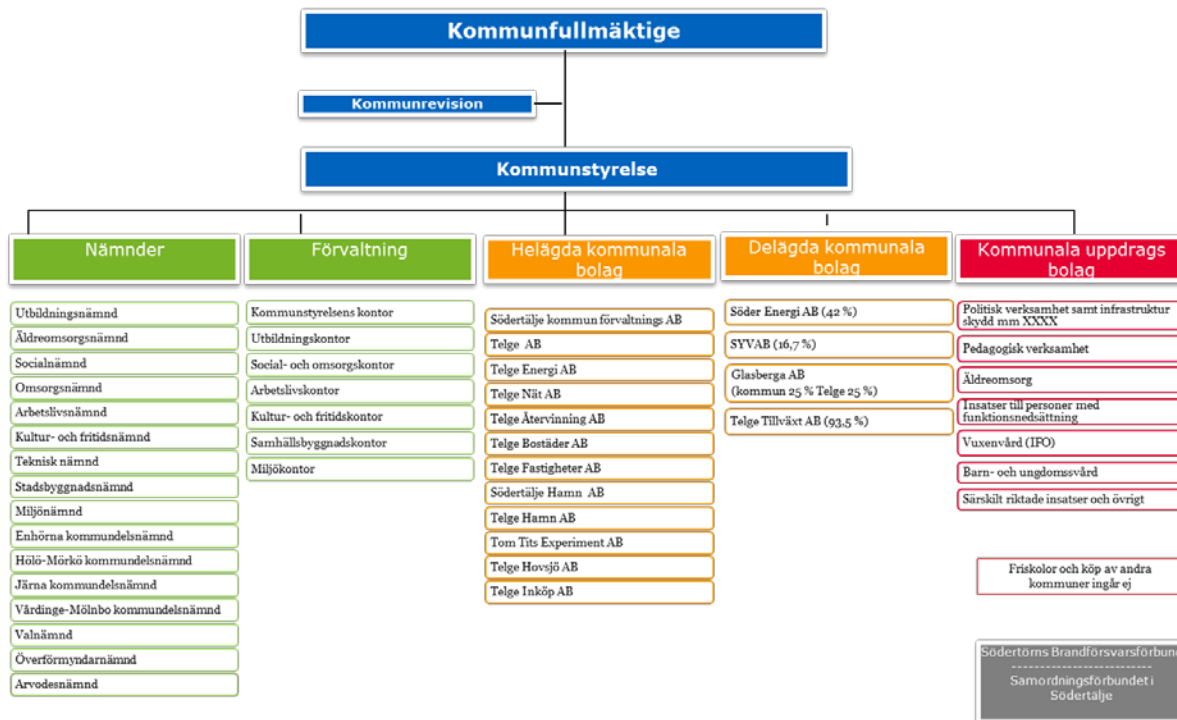
(mnkr)	Kommun		Koncern	
	2017	2016	2017	2016
Not 33 Ställda panter och ansvarsförbindelser				
Ställda panter				
Kapitalförsäkring SKFAB	0,0	0,0	0,8	0,8
Fastighetsinteckningar Telge Fastigheter-koncernen	0,0	0,0	185,6	189,8
Borgenförbindelser och övriga ansvarsförbindelser				
Borgen och andra förbindelser mot kommunens företag	860,7	898,0	860,7	898,0
Kommunal borgen- och förlustansvar för egna hem och småhus med bostadsrätt	0,2	0,5	0,2	0,5
			0,0	0,0
Borgen och andra förpliktelse mot kommunens föreningar	7,1	8,0	7,1	8,0
Övriga förpliktelse kommunen	0,0	0,0	0,0	0,0
Förvaltningsuppdrag	3,2	3,0	3,2	3,0
Infriade borgensåtaganden	0,0	0,0	0,0	0,0
Borgen för EFO checkräkningskredit, SöE	0,0	0,0	2,5	2,5
Pensioner				
Beräknad pensionsskuld upparbetad tom 31/12 1997 Ingående balans	1 478,0	1 541,3	1 478,0	1 541,3
<i>Pensionsutbetalningar</i>	-73,6	-72,6	-73,6	-72,6
<i>Ränte- och basbeloppsuppräknig</i>	42,2	20,7	42,2	20,7
<i>Aktualisering</i>	-2,5	-6,6	-2,5	-6,6
<i>Bromsen</i>	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Övrigt (inkl deln Nykvam)</i>	-7,1	-4,8	-7,1	-4,8
Utgående saldo	1 437,0	1 478,0	1 437,0	1 478,0
Ingående beräknad löneskatt	358,6	373,9	358,6	373,9
<i>Årets förändring</i>	-10,0	-15,3	-10,0	-15,3
Utgående beräknad löneskatt	348,6	358,6	348,6	358,6
Ansvarsförbindelse Södertörns Brandförsvärsförbund (inkl löneskatt)	29,4	30,5	29,4	30,5
<i>Pensioner politiker inkl löneskatt ber lb</i>	16,3	6,8	16,3	6,8
<i>Årets förändring</i>	-2,4	9,5	-2,4	9,5
Utgående pensioner politiker inkl löneskatt	13,9	16,3	13,9	16,3
Egna medelsförvaltning (sker via sidoordn red)	0,2	0,2	0,2	0,2
Leasingåtaganden (minimileaseavgifter)				
Maskiner och inventarier				
Förfaller inom 1 år	7,6	7,0	7,6	7,0
Förfaller mellan 1-5 år	11,8	9,9	11,8	9,9
Förfaller senare	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa leasingåtaganden	19,4	16,9	19,4	16,9
Hyror				
Förfaller inom 1 år	52,5	586,2	52,5	586,2
Förfaller mellan 1-5 år	246,1	2 325,2	246,1	2 325,2
Förfaller senare	299,8	6 876,1	299,8	6 876,1
Summa åtaganden hyror	598,4	9 787,5	598,4	9 787,5

Borgen Kommuninvest

Södertälje kommun har i (oktober 2012) ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommininvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelse. Samtliga 280 kommuner som per 2017-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingått likalydande borgensförbindelse. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnda borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storlek på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomiska förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten för Södertälje kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse kan noteras att per 2017-12-31 uppgick Kommininvest i Sveriges AB:s totala förpliktelse till 342 484 mnkr och totala tillgångar till 349 244 mnkr kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelseorna uppgick till 1 163 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 163 mnkr

13. Södertälje kommuns verksamheter

13.1 Södertälje kommuns organisation

13.2 Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och överförmyndarnämnden

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige representerar folket i kommunen och tar beslut i kommunens viktigaste frågor. Fullmäktige fattar enligt kommunallagen beslut i frågor som: mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor, nämndernas organisation och verksamhetsformer, val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar, val av revisorer och revisorsersättare, grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda, årsredovisning och ansvarsfrihet, folkomröstning.

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument som på kommunfullmäktiges uppdrag ska granska den verksamhet som bedrivs i kommunen. Revisorernas uppgift är att närmare granska att den kommunala verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att räkenskaperna är rättvisande och styrelsens och nämndernas interna kontroll är tillräcklig.

Kommunstyrelsen ansvarar för att på kommunfullmäktiges uppdrag planera, leda, samordna och följa upp den verksamhet som kommunfullmäktige beslutat om. Kommunstyrelsens särskilda ansvar för samordning och uppsikt över kommunens samlade verksamhet syftar till att säkerställa att den kommunala verksamheten bedrivs i enlighet med kommunens vision och strategiska mål som beslutats av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har även ansvar för kommunens långsiktigt hållbara utveckling samt för övergripande ekonomi- och personalfrågor. Som stöd i styrningen har kommunstyrelsen ett centralt kontor – kommunstyrelsens kontor

Överförmyndarnämndens ansvar är att utöva tillsyn över ställföreträdarna, det vill säga gode män, förvaltare med mera.

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnader totalt mnkr	325	342	360
Politisk ledning	71	72	73
Revisionen	2	2	2
Överförmyndarnämnden	8	9	10
Central administration	245	258	274

13.3 Utbildning

Verksamhetsbeskrivning

Utbildningsverksamheten i Södertälje omfattar förskola, grundskola, särskola och gymnasieskola. Det övergripande målet är att resultaten i förskolan, grundskolan, särskolan och gymnasieskolan ska förbättras. För att uppnå detta ska enheternas kvalitetsarbete vara systematiskt, strategiskt och forskningsbaserat.

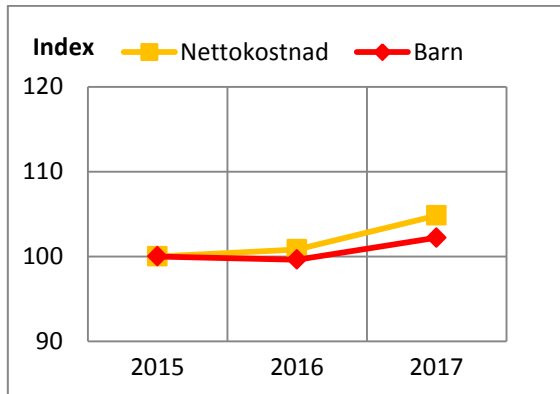
Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnad (mnkr)	2 151	2 198	2 261
<i>Boende barn/elever per 15 okt, SCB</i>			
Förskola	5 129	5 109	5 242
Skolbarnsomsorg (SBO)	4 405	4 501	4 628
Förskoleklass	1 115	1 204	1 164
Grundskola	10 249	10 298	10 558
Gymnasieskola	3 486	3 646	3 663
Grundsärskola	137	145	122
Gymnasiesärskola	88	79	66
<i>Servicegrad</i>			
Förskola 1–5 år	86 %	84 %	86 %
SBO 6–9 år	75 %	74 %	77 %
SBO 10–12 år	27 %	27 %	26 %

Förskola

Både nettokostnaden och antalet barn har ökat under perioden 2015–2017. Nettokostnaden ökar dock i högre takt än barnantalet vilket beror på löneökningar och ökat köp av extern verksamhet då allt fler väljer fristående skolor.

Jämfört med liknande kommuner har Södertäljes kostnader för den kommunala förskolan per barn enligt SCB legat över snittet under de senaste fem åren. Det är bara två kommuner som har högre kostnader per barn för 2016 samtidigt som personalkostnaderna är de lägsta per inskrivet barn. Men kostnaderna varierar där Södertälje kommun har de bland de högsta lokalkostnader men lägsta personalkostnader per inskrivet barn.

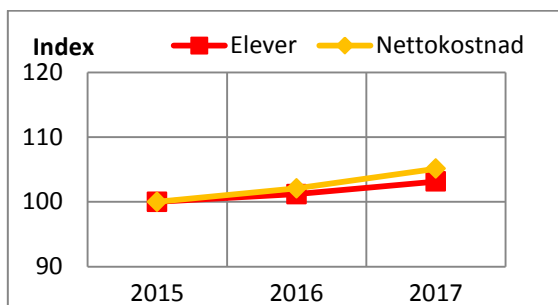
Grundskola

Både nettokostnaden och antalet elever har ökat under perioden 2015–2017. Det är kostnaden för köp av verksamhet som har ökat för perioden. För de kommunala skolorna har elevutvecklingen sjunkit medan det har ökat hos de fristående skolorna. Personalkostnaden har ökat på grund av löneökningar.

Verksamheten har satsat på att söka statsbidrag vilket också speglar de ökade externa intäkterna i form av statsbidrag och driftbidrag.

Antalet nyanlända elever är fortsatt högt i våra skolor även om det har minskat. Med nyanlända elever menas elever med utländsk bakgrund och som gått i svensk skola kortare tid än två år.

Jämfört med liknande kommuner med liknande antal elever i kommunala skolor har Södertälje år 2016 fortfarande den högsta kostnaden per elev enligt SCB och Skolverket. Antalet elever som uppnått kunskapskraven har ökat hos de flesta av de jämförbara kommunerna.

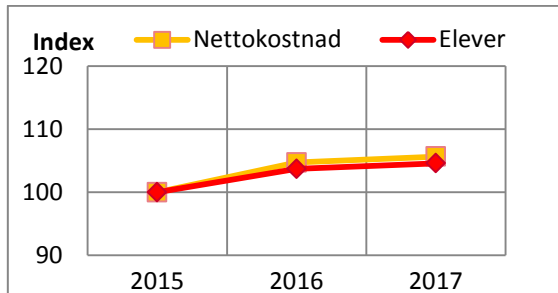

Gymnasieskola

För åren 2015–2017 är antalet gymnasieelever stabilt inom kommunen samtidigt som fler väljer friskolor eller skolor i andra kommuner. Nettokostnaden och antalet elever har ökat mellan 2015 och 2017. Vi ser en fortsatt ökning av kostnaden för köp av verksamhet, vilket beror på att allt fler elever från Södertälje väljer att gå i fristående gymnasieskolor eller gymnasier i andra kommuner. Flera åtgärder, bland annat i form av förändrat programutbud, genomförs för att anpassa gymnasieskolan till de rådande förutsättningarna.

Kostnaden var högre per elev jämfört med liknande kommuner 2016. En anledning till detta är elevutvecklingen där Södertäljes gymnasieskolor inte anpassat sin organisation till det sjunkande elevantalet. Det är en process som fortgår över tid.

Även för gymnasieskolan har verksamheten satsat på att söka statsbidrag vilket också speglar de ökade externa intäkterna i form av statsbidrag och driftbidrag till gymnasieskolan.

Väsentliga händelser under året

För Södertälje kommun liksom nationellt så ökar mängden riktade statsbidrag inom utbildningsverksamheten. Statsbidrag söks bland annat för elevhälsa, fortbildning, olika former för personalförstärkningar och lönesatsningar. Verksamheten har utvecklat goda rutiner i att ansöka och följa upp statsbidrag. En svårighet med statsbidragen är att de söks i korta perspektiv och kan vara osäkert i vilken grad de beviljas vilket innebär en osäkerhet i budget och prognosarbete.

Etablering av Internationella Engelska skolan med elever för årkurs 4-9 medför en utmaning för kommunens skolor då fler elever i de aktuella årkurserna har sökt till skolan.

Utbildningsverksamheten i Södertälje kommun tillämpar funktionellt delat ledarskap, vilket innebär två likställda chefer på samma enhet har intresserat forskare inom området skola och ledarskap. Ledarskapet delas upp på två ansvar, ett för det nationella uppdraget och ett för det kommunala uppdraget.

För samtliga verksamheter har varit stort fokus på två perspektiv: Dels ett socialt perspektiv utifrån kravet att ha en likvärdig skola och förskola där alla barn och elever ska ges förutsättningar att nå målen. Dels ett ekologiskt perspektiv utifrån kravet att medarbetare, barn och elever ska öka sin medvetenhet om vikten av hållbar utveckling.

Verksamhetens måluppfyllelse

Kommunfullmäktige har uttryckt att ”resultaten i förskolan och skolan ska förbättras”. I kommunfullmäktiges uppföljning baseras bedömningen på ett antal utvalda uppföljningsfaktorer. Urvalet baseras på utbildningsnämndens kommunövergripande plan för systematiskt kvalitetsarbete.

Förskolan

I förskolan följs varje barns lärande och utveckling utifrån förskolans prioriterade kunskapsområden språkutveckling, lek och samspel, matematik samt naturvetenskap och teknik.

Förskolans kunskapsområden			
	2015	2016	2017
Språkutveckling	87	90	88
Lek och samspel	90	94	92
Naturvetenskap och teknik	87	92	90
Matematik	87	91	90

Resultaten har försämrats inom samtliga prioriterade kunskapsområden. Anledningen till detta kan vara flera men särskilt två faktorer har stor påverkan. Den ena är den stora personalomsättningen inom förskolan samt att de bedömningar som görs nu är mer stringenta. Fler och fler förskoleområden anordnar bedömningskonferenser för att fördjupa arbetet med förskolans journaler. Ju säkrare och mer kompetent verksamheten blir desto mer stringent blir bedömningen av verksamheten. Det systematiska kvalitetsarbetet fortsätter befästas i verksamheten. Genom satsningen på centrala ateljéristor och pedagogistor har nu samtliga förskolområden i kommunen ett väl fungerande och eget dokumentationsverktyg. En del i det fortsatta utvecklingsarbetet är att dessa verktyg förändras eller

justeras utifrån vad som är aktuellt inför varje nytt år. Kopplingen till förbättrings- och utvecklingsområden i dokumentationsverktygen blir allt tydligare. Det är mycket glädjande eftersom en framgångsfaktor i ett väl fungerande kvalitetsarbete är att de olika delarna hänger ihop.

Grundskolan

Meritvärdet är relativt oförändrat jämfört med föregående år. Skillnaden mellan flickors och pojkars resultat är oförändrat jämfört med föregående år.

Elever i åk 9, meritvärde, alla kommunala skolor			
	2015	2016	2017
Alla	213	218	218
Flickor	222	228	227
Pojkar	202	209	208

Den genomsnittliga behörigheten till högskoleförberedande gymnasieprogram är i enlighet med förra året. Bakom detta ligger dock att pojkars behörighet sjunkit medan flickors behörighet stigit.

Behörighet för fortsatta studier, alla kommunala skolor

Andel behöriga för högskoleförberedande program			
	2015	2016	2017
Alla	79	79	79
Flickor	78	80	82
Pojkar	80	79	77

Den genomsnittliga behörigheten till gymnasieskolans yrkesprogram har det senaste året ökat för flickor. Resultatförbättringarna inom grundskolan som nu stabiliserats är ett resultat av det målmedvetna systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs. Det ger bland annat fokus på rätt saker, en tydlighet i de gemensamma utvecklingsfrågorna samt återkommande resultatuppföljningar.

Andel behöriga för yrkesprogram			
	2015	2016	2017
Alla	79	81	81
Flickor	78	81	83
Pojkar	80	80	80

Gymnasieskolan

Högskolebehörighet	2016	2017
Högskoleförberedande program	77 %	70 %
Examen från yrkesprogram	72 %	70 %
varav avgått med högskolebehörighet	43 %	48 %

När det gäller de högskoleförberedande programmen inom gymnasieskolan måste eleverna uppnå högskolebehörighet för att få en slutexamen. Under året har andelen elever som lyckats med detta minskat. När det gäller gymnasieskolans yrkesprogram kan eleverna få examen utan att uppnå högskolebehörighet. Under året har andelen som tagit examen minskat, medan andelen av dessa som avgått med högskolebehörighet ökat.

Jämförelsetal	2016	2017
Högskoleförberedande program	14,32	14,50
Yrkesprogram	12,80	12,54

Under året har jämförelsetalen (före detta meritvärde) inom de högskoleförberedande programmen ökat. Inom yrkesprogrammen har de minskat.

Cirka en fjärdedel av eleverna fick inte slutexamen på sina respektive program och det är en allt för hög andel. Även fortsättningsvis har många elever svårt med engelskan och svenskan, vilket kräver ett fortsatt fokus på språk- och kunskapsutvecklande ämnesundervisning.

Framtid och förväntad utveckling

Många elever med samma socioekonomiska bakgrund samlas på samma skola vilket gör att resultatskillnaderna mellan skolorna ökar, detta gäller även Södertälje. Det beror bland annat på boendesegregation, studietraditioner men en stor och viktig beståndsdel är också språket vilket kan göra att det blir svårare att utveckla sina kunskaper. Skolkommisionen ska ta fram förslag kring hur den svenska skolan ska bli mer likvärdig. För att fortsätta stärka förutsättningarna för de elever som har svårast att nå målen behöver verksamheten fortsätta sitt systematiska kvalitetsarbete och fokusera på att alla elever oavsett bakgrund når målen. Diskussionen om likvärdigheten i skolan ska därför ta sikte på undervisningens kvalitet. Detta särskilt när det gäller att öka läs-, skriv- och matematikutveckling i årskurs F-3 och 6-9.

Skolverket ska ta fram förslag på en reviderad läroplan för förskolan. Regeringen skriver i uppdraget att läroplanen ska ha ett barnrättsperspektiv, ett funktionshindersperspektiv och beakta de nationella minoriteternas rättigheter. Förslaget kommer innebära bland annat en tydligare gräns mellan undervisning och utbildning och förtydliga vad begreppen innebär. Dessutom kommer Digital kompetens att arbetas in i den reviderade läroplanen.

För att få ändamålsenliga och effektiva lokallösningar ska en översyn av lokaleffektiviteten genomföras. Möjlighet att använda delar av skolbyggnaderna till annan verksamhet ska generellt utredas.

Trenden att allt fler elever väljer fristående alternativ behöver analyseras och verksamheten anpassas därefter.

Den kraftiga löneutvecklingen och löneglidningen inom grundskolan på grund av hög läraromsättning och lärarbrist är en annan utmaning.

En översyn behöver göras av kommunens resursfördelningsmodell för att på ett bättre sätt kunna hantera förändringar som till exempel en stor flyktinginvandring och elever med behov av särskilt stöd.

Kommunens åtagande om bostadsbyggande kommande år innebär att kommunen ska säkerställa att det finns tillräckligt med förskole- och skolplatser i kommande utbyggnad. En viktig parameter är hur lokalinvesteringarna

ska optimeras. En ny lokalförsörjningsprocess är beslutad av kommunfullmäktige och tillämpas från och med 2018. Denna kommer att medföra bättre styrning och struktur för verksamhetens lokalinvesteringar.

13.4 Arbete och försörjning

Verksamhetsbeskrivning

Ekonomiskt bistånd är samhällets yttersta skyddsnät och påverkas därför i hög grad av yttre faktorer såsom läget på arbetsmarknaden och villkoren för övriga socialförsäkringssystem. Ekonomiskt bistånd, så kallat försörjningsstöd, är ett tillfälligt stöd för personer som har ekonomiska problem som inte går att lösa på något annat sätt.

Parallellt med att personen får ekonomiskt bistånd ges också personen stöd i att förändra sin livssituation. Inom arbetsmarknadsenheten ges arbetsträning, coachning och hjälp med att söka jobb. Arbetsmarknadsprojektet MAP2020 är ett projekt med uppdrag att utarbeta metoder som ska leda till framgångsrik matchning av långtidsarbetslösa och arbetsgivare.

Det kommunala bolaget Telge Tillväxt AB har som uppdrag att anställa arbetslösa kommunmedborgare i åldern 18-29 år. Anställningen är tillfällig och kan vara maximalt ett år. Under anställningen erbjuds möjlighet till coachning, studier och inläsning av kurser som syftar till att öka ungdomarnas anställningsbarhet och självkänsla.

Utbildning är en viktig del av människors väg till arbete och egen försörjning. Vuxenutbildningen erbjuder studier i Svenska för invandrare (SFI), grundläggande vuxenutbildning och gymnasial vuxenutbildning.

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnad totalt (mnkr)	356	317	314
varav vuxenutbildning	51	81	99
varav arbetsmarknad och försörjning	305	236	215
Vuxenutbildning			
Årsplatser kommunal Vuxenutbildning	3132	4762	5613
Antal studerande Yrkehögskola	119	155	175
Årsplatser SFI	1534	1373	1328
Försörjningsstöd			
Antal invånare som fått försörjningsstöd	5918	5427	4600
Andel av befolkningen som någon gång under året uppburit försörjningsstöd	6,3%	5,7%	4,8%

Sammanfattande ekonomisk analys

Nettokostnaden för verksamheten har minskat med 3 mnkr jämfört med 2016. Minskningen förklaras främst av att projektet MAP2020 har haft stora intäkter från Europeiska Socialfonden med gynnsam ersättningsschablon vilket gett en nettokostnadsminskning om 13 mnkr. Vidare har kostnaderna för flyktingmottagande minskat med 6 mnkr till följd av färre antal flyktingar.

Under året har försörjningsstöd utvecklat strukturen, ledarskapet och genomfört förändring av organisationen som bättre möter verksamhetens behov. Det har, tillsammans med ett minskat antal ärenden, möjliggjort att verksamheten kan ha färre medarbetare med bibehållen kvalitet. Då färre Södertäljebor har behov av ekonomiskt bistånd har nettokostnaderna för utbetalt bistånd minskat med 5,5 mnkr (3 procent) jämfört med föregående år.

Antal studerande till vuxenutbildningen har ökat med 851 årsplatser och nettokostnaden har ökat med 18 mnkr. Under året har samtliga behöriga sökande till vuxenutbildningen antagits i den mån den sökta utbildningen har startats.

Väsentliga händelser under året

För att öka tillgängligheten för medborgarna har en ny e-tjänst införts under 2017. Personer som ansöker om försörjningsstöd har nu möjlighet att följa sitt ärende på internet. För att ge mer tillgängligt stöd till medborgarna

har också två nya drop in-mottagningar startats upp i Kontaktcenter. En timme varje fredag kan medborgare få hjälp av budget- och skuldrådgivare. En timme varje tisdag kan medborgare som har svårt att hitta bostad få hjälp, tips och råd om hur man söker bostad i och utanför kommunen.

Studiestartsstödet och extratjänster är statliga satsningar som påverkade området under 2017. Det förstnämnda är ett bidrag som vissa arbetslösa kan få under en kortare tid för att läsa in en gymnasieutbildning och därmed öka chanserna till jobb. Extratjänster är en subventionerad anställning där arbetsgivare kan få upp till 100 procent ersättning för personal som anställs från målgruppen långtidsarbetslösa och nyanlända. Under året har 75 personer fått extratjänster.

I april startade ett nytt rehabiliteringsprojekt - MIA (Mobilisering Inför Arbete). Det är ett länsgemensamt projekt som drivs av sex samordningsförbund i Stockholms län, delfinansierat av europeiska socialfonden. Målgruppen som projektet vänder sig till har haft försörjningsstöd under lång tid och har ett långvarigt rehabiliteringsbehov. Projektet är långsiktigt och möjliggör samordnade insatser till målgruppen att komma ut i arbete, studier eller ordinarie arbetsmarknadsinriktade program och insatser.

Verksamhetens måluppfyllelse

Betydligt färre personer har mottagit försörjningsstöd under året än under tidigare år. 753 färre personer bor i hushåll som någon gång under 2017 mottog försörjningsstöd jämfört med 2016. Av dessa är det 250 färre barn. Knappt 1 av 20 Södertäljebor lever i en familj som fått försörjningsstöd någon gång under året (4,8 %). Färre nya hushåll har haft behov av försörjningsstöd under året jämfört med tidigare år. Totalt 200 färre nya ärenden aktualiserades under 2017 jämfört med året innan. Till skillnad från andra kommuner har en stor andel av de som erhållit försörjningsstöd haft det hela året. Många personer med försörjningsstöd är sjukskrivna och står långt ifrån arbetsmarknaden. Denna grupp har inte minskat men antal hushåll med långvarigt försörjningsstöd har trots detta blivit färre under 2017.

Antalet deltagare som fått egen försörjning eller gått till studier efter avslutad insats på arbetsmarknadsenheten, MAP2020 och Telge Tillväxt, uppgår till 289 personer. 2016 var motsvarande siffra 311 personer.

Framtid och förväntad utveckling

I Södertälje kommun finns fortsatt många medborgare som står utanför arbetsmarknaden och egen försörjning. Detta mönster består, oavsett låg- eller högkonjunktur. I ett långsiktigt perspektiv behöver försörjningsstöd anpassa verksamheten för att möta den förändrade målgruppens behov. Majoriteten av de som behöver stöd från kommunen att komma ut på arbetsmarknaden är lågutbildade, långtidsarbetslösa och har behov av språkstöd. För att åstadkomma ett effektivare arbetsmarknadsarbete i kommunen kommer ett kompetensråd inrättas för att skapa förutsättning för samordning, effektivitet och hållbara strategier i arbetsmarknadsfrågorna. Vidare ska Fia - den befintliga samverkansarenan för kartläggning och uppföljning av personer i behov av stöd för att närma sig arbetsmarknaden - att utvecklas för att effektivisera och samordna insatserna genom bildandet av ett kompetenscenter. Arbetslivsnämnden tar genom arbetslivskontoret över det kommunala ansvaret för kompetenscentret, där arbetsmarknadsperspektivet och behov av kompetensutveckling ska tydliggöras. Detta sker genom att samla kommunens arbetsmarknads- och utbildningsinsatser, privata arbetsgivare och Arbetsförmedlingen i syfte att gemensamt hitta vägar för att arbetslösa personer ska kunna bli en del av kompetensförsörjningen.

I samband med denna verksamhetsutveckling kommer de framgångsrika metoderna kring bland annat språkstöd och matchning mot arbetsgivare som arbetats fram i MAP2020 att implementeras i linjeorganisationen inom nämndens verksamheter.

Den kommunala vuxenutbildningen kommer de närmaste åren att få en viktig roll i att ta emot personer från Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. Generellt saknar cirka hälften av personerna i målgruppen en fullföljd gymnasieutbildning. Många av dessa har kortare utbildning än motsvarande svensk grundskola eller saknar helt formell utbildning. Utbildning är därför den enskilt viktigaste insatsen för att nyanlända ska kunna närma sig arbetsmarknaden och vuxenutbildningen behöver möta upp behoven av utbildning och stödsatser. Här kommer kompetenscenter att vara en viktig kanal för att få medborgare till studier.

Rätt till etableringsplan har också ersatts med en skyldighet att delta i insatser som rustar för arbete. Kopplat till detta har en utbildningsplikt införts. Det innebär att personer som bedöms vara i behov av utbildning ska kunna anvisas att söka och ta del av utbildning.

För att bidra till arbetsmarknadens kompetensförsörjning är det helt avgörande med en väl fungerande samverkan med Arbetsförmedlingen och andra intressenter för att öka antalet sökande till reguljära utbildningar. Regeringen satsar 2018 på utbyggnad av den yrkesinriktade vuxenutbildningen och yrkeshögskolan. Bland annat fördubblas statsbidraget till gymnasial yrkesutbildning.

13.5 Individ- och familjeomsorg

Verksamhetsbeskrivning

Inom området ingår barn- och ungdomsverksamhet samt vuxenvård missbruk. Barn och ungdom tillhandahåller stöd och hjälp till barn, ungdomar och familj, vilket även omfattar socialjour, familjerådgivning och familjerätt. Vuxenenheten missbruk erbjuder stöd, behandling och boendeinsatser till personer som behöver hjälp för sitt missbruk av alkohol, droger eller spel.

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnad totalt mkr	291	320	319
Barn och ungdomsvård	221	249	251
Vuxenvård, missbruk	70	71	68
Barn och ungdomar			
Antal placerade barn/ungdomar totalt	193	233	207
Varav			
Antal barn familje-/jourhem	165	204	190
Antal barn institution	28	29	17
Antal vård dygn totalt	71 161	80 554	78 573
Varav			
Vård dygn familje-/jourhem	59 559	67 854	66 981
Vård dygn institution	11 602	12 700	11 592
Vuxenvård missbruk			
Antal placerade i familjehem/institution	21	17	15
Antal vård dygn	3 948	4 003	3 836

Inom vuxenvården missbruk har nettokostnaderna minskat med 3 procent och antal vård dygn har minskat med 4 procent. Kostnaderna har minskat främst på grund av färre köp av externa LVM-placeringar (Lagen om vård av missbrukare). Verksamheten genomför uppsökande arbete, när det är möjligt, för att förhindra dessa placeringar.

Nettokostnaderna för barn- och ungdomsvården har ökat marginellt under 2017. Inför 2017 fick barn och ungdom ta del av kommunens strategi för *välfärds miljarden*. Syftet är att stärka basverksamheten och utveckla ett långsiktigt förebyggande arbete för att på så sätt minska antalet barn och ungdomar som behöver placeras. Satsningar har gjorts under året vilket har ökat personalkostnaderna med 7 % (12 mnkr) jämfört med föregående år. Även en ny familjecentral i Geneta har varit i drift under året. Samtidigt har verksamheten minskat sina kostnader för köp av externa familjehem, jourhem, extern öppenvård och institutionsplaceringar under året med 15 procent (12 mnkr). Förklaringen till kostnadsminskningen är att utbudet på placeringalternativ varit högre, vilket inneburit en lägre kostnad per dygn än föregående år. Antalet köpta vård dygn har minskat 2 procent jämfört med föregående år.

Väsentliga händelser under året

Verksamheten satsar på förebyggande åtgärder. En del i detta är en ny familjecentral i Geneta som startade i början på året tillsammans med Capios vårdcentral. Syftet är att så tidigt som möjligt förebygga ohälsa. Miljön i hemmet är en av de viktigaste faktorerna som påverkar barn och ungas hälsa. Särskilt viktiga är relationerna mellan

föräldrar och barn och en bra relation kan minska risken för ohälsa och riskbeteenden hos barn. Verksamheten har haft många besökare, en god samverkan med andra aktörer och har varit uppskattad av målgruppen.

Missbruksenheten har tillsammans med Barn- och ungdomsenheten utvecklat ett familjeorienterat arbetssätt (FOA). Det bygger på ett tätt samarbete mellan verksamheterna kring familjer där det finns missbruk och minderåriga barn. Syftet är att så effektivt som möjligt, efter en orosanmälan, kunna informera om och motivera föräldrar med missbruks-/beroendeproblem till behandling.

Arbetsrehabilitering fyller en viktig roll som komplement till en missbruksbehandling varför man under året har utökat arbetsträningen inom området med IPS-metodiken (Individual Placement Support). Metodiken innebär att klienten får stöd att hitta, skaffa och behålla ett arbete.

Verksamhetens måluppfyllelse

Verksamheten har ett kommunfullmäktige mål: Medborgare i behov av stöd ska uppleva delaktighet och kvalitet i insatserna. Medborgare i behov av stöd ska uppleva delaktighet och kvalitet i insatserna.

Barn och ungdom har deltagit i SKLs brukarundersökning för IFO som genomfördes i oktober 2017. Resultaten visar att brukarnas upplevelser kring delaktighet har ökat sedan undersökningen 2016. 96 procent av ungdomarna upplevde att socialsekreteraren frågat efter deras synpunkter och 55 procent att de kunnat påverka vilken typ av hjälp de fått. SKLs brukarundersökning för IFO har bara genomförts något år så resultaten behöver följas över tid, och genomföras på samtliga verksamheter inom IFO för att de ska vara tolkningsbara fullt ut. Ett viktigt arbete kring delaktighet och kvalitet är att alla brukare som vill får en SIP (Samordnad Individuell Plan) och en genomförandeplan. Det ser olika ut i måluppfyllelse kring detta mellan enheter och ett fortsatt arbete kommer fortsätta utvecklas. Många nya medarbetare samt att arbetet är tidskrävande har påverkat måluppfyllelsen samt personalbrist på landstingsidan, bl.a. läkare som ansvarar för den gemensamma planeringen.

Framtid och förväntad utveckling

Barn och ungdom kommer att satsa ytterligare på trygghetsskapande och förebyggande aktiviteter framförallt gentemot ungdomar i kommunens olika stadsdelar och i centrum. Verksamheten ska stärka samarbetet med polis och arbeta för att fånga upp barn och unga i riskzonen. Även det förebyggande arbetet kring barn som upplever våld i nära relation ska öka. Allt förebyggande arbete ska på sikt minska behovet att placera barn och ungdomar och därmed minska kostnaderna.

För att vidareutveckla det påbörjade arbetet med kompetensförsörjning på barn och ungdom kommer verksamheten under 2018 starta ett traineeprogram för socionomer som består av två delar; verksamhetsförlagd praktik och anställning utifrån ett studentmedarbetaravtal. Syftet är att skapa långsiktiga anställningar genom en grundlig introduktion.

Målgruppen inom missbruksvården har förändrats. Allt färre personer har enbart ett alkoholberoende. Många nya sökande har ett blandmissbruk (både alkohol och droger) och därför en mer komplex problematik. Öppenvårdens behandlingsutbud och kommunens stödboenden behöver utvecklas och anpassas för att möta de ändrade behoven hos de sökande. Kommunen har sedan 1 januari 2018 ett ansvar för att erbjuda behandling även för spelmissbruk och öppenvården förbereder sig för det nya uppdraget. Behandling för spelmissbruk/beroende är ett område där utvecklingen behöver följas och samverkan med Beroendecentrum utvecklas.

13.6 Stöd och service för personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsbeskrivning

Stöd- och service till personer med funktionsnedsättning i åldern 0-64 år har verksamheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), enligt socialförsäkringsbalken (SFB) samt enligt socialtjänstlagen (SoL) med undantag av insatser till personer med demensdiagnos. Det ingår även socialpsykiatri och den kommunala hälso- och sjukvården i kommunens egna verksamheter. Verksamheten erbjuder kommuninvånare med funktionsnedsättning insatser efter behov och utifrån gällande lagstiftning så att de förbättrar sina förutsättningar för att leva ett självständigt liv. Fokus ligger på dialog, delaktighet och inflytande.

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnader totalt mnkr	801	809	805
varav			
Funktionshinderområdet	716	722	718
varav socialpsykiatri	85	87	86
Funktionshinderområdet			
Bostad med särsk. service antal vuxna	395	397	401
varav extern regi	239	239	237
Totalt antal personer i daglig verksamhet	493	522	540
varav extern regi	230	222	242
Antal personer med personlig assistans	265	243	244
Köp av hemtjänst, timmar	47 754	42 680	28 951
Socialpsykiatri			
Antal vård dygn boenden	18 620	19 136	16 680
varav extern regi	5 037	5 226	4 632

Verksamhetens totala nettokostnader är i stort sett oförändrade.

Inom funktionshinderområdet öppnades nya boenden under slutet av 2016 med konsekvens av 10 mnkr högre personalkostnader under 2017. Behovet av SoL-insatser i ordinärt boende och korta insatser inom LSS minskade däremot avsevärt under året och köp av primärverksamhet var 10 mnkr lägre.

Årets resultat för funktionshinderområdet är ett överskott om 11 mnkr varav verksamheter inom LSS redovisar +5 mnkr och verksamheter inom SoL redovisar +6 mnkr. Årets överskott beror på att medel avsatta för oförutsedda händelser och satsningar inte behövde användas samt effektiviseringsarbete inom både myndighetsutövningen och utförarverksamheten.

Väsentliga händelser under året

En central rehabiliteringsenhet för personer med psykisk funktionsnedsättning, Nygården, startade sin verksamhet i början av året efter en sammanslagning av de tidigare rehabiliteringsenheterna. Den nya större enheten skapar möjlighet till ett bredare utbud av stöd- och behandlingsinsatser.

Antal brukare inom autismspektrumtillstånd ökade under året. För att möta behovet bildade myndighetsutövningen ett särskilt team för målgruppen och verksamheten för boendestöd påbörjade ett samarbete med landstinget genom ett uppstartat neuro-forum.

Socialpsykiatri har under året arbetat med IPS-modellen (Individual Placement and Support). Modellen syftar till att ge ett varaktigt stöd för att hitta och behålla ett reguljärt arbete. Vägen till ett arbete kan innebära studier.

En ny lag trädde i kraft den 1 januari 2018. Syftet med lagen är en trygg, säker och smidig övergång från slutenvård till öppen vård och omsorg och i förlängningen en ökad patientsäkerhet. Under 2017 har ett stort och omfattande samverkansarbete pågått med Storstockholm, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Stockholms läns landsting som utmynnat i en överenskommelse och riktlinjer med utgångspunkt i lagen.

Verksamhetens måluppfyllelse

Verksamheterna fokuserade under året på att öka brukarens delaktighet och självständighet. Brukaren ges möjlighet till alternativ kommunikation genom bilder, sociala berättelser och genom att använda digitala hjälpmedel. Även brukarens delaktighet i framtagandet av sin genomförandeplan var i fokus. Dokumentationen förbättrades och följer brukarens väg mot de utsatta målen.

SKLs brukarundersökning inom område funktionsnedsättning, har genomförts för bostad LSS, daglig verksamhet LSS och boendestöd i kommunal regi. Resultaten visar att brukarna i huvudsak är nöjda med möjligheten att påverka insatserna. Inför 2018 kommer brukarundersökningen även att omfatta brukare i extern regi.

Metoder för delaktighet och inflytande behöver vidareutvecklas så att brukarna i högre grad kan påverka sin vardag. I samarbete med Ersta Sköndal högskola har Södertälje en doktorand som bedriver forskning om brukarinflytande och maktförhållande mellan medarbetare och brukare. Med syfte att öka delaktighet och inflytande inventeras även olika välfärdsteknologiska lösningar.

Samverkan med Arbetsförmedling och med företagare i kommunen har gjort att fler personer med funktionsnedsättning har fått praktik och anställning. För att främja delaktighet i samhällslivet har kommunen förnyat överenskommelsen med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Överenskommelsen syftar till att skapa förutsättningar för att fler ungdomar med funktionsnedsättning ska kunna gå från gymnasiesärskolan till arbetslivet.

Framtid och förväntad utveckling

Den psykiska ohälsan hos unga och unga vuxna ökar. Psykiatriska diagnoser överlag är en allt vanligare orsak till sjukskrivningar. Attityder i samhället om psykisk ohälsa förändras mot större öppenhet. Ökad psykisk ohälsa tillsammans med den ändrade attityden i samhället kan ge ytterligare inflöde av målgruppen inom socialpsykiatri. Även målgruppen med neuropsykiatriska diagnoser till exempel ADHD och autism-spektrumtillstånd ökade under året och bedömningen är att trenden kommer att fortsätta. Dessa målgrupper behöver ofta stöd inom SoL-insatser till exempel boendestöd och sysselsättning. För att tillmötesgå behovet behöver det satsas på kompetensutveckling och samarbete mellan de kommunala verksamheterna, landstinget och andra aktörer.

Projektet Hållbar omsorg pågår och ska slutredovisas i augusti 2018. I projektet utvärderas bland annat den befintliga pris- och ersättningsmodellen för LSS-boenden och daglig verksamhet inför en ny upphandling.

Under 2018 kommer resultatet av flera översyner och lagförslag inom funktionshindersområdet. De som påverkar kommunens verksamheter mest är översynen av LSS och tillitsdelegationen.

Den pågående översynen av LSS, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, ska leda fram till en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling av insatsen personlig assistans och för en lagstiftning som ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Översynen ska redovisas i oktober 2018.

Den av regeringen tillsatta Tillitsdelegationen ska arbeta för ökad tillit i styrningen av den offentliga sektorn, för att skapa effektivare verksamheter och större nytta och kvalitet för medborgarna. I uppdraget ingår även att studera olika ersättningsmodellers effekt på kvalitetsutveckling och effektivitet. Delegationens slutrapport ska överlämnas till regeringen i juni 2018.

13.7 Äldreomsorg

Verksamhetsbeskrivning

Verksamhetsområdet äldreomsorg utgörs av hemtjänst, dagverksamhet, korttidsvård/växelvård, vård- och omsorgsboenden samt öppna mötesplatser för äldre.

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnad (mnkr)	641	637	646
Platser i vård- och omsorgsboende därav			
-egen regi	461	461	470
-entreprenad-	413	413	422
Externa köp (snitt)	48	48	48
Antal hemtjänsttimmar	42	41	41
	591 281	534 295	388 844

Sammanfattande ekonomisk analys

Den totala nettokostnaden för äldreomsorgen har ökat med 9,4 mnkr, vilket motsvarar 1,5 procent.

I början av året har nya medarbetare rekryterats i samband med att Wijbackens utökande av nio nya platser. Tillsammans med lönesatsningar är detta orsakerna till ökningen av personalkostnaderna med 17,2 mkr (4 procent). Nettokostnadsökningen beror också på att köp av bemanningstjänster avseende främst sjuksköterskor har ökat med 2,8 mkr.

Antal utförda hemtjänsttimmar har minskat med 27 procent. Det är både ett resultat av att biståndsenheten har arbetat med att varje brukare ska ha rätt beslut efter behov men förklaras också av att verksamheten infört tid- och insatsregistrering och att utförarna i samband med detta ersätts för elektroniskt mätt utförd tid. Detta innebär att timmarna inte är helt jämförbara mellan åren. En stor förklaring till att kostnaderna inte har minskat i större utsträckning är att hemtjänsten i egen regi inte har hunnit anpassa organisationen.

Väsentliga händelser under året

Nya riktlinjer för brukare har påverkat bemanning och schemaläggning inom hemtjänsten. Två privata utförare har avslutat sina avtal med kommunen vilket medförde en verksamhetsövergång av medarbetare och utökning av antal timmar i kommunens egen verksamhet.

Intervjuer i fokusgrupper har genomförts inför en rapport om satsningar för kvalitet i äldreomsorgen. Rapporten beräknas vara klar i början på 2018 och utifrån den påbörjas ett långsiktigt arbete.

Under åren 2015-2018 satsar staten sammanlagt 7 miljarder kronor för att öka bemanningen inom äldreomsorgen. Syftet med stimulansmedlen är att skapa ökad trygghet och kvalitet för den enskilde. En ökad bemanning kan till exempel ske genom nyanställningar eller öka sysselsättningsgraden för befintliga deltidsanställda. För 2017 fick Södertälje kommun 15 mkr. Totalt har 8 mkr använts till att förstärka personal inom främst hemtjänst och särskilt boende i både egen och privat regi. För 2018 får Södertälje kommun 15,0 mkr.

Verksamhetens måluppfyllelse

Kommunfullmäktiges två mål för äldreomsorgen har indikatorer som mäts genom Socialstyrelsens årliga brukarundersökning. Kommunfullmäktiges mål 1: Brukarna ska uppleva delaktighet och kvalitet i insatserna har inte uppfyllts. Åtgärder för att förbättra resultatet är bland annat att utveckla arbetet med social dokumentation som bättre ska spegla brukarnas behov. Den dagliga planeringen ska utvecklas utifrån brukarens behov och för att öka kontinuiteten. För att förstärka arbetet med kost, måltidsmiljöer och rehabiliterande arbetssätt har en dietist anställts. Kommunfullmäktiges mål 2: Andelen äldre som upplever trygghet i äldreomsorg ska öka är i stort sett uppnått av särskilda boenden men inte av hemtjänsten. Även i detta fall kommer hemtjänsten att fortsätta arbetet med att förbättra den dagliga planeringen. En optimal planering tar hänsyn till kontaktmannaskap, bättre kontinuitet och hjälp på överenskommen tid. Det är en nödvändig åtgärd för att få brukarna att känna sig nöjda, trygga och känna förtroende för personalen.

Digitala stödsystem införs i hemtjänsten, bland annat har det under året införts tid- och insatsregistrering för både privat och kommunal hemtjänst. All personal har därmed möjlighet att dokumentera på plats hos den enskilde brukaren.

Framtid och förväntad utveckling

Enligt befolkningsprognosen kommer andelen äldre i kommunen att öka. Den demografiska förändringen medför att allt fler personer behöver äldreomsorgens insatser de närmaste åren.

Under 2018 kommer det nya boendet i Björkmossen att färdigställas med 54 platser. I boendepånen, som årligen uppdateras, föreslås ytterligare ett boende med ett 50-tal lägenheter till år 2021.

En ny lag trädde i kraft den 1 januari 2018. Syftet med lagen är en trygg, säker och smidig övergång från slutenvård till öppen vård och omsorg och i förlängningen en ökad patientsäkerhet. Under 2017 har ett stort och omfattande samverkansarbete pågått med Storshlm, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Stockholms läns landsting som utmynnat i en överenskommelse och riktlinjer med utgångspunkt i lagen.

13.8 Kultur och fritid

Verksamhetsbeskrivning

Kultur och fritid svarar för planering och drift av verksamheter i kommunal regi, såsom Kulturskolan, biblioteken, Torekällbergets museum, Konsthallen, Stadscenen, programverksamhet, fritidsgårdar och kommungemensamma idrottsanläggningar. Kultur och fritid anordnar också fritidsverksamhet för äldre samt för personer med funktionsnedsättning, lämnar bidrag till föreningar och studieförbund inom verksamhetsområdet, samt handlägger ärenden om kommunal tillståndsgivning enligt lotterilagen.

Genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för ett rikt kultur-, fritids- och idrottsliv ökar livskvaliteten, folkhälsan, demokratins utveckling och Södertäljes attraktionskraft.

Sammanfattande ekonomisk analys

Den totala nettokostnaden för kultur- och fritidsverksamheten uppgick år 2017 till 218,8 mnkr och är en ökning med 1,8 procent jämfört med föregående år. Kultur och fritid utgjorde 4,2 procent av kommunens totala kostnader och det är något lägre än genomsnittet för kommuner i riket.²

Nettokostnaden för kultur och fritid 2 262 kronor per invånare var. Genomsnitt i riket var 2 561 (2016).

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnad mnkr	213	215	219
Nettokostnad/invån.kr	2 307	2 272	2 262
Bidrag föreningar mnkr	30	31	33
Utlåning bibliotek	330 583	324 003	306 755
Besök konsthall	21 697	20 617	20 686
Elever kulturskola	1 840	1 963	2 029
Besök fritidsgårdar	87 242	87 133	86 667
Besök Torekällberget	122 394	100 424	99 026
Besök Stadscenen	119 605	114 651	120 931

Väsentliga händelser under året

En ny barn- och ungdomsavdelning invigdes på stadsbiblioteket och ett nytt bibliotek öppnade 22 november 2017 i Hovsjö där verksamheten ska utvecklas i nära samarbete med lokalsamhället. Det nya biblioteket sätter Hovsjöborna i första rummet och har som mål att arbeta med läsfrämjande på nya sätt. På biblioteket jobbar bibliotekarier och kulturpedagoger tillsammans.

² Källa: Räkenskapsammandraget SCB

Bodastigens spontanidrottsplats i form av konstgräsplan, konsfrusen isbana, basketplan, studsmattor och läktare färdigställdes under året.

Statsbidraget från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) möjliggjorde fler aktiviteter för barn och unga under sommarlovet.

Verksamhetens måluppfyllelse

- Variationen inom utbudet för barn och ungdomar ska öka
- Flickors deltagande i idrottsaktiviteter ska öka
- Flickors deltagande inom Ung Fritids fritidsverksamhet ska öka
- Södertäljebornas nyttjande av kultur- och fritidsutbudet ska öka
- Andelen Södertäljebor som är nöjda med kultur- och fritidsutbudet ska öka

Variationen i utbudet för barn och unga utökades under året genom att nya platser för spontanidrott färdigställdes. Stadsbiblioteket fick en ny barn- och ungdomsavdelning och Hovsjöborna ett eget bibliotek. Kulturskolan öppnade en ny musikstudio i Lunagallerian. Fler sommarlovsaktiviteter än tidigare genomfördes och var väl genomförda, välbesökta och uppskattade.

Antalet flickor i bidragsberättigade aktiviteter ökade med 19 procent. Sedan mätningarna startade har såväl antalet flickor som deltagit som antalet aktiviteter för flickor ökat. Besöksiffrorna för samtliga fritidsgårdar har över lag gått ned under 2017.

Nyttjandegraden av kultur- och fritidsutbudet ökade genom att betydligt fler besökte Stadsscenen och fler timmar på kommunens idrottsanläggningar bokades. Bibliotekslånen fortsätter att mattas av och detta är en trend som noteras också i övriga landet. Utlåningen minskade totalt med 5 procent. Traditionella boklån minskade samtidigt som utlåning av e-medier ökade.

Medborgarundersökningen hösten 2017 visade i stort sett oförändrade värden för hur nöjd man ansåg sig vara med kommunens idrotts- och motionsanläggningar samt kulturverksamhet.

Framtid och förväntad utveckling

Södertälje ska vara den kommun i Stockholmsregionen som ger barn och ungdomar bäst förutsättningar att delta i kultur- fritids- och idrottslivet. Våra satsningar på barns, ungas, funktionsnedsattas och även äldres skapande fritid ska vara nationellt ledande.

Det handlar om att ta vara på och förbättra utbudet inom kultur och fritid. Satsningar som har en betydande roll för Södertäljes attraktionskraft.

Kommande år ska präglas av utveckling inom flera verksamheter; idrott, fritid, konst och museer. Investeringar som avser att stärka Södertäljes varumärke och bidra till att Södertälje blir en av Sveriges främsta städer för bredd- och elitidrott.

Satsningen på en gymnastik- och friidrottshall, en förstudie om möjligheten att utveckla Saltskogs gård till ett besöksmål är investeringar som ska förbättra kultur- och idrottslivet i Södertälje.

För motionsidrottens utveckling ska ett konstnospår anläggas i Tveta. En dansbana och en discogolfbana ska färdigställs under 2018. Planering av ett nytt badhus har påbörjats.

Den nya biblioteksplanen för Södertälje ska ange färdriktningen för kommunens samtliga bibliotek. Stort fokus kommer att läggas på att utveckla Ung fritids verksamhet vilket möjliggörs genom en ny satsning 2018.

Ett kulturpolitiskt program för Södertälje ska utgöra en viljeinriktning och bli ett politiskt styrmedel för de kommande fem åren. Ett motsvarande program för idrotten kommer att tas fram och bli klart under 2018.

13.9 Miljö

Verksamhetsbeskrivning

Miljö är ett brett verksamhetsområde som berör många delar av kommunens organisation. Den omfattar miljö- och hälsoskydd, alkohol- och tobakstillstånd/tillsyn, kommunekologens arbete, naturvård samt övrigt arbete inom miljö och hälsa.

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnad mnkr	9	9	11

Nettokostnaderna för 2017 har ökat jämfört med föregående år. Främst är det personalkostnaderna som ökat då verksamheterna under både 2016 och 2015 haft många vakanser och som nu återställts. Ett projekt om vattenkvalitet i sjön Måsnaren har ökat nettokostnaden med ca 0,2 mnkr under 2016 och 0,5 mnkr under 2017. Statliga bidrag på 0,8 mnkr i har använts till flera naturvårds- och vattenvårdsprojekt.

Väsentliga händelser under året

Ett miljö- och klimatprogram för perioden 2018-2021 antogs i slutet av 2017. Programmet är en viktig del av det strategiska miljö- och klimatarbetet och är styrande för Södertälje kommun som organisation samt de hel- och delägda kommunala bolagen.

De senaste årens torka och brist på nederbörd har lett till akut låga grundvattennivåer i stora delar av Sverige. Därför infördes bevattningsförbud för boende i Södertälje, det har inneburit att man inte kunnat vattna, fylla sin pool eller använda det kommunala dricksvattnet till annat än mat, dryck och hygien under sommaren. Ungefär 5 000 liter vatten per person har sparats in från maj till och med augusti. Både invånare och företag har förstått allvaret i situationen och tillsammans lyckats sänka förbrukningen av dricksvatten med nästan 20 procent den här sommaren. Det har varit till stor hjälp för dricksvattenförsörjningen

En solkarta har tagits fram för kommunens yta, där företagare och invånare kan undersöka sin fastighets potential för installation av solceller. Solkartan har färdigställts av Energi- och klimatrådgivningen.

Verksamhetens måluppfyllelse

Inventeringar av florans på ängs- och hagmarker i kommunen görs återkommande vart fjärde år och gjordes åter 2017. Den visade att insatserna under de senaste åren har vänt den tidigare negativa trenden. Både andelen hagmarker med god hävd och andelen med mycket högt floravärde har ökat mellan 2013 och 2017. Slutsatsen efter inventeringen är att ängs- och hagmarkerna i kommunen till stor del behållit sina biologiska värden och att trenden på många ställen ser positiv ut. Hagmarker har restaurerats i Farstanäs, Solåkraby och Mora Park under 2017. Den restaurerade hagmarken Paradiset på 3,9 hektar i Farstanäs betades åter under 2017 för första gången på flera årtionden.

Ett projekt om vattenvård i den tätortsnära sjön Måsnaren startade 2016, med syftet att förbättra sjöns ekologiska status. Under 2017 har en analys av näringsbelastningen i sjön gjorts. Projektet kommer att fortsätta fram till 2019.

Den fastighetsnära insamlingen av avfall har utvecklats. Miljönären som är en standard för källsortering för skolor är genomförd på alla skolor och förskolor och ska spridas till fler verksamheter.

Kommunorganisationen arbetar strategiskt med energieffektiviseringar och har uppnått målet om energibesparing med minst 2 procent per år. Från 2016 till 2017 har energiförbrukningen minskat med hela 5 procent i kommunkoncernen. Telge Fastigheter har tagit fram ett miljöprogram för förvaltningen av kommunens fastigheter. Programmet omfattar krav på minskad energiförbrukning, etablering av solceller och laddstolpar, kretsloppsanpassning av material samt stöd för att anlägga grönytor/ekosystemtjänster.

En översvämningsanalys har tagits fram för kommunens centrala delar. Analysen utreder risker för översvämning längs Södertälje kanal vid höga nivåer i Mälaren och i Östersjön, samt risker för översvämning i centrala delar vid extrem nederbörd och skyfall. Analysen visar att det är extrem nederbörd som kan få störst konsekvenser i Södertälje.

Kommunen har riktlinjer för fordon och drivmedel för att tydligt styra mot förnyelsebart drivmedel och elfordon. För 2017 var andelen miljöfordon 54 procent i organisationen, varav 35 fordon var elfordon (även elhybrider). Andelen förnyelsebart drivmedel var ca 60 procent av total mängd drivmedel.

Inom naturreservaten och övriga skötselområden har tillgängligheten för friluftslivet förbättrats genom slyröjning, led- och gränsmarkeringar, upprustning och reparation av grillplatser, nya stigar och nya reservatsskyltar.

I Brandalsunds naturreservat har en ny vandringsled anlagts i skogliga skogsdelen av reservatet. Leden är 4,5 km lång och tar besökaren genom hagmark, hållmarker, fornborgar och stensatta stigar längs stranden.

Södertälje är med i Fairtrade City och strävar efter att köpa rättvisemärkt. År 2017 var andelen rättvisemärkt kaffe 97 procent, te 91 procent, kakao 100 procent och bananer 86 procent.

Konceptet "Östersjövänlig mat" är fortsatt grundläggande i måltidsplaneringen. Det innebär en strävan att maten ska vara god och hälsosam, ekologiskt producerad, innehålla mindre kött till förmån för mer grönsaker, baljväxter samt fullkorn och tillagas på närproducerade råvaror efter säsong.

Kommunen har arbetat vidare med hållbar matproduktion i projektet MatLust, i samverkan med Södertälje Science Park. I projektet utvecklas befintliga och nya produkter inom ramen för "Östersjövänlig mat"-konceptet, för att sedan kunna användas i kommunens verksamheter. Tanken är att stödja små och medelstora livsmedelsföretag genom att etablera en marknad för produkterna.

Framtid och förväntad utveckling

Södertälje avser under den kommande perioden att stärka styrningen för en hållbar utveckling i de tre dimensionerna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Samhällsplaneringen ska utgå från en helhetssyn så att ekologiska samband och grönstrukturer stärks samtidigt som bostadsområden byggs ut och samhället utvecklas. Ett flertal underlag och strategier ska tas fram till stöd för detta.

Kommunen planerar för ett kraftigt ökat bostadsbyggande. Det ska ske utifrån en genomtänkt utbyggnadsstrategi där hållbarhetsperspektiven beaktas.

En biotopkartläggning av kommunen ska genomföras för att ge fördjupad kunskap om naturtyper och värden av de gröna kilarna.

En kartläggning av ekosystemtjänster ska genomföras.

En pollineringsplan ska tas fram. I uppdraget ligger att kartlägga vilka förutsättningar som krävs för att stärka viktiga arter av pollinerare och vad kommunen kan göra genom att bland annat styra över vad som planteras.

En strategi för lokal livsmedelsförsörjning ska tas fram som ger förutsättningar för lokal hållbar livsmedelsproduktion och förberedelse för framtida förändrat klimat och ökad befolkning. Strategin ska kopplas till en odlingsstrategi och till utbyggnadsstrategin.

Upphandlingspolicyn ska revideras, med syfte att stärka upphandling som ett instrument för att styra mot ökad miljömässig och social hållbarhet.

13.10 Samhällsbyggnad och offentlig miljö

Verksamhetsbeskrivning

Verksamheten inom samhällsbyggnad omfattar översikts- och detaljplaner, bygglov, kartor, fastighetsbildning, anläggning och drift av kommunala gator och vägar samt skötsel av parker. Även förvaltning, försäljning och exploatering av kommunens egendom ingår i verksamhetsområdet. I det ekonomiska resultatet redovisas också näringslivsfrågor, destination och räddningstjänst.

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnad, mnkr	109	- 4	143
Nettokostnad exkl. exploatering, mnkr	188	167	186
Vinterväghållning, kr per kvm	9	9	9
Underhållsbeläggning, kr per kvm	7	6	10
Andel av total gatuyta som underhållits	0	0	0
Energi per ljuspunkt/kWh	436	411	396
Driftkostnad (kr)/ljuspunkt	675	634	626

Verksamhetens nettokostnad 2017 var 143,4 mnkr.

Omfattningen av kommunens markförsäljning varierar mellan åren och påverkar nettokostnaden för den sammanlagda verksamheten inom samhällsbyggnad. Nettointäkten inom exploateringsverksamheten var 42 mnkr och har genererats främst genom fastighetsförsäljning i form av bostadstomträtter.

Exklusive exploateringsverksamhetens positiva resultat är nettokostnaden 185,5 mnkr, en ökning med 11 procent som förklaras av både högre kostnader samt lägre intäkter. Samhällsbyggnadsverksamheten har fått utökade medel till stadsutvecklingsinsatser under föregående år vilket förklarar de ökade kostnaderna. Arbetet med att ta fram strukturplaner var en av många insatser som finanserades inom budget för samhällsbyggnadsverksamheten.

Kostnaden för underhållsbeläggning per kvadratmeter har ökat jämfört med föregående år eftersom omfattande underhållsarbete gjorts på kommunens vägar i form av asfaltering.

Energin per ljuspunkt sjunker i takt med att kommunen byter ut äldre armaturer mot nya LED-armaturer som har lägre elförbrukning. Detta gör också att driftkostnaden sjunker trots att antalet ljuspunkter i kommunen ökar i absoluta tal.

Kostnaderna för vinterväghållningen kan ha stor påverkan på det totala resultatet för verksamheten och varierar mycket mellan åren. Vinterväghållning fluktuerar över året och är svår att prognostisera. Nettokostnaden för vinterväghållning landade på 20 mnkr, vilket är 5 procent över årsbudget. Det förklaras av rikligare snömängder under årets första månader, som brukar vara de mest kostsamma inom vinterväghållningen.

Väsentliga händelser under året

En trafikstrategi för Södertälje kommun har utarbetats och beslutats i kommunfullmäktige. Trafikstrategin innehåller målbild, strategier, åtgärder och förslag på hur Södertälje ska utvecklas i en mer hållbar riktning. Gång, cykel och kollektivtrafik prioriteras, bland annat visar den på tydliga steg närmare en bilfri stadskärna med ökad tillgänglighet för samtliga trafikslag.

Förarbeten för marksaneringen i Igelsta strand påbörjades under hösten 2017 och pågår i två år för att sedan ge plats för 500 nya bostäder, en stadspark och verksamhetsmark. Naturvårdsverket har beviljat länsstyrelsen 45,6 mnkr för saneringen som betalas ut till kommunen i takt med att åtgärderna genomförs.

Södertälje kommun har också under året utvecklat en e-tjänst för att ansöka om bygglov, marklov, rivningslov och göra anmälan för åtgärder som inte kräver lov, exempelvis installation av eldstad och Attefallshus. Genom e-tjänsten guidas den som ansöker genom hela processen fram till att ansökan är inskickad. Uppgifterna förs

automatiskt in i kommunens ärendehanteringssystem. På det sättet förenklas såväl metoden för att söka bygglov som det administrativa arbetet hos kommunen.

Under 2017 undertecknades avtal med Sverigeförhandlingen om medfinansiering av Ostlänken (första delen i framtida höghastighetsjärnväg). I avtalet läggs fast att Södertälje syd ska vara en nod för framtida nationellt, regional och lokalt resande och vara en station på höghastighetsnätet.

Verksamhetens måluppfyllelse

Samhällsbyggnadsverksamhet har till viss del uppnått de mål och inriktningar som kommunfullmäktige satt upp.

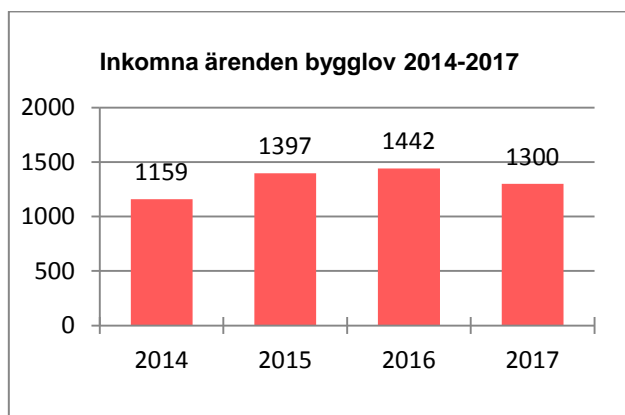
Medborgarnas uppfattning om Södertälje som en plats att bo och leva har förbättras. Statistiska centralbyråns (SCB) senaste medborgarundersökning som genomfördes under hösten 2017 visar på resultat i nivå med den som genomfördes år 2015. Södertälje kommun deltar i SCB:s medborgarundersökning vartannat år för att ta reda på medborgarnas uppfattning om sin kommun. Resultatet för undersökningen år 2017 redovisas i tabellen nedan tillsammans med resultatet från föregående års mätningar.

	2011	2013	2015	2017
NRI, helheten	41	42	44	49
NMI, helheten	49	49	46	53

Södertälje visar på en positiv trend för utfallet i medborgarundersökningen när man ser till helheten. Totalt sett har nöjd-region-index ökat med fem punkter sedan förra undersökningen från 44 (2015) till 49 (2017). I jämförelse med övriga deltagande kommuner ligger Södertälje under genomsnittet för NRI där medelindex är 60. Även NMI har ökat sedan föregående års mätning med 7 punkter.

Bostadsbyggandet fortsätter och under 2017 färdigställdes 240 bostäder, 138 i småhus och 102 i flerbostadshus. Det är färre än föregående år då 332 bostäder färdigställdes.

Under 2017 inkom 1 300 bygglovsärenden. Det är 10 procent färre än under 2016, då 1 442 ärenden kom in. En förklaring till att det var färre ansökningar 2017 kan vara att det inte var så många planer som vann laga kraft under året och att det nu i stort sett är slut på hela Södertäljes planreserv. Under året har 830 startbesked för bostäder meddelats, vilket visar att intresset att bygga fortfarande är högt i Södertälje.

Prognosen visar att antalet bostäder kommer att öka under kommande år. Den satsning som gjorts inom stadsutveckling med fokus på strukturplaner och utbyggnadsstrategi skapar förutsättningar för att öka antalet bostäder i Södertälje framöver.

Tjänster och uppdrag uppfyller inte fullt ut svars- och garantitider. Vid ansökan om bygglov ska skriftligt svarsmeddelande lämnas inom 5 arbetsdagar enligt kommunens tjänstegaranti. I enlighet med plan- och bygglagen ska alla sökanden meddelas beslut om bygglov eller förhandsbesked inom 10 veckor från det att en komplett ansökan inkommit.

Södertälje (totalt)	
Uppfyllt 5 dagarsgaranti (bekräftelse på ärendet inkommit)	100 % (2016: 100 %)
Uppfyllt 20-dagarsgaranti (begäran om komplettering eller återkoppling till sökanden via brev, mejl telefon eller besök inom 20 arbetsdagar)	97 % (2016: 80 %)
Uppfyllt nämndens 10-veckorsgaranti (beslut inom 10 veckor från att ärendet är komplett)	78 % (2016: 85 %)

Medelhandläggningstiden för ett bygglovärende är 67 dagar. Andelen ärenden som uppfyller 20-dagarsgaranti har ökat markant under 2017 jämfört med 2016. Förändringen beror på förändrade arbetssätt där kompletteringar numera begärs in av koordinatörerna efter att handläggarna gått igenom ärendet på teammötet. Teammöten hålls varje vecka vilket gör att man snabbt kan påbörja handläggningen och se vad som saknas.

Andelen ärenden som uppfyllt 10-veckorsgaranti har minskat under året jämfört med föregående år. En anledning till det är många stora, mer komplicerade, ärenden som krävt utredningar.

Framtid och förväntad utveckling

Bostadsbyggandet och stadsutvecklingen är ett fortsatt prioriterat område och intresset för att bygga och köpa mark i Södertälje är stort. Kommunen står inför en stor expansion och ska växa snabbt under de närmsta åren.

Utmaningen kräver en framsynt och hållbar stadsplanering med tydliga strategier, program och planer.

I och med att kommunen växer behöver även den kommunala infrastrukturen utökas och anpassas. Utvecklingen av Södertälje innebär stora behov av investeringar framöver, som då också behöver finansieras av kommunen.

Dessutom finns det stora investeringsprojekt kring vägar och kommunikationer utifrån Sverigeförhandlingen, nationella planen och länstransportplanen som berör Södertälje och där medfinansiering kan vara aktuell. Detta gör att utrymmet för egna projekt begränsas, något vi behöver ta med i den framtida planeringen.

14. Ordlista och begreppsförklaringar

Anläggningstillgång

Anläggningstillgångar är tillgångar avsedda att stadigvarande brukas så som exempelvis mark, byggnader, maskiner och inventarier.

Avskrivning

Avskrivningar är kostnadsfördelning av en anskaffad tillgång under dess ekonomiska livslängd.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen och hur den förändrats under året. Tillgångarna visar hur kommunen använt sitt kapital i anläggnings- och omsättningstillgångar respektive hur kapitalet anskaffats, långfristiga och kortfristiga skulder samt eget kapital.

Derivatinstrument

Ett finansiellt instrument vars värde kan härledas från ett underliggande värdepapper. Exempel på derivatinstrument är valutaterminer, aktieoptioner, ränteterminer, ränteoptioner, elterminer, ränteswappar, caps, floors, collars etc.

Eget kapital

Det egna kapitalet består av tidigare års resultat tillsammans med årets resultat.

Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter är räntor och utdelningar, finansiella kostnader är räntekostnader på lånat kapital.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen visar likviditetsförändringen mellan åren.

Finansnetto

Är skillnaden mellan finansiella intäkter och kostnader.

Kommunbidrag

Respektive nämnds del av kommunens skatteintäkter och statsbidrag.

Kommunalekonomisk utjämning

Kommunalekonomisk utjämning är ett system för att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting i landet för att kunna tillhandahålla sina invånare likvärdig service oberoende av kommuninvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden. Skillnader i kommunalskatt ska därmed i huvudsak spegla skillnader i effektivitet, service- och avgiftsnivå.

Komponentavskrivning

Uppdelning av en tillgång i olika delar beroende av olika nyttjandeperioder och därmed olika avskrivningstider.

Kortfristiga fordringar

Fordringar som förfaller till betalning inom ett år från balansdagen.

Kortfristiga skulder

Den del av de totala skulderna som avses betalas inom ett år.

Långfristiga fordringar

Fordringar som förfaller till betalning senare än ett år från balansdagen.

Långfristiga skulder

Den del av de totala skulderna där återbetalningstiden sträcker sig över en tidsperiod längre än ett år.

Likviditet

Betalningsberedskap på kort sikt.

Låneramsavgift

En avgift på låneramen som ett kommunalt bolag betalar för kommunens risktagande.

Nettokoncernskuld per invånare

Kommunens samtliga förpliktelser med avseende på långa och korta skulder, avsättningar, ansvarsförbindelser och borgensåtaganden med avdrag för placeringar och tillgångar i kassa/bank delat med antalet invånare i kommunen.

Omsättningstillgångar

Tillgångar i form av tillgodohavanden i kassa, bank, kortfristiga placeringar, kortsiktiga fordringar, exploatering och förråd.

Resultaträkning

Översiktlig sammanställning av årets intäkter och kostnader och hur det påverkat eget kapital.

Räntenetto

Skillnaden mellan ränteintäkter och räntekostnader.

Ränteswap

Ett derivatinstrument som används för att hantera ränterisk. Vanligen byter man rörliga räntebetalningar mot betalningar med fast ränta, eller tvärtom.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar kommunens finansiella styrka.

Skatteintäkter

Är summan av kommunalskatten, fastighetsavgift, inkomst- och kostnadsutjämning, LSS-utjämningen, regleringsposten och slutavräkningarna.

Soliditet

Soliditet är ett nyckeltal för att visa hur stor andel av kommunens tillgångar som har finansierats av eget kapital.

15. Revisionsberättelse för år 2017

Revisionsberättelsen kompletteras till kommunfullmäktige.

Rapport | 2018-03-22

Årsrapport kommunstyrelsens uppsikt

Avseende nämndernas årsrapportering

Ekonomiavdelningen
Ledningsstöd ekonomi
Södertälje kommun
Telefon (direkt): 08-52301000
E-post: sodertalje.kommun@sodertalje.se

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	3
2.	God ekonomisk hushållning	3
2.1	Lägesbedömning för kommunfullmäktiges mål.....	3
3.	Ekonomi.....	4
3.1	Investeringar	5
3.1.1	KS/KF-investeringar	6
3.1.2	Nämndbeslutade investeringar	7
3.1.3	Södertäljelyftet	7
3.1.4	Kommunkoncerngemensam investeringsprocess	7
3.1.5	Verksamhetslokaler	8
3.2	Internkontroll.....	10
4.	Kommunstyrelsens sammanfattning av nämndernas resultat	11
4.1	Järna kommunalnämnd	11
4.2	Hölö-Mörkö kommunalnämnd	12
4.3	Vårdinge-Mölnbo kommunalnämnd.....	13
4.4	Enhörna Kommunalnämnd	14
4.5	Arbetslivsnämnden	15
4.6	Omsorgsnämnden	16
4.7	Socialnämnden	17
4.8	Äldreomsorgsnämnden.....	18
4.9	Överförmyndarnämnden	19
4.10	Utbildningsnämnden	19
4.11	Kultur- och fritidsnämnden	21
4.12	Stadsbyggnadsnämnden	22
4.13	Miljönämnden	23
4.14	Tekniska nämnden.....	24
4.15	Kommunstyrelsen/Ksk och politisk ledning	25
4.16	Revisionen	25
4.17	Kommunstyrelsen/centrala poster	26
5.	Kommunfullmäktiges mål och inriktning.....	26
6.	Södertälje kommun som arbetsgivare	26

Bilagor

Bilaga 1 Uppföljning av kommunfullmäktiges inriktning och mål

Bilaga 2 Bokslut för Södertälje kommun som arbetsgivare.

Bilaga 3 Investeringsbudget för kommunen

1. Sammanfattning

Resultatet av den bedrivna verksamheten under 2017 bedöms sammantaget som bra. Det ekonomiska resultatet uppgår till 429 mnkr och är på samma nivå som föregående år.

Samtliga nämnder, utom miljönämnden och överförmyndarnämnden, visar positiva resultat jämfört mot budget. Dock har majoriteten av nämndernas prognoser innehållit brister då bedömningar och kvantifiering av prognoserna väsentligt avvikit från utfallet.

Av de av kommunfullmäktiges beslutade verksamhetsmål har 21 av 28 bedömning lägst *OK* medan 7 verksamhetsmål får bedömningen *Har brister*. Samtligafinansiella mål är uppfyllda med nivå *Bra* tillsammans med två av arbetsgivarmålen medan övriga två arbetsgivarmål får bedömningen *Har brister*.

Utnyttjandet av investeringsbudgeten har ökat väsentligt bl.a. beroende på ett större fokus på genomförandegraden, emellertid har tekniska nämnden överskridit sin investeringsbudget för KS/KF-investeringar. Detta medför fortsättningsvis att stor vikt kommer att läggas på tillämpningen av den nya investeringsprocess som kommunfullmäktige beslutade om i december 2017.

Internkontrollen har utförts och rapporterats till kommunfullmäktige enligt plan, där samtliga nämnder redovisat resultatet av den verksamhetsspecifika internkontrollen i samband med årsbokslutet och där resultatet varit varierande.

Under året har ett stort arbete genomförts med att utveckla både verksamhetsplaner och att införa övergripande arbetsplaner för respektive kontor. Under året har också ett ärende gällande uppsiktsplikten beslutats, där det ska fortsätta att utredas om hur kommunstyrelsen ska genomföra och säkerställa arbetet med uppsiktsplikten för hela kommunkoncernen.

2. God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomin både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv för att säkerställa att varje generation bär sina egna kostnader. Bedömningen av god ekonomisk hushållning väger samman ett ekonomiskt- och ett verksamhetsperspektiv inklusive personalperspektivet. Kommunfullmäktige har fastställt fyra finansiella mål som visar på god ekonomisk hushållning. För att kunna uppnå de verksamhetsrelaterade målen är de finansiella målen ett av verktygen. De finansiella målen handlar om kommunens finansiella ställning och utveckling, vilka behövs för att betona att ekonomin sätter ramarna inom vilken omfattning verksamheten kan bedrivas. Verksamhetsperspektivet handlar om kommunens förmåga att bedriva verksamheten på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Verksamhetsmål och finansiella mål hänger på så sätt ihop för att god ekonomisk hushållning ska uppnås och ge en kostnadseffektiv verksamhet.

Kommunfullmäktige har i Mål- och budget 2017-2019 fastställt finansiella mål och mål för verksamheten som har betydelse för god ekonomisk hushållning. I avsnittet ”Kommunfullmäktiges mål och inriktning” följs dessa mål och inriktning upp. Varje verksamhetsavsnitt avslutas med en samlad bedömning om kommunen lever upp till god ekonomisk hushållning enligt kommunallagens krav.

2.1 Lägesbedömning för kommunfullmäktiges mål

I uppföljningen av kommunfullmäktigemålen framgår det inte tydligt vad måluppfyllelsen är med avseende på kvalitet och effektivitet. En allmän definition av mätning av effektivitet är uppnådda resultat i förhållande till

insatta resurser. Ett sätt att säkra kvalitet är att jämföra sig med andra kommuner, vilket underlättar för medborgarna att se hur väl verksamheten uppfyller kommunens verksamhetskrav. För flertalet mål görs ingen jämförelse med andra kommuner i uppföljningen av målen. Utifrån nuvarande målstruktur bedöms dock merparten av KF-målen nå en lägesbedömning som är *OK* vid årets slut. Av de 27 verksamhetsmålen är 20 uppfyllda (16 *OK* och 4 *Bra*), sju av målen är inte uppfyllda (*Har brister*). De fyra finansiella målen är samtliga uppfyllda (*Bra*) medan de fyra målen för kommunen som arbetsgivare bedöms två uppfyllda (*Bra*) och två inte uppfyllda (*Har brister*). Sammantaget med förklaringar och omständigheter för de KF-mål som inte förväntas nå måluppfyllelse är kommunstyrelsens sammantagna bedömning att kommunen uppnår god ekonomisk hushållning.

Kommunfullmäktiges mål	Lägesbedömning
Ekonomimål	Bra
Verksamhetsmål	Ok
Personalmål	Ok
Kommunens sammanfattande bedömning:	Ok

3. Ekonomi

Resultatet för kommunen blev 429 mnkr vilket är 294 mnkr högre än budgeterat resultat på 135 mnkr och 13 mnkr bättre än föregående år. Kommunen har därmed förbättrat sitt resultat under 2017, där de främsta anledningarna är att nettokostnaderna har varit låga (2,4 %) samtidigt som skatteutvecklingen varit god (5,3 %). De jämförelsestörande posterna har endast bidragit med 35 mnkr till årets resultat att jämföra med 2016 års engångsposter som var 177 mnkr. I år avser det främst realisationsvinster med 32 mnkr.

Nämnderna visar sammantaget ett överskott på 145 mnkr.

Äldreomsorgsnämnden uppvisar ett överskott på 31 mnkr, vilket till större delen beror på att avsatta extramedel för digitaliseringsprojekt och oförutsedda utgifter inte har förbrukats. Införandet av tid- och insatsregistreringen inom hemtjänsten i kombination med myndighetens arbete med en rättsäker och effektiv handläggning har lett till 120 000 färre hemtjänsttimmar än budgeterat under 2017. Det motsvarar sänkta kostnader för myndighetsutövningen med 46,8 mnkr, men där utförarverksamheten i egen regi inte lyckats anpassa verksamheten och nämnden som helhet inte lyckats sänka kostnaderna för hemtjänsten. Den ekonomiska obalansen i hemtjänst som bedrivs i egen regi är viktig att snarast åtgärda och nämnden har för avsikt att under 2018 arbeta med ett antal åtgärder för att bli kostnadseffektiv.

Socialnämnden visar ett överskott på 2 mnkr, vilket främst beror på lägre lönekostnader inom försörjningsstöd, stab och särskilt riktade insatser. Dock finns även negativa avvikelser inom barn och ungdom samt vuxen socialpsykiatri, främst avseende högre kostnader för externa placeringar.

Omsorgsnämnden visar ett överskott på 11 mnkr för 2017 och beror på att medel avsatta för satsningar och oförutsedda händelser inte har använts samt effektiviseringsarbete. Enligt nämndens rapport står verksamhetsområdet LSS för 4,7 mnkr, medan verksamhetsområdet SoL visar ett överskott om 6,3 mnkr.

Kommunstyrelsen redovisar ett överskott på 5,0 mnkr, varav kommunstyrelsens kontor redovisar ett överskott på 5 mnkr medan den politiska ledningen visar ett marginellt överskott strax över budget. Överskottet på kommunstyrelsens kontor beror i huvudsak på förseningar av vissa planerade aktiviteter, t.ex. ett nytt beslutstödssystem. Politiska ledningens överskott beror till största delen på något lägre arvodeskostnader än budgeterat.

Arbetslivsnämndens överskott uppgår till 32 mnkr, där den största delen av överskottet 18,6 mnkr avser vuxenutbildningen medan ESF-projektet MAP2020 står för resterande överskottet med 11,2 mnkr.

Överskottet inom vuxenutbildningen beror främst på ökat inflöde av kommunexterna elever tillsammans med minskat antal utbildningar med reducerade kostnader som följd, medan överskottet i MAP2020 huvudsakligen beror på en ersättningsschablon som med god marginal täcker kostnaderna.

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott på 49 mnkr. Överskottet hänförs främst till asylintäkter med 21,2 mnkr som avser både för 2017 och 2016 samt till viss del även 2015. Därutöver uppgick AMS-ersättning, statsbidragsmoms och bidrag från Stockholms läns landsting sammantaget till 14,9 mnkr högre än budgeterat.

Tekniska nämnden redovisar ett överskott på 1 mnkr och beror främst på lägre kostnader för exploateringsverksamheten.

Stadsbyggnadsnämnden visar ett överskott på 4 mnkr och beror främst på lägre förbrukning medel av välfärdsmiljarden.

Samtliga kommundelsnämnder har överskott och dessa kan främst härledas till den pedagogiska verksamheten, vilket även framgår tydligt hos utbildningsnämnden.

Resultatet för centralt redovisade poster uppgår till 284 mnkr att jämföra med budgeterade 135 mnkr. Den största budgetavvikelsen är ofördelade anslag som har ett överskott på 88 mnkr, skatter och utjämningsystem redovisar ett överskott på 44 mnkr som till största delen beror på statsbidraget byggbonus, därefter kommer räntor och finansiella poster på närmare 27 mnkr medan exploatering och fastighetsförsäljning visar ett överskott på 6 mnkr.

För kommunernas ekonomi gäller ett lagstadgat balanskrav från och med år 2000. Vid avstämning av balanskravet ska realisationsvinster dras ifrån årets resultat. Vid negativt resultat ska det återställas senast inom tre år.

Balanskravets regler ger kommunerna möjlighet att öronmärka vissa resultat för särskilda framtida ändamål. Av 2011 års resultat avsatte kommunen 24 mnkr till en social fond för trygghetsskapande insatser. Dessa medel började först under 2016 att användas och hittills har 6 mnkr utnyttjats, varav 5 mnkr under 2017.

3.1 Investeringar

Investeringarna i kommunen uppgick per 31 december till 232 mnkr, vilket är 90 mnkr mer än föregående år. Detta innebär att 93 procent av 2017 års investeringsbudget har tagits i anspråk.

Kommunstyrelsen beslutade i juni om en särskild investeringssatsning under namnet Södertäljelyftet, en satsning utöver beslutad investeringar i Mål och budget. Södertäljelyftet omfattar en budget på 100 mnkr för perioden 2017-2019, varav 31 mnkr avsåg 2017. Vid årets slut hade 27 mnkr av dessa tagits i anspråk.

Merparten av årets investeringar i kommunen har avsett: vägbyggnation, gatuombyggnader inklusive gatubelysning, exploateringsvägar, utbyggnad av gång- och cykelvägar, inventarier samt investeringar i stadskärnan.

Den justerade prognosen det vill säga inklusive utökningar av investeringsramen för helåret 2017 var i delårsbokslut augusti 97 procent, vilket innebär att utfallet svarar mot 96 procent av prognosen.

Genom ett betydligt större fokus på uppföljning och prognostisering avseende investeringar under 2017 än tidigare år har detta fått en synbar effekt på den del av investeringsbudgeten som tagits i anspråk.

	Budget 2017	Utfall 2017	Prognos per augusti	Förbrukat av budget (%)	Förbrukat av prognos %
Total investeringsram per nämnd					
Järna kdn	10	9	10	90	93
Hölö-Mörkö kdn	2	2	2	66	69
Vårdinge-Mölnbo kdn	3	2	3	91	91
Enhörna kdn	5	1	3	32	57
Arbetslivsnämnd	0	0	0	98	118
Omsorgsnämnd	2	1	1	32	80
Socialnämnd	4	3	4	79	79
Äldreomsorgsnämnd	3	2	3	57	69
Utbildningsnämnd	12	7	11	60	64
Kultur- och fritidsnämnd	19	13	13	68	100
Miljönämnd	2	1	2	69	69
Stadsbyggnadsnämnd	0	-	-	0	
Tekniska nämnden	169	173	171	103	101
Kommunstyrelsens kontor	19	17	20	92	87
TOTALT	250	232	242	93	96

3.1.1 KS/KF-investeringar

Ks/KF investeringar inkl Södertäljelyftet (mnr)	KS/KF Budget	KS/KF Utfall	Procent	Nämnd Budget	Nämnd Utfall	Procent
Järna kdn	7,8	6,8	87	2,5	2,5	98
Hölö-Mörkö kdn	1,7	1,3	75	0,6	0,2	40
Vårdinge-Mölnbo kdn	2,2	2,1	97	0,5	0,3	64
Enhörna kdn	3,7	1,3	36	0,8	0,1	13
Arbetslivsnämnd	0,0	0,0		0,3	0,3	
Omsorgsnämnd	1,2	0,1	5	0,8	0,6	73
Socialnämnden	3,5	2,8	81	0,7	0,5	66
Äldreomsorgskontoret	1,2	0,8	67	2,3	1,2	52
Utbildningsnämnd	3,3	2,3	69	8,5	4,8	57
Kultur- Fritidsnämnd	16,3	10,4	64	2,8	2,5	90
Stadsbyggnadsnämnd	1,1	1,0	98	0,5	0,0	0
Miljönämnd	0,0	0,0		0,4	0,0	
Tekniska nämnden	116,0	124,7	108	52,6	48,5	92
Kommunstyrelsen	16,2	14,6	91	2,3	2,4	102
Totalt	174,0	168,2	97	75,6	63,9	84

I siffrorna för KS/KF-investeringar ingår även investeringar inom ramen för Södertäljelyftet.

KF-investeringarna uppgår för helåret till 168 mnr, vilket är 101 mnr mer än 2016. Budgeten uppgick till 174 mnr, vilket ger en nyttjandegrad på 97 procent. Tekniska nämnden står för 2/3 delar av den sammantagna

budgeten. Främsta investeringarna beloppsmässigt är: Viksbergsvägen (31 mnkr), exploateringsvägar (17 mnkr), nytt parkeringsdäck (20 mnkr) och andra insatser i stadskärnan (6 mnkr).

Tekniska nämnden har överskridit budgeten med 9 mnkr. Detta beror på att flera planerade projekt har blivit dyrare än budgeterats.

Bland genomförda investeringar inom utbildningsområdet märks inventarieanskaffningar för Soldalaskolan (2 mnkr). Inom kultur- och fritidsområdet har inventarier till Hovsjöbiblioteket införskaffats (1 mnkr) och investeringar gjorts på Torekällberget (3 mnkr).

3.1.2 Nämndbeslutade investeringar

De nämndbeslutade investeringarna uppgick till 63,9 mnkr, jämfört med budgeterade 75,6 mnkr. Outnyttjat budgetutrymme beror på att nämnderna inte har behövt reinvestera i den omfattning som budgeterats.

Nämndinvesteringar har huvudsakligen utgjorts av återanskaffning av inventarier, uppgradering av teknik inom IT, inköp av fordon och maskiner samt olika åtgärder inom gator, vägar och parker.

3.1.3 Södertäljelyftet

Kommunstyrelsen beslutade i juni om en extra investeringssatsning på 100 mnkr för perioden 2017-2019, varav 30,6 mnkr avsåg år 2017. Av dessa har 26,8 mnkr (88 %) använts under året.

Investeringar inom ramen för Södertäljelyftet har under året främst avsett: asfalteringsarbeten, inköp av en förskolebuss, samt insatser för spontanidrott.

Bland det som inte genomförts märks främst infartsskyltarna i budgeten för kommunstyrelsen. Detta projekt har inte kunnat genomföras på grund av kommun inte fått tillstånd.

Södertäljelyftet (mnkr)	Budget 2017	Utfall 2017
Järna kommunalnämnd	1,4	1,7
Hölö-Mörkö kommunalnämnd	1,0	0,6
Vårdinge-Mölnbo kommunalnämnd	1,8	1,7
Enhörna kommunalnämnd	1,0	0,8
Kultur- Fritidsnämnd	5,7	4,7
Tekniska nämnden	17,2	17,3
Kommunstyrelsen	2,6	0,0
Totaler	30,7	26,9

3.1.4 Kommunkoncerngemensam investeringsprocess

I syftet att öka genomförandegraden och träffsäkerheten i beslutade investeringsprojekt i kommunen fattade kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i december 2017 beslut om framtagandet av en kommunkoncerngemensam investeringsprocess samt om ett antal riktade insatser för att öka kvaliteten i investeringsarbetet under 2018.

Den gemensamma processen med ökat fokus på strategisk planering och styrning av investeringarna samt ett ännu mer strukturerat arbetssätt, kommer att presenteras under 2018.

3.1.5 Verksamhetslokaler

Genomförandegraden på beslutade investeringar, då även investeringar i verksamhetslokaler, har under flera år legat på en nivå under 60 procent. Detta kan inte anses tillfredsställande och är en nivå som dessutom ligger klart under genomsnittet för rikets kommuner. Mot bakgrund av detta, tillsammans med andra faktorer som påverkar Södertälje har kommunstyrelsen givit stadsdirektören i uppdrag att föreslå förbättringar för att öka kvaliteten i och stärka investeringsprocessen under verksamhetsåret 2017. För att höja kvaliteten och förbättra kvalitets- och kostnadskontrollen i projekterings- och genomförandefaserna har ett arbete påbörjats under 2017 med att bland annat se över och förslå ramar för en ny lokalförsörjningsprocess samt införa obligatoriska förstudier för investeringsprojekt.

Södertälje kommun gick in i verksamhetsår 2017 med en investeringsbudget som var fullteknad där projektering eller produktion skulle ha påbörjats under året.

Av dessa projekt har:

- 2 har slutförts enligt plan
- 8 är pågående och löper enligt plan
- 5 nya projekt tillkommit under året
- 2 har försenats
- 6 ej startat
- 2 har utgått

De två som har utgått har gjort av verksamhetsmässiga skäl för att nämnderna har omvärderat behov eller lösningsförslag. Av de sex projekt som inte hunnit starta under året är det beroende på yttre omständigheter som ligger utanför nämndernas kontroll. Under 2018 kommer kommunen stärka upp både processen för uppföljning och återrapportering vilket är ett led i att förbättra genomförandegraden av investeringsprojekt. Investeringsbudgeten för verksamhetslokaler uppgick till totalt 518 mnkr, men har reviderats under året. Den slutgiltiga reviderade budgeten för verksamhetslokaler uppgår till 514 mnkr och är fördelad enligt följande:

Reviderad budget 2017	
KDN Enhörna	30 000
KDN Järna	4 600
Kultur och fritidsnämnden	32 500
Omsorgsnämnden	3 750
Socialnämnden	45 000
Tekniska nämnden	2 000
Utbildningsnämnden	284 700
Äldreomsorgsnämnden	111 300
Totalsumma	513 850

Arbetslivsnämnden, miljönämnden, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden samt överförmyndarnämnden har inga investeringsprojekt som avser lokaler för verksamhetsåret 2017.

Förvaltningen har löpnade följt upp och rapporterat till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i samband med delårsboksluten per april samt per augusti.

Utfall 2017 Projekt	Nämnd	Budget 2017	Utfall 2017	rev Budget 2017	Avvikelse rev budget
Grundskola	KDN Enhörna	30 000	-	30 000	-30 000
Ridstall	KDN Järna	4 000	13 667	4 000	9 667
Tillgänglighetsanpassningar Futurum	KDN Järna	-	-	600	-600
Anpassning av fritidsgård (Bårsta)	KFN	4 500	-	4 500	-4 500
GF-hallen	KFN	20 000	6 496	28 000	-21 504
Gruppbostad, LSS 6 platser (Murarbasen, fd Ritorp)	OMS	3 750	-	3 750	-3 750
Anpassning Gruppbostad (Tallhöjden)	OMS	3 750	-	-	-
Anpassning befintliga lokaler - Försörjningsstöd	SN	30 000	19 005	30 000	-10 995
Gruppbostad/korttidsboende	SN	15 000	-	15 000	-15 000
Parkeringshus	TN	2 000	-	2 000	-2 000
Ersättning Körbäret och Satelitens förskola	UN	5 000	-	-	-
Ombyggnad Mariekällskolan (förskola)	UN	5 000	40	5 000	-4 960
Ombyggnad Mariekällskolan (grundskola)	UN	20 000	-	20 000	-20 000
Rosenborgsskolan - sarskola	UN	35 000	5 660	26 400	-20 740
Anpassningsåtgärder (övriga, ej spec)	UN	30 000	4 717	30 000	-25 283
Förskola Viksberg	UN	20 000	42 891	20 000	22 891
Grundskola Viksberg (inkl idottshall)	UN	109 000	103 026	109 000	-5 974
Tillbyggnad Soldalaskolan	UN	70 000	79 654	70 000	9 654
Årsboken	UN	-	229	-	229
Glasbergs tillf paviljong	UN	-	3 025	4 000	-975
Anpassningsåtgärd - Igelsta ombyggnad	UN	-	766	-	766
Hölö förskola ombygg arbetsmiljö	UN	-	80	150	-70
Kaxberg förskola ombygg arbetsmiljö	UN	-	80	150	-70
Mariekällgårdens kök	ÄON	6 000	141	6 000	-5 859
Vård och omsorgsboende Björkmossen	ÄON	105 300	95 353	105 300	-9 947
		518 300	374 830	513 850	-139 020

Observera att en investering som har en positiv avvikelse innebär att investeringsprojektet dragit över budget för året.

Ridstallet i Järna kommer att färdigställas under början av 2018, men projektets ekonomiska tyngdpunkt har hamnat 2017 istället för 2016. Detta beror på en försening i leverans av material. Kostnaderna har därför blivit högre än budget på grund av utdragen produktionstid. Medel för resterande del saknas 2018 i Mål och budget. Förslag till lösning på överskjutande medel kommer i ärende till kultur och fritidsnämnden senast i april och vidare till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i samband med delår per april.

För projektet "Förskola Viksberg" så sattes budgetbeloppet med en ambition att förskolan skulle byggas i Brunnäng centrum. Detaljplan för området är fortfarande inte klar vilket medförde att Utbildningsnämnden tillsammans med Telge fastigheter fick se över en annan lösning då behov av förskoleplatser var och är stort i Brunnängs förskoleområde. Beslut togs att inrymma förskolan i Viksberg. Projektering och stor del av byggproduktionen har skett under 2017 för att klara av inflyttning till maj 2018. Därför är utfallet större under 2017 än Mål och budgetbeloppet. Projektet bedöms dock att inrymmas inom sin projektbudget och detta är endast en förskjutning av medel mellan åren.

Tillbyggnad Soldalaskolan har omfattningen för mark och kök utökats, vilket förklarar det större utfallet för 2017 jämfört med beloppet som ursprungligen äskades i Mål och budget för året. Projektet bedöms i nuläget överskrida sin totala budget med cirka 5 procent, men del av 2017 års fördyring är endast en förskjutning av medel mellan åren.

Fem nya projekt har tillkommit under året och har finansierats via omfördelning av investeringsmedel från försenade projekt inom Telge Fastigheter AB:s investeringsbudget för verksamhetslokaler. Detta för att bättre nyttja den redan givna ramen samt höja genomförandegraden. Alla de tillkommande projekt har gått att genomföra enligt plan med ett undantag för en mindre restpost för den tillfälliga förskolan i Glasberga. Detta kommer att hanteras i delårsrapport per april 2018.

För tekniska nämndens projekt gällande ett nytt parkeringshus i kvarteret Spinnrocken är en förstudie nu avslutad och förvaltningen kommer att återkomma med förslag för vidare hantering via exploateringsbudgeten.

3.2 Internkontroll

Den interna kontrollen är ett viktigt hjälpmedel och en integrerad del i verksamhetens grundläggande processer för att uppnå målen. Tidigare gjorda erfarenheter och en medvetenhet om att fusk och bedrägerier mot välfärdssystemet förekommer måste synliggöras och återspeglas i arbetet med intern kontroll. Arbetet med riskanalyser och riskhantering behöver fortsätta att utvecklas för att både begränsa och hantera risker.

Från och med 2016 blev internkontrollen mer integrerad med verksamhetsplanerna. Samtliga nämnder har redovisat resultatet av den verksamhetsspecifika internkontrollen i samband med årsbokslutet men med resultat som varierar.

Under året har ett stort arbete genomförts med att utveckla både verksamhetsplaner och att införa övergripande arbetsplaner för respektive nämnd. Under året har också ett ärende gällande uppsiktsplikten beslutats, där det ska fortsätta att utredas om hur denna ska vara utformad och genomföras för att säkerställa arbetet med uppsiktsplikten för hela kommunkoncernen.

I december godkände kommunstyrelsen den kommunövergripande internkontrollen och de kommunövergripande internkontrollplanerna för 2018.

4. Kommunstyrelsens sammanfattning av nämndernas resultat

4.1 Järna kommunalnämnd

Järna kommunalnämnd visar för 2017 ett överskott om 5,8 mnkr. Nämnden hade ett totalt kommunbidrag på 139,5 mnkr. Vid delårsrapporten i augusti prognostiserade nämnden ett nollresultat. Det positiva resultatet per sista december kan till största del härledas till grundskolan och till teknisk verksamhet och en liten del utgör en buffert som ligger under nämndens egen verksamhet. Vid ingången av 2017 prognostiserade nämnden ett stort underskott för grundskoleverksamheten. Åtgärdsplan med ett underskott för 2017 om 1 mnkr för skolan togs fram och beslutades av nämnden. Det positiva resultatet inom grundskolan kan till största del härledas att skolan fått riktade statsbidrag som inte inkluderades i budgeten och för att verksamheten under året haft en ekonomisk försiktighet, bland annat har personalförändringar genomförts. Inom den tekniska verksamheten är det både en lägre kostnad för vinterväghållningen samt låg kostnadsförbrukning av nämndens byggbonus.

Kommunstyrelsens kontor ser positivt på att verksamheten lyckats vända det negativa prognostiserade resultatet som skolan gick in med i början av året. Kommunstyrelsens kontor markerar särskilt att grundskolan behöver fortsätta arbetet med att behålla en budget i balans 2018 men också fortsätta vidta åtgärder för att möta eventuella volymavstämningar och förändringar i form av minskade statsbidrag. Nämnden har tidigare också under flera år haft ökade skolskjutskostnader, som från och med 2018 överflyttas till utbildningsnämnden vilket kan innebära en säkrare bedömning i prognosen framöver.

Grundskolans nettokostnader exklusive hyra är i stort sett oförändrade medan barnantalet ökat med 2 procent vilket visar på åtgärdsplanens effekt. Viktigt att notera är dock att förskolans nettokostnader, exklusive hyra, ökar, för 2017 med cirka 7 procent, trots ett relativt konstant eller sjunkande barnantal i verksamheten. För verksamheten för kultur- och fritid ligger resultatet på ett underskott, dels gäller det intäktsbortfall och dels högre driftskostnader på Ljungbackens IP. Kommunstyrelsens kontor rekommenderar att se över de avtal som har ingåtts för Futurum och för Kulturnatten för en säkrare bedömning av både kostnader och intäkter. För den tekniska verksamheten är det i stort inga fluktuationer vad gäller nettokostnaderna och de ligger därmed i paritet med föregående år.

Gällande måluppföljningen ligger Järna grundskolors genomsnittliga resultat lägre jämfört med föregående år och nu nära genomsnittet för Södertäljes alla grundskolor. Förskolan i Järna har under året förbättrat måluppfyllelsen inom tre av fyra områden men ligger under kommungenomsnittet inom kunskapsområdena språkutveckling, lek och samspel samt matematik men över kommungenomsnittet i kunskapsområdet naturvetenskap och teknik. När det gäller de övriga kommunfullmäktige målen ligger de i paritet med kommunens måluppfyllelse.

Sjukfrånvaron sjönk under året och ligger på 5,7 procent. En förbättring med 1,5 procentenheter jämför med samma period 2016.

Internkontrollerna för verksamheterna har under året genomförts enligt interkontrollplanen. Bland annat arbetar man med att säkerställa att kommunen söker rätt stadsbidrag, men också att redovisningen av berättigade stadsbidrag följer kraven. Fokus har också varit på att de bidragsutbetalningar som skett är grundade enligt fastställd bidragsregel eller annat särskilt avtal.

För att utveckla kommundelen behöver riktlinjer för byggande på landbygden och viktiga insatser i form av strukturplaner och gestaltungsprogram för projektet Framtid Järna fortsätta.

Kommunfullmäktiges mål	Lägesbedömning
Ekonomimål	Bra
Verksamhetsmål	Ok
Personalmål	Ok
Nämndens sammanfattande bedömning:	Ok

4.2 Hölö-Mörkö kommunalnämnd

Hölö-Mörkö kommunalnämnd visar för 2017 ett överskott på 0,9 mnkr. Nämnden hade ett totalt kommunbidrag på 74,7 mnkr. Vid delårsrapporten i augusti prognostiserade nämnden ett nollresultat. Det positiva resultatet per sista december kan till största delen härledas till grundskolan genom högre statsbidrag än beräknat. Statsbidrag kan vara svåra att prognostisera och utbetalning sker sent på året.

Den totala nettokostnadsutvecklingen är i stort sett samma som föregående år. Förskolans nettokostnader, exklusive hyra, har för 2017 ökat med cirka 4 procent, trots ett relativt konstant eller sjunkande barnantal i verksamheten. Grundskolans nettokostnader har ökat med 2,4 procent sedan föregående år och därmed något högre än elevutvecklingen. Det är både personalkostnaderna och skolskjutskostnaderna som har ökat sedan föregående år. Kommunstyrelsens kontor rekommenderar att fortsätta arbetet med att behålla en budget i balans och fortsätta vidta åtgärder för att möta eventuella volymförändringar och förändringar i form av minskade statsbidrag. Nämnden har under flera år haft ökade skolskjutskostnader som från och med 2018 överflyttas till utbildningsnämnden vilket kan innebära en säkrare bedömning i prognosen. För kultur- och fritidsverksamheten har nettokostnaderna minskat med 9,2 procent jämfört med året innan till följd av lägre kostnader för personal. För den tekniska verksamheten är det i stort inga förändringar vad gäller nettokostnaderna och de ligger därmed i paritet med föregående år.

Hölöskolans genomsnittliga resultat är på en relativt hög nivå jämfört med kommunens genomsnitt men lägre jämfört med föregående år. Förskolan i Hölö Mörkö har fortsatt goda resultat inom samtliga kunskapsområden, men uppvisar dock små försämringar jämfört med föregående år. Biblioteket har satsat på programverksamhet och kommunikation, men boklånen minskar. Bokade timmar i Hölöhallen och besöken på fritidsgårdarna ökar.

Utbyggnad av gång- och cykelvägar har skett enligt plan. Antalet färdigställda bostäder ökar under 2017 i jämförelse med 2016. Andelen ärenden som uppfyller garantitider inom bygglov ligger högt och ökar jämfört med föregående år, men andelen som uppfyller nämndens 10-veckorsgaranti minskar något.

Sjukfrånvaron sjunker under året, men ökar något i december och ligger på 6,1 procent. Sjukfrånvaron har förbättrats med 1,2 procentenheter jämför med december månad 2016.

Internkontrollerna för verksamheterna har under året genomförts enligt interkontrollplanen. Bland annat arbetar man med att säkerställa att kommunen söker rätt statsbidrag, men också att redovisningen av berättigade statsbidrag följer kraven. Fokus har också varit på att de bidragsutbetalningar som skett är grundade enligt fastställd bidragsregel eller annat särskilt avtal.

Hölö-Mörkö kommun del växer och har utmaningar gällande VA och infrastruktur som bland annat påverkar planläggningen av Wij-området. Viktiga insatser i form av riktlinjer för att utveckla en hållbar landsbygd har påbörjats och fortsätter under 2018.

Kommunfullmäktiges mål	Lägesbedömning
Ekonomimål	Ok
Verksamhetsmål	Ok
Personalmål	Ok
Nämndens sammanfattande bedömning:	Ok

4.3 Vårdinge-Mölnbo kommunalnämnd

Vårdinge-Mölnbo kommunalnämnd visar för 2017 ett överskott om 1,2 mnkr. Nämnden hade ett totalt kommunbidrag på 35,7 mnkr. Vid delårsrapporten i augusti prognostiserade nämnden ett nollresultat. Det positiva resultatet per sista december kan till största del härledas till förskolan och till nämndens egen verksamhet med en outnyttjad buffert på 541 tkr.

Den totala nettokostnadsutvecklingen för Vårdinge-Mölnbo kommunalnämnd är i stort sett samma som föregående år. Förskolans nettokostnadsutveckling exklusive hyra har minskat med 5 procent jämfört med 2016. Detta beror på lägre driftskostnader främst för städskostnader och modersmålskostnader. Nettokostnadsutvecklingen följer barnutvecklingskurvan som även den sjunker. Grundskolans nettokostnadsutveckling exklusive hyra har minskat med ca 3,5 procent och det beror på att verksamheten haft en åtgärdsplan som gått ut på att vara återhållsamma med inköp. För kultur- och fritidsverksamheten och för de tekniska verksamheterna ligger resultatet i paritet med budget och i stort inga fluktuationer vad gäller nettokostnaderna.

Förskolan i Vårdinge-Mölnbo ligger över kommungenomsnittet inom samtliga kunskapsområden. Förskolan har under året förbättrat måluppfyllelsen inom språkutveckling och matematik men försämrat måluppfyllelsen inom lek och samspel och naturvetenskap och teknik. Mölnboskolan har fortsatt goda resultat i engelska och svenska medan resultaten i matematik sjunkit kraftigt. För kultur och fritid i Vårdinge-Mölnbo genomförs mycket i samarbete med föreningslivet. Utlånen på biblioteket har minskat under året. Bygglövs garantitider uppfylls i högre utsträckning än föregående år och utbyggnad av gång och cykelvägar sker enligt plan. Antalet färdigställda bostäder har minskat jämfört med 2016.

Nämndens sjukfrånvaro har minskat under året och ligger strax under kommunsnittet som är 6,6 procent.

Internkontrollerna för verksamheterna har under året genomförts enligt internkontrollplanen. Bland annat arbetar man med att säkerställa att kommunen söker rätt stadsbidrag, men också att redovisningen av berättigade stadsbidrag följer kraven. Fokus har också varit på att de bidragsutbetalningar som skett är grundade enligt fastställd bidragsregel eller annat särskilt avtal.

För att utveckla kommundelen behöver fler flytta till Vårdinge-Mölnbo. Utmaningar för detta är bland annat VA, men även bristen på kommunalt ägd mark. Viktiga insatser den närmsta framtiden är förstudien för idrottshallen, även inventeringen av kommunal mark i kommundelen samt riktlinjerna för byggande på landsbygden.

Kommunfullmäktiges mål	Lägesbedömning
Ekonomimål	Bra
Verksamhetsmål	Ok
Personalmål	Ok
Nämndens sammanfattande bedömning:	Ok

4.4 Enhörna Kommunalnämnd

Enhörna kommunalnämnd visar ett överskott om nästan 1 mnkr. Nämnden har ett totalt kommunbidrag på 53,6 mnkr. Vid delårsrapporten i augusti prognostiserade nämnden ett nollresultat. Det positiva resultatet per sista december kan till största del härledas till grundskolan. Dels har skolan fått riktade statsbidrag som inte inkluderades i budgeten och dels har verksamheten under året haft en ekonomisk försiktighet, bland annat har två tjänster inte tillsatts. Nämnden har under flera år haft ett underskott inom grundskolan och sedan 2016 haft en åtgärdsplan. Kommunstyrelsens kontor ser positivt på att verksamheten lyckats vända det negativa resultatet som skolan haft under ett flertal år. Kommunstyrelsens kontor markerar särskilt att grundskolan behöver fortsätta arbetet med att behålla en budget i balans 2018 men också fortsätta vidta åtgärder för att möta eventuella volymavstämningar och förändringar i form av minskade statsbidrag. Nämnden har under flera år haft ökade skolskjutskostnader som från och med 2018 överflyttas till utbildningsnämnden, vilket kan innebära en säkrare bedömning i prognosen.

Grundskolans nettokostnader exklusive hyra, har minskat med 3 procent vilket visar att skolan har anpassat sin organisation mer än väl till relevantet. Viktigt att notera är dock att förskolans nettokostnader, exklusive hyra, ökar trots ett relativt konstant eller sjunkande barnantal i verksamheten. För kultur- och fritidsverksamheten och för de tekniska verksamheterna ligger resultatet i paritet med budget och i stort inga fluktuationer vad gäller nettokostnaderna.

När det gäller måluppföljningen ligger resultaten för grundskolan på fortsatt hög nivå. Förskolan i Enhörna har under året försämrat måluppfyllelsen inom samtliga områden och ligger under kommungenomsnittet inom kunskapsområdena språkutveckling, naturvetenskap och teknik samt matematik men över kommungenomsnittet i kunskapsområdet lek och samspel. När det gäller de övriga kommunfullmäktige målen ligger de i paritet med kommunens måluppfyllelse.

Sjukfrånvaron har under flera år legat på alltför höga nivåer, så även i år. Även om den under året sjunkit något ligger sjukfrånvaron fortfarande relativt högt. Nämnden har satt in åtgärder för att minska sjukfrånvaron

Internkontrollerna för verksamheterna har under året genomförts enligt interkontrollplanen. Bland annat arbetar man med att säkerställa att kommunen söker rätt stadsbidrag, men också att redovisningen av berättigade stadsbidrag följer kraven. Fokus har också varit på att de bidragsutbetalningar som skett är grundade enligt fastställd bidragsregel eller annat särskilt avtal.

För att utveckla kommundelen behöver riktlinjer för byggande på landbygden och viktiga insatser i form av detaljplanearbetet för att utveckla Sandviken och kommunal VA fortsätta.

Kommunfullmäktiges mål	Lägesbedömning
Ekonomimål	Bra
Verksamhetsmål	Ok
Personalmål	Har brister
Kommunens sammanfattande bedömning:	Ok

4.5 Arbetslivsnämnden

Totalt har arbetslivsnämnden ett positivt resultat om 32 mnkr för 2017 där vuxenutbildningen står för 18,6 mnkr (58 %) och ESF-projektet MAP2020 för 11,2 mnkr (39 %) av överskottet.

Vuxenutbildningens avvikelse beror på ett ökat inflöde av externa elever, lägre efterfrågan på externa utbildningar, uppsägning av avtal med extern utbildningsanordnare samt svårigheter med rekrytering. Det är både SFI och gymnasiala vuxenutbildningen som bidrar till den största delen av det överskottet. MAP2020 har, tack vare en gynnsam ersättningsschablon på kostnadstäckning från Europeiska Socialfonden, högre intäkter än kostnader. Vid delårsrapporten per sista augusti prognosticerades att projektet skulle göra ett nollresultat. Projektet fortlöper till tidiga våren 2019 och det planerades att överskott skulle transporteras över åren till 2019 för att ha möjlighet att implementera projektet i linjen. Detta var dock inte möjligt på grund av kommunala redovisningsregler, vilket gjorde att överskottet fick redovisas på 2017.

För nämnden som helhet visar årets utfall att statbidragen var ca 4,9 mnkr högre än budgeterat. Övriga intäkter, såsom försäljning av utbildningsplatser åt andra kommuner, blev 4,3 mnkr högre än budgeterat. Totalt blev nämndens intäkter 8,9 mnkr högre än budget då hyresintäkter blev 0,3 mnkr lägre än budgeterat. Totalt blev nämndens kostnader 23,1 mnkr lägre än budget varav lönekostnader blev 11,3 mnkr lägre och övriga kostnader såsom köp av verksamhet, resor, marknadsföring, konsultkostnader blev 11,8 mnkr lägre än budgeterat.

Vid delårsrapporten i augusti prognosticerades att nämnden skulle göra ett resultat på 13,9 mnkr där vuxenutbildningen stod för 12 mnkr av det prognosticerade överskottet. MAP2020 prognosticerades göra ett nollresultat medan verksamheten gemensam förvaltningsadministration spåddes göra ett resultat på 2,5 mnkr. Totalt blev resultatet 130 procent mer än prognosen som gjordes per den sista augusti.

Arbetslivsnämnden uppvisar ett stort ekonomiskt överskott på helåret men där verksamheten enligt budget inte genomförts alls i den utsträckning som planerats. Samtidigt finns ett stort behov av utbildningsinstanser för att bidra med den kompetensutveckling som krävs för att på sikt minska den arbetslöshet som finns i Södertälje.

Kommunfullmäktiges mål	Lägesbedömning
Ekonomimål	Ok
Verksamhetsmål	Har brister
Personalmål	Bra
Kommunens sammanfattande bedömning:	Har brister

4.6 Omsorgsnämnden

Omsorgsnämnden visar ett överskott på 11,0 mnkr för år 2017. Nämndens kommunbidrag var 728,9 mnkr och sammanlagda nettokostnader uppgick till 717,9 mnkr.

Verksamheter inom LSS har ett samlat överskott om 4,7 mnkr och verksamheter inom SoL har ett samlat överskott om 6,3 mnkr. Vad gäller överskottet inom LSS så förklaras detta av oförbrukade medel för oförutsedda händelser av 11,3 mnkr som har budgeterats som gemensamma kostnader. Verksamheterna inom LSS gör sammantaget ett underskott på -6,6 mnkr, där de största avvikelserna finns inom bostad med särskild service (-6,7 mnkr) och personlig assistans (-4,7 mnkr).

Överskottet inom SoL finns framförallt inom ordinärt boende. Orsaken är lägre kostnader för köp av hemtjänsttimmar. Antalet köpta hemtjänsttimmar har minskat med 13 procent (14 000 timmar) till följd av myndighetens arbete med att säkerställa att beslutade hemtjänsttimmar på individnivå överensstämmer med brukarens faktiska behov.

En GEH-bedömning av nämndens ekonomi ska enligt nuvarande bedömningsmodell ge omdömet bra eftersom nämnden har en positiv budgetavvikelse. En verksamhets kostnadseffektivitet kan dock inte bedömas utifrån endast dess förmåga att hålla budget. En del av förklaringen till nämndens överskott tycks kunna förklaras av att kommunens resursfördelningsmodell för LSS inte är speciellt träffsäker. Nämnden har dock genomfört ett utvecklingsarbete inom projekt hållbar omsorg som bland annat syftat till att rättssäkra handläggningen som verkar ha lett till att volymen av beslutade SoL-insatser minskat jämfört med tidigare år.

Nämndens sjukfrånvaro är 7,3 procent under året vilket är lägre än föregående år (8,0 procent) men nämndens mål på 6,2 procent uppfylls därmed inte för 2017. Sjukfrånvaron är lägre än föregående år och utvecklingen går åt rätt håll men nämndens målnivå för sjukfrånvaron har inte nåtts och målet bedöms därmed ha brister.

Då nämnden i sin årsrapport inte har inkluderat externa utförare i sin redovisning av måluppfyllelse i enlighet med mål och riktlinjer för externa utförare 2016-2018 så blir bedömningen av nämndens verksamhetsmål har brister.

Den sammanfattande bedömningen av nämndens GEH är att den har brister. Orsaken är att nämnden inte ger en tillräcklig beskrivning på verksamhetsnivå av hur tillgängliga resurser har använts. För att göra en objektiv bedömning av en verksamhets kostnadseffektivitet behövs tillförlitliga kostnadsdata, verksamhetsdata samt relevanta mått på verksamheternas resultat för brukarna. Då kommunstyrelsens kontor bedömer att det saknas möjlighet att följa de tre dimensionerna för respektive delverksamhet så kan man inte heller styra och följa upp verksamheten.

Kommunfullmäktiges mål	Lägesbedömning
Ekonomimål	Bra
Verksamhetsmål	Har brister
Personalmål	Har brister
Kommunens sammanfattande bedömning:	Har brister

4.7 Socialnämnden

Socialnämnden visar ett överskott på 2,2 mnkr för år 2017. Nämndens kommunbidrag var 718,7 mnkr och sammanlagda nettokostnader uppgick till 716,5 mnkr.

Nämndens överskott förklaras av statsbidragsintäkter för återsökt ersättning för vissa särskilda kostnader på 4,8 mnkr. Nämndens underliggande resultat är därmed ett underskott på ca 3 mnkr. En viktig faktor till nämndens överskott är också att barn och ungdom fick tilldelat ett nämndbidrag med 20 mnkr som ett led i kommunens välfärdsstrategi. Det extra tillskottet användes till att förstärka basverksamheten samt en satsning på förebyggande verksamhet för att långsiktigt minska framtida placeringar. Verksamheten definierade basverksamhet som både en stabil och rättsäker myndighetsutövning, men även nödvändiga placeringar dit pengarna budgeterades.

Kostnaderna för försörjningsstöd (myndighetsutövning och utbetalt bistånd) samt stab är sammanlagt 9 mnkr lägre än budgeterat. En stor del av dessa överskott beror på lägre personalkostnader än budgeterat. Nettokostnaderna för försörjningsstöd är 1 mnkr lägre 2017 än året innan. Social och omsorgskontorets stab redovisar ett överskott på 3,1 mnkr för 2017. Överskottet beror främst på obemannade tjänster under året.

Underskottet för barn- och unga är -5,0 mnkr. Nettokostnaden för verksamheten är i princip oförändrad jämfört med 2016. Socialpsykiatri SoL redovisar ett negativt resultat jämfört med budget på -5,4 mnkr. Nettokostnaderna har varit mellan 85,0 och 86,7 mnkr under åren 2015-2017.

En GEH-bedömning av nämndens ekonomi ska enligt nuvarande bedömningsmodell ge omdömet bra eftersom nämnden har en positiv budgetavvikelse. En verksamhets kostnadseffektivitet kan dock inte bedömas utifrån endast dess förmåga att hålla budget. Vidare så saknas det information om en betydande del av verksamhetsområdet socialpsykiatri SoL. Handläggningarkostnaderna för försörjningsstöd är avsevärt högre än riksgenomsnittet och är till och med de högsta i riket. Detta är något som kommande måste belysas.

Även om nämndens sammanlagda bedömning av verksamhetsmålen har brister så har ändå två viktiga verksamhetsmål överträffats under året. Andelen invånare som erhållit ekonomiskt bistånd någon gång under året har minskat från 5,7 till 4,8 procent samt andelen barn i befolkningen som bor i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat från 7,7 till 6,1 procent under 2017.

Nämndens målnivå för sjukfrånvaron har inte nåtts och bedöms därmed ha brister. Sjukfrånvaron är trots detta lägre under 2017 än året före och utvecklingen ser därmed ut att gå åt rätt håll.

Den sammanfattande bedömningen av nämndens GEH är att den har brister. Förutom att alla nämndmålen inte har bedömts vara uppfyllda så kan nämnden inte ge en tillräcklig beskrivning på verksamhetsnivå av hur tillgängliga resurser har använts. För att göra en objektiv bedömning av verksamhetens kostnadseffektivitet behövs tillförlitliga kostnadsdata, verksamhetsdata samt relevanta resultatmått på varje delverksamhets resultat för brukarna. Då kommunstyrelsens kontor bedömer att det saknas möjlighet att följa de tre dimensionerna för flera av delverksamheterna så kan man inte heller styra och följa upp många av delverksamheterna.

Kommunfullmäktiges mål	Lägesbedömning
Ekonomimål	Bra
Verksamhetsmål	Har brister
Personalmål	Har brister
Kommunens sammanfattande bedömning:	Har brister

4.8 Äldreomsorgsnämnden

Äldreomsorgsnämnden visar ett överskott på 31,1 mnkr för år 2017. Nämndens kommunbidrag var 686,1 mnkr och sammanlagda nettokostnader uppgick till 655 mnkr.

Större delen av resultatet förklaras av att endast 2,0 mnkr av avsatta extramedel på 20,2 mnkr för digitaliseringsprojekt och oförutsedda utgifter har förbrukats. De oförbrukade extramedlen består av 7,2 mnkr till oförutsedda händelser, där inget har förbrukats, 5,0 mnkr till digitalisering av hemtjänsten där 1,5 mnkr har förbrukats samt 3,0 mnkr till digitaliseringen av särskilda boenden där inget har förbrukats.

Nettokostnaderna för området gemensamt har ökat med 11,3 mnkr, vilket motsvarar 15 procent. Ökningen beror främst på ökade semesterlönekostnader med totalt 5,6 mnkr, kostnader för administration för staben 3,0 mnkr samt att hälso- och sjukvården har ökat sina nettokostnader med 2,8 mnkr.

Verksamhetsområdet ordinärt boende har sänkt nettokostnaderna med 6,3 mnkr jämfört med 2016. Resultatet påverkas positivt med 47 mnkr av att de utförda timmarna har minskat mot budget. Den stora anledningen är införandet av tid- och insatsregistreringen, men även myndighetens arbete med rätt beslut efter behov har påverkat volymerna. I volym är minskningen 121 156 timmar (23,8 procent). Verksamheten i egen regi har inte lyckats anpassa bemanningen utifrån den minskade volymen, vilket påverkar resultatet negativt med 49,0 mnkr.

Nettokostnaderna för verksamhetsområde särskilt boende har ökat med 10,5 mnkr. Kostnadsökningen beror dels på löneökningar (6 mnkr) och dels utökade platser på Wijbackens fr.o.m. april (4 mnkr).

Nämndens sjukfrånvaro är 9,1 procent under året vilket är lägre än föregående år (9,6 procent) men nämndens mål på 8,0 procent uppfylls därmed inte för 2017.

En GEH-bedömning av nämndens ekonomi ska enligt nuvarande bedömningsmodell ge omdömet bra eftersom nämnden har en positiv budgetavvikelse. En verksamhets kostnadseffektivitet kan dock inte bedömas utifrån endast dess förmåga att hålla budget. Kostnadsnivån för hemtjänst i egen regi är avsevärt mycket högre än nuvarande ersättningsnivå. Överskottet i nämndens verksamhet riskerar därför att minska om inte verksamheten anpassas skyndsamt. Denna utmaning har dessutom ökat i och med att hemtjänsten i egen regi har en större volym sedan slutet av 2017.

Samtidigt har man inom ramen för projektet morgondagens hemtjänst sett över principerna för biståndsbedömd hemtjänst så att denna bättre överensstämmer med brukarnas faktiska behov. Detta har minskat antalet beviljade timmar med cirka 120 000 timmar per år. Genom implementering av digital tid- och insatsregistrering så har nämnden större möjligheter att säkerställa att brukarna får hemtjänst i enlighet med bedömda behov.

Kommunfullmäktiges mål	Lägesbedömning
Ekonomimål	Bra
Verksamhetsmål	Har brister
Personalmål	Har brister
Kommunens sammanfattande bedömning:	Har brister

4.9 Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämndens resultat för 2017 är ett underskott på 173 tkr. Anledningen till underskottet är utvecklingen av antalet ensamkommande barn inklusive barn med permanent uppehållstillstånd.

Prognosen per augusti var -660 tkr. Förbättringen beror på att det fattats beslut om att överförmyndarnämnden ska få anvisningsschablonen om 52 tkr per anvisat barn som inkommer till kommunen. Detta förbättrade resultatet 2017 med 500 tkr.

Nettokostnaden har ökat med 2,6 procent jämfört med 2016, vilket huvudsakligen beror på lägre intäkter med anledning av ändrade ersättningsregler för ensamkommande barn från och med juli 2017.

Sjukfrånvaron för överförmyndarnämnden är inte särredovisad utan ingår i kommunstyrelsens kontor, eftersom enheten är så liten. Sjukfrånvaron för kommunstyrelsens kontor är 4 procent vilket är en minskning med 1 procentenhet jämfört med 2016. Korttidssjukfrånvaron är 2,5 procentenheter lägre än kommungenomsnittet.

Överförmyndarnämnden har genomfört internkontroller enligt plan. Kontroller i belastningsregistret och hos kronofogden har gjorts av samtliga gode män och förvaltare.

Kommunfullmäktiges mål	Lägesbedömning
Ekonomimål	Bra
Verksamhetsmål	Ok
Personalmål	Ok
Kommunens sammanfattande bedömning:	Ok

4.10 Utbildningsnämnden

Utbildningsnämndens slutliga budgetram 2017 blev 2 091,7 mnkr och nämnden fick ett överskott på 49 mnkr, vilket är en avvikelse på cirka 2,3 procent.

Det enskilt största överskottet gäller asylintäkter. Sena beslut och avsaknad av förhandsbesked från Migrationsverket gjorde att intäkten var svår att förutse under året. Även intäkten för barnomsorgsavgifterna ökade med 1,56 mnkr samt på grund av vakanser inom främst centrala verksamheter och administration.

Ur ett verksamhetsperspektiv blev resultatet för förskoleområdet ett överskott på 15,1 mnkr. Förskolorna redovisade ett överskott på 3,9 mnkr och centrala enheter och andra generella poster stod för resterande överskott. Viktigt att notera att köp och sälj av platser redovisade ett underskott på 0,8 mnkr. Detta behöver kopplas till det arbete som nämnden gör gällande översyn av sin kostnadsstruktur. Trenden att allt fler väljer fristående alternativ behöver bevakas och verksamheten behöver anpassas för att bli mer flexibel gällande exempelvis lokalkostnader. De pengar som finns inom verksamheten ska gå till barnomsorg och pedagogisk verksamhet i första hand.

Grundskoleverksamheten hade ett överskott på 6,6 mnkr, kommunstyrelsen positivt på resultatet för grundskolorna då flera grundskolor haft problem med ekonomi tidigare år. Även för grundskolan är arbetet med översynen av kostnadsstrukturen viktig då verksamhetsområdet har en total nettokostnadsökning på 32 mnkr (3,5 %) under 2017.

Gymnasieverksamheten redovisade ett överskott på 11,4 mnkr, men nämnden har ett underskott på gymnasieskolorna med 4,3 mnkr. Nämnden har påbörjat ett strategiskt arbete för att stärka Södertälje som kunskapsstad. Detta är ett viktigt arbete och kommunstyrelsen ser en positiv utveckling på längre sikt.

Särskoleverksamheten redovisade ett överskott på 1,2 mnkr. Övervägande del av överskotten är personalkostnader beroende på vakanser samt till viss del lägre verksamhetskostnader.

Totalt ökar antalet barn och elever i kommunen och inom förskolan är det en svag ökning av antalet barn i den kommunala förskolan. Däremot inom grundskolan och gymnasiet blir antalet elever i de kommunala skolorna färre medan ökningen sker till friskolor och andra kommuner. Antalet årsarbetare har blivit färre inom alla verksamhetsområden. Samtidigt har lönerna ökat och löneglidning varit stor vilket påverkar nettokostnaden negativt. Nettokostnaden ökade den med 4 procent under 2017 för utbildningsnämndens totala ansvarsområde. Värt att notera är att år 2016 var ökningen 1,6 procent.

Fullmäktige har uttryckt att ”resultaten i förskolan och skolan ska förbättras”. Förskolan i Södertälje kommun har försämrats inom samtliga kunskapsområden. Orsaker till detta är främst att bedömningarna är mer stringenta än tidigare år samt att vissa förskolor har haft en hög personalomsättning. För grundskolan är meritvärdet relativt oförändrat jämfört med tidigare år. Behörigheten till yrkesprogram har ökat mellan åren medan behörigheten till högskoleförberedande program är i princip oförändrad. Andelen gymnasieelever med behörighet till högskolan har för de högskoleförberedande programmen minskat under året, medan det har ökat för yrkesprogrammen. Andelen som avgår med examen från yrkesprogrammen har minskat något.

Utbildningsnämndens sjukfrånvaro uppgick per den 31 december 2017 till 6,2 procent, en minskning med 0,9 procentenheter jämfört med motsvarande period 2016. Kontorets sjukfrånvaro har minskat de senaste åren och sjukfrånvaron är lägre än den genomsnittliga sjukfrånvaron i kommunen.

Gällande nämndens arbete med internkontroll finns utöver de obligatoriska kontrollerna inom verksamheten egna kontrollområden: dokument- och ärendehantering, återsökning av statsbidrag för flyktingar och asylsökande, sökning av berättigade riktade statsbidrag, barnomsorgsavgifter samt verksamheternas måluppfyllelse. Inga större avvikelser noterades.

Utbildningsnämnden fortsätter sin satsning på systematiskt kvalitetsarbete i samtliga verksamheter för att öka måluppfyllelsen samt använder resurserna effektivt. För att minska skillnaderna i måluppfyllelse mellan enheterna behövs åtgärder för att motverka segregation. Översyn av utbildningskontorets lokaleffektivitet är en prioriterad fråga. En ny lokalförsörjningsprocess är beslutad av kommunfullmäktige. Trenden att allt fler elever väljer fristående alternativ behöver bevakas och verksamheten behöver anpassas för det. En annan parameter är löneglidning som uppstår på grund av lärarbrist som måste hanteras. Vidare kommer kommunens resursfördelningsmodell att ses över för att ytterligare säkerställa fördelningen av resurser.

Kommunfullmäktiges mål	Lägesbedömning
Ekonomimål	Bra
Verksamhetsmål	Ok
Personalmål	Bra
Kommunens sammanfattande bedömning:	Ok

4.11 Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden redovisar ett överskott på 0,8 mnkr. I augustirapporten prognostiserades ett underskott på 0,7 mnkr som kunde undvikas då Stadsscenen och Torekällberget under hösten genererat högre intäkter än förväntat.

Nämndens befarade samt konstaterade kundförluster utgör totalt 461 tkr jämfört med fjolårets 1,3 mnkr. Här har nämnden aktivt arbetat med de klubbar som står för den stora merparten av skulder och både upprättat nya avtal samt avbetalningsplaner.

Nettokostnaderna ökade med 1,5 procent. Avvikelsen är en följd av politiska beslut om nya satsningar, till exempel El Sistema och Grafikens Hus.

Investeringsbudget för nämnden för året var 19 mnkr. Investeringar har gjorts till ett värde av 13 mnkr och genomförandegraden var 68 procent, vilket är en förändring i rätt riktning då nämnden året innan hade en genomförandegrad på 65 procent.

Vid årsskiftet uppgick sjukfrånvaron till 6,7 procent, men de flesta enheter klarar målet om 5 procent och biblioteket har den största utmaningen här. Två verksamheter har höga sjuktal som handlar om långtidssjukskrivningar som inte är arbetsrelaterade. Index för hållbart medarbetarengagemang har bibehållits och ligger stadigt de senaste åren.

Gällande nämndens arbete med intern kontroll så har utöver de obligatoriska kontrollerna som finns inom kultur- och fritidsverksamheten ett eget kontrollområde som avser utbetalning av föreningsbidrag. Kontroll inom detta område är utfört. Urvalet visar att alla utbetalningar har gjorts till rätt adressat och är grundade på fastställd bidragsregel eller annars särskilt beslut eller avtal.

Nämnden ser en framtida utveckling de kommande år med stora investeringar inom flera verksamheter; idrott, fritid, konst och museer. Investeringarna kommer att stärka Södertäljes varumärke som en av Sveriges främsta städer för bredd och elitidrott samt bidra positivt till fritid och kulturliv. Kommunstyrelsens kontor instämmer i nämndens bedömning och det är extra viktigt att Södertälje växer med en ekonomi i balans, både när det gäller investeringar men främst gällande driftsbudgeten. När kommunen växer ska det göras med ambitionen att insatser ska vara långsiktiga och hållbara ut alla perspektiv. Det är inte hållbart att nyinvestera i verksamhet som bedöms som tillfällig och där en långsiktig strategisk förankring saknas.

Kommunfullmäktiges mål	Lägesbedömning
Ekonomimål	Bra
Verksamhetsmål	Ok
Personalmål	Bra
Kommunens sammanfattande bedömning:	Ok

4.12 Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämndens ekonomiska resultat i årsbokslutet blev ett överskott på 3,8 mnkr. Överskottet förklaras framförallt av lägre förbrukning inom välfärdsmedlen. Nämndens verksamheter är budgeterade att finansieras till 77 procent av externa intäkter och till 23 procent av kommunbidrag. Därför påverkas nettokostnaden både av intäkter och kostnader och hur de utvecklas. På årsbasis blev intäktsfinansieringen 73 procent (78 %). Den minskade intäktsfinansieringen hänger uteslutande ihop med välfärdssatsningar samt byggbonusmedlen.

Nettokostnaden för stadsbyggnadsnämndens verksamheter har ökat med 120 procent jämfört med förra året. Förändringen förklaras främst av högre kostnader på grund av välfärds- och byggbonusinsatser. Med anledning av att nämnden har fått extra budgetmedel i år på sammanlagt 16 mnkr från välfärdspengar samt byggbonus blir det svårare att göra en rättvis jämförelse mellan åren.

KS/KF-investeringen i den kommungemensamma GIS-databasen har slutförts i år. Årets ram har utökats med 0,7 mnkr efter att nämnden har ansökt om utökningen av ramen. Årets totala kostnader blev 1 mnkr.

Nämndens egen investeringsram på 0,5 mnkr har inte tagits i anspråk med anledning av förseningar hos leverantören samt resursbrist.

Södertälje kommun deltar i Statistiska centralbyråns (SCB) medborgarundersökning vartannat år för att ta reda på medborgarnas uppfattning om sin kommun. Det sammanfattande betygsindexet Nöjd-Region-Index (NRI) för hur medborgarna bedömer Södertälje kommun som en plats att bo och leva på blev 49. NRI för samtliga 131 kommuner som var med i undersökningen hösten 2017 blev 60. NRI för Södertälje kommun är lägre jämfört med genomsnittresultatet.

Det har under året tillkommit 240 nya bostäder i Södertälje; 102 i flerbostadshus och 138 småhus. Det är en minskning mot föregående år då 332 nya bostäder byggdes. Sett över tid är detta fortfarande en relativt hög nivå men ligger under genomsnittet för perioden 2010-2016, där medeltalet är 286 färdigställda bostäder per år.

Vid ansökan om bygglov ska skriftligt svarsmeddelande lämnas inom 5 arbetsdagar enligt kommunens tjänstegaranti och besked om eventuellt behov av kompletterande handlingar lämnas inom 20 arbetsdagar. I enlighet med nya PBL ska alla sökanden meddelas beslut om bygglov eller förhandsbesked inom 10 veckor från det att en komplett ansökan inkommit. För planbesked är målet att svar ska lämnas inom fyra månader från att ansökan inkommit till kommunen.

Bygglov och förhandsbesked: 78 % uppfyller PBL:s 10-veckorsgaranti, 97 % uppfyller kommunens 20-dagarsgaranti och 100 % uppfyller kommunens 5-dagarsgaranti.

Planbesked: Under 2017 har 57 ansökningar om planbesked inkommit. Totalt har 67 stycken ärenden slutförts varav 14 stycken (21 %) har fått svar inom 4 månader.

Stadsbyggnadsnämndens sjukfrånvaro ligger på 4,1 %. Sjukfrånvaron har ökat jämfört med föregående år då den låg på 3,2 %. Anledningen är att långtidssjukskrivningen har ökat under året.

Bostadsbyggandet och stadsutvecklingen är ett fortsatt prioriterat område och utmaningen kräver en framsynt och hållbar stadsplanering med tydliga strategier, program och planer. Förmågan att kunna hantera ökande antal ärenden är viktigt samtidigt som det är brist på erfaren personal inom hela samhällsbyggnadsområdet.

Kommunfullmäktiges mål	Lägesbedömning
Ekonomimål	Bra
Verksamhetsmål	Ok
Personalmål	Ok
Nämndens sammanfattande bedömning:	Ok

4.13 Miljönämnden

Miljönämnden redovisar ett underskott på 0,2 mnkr, vilket motsvarar 1,6 procent av kommunbidraget. Underskottet beror främst på lägre avgiftsintäkter och oförutsedda kostnader inom livsmedelskontrollen.

Självfinansieringsgraden 2017 var 56 procent, vilket är en ökning med 1,1 procentenhet jämfört med 2016.

Nettokostnaden ökade med 19 procent jämfört med 2016. Detta beror bland annat på de nytillkomna verksamheterna skogsförvaltning och viltvård, färre vakanser samt oförutsedda engångskostnader.

Prognosen per augusti var ett överskott på 0,6 mnkr och försämringen beror på lägre intäkter, oförutsedda kostnader och fler aktiviteter inom skogsförvaltningen.

Sjukfrånvaron var 3,5 procent, vilket är 1,5 procentenheter lägre än 2016.

Miljönämnden har fyra verksamhetsmål baserade på kommunfullmäktiges mål. Nämnden har kommit långt med aktiviteter för att fullfölja kommunfullmäktiges inriktningar.

Internkontrollen baserad på nämndens riskanalys visar ett mindre bra resultat. Tre kontrollmål har uppnåtts. Fyra kontrollmål har resultat som visar att kontrollmålet inte har uppnåtts. Två kontrollmål har inte kontrollerats. De kontrollmål som inte uppnåtts återkommer i nämndens internkontrollplan för 2018, med undantag för ett kontrollmål där arbetet går vidare på annat sätt.

Kommunfullmäktiges mål	Lägesbedömning
Ekonomimål	Har brister
Verksamhetsmål	Ok
Personalmål	Bra
Nämndens sammanfattande bedömning:	Ok

4.14 Tekniska nämnden

Tekniska nämndens resultat per 31 december blev ett överskott på 1,1 mnkr. Förklaringen är framförallt lägre personalkostnader inom exploateringsverksamheten. Totala nettokostnaden för nämndens verksamheter har ökat med 21 procent (17,2 mnkr) jämfört med föregående år. Förklaringen till nettoökningen är de stora insatserna kopplade till stadsutveckling som finanserades med välfärds- och byggbonusmedel.

Tekniska nämnden har en KS/KF investeringsram på 98,8 mnkr. Per sista december har tekniska nämnden genomfört investeringar för 107,4 mnkr, vilket innebär att man överskridit den beslutade budgetramen. Det har lagts betydligt större fokus på uppföljning och prognostisering avseende investeringar under 2017 än tidigare år. Detta ökade fokus har haft en synbar effekt på den andel av investeringsbudgeten som tagits i anspråk. Tekniska nämnden har överskridit sin investeringsbudget för KS/KF-investeringar med 8,7 mnkr, motsvarande 8 procent. Detta beror på att flera planerade projekt har blivit dyrare än budgeterat, men också på att såväl pågående som aktiverade projekt ingår i bokslutet. Kommunstyrelsens kontor ser ett behov av att stärka styrningen och uppföljningen i genomförandefasen av investeringsprojekt, vilket också är en del av projektet för att utveckla den kommunkoncerngemensamma investeringsprocessen som beslutades i kommunfullmäktige i december 2017.

Tekniska nämndens investeringsram har utökats under året med 17,2 mnkr från Södertäljelyftet till köp av förskolebuss samt åtgärder gatumiljö och trafiksäkerhet. Hela ramen för Södertäljelyftet har förbrukats under 2017.

Tekniska nämnden har även en egen investeringsram på 52,6 mnkr av vilken 48,5 mnkr (92 %) har investerats per sista december 2017.

Enligt kommunens tjänstegaranti för markupplåtelser ska 80 % av remissyttranden besvaras senast 5 arbetsdagar efter det att polisens remissförfrågan inkommit till kommunen. Detta under förutsättning att kontoret inte behöver inhämta ett remissyttrande från andra enheter/kontor/bolag. Av de 148 ansökningar om markupplåtelser som inkommit till kontoret var 127 inom tjänstegarantin (93 %).

Tekniska nämndens sjukfrånvaro ligger på 3,9 procent per sista december 2017. Sjukfrånvaron har minskat något sedan förra året (4,1 %).

Tekniska nämndens verksamheter spelar en viktig roll i den framtida utvecklingen av Södertälje och i samband med att kommunen växer behöver även den kommunala infrastrukturen utökas och anpassas. För uppdraget krävs att säkra kompetensförsörjningen på lång sikt.

Tekniska nämnden och bolagskoncernen har samordnat sin yttre markskötsel och driftorganisationen anpassas så att organisation och bemanning av utemiljöenheten kan genomföras med rätt kvalitet.

Kommunfullmäktiges mål	Lägesbedömning
Ekonomimål	Bra
Verksamhetsmål	Ok
Personalmål	Bra
Nämndens sammanfattande bedömning:	Bra

4.15 Kommunstyrelsen/Ksk och politisk ledning

Kommunstyrelsen redovisar ett överskott på 5 mnkr, som motsvarar 1,4 procent av tilldelat kommunbidrag. Överskottet finns inom kommunstyrelsens kontor och beror i huvudsak på förseningar av vissa planerade aktiviteter, till exempel ett nytt beslutstödssystem. Politiska ledningens överskott beror till största delen på något lägre arvodeskostnader än budgeterat beroende på vakanser samt lägre kostnader för omställningsåtgärder. Politiska ledningens underskott beror till största delen på högre arvodeskostnader än budgeterat.

Verksamheten totalt har netto kostat 348 mnkr 2017, vilket är 18 mnkr mer än 2016. Detta innebär en nettokostnadsutveckling med 5,3 procent att jämföras med kommunbidraget som har ökat med 5,2 procent.

Kommunstyrelsens resultat är 2,7 mnkr sämre än vad som prognostiserades i delårsbokslutet per augusti. Försämringen beror på att vissa projekt har tidigare lagts med anledning av det positiva resultatet för kontoret som helhet. Det handlar framförallt om åtgärder som rör den digitala utvecklingen.

Exklusive Södertäljelyftet har kommunstyrelsen, en investeringsbudget på 13,6 mnkr för nya KS/KF-investeringar. Ramen exklusive Södertäljelyftet är överskriden med 1,1 mnkr. I delårsbokslutet per augusti beslutades om en budgetjustering med anledning av inköp av datorer. I det läget gjordes bedömningen att en stor del av inköpet skulle inrymmas inom ram, vilket innebar att beslut fattades om en utökning av budgeten 2017 med 2,3 mnkr samtidigt som budgeten för 2018 skulle reduceras med 3,7 mnkr. Nämndinvesteringarna har överskridits med 45 tkr.

Sjukfrånvaron på kommunstyrelsens kontor har minskat med 1 procentenhet sedan 2016 då sjukfrånvaron låg på 5 procent. Korttidsfrånvaron är 2,5 procentenhet lägre än kommungenomsnittet.

Inom området Hållbara Södertälje är lägesbedömningen att det finns brister i två mål samt att Södertälje kommun som arbetsgivare bedöms två av målen ha brister.

När det gäller internkontrollarbetet har ett stort arbete genomförts med att utveckla både verksamhetsplaner och att införa övergripande arbetsplaner för respektive kontor.

Kommunfullmäktiges mål	Lägesbedömning
Ekonomimål	Bra
Verksamhetsmål	Ok
Personalmål	Bra
kommunstyrelsen sammanfattande bedömning:	Bra

4.16 Revisionen

Revisionen redovisar ett överskott på 135 tkr, vilket motsvarar 5,4 procent av beslutat kommunbidrag. Överskottet beror på att en budgeterad reserv för oförutsedda händelser inte har behövts användas.

4.17 Kommunstyrelsen/centrala poster

Resultatet från de centrala posterna uppgår till närmare 284 mnkr. Föregående år var resultatet 385 mnkr för motsvarande period, en försämring med 101 mnkr. Det är framförallt mark och exploatering som minskat resultatet med 116 mnkr samt området centrala personalfrågor som försämrat resultatet med närmare 48 mnkr.

Skatteintäkterna inklusive generella statsbidrag har ökat med 278 mnkr och kommunbidrag till nämnderna med endast 230 mnkr. Mellanskillnaden är 48 mnkr.

Avvikelsen mot budget är 149 mnkr jämfört med 257 mnkr föregående år, dvs. en försämring med 108 mnkr. Flera verksamheter har en sämre budgetavvikelse. För exploatering ligger överskottet på 5,9 mnkr mot 122 mnkr föregående år. Ofördelade anslag har ett överskott på 88 mnkr mot 104 mnkr år 2016. Personal har ett underskott på 14 mnkr och redovisade ett överskott på 19 mnkr år 2016. Däremot har skatter och generella statsbidrag ett överskott på 44 mnkr mot närmare 28 mnkr föregående år. Även specialdestinerade statsbidrag har en sämre avvikelse föregående år, ett underskott på 33 mnkr mot 4 mnkr år 2017.

Centrala posters budgeterade resultat uppgår till 135 mnkr. Det faktiska resultatet uppgår till närmare 284 mnkr, varmed budgetavvikelsen är positiv på närmare 149 mnkr.

5. Kommunfullmäktiges mål och inriktning

Uppföljning av kommunfullmäktiges inriktning och mål redovisas i bilaga 1.

6. Södertälje kommun som arbetsgivare

Bokslutet för Södertälje kommun som arbetsgivare redovisas i bilaga 2.

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och inriktning

Innehållsförteckning

Ekonomi och styrning.....	2
Hållbara Södertälje.....	3
Attraktiva Södertälje	11
Samhällsbyggnad och offentlig miljö	15
Utbildning.....	22
Särskilt riktade insatser	29
Individ och familjeomsorg.....	32
Verksamhet för personer med funktionsnedsättning	34
Äldreomsorg.....	35
Kultur och fritid	38

Sammanfattande lägesbedömning för verksamhetsmålen:

Område	Läge
Ekonomi	<i>Bra</i>
Hållbara Södertälje	<i>Ok</i>
Attraktiva Södertälje	<i>Ok</i>
Samhällsbyggnad och offentlig miljö	<i>Ok</i>
Utbildning	<i>Ok</i>
Särskilt riktade insatser	<i>Ok</i>
Individ och familjeomsorg	<i>Har brister</i>
Verksamhet för personer med funktionsnedsättning	<i>Har brister</i>
Äldreomsorg	<i>Har brister</i>
Kultur- och fritid	<i>Ok</i>
Södertälje kommun som arbetsgivare	<i>Ok</i>

Ekonomi och styrning

KF-mål 1

Finansiellt mål för Södertälje är att kommunen ska uppnå ett resultat exklusive jämförelsestörande poster på 85 mkr 2017 (2,0 %), 122 mkr 2018 (2,2 %) och 138 mkr 2019 (2,4 %).

Indikator- Resultaträkning i kommunens bokslut

Uppföljning KF-mål:

Kommunens resultat för helåret 2017 är 429 mkr inklusive jämförelsestörande poster som uppgår till 35 mkr. Målet för det budgeterade resultatet exklusive jämförelsestörande poster är 85 mkr, vilket motsvarar nivån på balanskravsresultatet. Utfallet för 2017 mot balanskravet är 397 mkr och målet har således uppnåtts. Kommunen har 81 procent av sina tillgångar placerade i de kommunala bolagen.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: Bra

KF-mål 2

Finansiellt mål för bolagskoncernen (på SKF nivå) är att koncernen ska uppnå ett resultat efter skatt på 337 mkr 2017, 263 mkr 2018 och 279 mkr 2019.

Indikator- Resultaträkning i koncernbokslut

Uppföljning KF-mål:

Bolagskoncernens resultat efter beräknad skatt för 2017 uppgår till 383 mkr. Det positiva resultatet hänförs till låga räntor och få outhyrda lokaler. Måluppfyllelsen är god och resultatet påverkas inte av engångseffekter av karaktären nettoavvinster, vilket var den huvudsakliga orsaken till föregående års positiva resultat. Totalt för koncernen uppgår de jämförelsestörande posterna netto till 1 mkr att jämföras med föregående års 290 mkr, det underliggande resultat är därmed högre för 2017.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: Bra

KF-mål 3

Kommunens nettokoncernskuld per invånare ska inte öka.

Indikator- Koncernbokslut

Uppföljning KF-mål:

Nettokoncernskulden per 31 december 2017 uppgick till 141,05 tkr/invånare, att jämföra med skuldalet 146,5 tkr/invånare föregående år. Minskningen under året beror främst på en lägre låneskuld med 630 mkr tillsammans med en befolkningsökning på 1 401 personer. Orsakerna till en lägre nettokoncernskuld beror också på en lägre investeringstakt tillsammans med högre resultat och högre kassaflöde än budgeterat vilket möjliggjort att låneskulden kunnat minskas.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: Bra

KF-mål 4 Soliditeten i kommunkoncernen ska öka under budgetperioden
--

Indikator- Koncernbokslut

Uppföljning KF-mål:

Soliditeten exkl. pensionsåtaganden uppgick till 29,9 procent jämfört med föregående år då den låg på 25,9 procent. Förändringen beror främst på ett positiv resultat och en minskad låneskuld, där resultatförbättringen till väsentlig del beror på intäkter av engångskaraktär. Soliditeten inkl. pensionsåtaganden före 1998 uppgick till 21,4 jämfört med föregående år på 16,9 procent. Förändringen är stark och målet har uppfyllts är soliditeten. Dock är soliditetsnivån lägre vid jämförelse med andra kommuner, både i riket och i kategorin större städer.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: Bra

Lägesbedömning sammantaget för Ekonomi och styrning: Bra

Hållbara Södertälje

KF-mål 1 Människors upplevda trygghet ska öka
--

Nöjd-Region-Index (NRI) följs upp via SCBs medborgarundersökning.
Källa SCB medborgarundersökning våren 2015.

Uppföljning KF-mål:

I SCB:s medborgarundersökning avseende Medborgarnas bedömning av hur tryggt det är i kommunen, ligger Nöjd region index för 2017 på 44 ett liten minskning sedan 2015 då indexet låg på 45.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: Ok

Inriktning i Mål och budget

- Arbetet med att göra Södertälje till en trygg och säker stad ska fortsätta liksom den framgångsrika samverkan med andra myndigheter för att minska brottsligheten och öka tryggheten i Södertälje. Det brottsförebyggande arbetet utgår från samverkansöverenskommelsen som tas fram tillsammans med polisen. Stor vikt läggs även vid arbetet inom chefsrådet, som är det strategiska myndighetssamarbetet mellan kommunen, polisen och räddningstjänsten.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget : (KS)

Ett trygghetsutskott, med representation från kommunkoncernen, polisen, Centrumföreningen och Securitas, har bildats och arbetar aktivt med att finna förbättringsåtgärder och lösningar. Ett exempel på aktivitet är förstärkt bevakning med ytterligare ordningsvaks resurs. Kommunstyrelsen har gett förvaltningen i uppdrag att förtydliga inriktningen mot att ytterligare stärka tryggheten i Södertälje centrum med särskilt fokus på missbrukssituationen.

En belysningsstrategi ska tas fram under 2018 och därefter en belysningsplan.

KF-mål 2

Människors upplevda inflytande (information, kontakt, påverkan, förtroende) i kommunen ska öka.

Indikator- Nöjd-Inflytande-Index (NII)

Källa SCB medborgarundersökning våren 2017

Uppföljning KF-mål:

I SCB:s medborgarundersökning avseende medborgarnas bedömning av *hur nöjd är du med den insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter*, ligger Nöjd region index för 2017 på 40, en ökning sedan 2015 då indexet låg på 34.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: *Ok*

Inriktning i Mål och budget

- Invånarna i Södertälje kommun ska ha goda möjligheter och på lika villkor kunna delta i samhället. Informationsinsatser och nya former av medborgardialog ska involvera medborgarna i samhällsbygget, stärka delaktigheten och höja valdeltagandet. Demokratiberedningen får extra medel 2017-2018 för att fortsätta driva ett utvecklingsarbete kring dessa viktiga frågor.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Demokratiberedningen har initierat en åtgärdsplan inför valet 2018. Åtgärdsplanen innehåller konkreta åtgärder och informationsinsatser som syftar till ett ökat valdeltagande i såväl det kommunala valet som riksdagsvalet.

Under 2017 har det arbete påbörjats kring en övergripande strategi för det systematiska demokratiarbetet. Syftet är att sätta den övergripande inriktningen för Södertälje kommuns arbete med att utveckla och stärka demokratin och öka möjligheterna för individers inflytande. Att involvera civilsamhället i arbetet har varit centralt och det har genomförts flera slags dialoger för att få input i arbetet men även för att kommunicera ut förslaget på strategi inför remissarbetet. Demokratiberedningen har även arbetat med att involvera civilsamhället i demokratiarbetet genom att samarbeta med demokratiambassadörerna som Kultur och fritidskontoret finansierat.

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen:

Sedan september 2017 finns ett Demokraticerter på plats i Hovsjö. MUCF (myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor)finansierar projektet som kallas Hovsjö forum. Representanter för kommunen och demokratiberedningen sitter med i styrgruppen för Hovsjö forum som syftar till att stärka engagemanget hos invånarna i Hovsjö, en av stadsdelarna i Södertälje som kännetecknas av lågt valdeltagande och svag demokratisk delaktighet. Projektet ska bland annat bidra till ökat engagemang, ökat valdeltagande, demokratisk medvetenhet och delaktighet. Hovsjö Forum ska arbeta med information, folkbildning och olika arrangemang som idrottsaktiviteter, seminarium och diskussionsträffar.

Under våren 2017 har demokratiberedningens politiker genomfört systematiska lunchsamtal med högstadielklasserna på oxbacksskolan. Demokratiberedningen har även samarbetet i ett utvecklingsprojekt tillsammans med kultur och fritidsnämnden där man arbetat med en metod för att utbilda demokratiambassadörer inom föreningar.

KF-mål 3

Barn och ungas livsvillkor ska förbättras.

Indikator

- Andel barn i ekonomiskt utsatta familjer
- Andel barn i familjer med låg ekonomisk inkomststandard i Södertälje jämfört med riket
- Andel barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd i Södertälje och riket

Källa: Inkomst och taxeringsregistret (IoT), SCB(Max 18)

- Andel barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd i Södertälje och riket

Källa: Inkomst och taxeringsregistret (IoT), SCB (Max 18)

- Andel elever som uppnått grundskolans mål

Källa: Skolverkets databas (SIRIS)

Uppföljning KF-mål:

Andel barn i ekonomiskt utsatta familjer	2015	Förändring sedan 2014
Riket	15 %	→
Södertälje	23 %	→

Andel barn i familjer med låg ekonomisk inkomststandard	2015	Förändring Sedan 2014
Riket	7 %	↓1
Södertälje	12 %	↓1

Andel barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd	2016	Förändring Sedan 2015
Riket	2,4 %	↓0,2
Södertälje	4,0 %	↓0,5

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: *Har brister*

Inriktning i Mål och budget

- Barn och ungas livsvillkor i Södertälje ska förbättras och kommunen ska långsiktigt arbeta för att minska barnfattigdomen. Kommunens samverkansarbete för att minska våld i nära relationer fortsätter.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Barn påverkas av föräldrars ekonomi, det påverkar deras möjligheter till fritidssysselsättning, trygghet och värdigt boende. Även barns framtida möjligheter till en god hälsa påverkas av föräldrarnas socioekonomiska situation. Barnfattigdomen är hög i Södertälje jämfört med resten av landet. Att minska barnfattigdomen har länge varit ett av kommunfullmäktiges långsiktiga mål och de senaste åren kan en svagt positiv trend skönjas. Andelen barn som lever i ekonomisk utsatthet är hög i Södertälje jämfört med riket, men den långsiktiga trenden är svagt positiv sedan 2010.

Andelen barn 0-4 veckor gamla som utsätts för tobaksrök i hemmet är oroväckande hög i Södertälje kommun, 20,4 procent. Det är en ökning med nästan 3 procentenheter sedan år 2015. Det finns ett tydligt samband mellan rökning i hemmet vid noll till fyra veckors ålder och familjers socioekonomi. Familjecentralen i Geneta spelar en viktig roll för att förbättra förutsättningarna för en bra hälsa bland de allra minsta barnen i Södertälje. Familjecentralen har ett utökat hembesöksprogram för barn till förstagångsföräldrar och till föräldrar som får sitt första barn i Sverige, som innebär att en BHV (barnhälsovård)-sjuksköterska och en föräldrastödjare (familjecentralens kurator) tillsammans gör hembesök vid sex tillfällen under barnets första 15 månader. Sedan i oktober 2016 har 100 % av de tillfrågade tackat ja och ingen har valt att avsluta sin medverkan.

Det totala antalet elever med behörighet till gymnasiet har ökat för samtliga program från föregående läsår. Dock är det färre elever i åk 9 som uppnår målen i samtliga ämnen än föregående läsår. Att klara skolan är en viktig skyddsfaktor som påverkar livsvillkoren senare i livet.

Samverkansgruppen mot våld i nära relation består av representation från kommunens socialtjänst, Södertälje sjukhus, primärvård, polis, åklagare och frivilligorganisationer. Samverkansgruppens övergripande mål är att våldsutsatta i Södertälje kommun ska få rätt stöd och hjälp och att samverkande parter är väl förtrogna med varandras arbete.

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen:

Under 2017 var tre sociala investeringsprojekt igång. Genom att bryta negativ utveckling i ett tidigt skede kan man främja tidiga insatser för att minska riskerna för att barn och unga utvecklar problem och för att stärka barns skyddsfaktorer.

Familjecentralen i Geneta där man aktivt arbetar med ett utökat hembesöksprogram för barn till förstagångsföräldrar och numer även till föräldrar som får sitt första barn i Sverige, även om de tidigare fått barn.

I hembesöksprogrammet i Södertälje är målgruppen listade på Capio i områdena Geneta, Ronna och Hovsjö. I familjecentralens regi erbjuds även kuratorstöd samt föräldrastödsutbildning

Arbete med ungdomscoacher pågår där elever med frånvaroproblematik, låg måluppfyllelse svårigheter att följa regler får individuellt stöd av coacher.

Projektet "ung i Telge" startade under andra halvåret av 2017 och är en metodutveckling utifrån det kommunala aktivitetsansvaret riktat till de som inte studerar eller arbetar. Projektet har varit väldigt framgångsrikt under projektets första halvår.

KF-mål 4

Andelen vuxna och barn med bra självskattad psykisk och fysisk hälsa ska öka.

Indikator:

- Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd kommun, andel (%)
- Invånare 16-84 år med nedsatt psykiskt välbefinnande kommun, andel (%)

Källa: öppna jämförelser

- Andel elever i årskurs 9 och år 2 på gymnasiet som uppgett att de under läsåret väldigt ofta eller ganska ofta varit ledsna och deppiga utan att veta varför

Källa: Stockholmsenkäten (genomförs vartannat år)

Uppföljning KF-mål:

Invånare med bra självskattat hälsotillstånd har minskat från 73 procent 2013 till 67 procent 2017 vilket innebär en negativ hälsotrend.

Invånare med nedsatt psykiskt välbefinnande är oförändrat sedan 2013

Andel elever som uppgett att de väldigt ofta eller ganska ofta varit ledsna och deppiga utan att veta varför har ökat med två procentenheter sedan den förra mätningen. Utvecklingen hos unga flickor på gymnasiet är oroande där cirka 40 procent anger att de inte mår bra.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: *Har brister*

Inriktning i Mål och budget

1. *Genomförandet av folkhälsoprogrammet ska fortsätta och insatser för att förebygga fysisk och psykisk ohälsa bland barn och unga ska prioriteras. Särskilt fokus ska läggas på att tidigt upptäcka och förebygga psykisk ohälsa.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Den psykiska ohälsan hos kommunens unga fortsätter att försämrans. Hos kommunens ungdomar i åk 9 och åk 2 på gymnasiet har siffran för psykisk ohälsa ökat med 10 % det senaste årtiondet medan den psykiska ohälsan bland pojkar har varit relativt stabil under 2000-talet så går det bland flickor att se en försämring sedan 2010 års Stockholmsenkät. Bland flickorna i åk 2 på gymnasiet är det i Södertälje så många som 42 % som anger att de ofta känner sig ledsna och deppiga utan att veta varför.

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen:

En handlingsplan för aktiviteter inom ramen för regeringens satsning- Uppdrag psykisk hälsa och dess målområden finns. Aktiviteterna kommer att omfatta förebyggande insatser men även lokalt kompetenshöjande och främjande aktiviteter för medarbetare både inom omsorgen och inom skolan.

Utbildningskontoret har utifrån PRIO uppdraget och kommunens handlingsplan utbildat personal för att bli utbildare i "första hjälpen för psykisk hälsa". De kommer nu kunna hålla interna utbildningar och kör sin första omgång på höstlovet 2018.

Kommunstyrelsen har gett förvaltningen i uppdrag att under 2018 återkomma med en handlingsplan för suicidprevention. Handlingsplanen ska tydliggöra hur Södertäljekommun lokalt ska nå den nationella nollvisionen om självmord och tydliggöra hur arbetet ska ske i samverkan mellan landsting, kommun och intresseorganisationer och föreningar.

Ett nytt journalsystem för elevhälsovården innebär att kommunen att på sikt kommer kunna systematisera och sammanställa övergripande statistik om ungas hälsotillstånd.

När det gäller de minsta barnen finns hälsodata samlad från Barnhälsovården. I detta sammanhang har familjecentralen i Geneta med dess hembesöksprogram ett viktigt uppdrag med att främja hälsa för de minsta barnen i en del av kommunen. (se vidare i uppföljning av sociala investeringsfonden)

KF-mål 5
Valdeltagandet ska öka

Indikator: Andel som röstar i de allmänna valen. Följs upp nästa val 2018

Uppföljning KF-mål:

Valdeltagandet för Södertälje kommun i riksdagsvalet 77,94 % 2014, inbar en minskning med 1,58 % enheter sedan valet år 2010. I valet 2014 sjönk valdeltagandet i Södertälje kommun. Denna utveckling gick emot utvecklingen i en stor del av landet där ett ökande valdeltagande kunde skönjas. Se även uppföljningen av KF-mål 2.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: *Ok*

KF-mål 6
Kommunkoncernen ska bli fossilbränslefri

Indikator: (Samhällsbyggnadskontorets fordonportal)

Uppföljning KF-mål:

Kommunorganisationen styr kraftfullt mot val av elfordon och förnyelsebart drivmedel. Kommunen har riktlinjer för fordon och drivmedel för att tydligt styra mot förnyelsebart drivmedel och elfordon. Andelen miljöfordon är 54 procent i organisationen, varav 35 fordon är elfordon (även elhybrider). Andelen förnyelsebart drivmedel är ca 60 procent av total mängd drivmedel. Kommunorganisationen arbetar strategiskt med energieffektiviseringar och organisationen uppnår målet om energibesparing med minst 2 procent per år. Från 2016 har energiförbrukningen minskat med hela 5 procent i koncernen.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: *Ok*

KF-mål 7
Omställningen till hållbara system för hanterin av avlopp ska fortsätta.

Indikator: Antal hushåll som fått tillstånd till källsorterande avloppssystem under året '

Uppföljning KF-mål:

Under 2017 beviljades 22 tillstånd för kretsloppsanpassade avlopp

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: *Ok*

Inriktning i Mål och budget

- 1. Kommunen ska arbeta med att klargöra hur vatten- och avloppssystemet kan utvecklas så det i högre grad bidrar till näring i kretslopp och en giftfri miljö. Återföring av näring till odlingsmark i det lokala jordbruket ska öka successivt genom att fler ansluts till det etablerade systemet för detta.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Under året har initiativ tagits till samverkan med företrädare för jordbruket om återföringskedjor för växtnäring från avlopp. Området återföringskedjor för växtnäring från avlopp bör integreras i kommunens odlingsstrategi som är under framtagande.

KF-mål 8
Skyddet av natur ska öka.

Indikator: Miljönämndens aktivitetsplan för 2017

Uppföljning KF-mål:

Under året har Naturkartan färdigställas och en ängs- och hagmarksinventering genomförts. I uppdragsinventeringar har en inventering av utter och fladdermöss genomförts

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: Ok

Inriktning i Mål och budget

1. *En digital naturkarta ska bli färdig under 2017, där kunskap om naturvärden i Södertälje samlas på ett överskådligt och sökbart sätt. Kartan med sin databas ska vara underlag för samhällsplanering, naturskydd och planering av naturvårdsåtgärder.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget :

Den tekniska lösningen för Naturkartan med tillhörande databas är i huvudsak färdig. Den har byggts upp inom kommunens nya kartsystem GeoMedia. Fortsatta inventeringar görs inom projektet under 2018 för komplettering av naturdata. Projektet har förlängts till 2018.

2. *För att gynna den biologiska mångfalden ska naturvärden bevaras och utvecklas. Kommunen ska ta vara på betydelsefulla biotoper och tätortsnära rekreatiomsområden. Skyddade områden ska vårdas och vid behov ska nya skydd inrättas för värdefulla områden, genom biotopskydd, djur- och växtskydd eller som naturreservat. Extra insatser ska göras under 2017 för åtgärder i värdefulla ängs- och hagmarker i syfte att behålla och utöka arealen betad mark.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Vårdande åtgärder pågår fortlöpande bland annat har det under året genomförts gallringar för att gynna skyddsvärda träd inom fem områden utanför skyddad mark med medel från Länsstyrelsen. Inom reservaten och övriga skötselområden utfördes skötselåtgärder såsom slyröjning, led- och gränsmarkering, reservatsskyltar mm. Hagmarksrestaureringar utfördes i Farstanäs, Solåkraby samt Mora park. Den ängs- och hagmarksinventering som görs återkommande vart fjärde år genomfördes under sommaren, där 56 objekt inventerades i samarbete med den ideella föreningen Floraväktarna.

KF-mål 9
Kommunens inköp av ekologiska och lokalproducerade livsmedel ska öka.

Indikator: kostenhetens statistik

Uppföljning KF-mål:

Andel ekologiska livsmedel 1 jan-31 dec 2017 (aug 2017)

Totalt	58 %	(61 %)
Frukt och grönt inkl. potatis	50%	(50 %)
Kolonial	64 %	(67 %)
Färskt och fryst kött (kött från nöt, fläsk och fågel)	44%	(47 %)
Fryst fisk (fryst fisk oberedd samt frysta fiskprodukter)	78%	(81 %)
Mejeriprodukter	80 %	(81 %)
Ägg	99 %	(97 %)

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: Bra

Åtgärder för att förbättra måloppfyllelsen:

Inriktning i Mål och budget

1. *Södertälje kännetecknas mer och mer som en plats med hållbar kost- och matproduktion. Ekologiskt jordbruk ska främjas genom inköp av ekologiska livsmedel och genom att ekologisk matproduktion tas upp i den pedagogiska verksamheten.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget : (UN/kostenheten)

Det finns områden där ekologiska inköp kan ökas, dock är tillgång på ekologiska varor begränsad just nu då många kommuner efterfrågar liknande ekologiskt sortiment. Inför ny upphandling kan sortimentet av ekologiska varor utökas för att förbättra måluppfyllelsen.

Inköpen av kött i kg har ökat eftersom antalet elever/barn inom skola och förskola ökar. Mellan jan-dec var snittet för andel inköpt (och serverat) kött per elev och dag 51 gr i skolan och 41 gr kött per barn per dag i förskolan. Andel svenskt kött är 85 %, men allt kött som köps in inom Kostenheten följer svensk djurskyddslagstiftning..

Kostenheten driver det arbetet genom att fråga efter det vid livsmedelsupphandlingar. Det kaffe, te, chokladdryck och kakao som finns på avtal är Fairtrade –märkt.

Helårsresultatet visar totalt sett en höjning med 1,4 % jämfört med motsvarande period 2016 när det gäller inköp av ekologiskt producerade livsmedel.

Övriga inriktningar i Mål och budget för området Hållbara Södertälje

1. *Södertälje kommuns åtaganden som klimatkommun och ekokommun innebär fortsatt höga målsättningar för hållbarhet. Kommunen ska skapa lösningar och infrastruktur som underlättar för medborgare, verksamheter och företag att göra hållbara val.*
2. *Södertälje kommun ska påbörja att effektivt arbeta mot FN:s globala mål enligt Agenda 2030. Det innebär att kommunen tar ett samlat grepp kring de tre hållbarhetsdimensionerna. Ett gemensamt program för det samlade arbetet ska tas fram under perioden. Utgångspunkten är att ekologiska, sociala och ekonomiska system hänger ihop och påverkar varandra i en kontinuerlig förändringsprocess.*
3. *Miljö- och klimatprogrammet ska styra inriktning och mål för alla kommunens verksamheter och kommunala bolag. Klimatanpassning och värdet av ekosystemtjänster behöver beaktas i samhällsplaneringen för att få långsiktigt hållbara lösningar. Omvandlingen och förtätningen i Södertälje är också en möjlighet att förstärka stadens gröna miljöer. En medveten grönstruktur i hela staden ger många ekosystemtjänster såsom renare luft, minskad risk för översvämningar och buller. Gröna stråk gör att människor, inte minst barn, rör sig mer vilket är centralt för folkhälsan. Förbättrade livsmiljöer som lockar människor och djur att vistas i. Det är därför av yttersta vikt att kommunen på ett strukturerat sätt arbetar med dessa perspektiv när Södertälje nu byggs helt och hållbart.*

Uppföljning övriga inriktningar: (KS)

En kartläggning av ekosystemtjänster ska genomföras. Denna ska sedan användas som planeringsunderlag i det strategiska arbetet för ekologisk hållbarhet. En Arkitekturstrategi med riktlinjer för hållbart byggande samt genomförandet av en biotopkartering kommer att användas som underlag till både utbyggnadsstrategin och olika strukturplaner, samt ligga till grund för en kommande Grönstrategi.

Miljö- och klimatprogram har reviderats och är ett stöd för att arbeta med miljöfrågor. Hållbara val och lösningar sprids till medborgarna, till exempel på kommunens hemsida och i sociala medier. Klimat- och energirådgivningen har under året fokuserat på att ge bostadsrättsföreningar stöd i energieffektivisering. Exempelvis genom att erbjuda rådgivningsbesök för en översyn av energieffektiva lösningar inom belysning. Föreningarna har även bjudits in till seminariet ”Fixa laddplats” som handlar om hur söka stöd för att installera laddstolpar för fordon. Kommunen söker även medel för att informera hushåll om avfallssortering.

En översvämningsanalys är framtagen för kommunens centrala delar. Analysen utreder översvämningsrisker längs Södertälje kanal vid höga nivåer i Mälaren och i Östersjön samt översvämningsrisker i centrala delar vid extrem nederbörd och skyfall. Analysen visar att det är extrem nederbörd som kan få störst konsekvenser i Södertälje.

1. *En kemikalieplan för giftfri vardagsmiljö antas och börjar genomföras, vilken omfattar förvaltningen och bolagen. Kommunen ska styra mot en minskad användning av farliga kemikalier. Åtgärder ska göras under*

perioden för att bidra till en giftfri vardag för barn och unga inom förskola och skola. Även utomhus ska miljövänliga material användas vid upprustning och nyanläggning av barns lekmiljöer.

Uppföljning övriga inriktningar: (KS)

Barn och ungdomar är prioriterade i kommunens arbete med att bli giftfri. En handlingsplan för en giftfri är under framtagande och innehåller konkreta aktiviteter inom kunskap, upphandling och inköp, utfasning och tillsyn. Kommunen har även köpt rättigheterna till en webbutbildning för en giftfri förskola. Miljökrav prioriteras även vid renovering och anläggning av lekparker. Att höja kunskapen och kompetensen om kemikalier för medarbetare i verksamheterna är centralt för arbetet.

- 2. En vattenplan ska vara det samlande dokumentet för kommunens planering och uppföljning av åtgärder enligt vattendirektivet. Kommunens olika verksamheter arbetar aktivt med de åtgärder som Vattenmyndigheten lagt fram i sitt åtgärdsprogram för att uppnå god status i sjöar, vattendrag och grundvatten. Ett projekt om att utreda och förbättra status i sjön Måsnaren startades 2016 och ska slutföras till 2018.*

Uppföljning övriga inriktningar:

Ett förslag på vattenplan har gått på remiss under hösten 2017. I Måsnaren-projektet har fas 1 med modellering och fas 2 med att ta fram åtgärdsförslag slutförts. Projektet är på väg in i fas 3, att påbörja sådana åtgärder som bedöms vara prioriterade.

- 3. Tillgång till natur ger möjligheter till rekreation och till förbättrad folkhälsa. Invånarnas kännedom om och tillgång till naturen ska prioriteras. Det innefattar även tätortsnära natur, som är särskilt viktig ur ett barnperspektiv. Kommunen ska ta initiativ för att främja att kommuninvånarna besöker naturen och att naturen används som en pedagogisk resurs.*

Uppföljning övriga inriktningar:

Nya informationsfoldrar har tagits fram för Naturcentrums besöksmål som naturreservat och andra naturområden. Arbetet pågår med att ta fram en ny guidebok till Södertäljes natur.

I Brandalsunds naturreservat har en ny led anlagts i den skogliga delen av reservatet. Leden är 4,5 km lång och tar besökaren genom hagmark, hållmarker, fornborgar och stensatta stigar längs stranden. Farstanäs naturreservat har rustats upp med nya stigar och skyltar.

Naturskolans utomhuspedagoger har arbetat med temautveckling, där ett nytt tema är "Återvinn eller försvinn" med koppling till avfallsprojektet Miljönären.

- 4. I EU-projektet Matlust tillvaratas en av Södertäljes spetskompetenser och ett av Södertälje Science Parks profilområden "Hållbara Livsmedel". MatLust möjliggör en vidareutveckling av Södertälje som en regional nod för hållbara livsmedel och stärker utvecklingen av små och medelstora företag inom livsmedelsnäringen i regionen. Fairtrade City ska utvecklas som en del av hållbarhetsarbetet.*

Uppföljning övriga inriktningar:

Projekt MatLust som har pågått i två år ligger i fas med uppsatta mål och har även utvecklats över förväntan. Det är väl förankrat i branschen och har fått stor uppmärksamhet både regionalt och nationellt. I somras blev projektet utnämnt till "Årets Mälardarling" av Mälardalsrådet, för dess innovativa och framgångsrika angreppssätt i att skapa mervärden av befintliga resurser inom den offentliga sektorn.

Lägesbedömning sammantaget för området Hållbara Södertälje: Ok

Attraktiva Södertälje

KF-mål 1

Människor ska i ökad grad uppleva Södertälje som en attraktiv kommun att bo i.

Indikator: Nöjd region index

Uppföljning KF-mål:

Nöjd region index (NRI) 2017 är 49, en ökning från 2015 då värdet var 45.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: **Ok**

Åtgärder för att förbättra målpuppfyllelsen:

Inriktning i Mål och budget

- Södertälje kommun bidrar till en hög livskvalitet för sina medborgare genom att erbjuda goda förutsättningar för ett rikt kultur- fritids- och idrottsliv, en väl fungerande infrastruktur och en attraktiv arbetsmarknad med växande företag. Genom ett starkt näringsliv skapas fler arbetstillfällen, bättre service för medborgarna och en ökad attraktionskraft.*
- Ett tydligt varumärke för platsen Södertälje är av stor vikt för att staden ska kunna fortsätta att växa. Södertälje är en färgstark och ansvarstagande plats där världarna möts. Ett välbekant och attraktivt varumärke ger förutsättningar till att locka nya invånare, jobb och besökare som i förlängningen ger skatteintäkter till bland annat skola, omsorg och kultur. Varumärkesplattformen ägs gemensamt av de som bor och verkar i Södertälje och är en gemensam ledstjärna i Södertäljes utvecklingsarbete. Som en del av varumärkesarbetet förmedlas berättelser som visar på goda energier i kommunen och som kan inspirera, väcka stolthet och framtidstro. Arbetet med att implementera Södertäljes varumärkesplattform fortsätter.*
- Kommunen arbetar inom många områden för att skapa förutsättningar för tillväxt. En avgörande förutsättning är tillgången på bra bostäder. I Södertälje finns en varierad mix av bostäder. Det är inte långt till stadsliv, landsbygd och skärgården i Södertälje, oavsett bostadsort eller boendeform. Södertälje ska vara känt för sin unika karaktär med sitt vattennära läge och genuina stadskärna samt för sina sammanhängande grönområden, stadsskogar och vackra parker. Södertälje ska vara en attraktiv och trygg plats att bosätta sig på därför är det nära samarbetet med polis, räddningstjänst, näringslivsstärkande organisationer, föreningsliv och andra myndigheter betydelsefullt. Genom ett starkt kultur- och föreningsliv skapas delaktighet i samhället och ansvar för det gemensamma bostadsområdet.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Södertäljes platsvarumärkesplattform är ett verktyg som används för kommunikation, positionering för Södertälje och ska medverka till en sammanhållen och stark bild av Södertälje. Implementering av platsvarumärkesplattformen sker i samverkan med närings- och föreningsliv, liksom inom kommunkoncernen. Samarbete med stora arbetsgivare för ökad kunskap och engagemang kring Södertälje, t.ex. genom samarbete med Scania. Marknadsföring av platsen i och utanför Södertälje ska stärka bilden av Södertälje. Varumärkeskampanj genomfördes september/oktober 2017. Varumärkesplattformen ska genomsyra all verksamhetsutveckling t ex samhällsbyggnadsplanering, utvecklingsprojekt och evenemang.

En utbyggnadsstrategis fram för att kommunen på bästa vis ska kunna planera för en långsiktig stadsutveckling och möjliggöra en hög takt i bostadsbyggandet. Som en del i arbetet genomförs en förtättningsanalys (Södertälje kommun/Spacescape). Analysen ska ge en bild av förtättningspotentialen i kommunens tätorter och identifiera lämpliga lägen för bostäder, bland annat baserat på vilka stadskvaliteter som människor efterfrågar. Utbyggnadsstrategin kommer att visa var förtätning särskilt ska prioriteras och hur det ska ske för att styra bebyggelseutvecklingen i riktning åt kommunens mål för samhällsbyggnandet.

KF-mål 2**Företagens konkurrenskraft ska öka och klimatet för företagande ska stärkas.****Indikator:** (NKI)**Uppföljning KF-mål:**

NKI för 2017 ökat till värde 69.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: Ok**Inriktning i Mål och budget**

- Kommunens arbete är långsiktigt med avsikt att vidareutveckla näringslivets konkurrenskraft och Södertäljes attraktionskraft som företagarkommun med utökat nyföretagande samt utveckling/expansion av befintligt näringsliv. Arbetet att underlätta för företag att växa och verka i kommunen ska fortsätta samtidigt som service och bemötande till företag ska utvecklas till att hålla mycket hög kvalitet inom hela kommunförvaltningen.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Aktivt arbete för att öka antalet etableringar i Södertälje, dels genom marknadsföring av Södertälje som etableringsort, dels genom support vid etableringsförfrågningar och deltagande vid Business Arena Stockholm. Tillväxten hos Södertäljes företag ska öka vad avser förädlingsvärde och konkurrenskraft, branschbalansen ska också stärkas. Näringslivsstrategin, går in i en genomförandefas med en handlingsplan med ansvars- och tidplan. Nya aktiviteter såsom Näringslivsforum och utbildning i Service till företag genomförs. NKI-mätningen är utgångspunkt i förbättringsarbetet i samtliga processer avseende företagsklimatet. NKI ska öka inom samtliga områden och följa ambitionerna i SBA. NKI har 2017 ökat till värde 69.

KF-mål 3**Att vara studerande i Södertälje ska vara attraktivt, och utbildningsnivån hos Södertäljes befolkning ska öka för att matcha regionens behov.****Uppföljning KF-mål:**

Enheten för högre utbildning har utökat sin verksamhet och fokus för utvecklingsarbetet 2017 har varit samordning och tydlighet. Samarbetet med närings- och arbetsliv står i centrum för utvecklingen och ett aktivt arbete sker för att identifiera kompetensbehov och möjliga lösningar. Alla utbildningar som ges ska vara väl förankrade utifrån näringslivets kompetensbehov genom kontinuerlig dialog.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: Ok**Inriktning i Mål och budget**

- Södertälje Science Park är en kreativ nod för samverkan mellan näringsliv, akademi och samhälle. Det är en miljö där utbildning, forskning, hållbarhet, innovationer och gränsöverskridande samarbeten skapar värden och ledande utveckling inom profilområden Hållbara Produktionssystem, Life Science och Hållbara Livsmedel. Södertälje kommun ska vara delaktig i att vidareutveckla dessa profilområden.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Arbete med att utveckla Södertälje Science Park tillsammans med näringslivet. Södertälje Science Park ska bli en mötesplats för utveckling av nya tjänster, produkter och företag. Hösten 2017 inleddes arbetet med Södertälje Science Week genom en "kick-off" skolan som involverar alla grund- och gymnasieskolor i Södertälje liksom projektet MatLust.

- Södertälje tar nu, genom KTH:s expansion, klivet till att bli en studentstad. En strategi för att möta behovet av studentbostäder ska färdigställas. Denna strategi ska kompletteras med förslag på hur Södertälje kommun kan stödja ett aktivt studentliv.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

En första utredning av kommande behov av studentbostäder har presenterats för kommunstyrelsen. Den visar att kommunen bedöms behöva mer än 200 nya studentbostäder. För närvarande finns inom Telge bostäder 170 mindre lägenheter som anvisats studenter. Bygandet av studentbostäder kommer att tas med i de samlade riktlinjerna för bostadsförsörjning som ska tas fram under 2018. Arbetet är påbörjat och underlag är under framtagande

3. *Kommunen bidrar till att stärka kompetensförsörjningen till arbetsmarknaden genom att arbeta för att öka utbudet av utbildningar inom högskola och yrkeshögskola och därmed inspirera och attrahera fler att studera i Södertälje. Utbildningsnivån hos Södertäljes invånare ska öka för att företagens kompetensbehov ska tillgodoses och för att höja sysselsättningsgraden i Södertälje. Kompetensförsörjningen ska ske genom nära samarbete mellan kommun, näringsliv och utbildningsaktörer. Ett kunskapscentrum för utbildning, forskning och entreprenörskap ska utvecklas inom ramen för Södertälje Science Park genom en flexibel studiemiljö.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Enheten för högre utbildning har utökat sin verksamhet och fokus för utvecklingsarbetet inom enheten 2017 är samordning och tydlighet. Samarbetet med närings- och arbetsliv står i centrum för utvecklingen av enheten och ett aktivt arbete sker för att identifiera kompetensbehov och möjliga lösningar. Alla utbildningar som ges ska vara väl förankrade utifrån näringslivets kompetensbehov genom kontinuerlig dialog.

Antalet YH-utbildningar och verksamheten som helhet har växt och ytterligare fem nya utbildningar kommer att starta 2017- 2018. Genom samarbeten med andra högskolor och universitet ges idag möjlighet till programstudier vid Enheten för högre utbildning. Ett annat fokusområde är att öka genomströmningen av studenter genom en närmare studentkontakt. Nära samverkan sker också med KTH som utökar sin verksamhet med nya ingenjörsutbildningar i Södertälje. I samband med att KTH i början på 2018 flyttar till Norra Stads kärnan ökar möjligheten till en utökad samverkan och gemensamma aktiviteter.

KF-mål 4

Besökare ska i ökad grad uppleva Södertälje attraktivt att besöka på fritiden och i tjänsten

Indikator: NRI; *Hur nöjd är du med din kommun i dess helhet som en plats att bo och leva på*

Uppföljning KF-mål:

I SCB:s medborgarundersökning avseende medborgarnas bedömning av *Hur nöjd är du med din kommun i dess helhet som en plats att bo och leva på*, ligger NRI för 2017 på 49, en ökning sedan 2015 då värdet var 44.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: **Ok**

Inriktning i Mål och budget

1. *Tillsammans med näringslivet ska Södertälje bli en given plats för mindre och större evenemang. Södertälje ska arbeta för att öka sin attraktionskraft för besökare, där såväl staden som landsbygdens värden och tillgångar tas tillvara. Genom nära samverkan mellan kommunen och besöksnäringens aktörer utvecklas starka teman och platser som kan medverka till fler besökare. Södertäljebyrån ska fortsätta att utvecklas till en naturlig mötesplats för information och dialog med besökare, invånare, företag och föreningar i Södertälje.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Evenemangsutvecklingen ska utgå från att stärka varumärket Södertälje, och innefattar såväl befintliga evenemang som att attrahera och utveckla nya. Programmet för framtidens bad- båt och turistort, med den handlingsplan som finns kopplad till programmet, pekar ut prioriterade utvecklingsområden och insatser som ska genomföras. Lokal platsutveckling och tematisering sker i samverkan med besöksnäringens aktörer, liksom ökad information och marknadsföring till besökare. Arbete har pågått under 2017 för ökad båttrafik, cykelturism m.m.

Övriga inriktningar i Mål och budget för området Attraktiva Södertälje

1. *För att profilera Södertälje stadskärna samverkar kommunen med Södertälje Centrumförening, fastighetsägarna och andra aktörer, både offentliga och privata. I projektet Södertälje city – i samverkan vill samverkansgruppen utveckla stadskärnan för att Södertälje ska bli det självklara valet för dem som vill flytta till Mälardalsregionen, företagare, besökare och studenter, men även för dem som redan bor i staden, centrumhandlarna och fastighetsägarna.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Projektet Södertälje- City i Samverkan har utvecklats under 2017, där kommunens arbete samordnas ytterligare samtidigt som en nära dialog förs med Södertälje Centrumförening vilken är den gemensamma samarbetsplattformen mellan aktörerna. Huvudområden för samarbetet är gemensamma långsiktiga mål, utskottsarbete inom flera sakområden samt utveckling av fler evenemang hela året. Arbete för ökad trygghet samt ett rent och snyggt centrum har intensifierats under året.

2. *Det ska upplevas som lätt att få information om kommunen och kommunkoncernens uppdrag, tjänster och åtaganden och kommunen ska upplevas som transparent och professionell. Kommunorganisationen ska leverera tillgänglig och välfungerande service inom samtliga av kommunens ansvarsområden och ge kommunens medborgare och andra intressenter den kunskap och stöd de behöver för att leva upp till lagar och regler. Genom ett lösningsorienterat och kunskapsförmedlande bemötande ska medborgare och företag i Södertälje få tydlig och bra information och service.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Under våren 2017 har en användarundersökning av webben, där Södertälje kommun jämförs med andra kommuner och organisationer genomförts. Det har inkommit drygt 3700 svar och undersökningen visar på mycket goda resultat inom samtliga områden som mäter användarvänlighet och tillgänglighet. Det kvarstår dock en del arbete för att färdigställa webben både vad gäller utseende och de tekniska frågorna. Till detta kommer att medborgarnas krav på kommunikation och digitala tjänster ökar i takt med framförallt teknisk utveckling, mobil tillgänglighet och som följs av krav på att få uträtta ärenden när man vill och kan. Detta ställer allt högre krav på kommunikation, service och utveckling av digitala tjänster. Arbetet har påbörjats men kommer att tydliggöras och intensifieras under 2018.

Lägesbedömning sammantaget för Näringsliv och högskola: *OK*

Samhällsbyggnad och offentlig miljö

KF-mål 1:

Medborgarnas uppfattning om Södertälje som en plats att bo och leva på ska förbättras (bostäder, kommunikationer, gator och vägar, gång och cykelvägar, trafiksäkerhet och parker).

Indikator: SCB-medborgarundersökning

Uppföljning KF-mål:

Södertälje kommun deltar i Statistiska centralbyråns (SCB) medborgarundersökning vartannat år för att ta reda på medborgarnas uppfattning om sin kommun. Undersökningen består av flera olika delar och stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden och kommundelsnämnderna följer upp ett antal delindex utifrån undersökningen. Resultatet för 2017-års undersökning redovisas i tabellen nedan tillsammans med resultatet från föregående års mätningar.

	2011	2013	2015	2017
NRI, helheten	41	42	44	49
NRI, delindex bostäder	45	42	40	39
NRI, delindex kommunikationer	60	61	63	62
NMI, helheten	49	49	46	53
NMI, delindex gång- och cykelvägar	43	42	51	49
NMI, delindex gator- och vägar	42	42	49	49

Södertälje visar på en positiv trend för utfallet i medborgarundersökningen när man ser till helheten. Totalt sett har nöjd-region-index ökat med fem punkter sedan förra undersökningen från 44 (2015) till 49 (2017). I jämförelse med övriga deltagande kommuner ligger Södertälje under genomsnittet för NRI där medelindex är 60. De delar som stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden arbetar med har dock inte delindex ökat, utan snarare backat något. Dock är minskningarna inte särskilt stora utan ligger på samma eller nästan samma nivåer som föregående år.

När det gäller nöjd-region-index för bostäder så redovisas ett sjunkande resultat och det verkar vara en trend från föregående års mätningar. Detta kan vara relaterat till den bostadsbrist som finns i kommunen och i hela Stockholmsregionen, då frågorna bland annat handlar om utbudet av bostäder och medborgarnas bedömning av hur lätt det är att hitta en bra bostad. Så länge det finns bostadsbrist i kommunen kan det vara svårt att vända trenden. Därför är det viktigt att fortsätta arbetet med att bygga hållbara och attraktiva bostäder i Södertälje. Det sammanfattande betygsindexet Nöjd-Medborgar-Index (NMI) för hur medborgarna bedömer kommunens verksamheter i Södertälje kommun blev 53. Även här visar Södertälje kommun en positiv trend mot föregående mätning. I jämförelse med övriga deltagande kommuner ligger Södertälje strax under snittbetyget som är 55. Delindex för nöjdheten med gång- och cykelvägar har sjunkit mot föregående år. I relation till tidigare mätningar 2011 och 2013 är dock medborgarna mer nöjda nu än då. Förhoppningen är att de åtgärder och satsningar som görs på gång- och cykeltrafik kommer att märkas i nästkommande undersökningar. Genom beläggningsprogram och snabb återkoppling vid felanmälningar har kommunen ambitionen att kontinuerligt höja resultatet. SCB:s bedömning är att det förhållandevis höga resultatet för kommunikationer i kommunen bör bevaras medan de något lägre resultaten för övriga områden har lägre prioritet bland medborgarna.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: *Ok*

KF-mål 2

Antalet nytillkomna bostäder per år ska öka.

Indikator: SCB:s bostadsmarknadsenkät

Uppföljning KF-mål:

Det har tillkommit 240 nya bostäder i Södertälje under 2017. Det är en minskning mot föregående år då den totala ökningen var 332 nya bostäder. Sett över tid är detta fortfarande en relativt hög siffra men som ligger under genomsnittet för perioden 2010-2016, där medeltalet är 286 färdigställda bostäder per år. Dock har antalet nybyggda bostäder varierat kraftigt under perioden, med alltifrån från 49 (2010) till 402 (2013). Prognosen är att

antalet bostäder kommer att öka under nästkommande år. Den satsning inom stadsutvecklingsområdet som gjorts med fokus på strukturplaner och utbyggnadsstrategi kommer att skapa förutsättningarna för att öka antalet bostäder i Södertälje framöver.

	2017	2016
Totalt antal färdigställda lägenheter	240	332
- varav i småhus	138	186
- varav i flerbostadshus	102	130
- varav i särskilt boende	0	16

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: OK

Inriktning i Mål och budget

1. *Med utgångspunkt i översiktsplanen ska kommunen ta fram en strategi för hur Södertälje ska byggas ut. Strategin ska vara ett underlag för att planera och samordna byggande av bostäder, lokaler, gator- och vägar samt vatten och avlopp. I strategin ligger även att analysera hur förtätningen kan användas som ett verktyg för att stärka och utveckla grönstrukturen. Översiktsplanen ska aktualitetsförklaras under perioden. En kommunomfattande VA-plan ska fastställas och implementeras.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Det finns ett stort behov av kompletterande planeringsunderlag som kartlägger förutsättningarna för att på ett långsiktigt hållbart sätt tillgodose det ökade behovet av bostäder i kommunen. Framtagande av den så kallade utbyggnadsstrategin är en mycket viktig del i detta arbete. Utbyggnadsstrategin kommer att visa var förtätning särskilt ska prioriteras och hur det ska ske för att styra bebyggelseutvecklingen i riktning åt kommunens mål för samhällsbyggandet. Som en del i arbetet genomförs en förtättningsanalys (Södertälje kommun/Spacescape). Analysen ska ge en bild av förtätningspotentialen i kommunens tätorter och identifiera lämpliga lägen för bostäder, bland annat baserat på vilka stadskvaliteter som människor efterfrågar. Samråd och antagande beräknas ske under 2018.

Förutom utbyggnadsstrategin är arbete med program och strukturplaner en viktig aktivitet för kommunens långsiktiga bostadsförsörjning. Strukturplanerna redovisar bland annat förtätningmöjligheter i befintliga stadsdelar och hur nya exploateringsområden bör kopplas samman med sin omgivning för att möta olika behov. Arbetet med "Riktlinjer för byggande på landsbygden" har dragits igång under 2017. Även ett arbete med ett riktlinjer för bostadsförsörjning har påbörjats. I arbetet ingår den förstudie av behovet av nya studentbostäder som gjorts. Arbetet med att aktualitetspröva kommunens översiktsplan kommer att genomföras under 2018. En handlingplan för hur kommunens bredbandsstrategi ska genomföras och implementeras har antagits. VA-plan och VA-policy fastställdes i KF i slutet av 2017. Tillsammans med översiktsplanen styr policyn VA-planeringen. Istället för en dagvattenstrategi pekar VA-planen ut behovet av en dagvattenplan. Enligt vattenmyndighetens åtgärdsprogram ska kommunen senast 2019 ha en färdig plan som hanterar både miljökvalitetsnormer för vatten och översvämningrisker.

2. *Södertälje växer, näringslivet växer, antalet studenter blir fler vilket medför att det råder en stark efterfrågan på bostäder. Därför är stadsutveckling och en kraftig ökning av ambitionerna på bostadsområdet viktig. 20 000 bostäder ska byggas fram till 2036, hållbart och med goda livsmiljöer, samtidigt som den växande kommunen också kommer kräva förskolor, skolor, stödboenden, andra offentliga lokaler och anläggningar samt företagsmark. Därför höjs planberedskapen kraftigt inom hela samhällsbyggnadsområdet. Ett starkt fokus på effektiva planprocesser och genomförandefase ska präglade mötet med marknadens aktörer.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Arbete pågår med en rad projekt för att utveckla och effektivisera arbetsprocesserna och upprätthålla en hög planberedskap. Processerna inom stadsbyggnadsnämndens och tekniska nämndens verksamheter har kartlagts vilket kommer att ligga till grund för nya dokumenthanteringsplaner och övergången till e-arkiv.

Utvecklingsarbetet för e-tjänster, digital nämndhantering, digitaliserade ärendeflöden samt ärendehanteringssystemet Public 360 fortsätter.

För att höja planberedskapen och effektivisera samhällsbyggnadsprocessen har kommunen börjat arbeta med så kallade strukturplaner. Syftet är att strukturplanerna ska lägga grunden för kommande detaljplaner som därmed ska kunna handläggas snabbare. Strukturplaner har påbörjats för Geneta, Ronna, Mariekälla och Saltskog, Lina, Blombacka/Bårsta, Södertälje södra, Brunnsäng och Rönnvägen i Järna. Programmet för Östertälje har varit på samråd under året.

Förarbeten för Marksaneringen i Igelsta strand påbörjades under hösten och pågår i två år för att ge plats för 500 nya bostäder, en stadspark och verksamhetsmark. Naturvårdsverket har beviljat länsstyrelsen 45,6 mkr för saneringen som betalas ut till kommunen i takt med att åtgärderna genomförs.

Stadsutvecklingsprojektet Kanalstaden har pågått, framför allt genom planprojektet för fastigheten Sporren. Detaljplanen för Sporren kan ge cirka 450 nya bostäder. Byggrätterna har markansöpts till två exploater. Det är även viktigt att satsa på upprustning, planering och anläggning av de offentliga miljöerna när bostadsområdena växer. Under året har befintliga lekplatser renoverats, offentliga miljöer i stadsdelarnas centrala delar har rustats upp. Planering för gestaltande belysning i offentliga miljöer har gjorts som förväntas genomföras under 2018.

En teknisk handbok har tagits fram som ska underlätta att kvalitetssäkra arbete med tekniska lösningar, drift- och genomförandefrågor samt byggnation av kommunal infrastruktur. Handboken anger vilka krav kommunens ställer och förenklar kontakterna med entreprenörer i genomförandeskedet.

KF-mål 3:

Tjänster och uppdrag inom samhällsbyggnadsprocessen, som uppfyller kommunens garantitider och ambitioner i strategiska styrdokument, ska ligga kvar på hög nivå.

Indikator: Uppgifter ur verksamhetssystem

Uppföljning KF-mål:

Uppföljning KF-mål:

Svarstider för bygglov och förhandsbesked

Vid ansökan om bygglov ska skriftligt svarsmeddelande lämnas inom 5 arbetsdagar enligt kommunens tjänstegaranti och besked om eventuellt behov av kompletterande handlingar lämnas inom 20 arbetsdagar. I enlighet med nya PBL ska alla sökanden meddelas beslut om bygglov eller förhandsbesked inom 10 veckor från det att en komplett ansökan inkommit. Medelhandläggningstid: 46,5 dagar.

Andel bygglov och förhandsbesked som fått svar i tid jan-augusti 2017

	Södertälje (totalt)	Enhörna	Järna	Hölö/Mörkö	Mölndal
Uppfyllt 5 dagarsgarant (bekräftelse på att ärendet inkommit).	100 % (100 %)	100 %	100 %	100 %	100 %
Uppfyllt 20-dagarsgarantin (begäran om komplettering eller återkoppling till sökanden via brev, mejl telefon eller besök inom 20 arbetsdagar)	99 % (96,9 %)	100 %	98,4 %	100 %	97 %
Uppfyllt nämndens 10-veckorsgaranti (beslut inom 10 veckor från att ärendet är komplett)	89 % (86 %)	83,4 %	88,7 %	77,8 %	53 %

Svarstider för ansökan om planbesked

Enligt plan- och bygglagen ska planbesked (positivt eller negativt beslut om att starta en planläggningsprocess) ges inom 4 månader. 31 ansökningar om planbesked kommit in. 11 stycken ärenden har slutförts varav 4 stycken (36 %) fick svar inom 4 månader. Under hela 2016 inkom 50 ansökningar varav 42 har slutförts och där 7 stycken (17 %) fick svar inom 4 månader. Under 2016 infördes nya rutiner för beredning och behandling av planbesked och under 2017 har rutinerna utvecklats ytterligare för att göra prioriteringen av planförfrågningar tydligare och förkorta svarstiden. Från 1 juli infördes en avgift för ansökan om planbesked.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: OK

Inriktning i Mål och budget

1. Medborgarnas och företagens behov ska beaktas i ett tidigt skede i samhällsbyggnadsprocessen. Den ska bli mer transparent så att södertäljebor, byggföretag och fastighetsägare ska få en bättre inblick i vad som planeras och ges goda möjligheter till dialog.

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Flera kommunikationsprojekt pågår för att medborgarnas och företagens behov ska kunna beaktas tidigt i samhällsbyggnadsprocessen och samtidigt ge goda möjligheter till dialog. För att visa inriktningen på Södertäljes utveckling som stad att bo och arbeta i, har en webbplats med namnet Södertälje växer tagits fram där alla byggprojekt och framtidsplaner presenteras.

Via sociala medier kan verksamheterna nå ett stort antal individer oberoende av tid och plats och kommunicera effektivt och billigt. Tanken är att sociala medier som twitter och instagram samt den nya webbkartan ska användas för medborgardialog i aktuella samhällsbyggnadsprojekt. Under våren har dialogaktiviteter genomförts på detta sätt för det första spadtaget i kvarteret Sländan samt invigningen av Grand Central vid Stora

Torget. Vid Södertäljefestivalen hölls medborgardialog och kortseminarier. En kommunikationsplattform med en enhetlig grafisk profil, budskap och mallar för att förbättra och underlätta den interna och externa kommunikationen i samhällsbyggnadsprojekt har tagits fram. Utbildning i hur plattformen ska användas och utbildning i klarspråk har sett under hösten

Övriga inriktningar inom området Samhällsbyggnad och offentlig miljö

- 1. Kommunen ska arbeta för att öka tillgängligheten till kommunens olika delar. Strategiska infrastruktur- och trafikfrågor ska vara tydliga för statliga och regionala myndigheter. Kommunen ska ta en aktiv roll i arbetet med hur nationella och regionala investeringsmedel för infrastruktur används. I samverkan med berörda aktörer ska arbetet med att förändra trafiksituationen i Södertälje mot ett mer hållbart resande intensifieras. Prioriterat är resecentrum vid Södertälje C, förbättringar i kollektivtrafiken, Ostlänkens utbyggnad, ökad robusthet och kapacitet för vägtrafiken över Saltsjö-Mälarsnittet i Södertälje, Södertälje sluss och kanal samt farleden till Landsort.*

Uppföljning av övriga inriktning i Mål och budget:

Dialoger har genomförts med omgivande kommuner kring om en ny regionaljärnväg mellan Ostlänken och Flemingsberg med station i Södertälje C. En fortsatt utbyggnad av snabb tågtrafik i regionen kan skapa en mindre störningskänslig och mer robust tågtrafik som även gynnar godstransporter på järnväg. Södertörnsbanan skulle ge boende i Södertälje ökad tillgång till arbetsmarknaden i södra och centrala delarna av Stockholms län, bl a halvera restiden mellan Södertälje C och Stockholm C.

Under 2017 genomfördes en större utredning om hur en hållbar och mindre sårbar trafiklösning för centrala Södertäljes biltrafik kan utformas. Syftet med utredningen är att påverka staten att genomföra nödvändiga investeringar på sitt vägnät som även gynnar Södertäljes näringsliv. Inom ramen för utredningen finns flera olika investeringsobjekt, bl a en ny tunnel under kanalen, en ny motorvägsbro för E20 samt nya vägar och trafikplatser. Arbetet har genomförts i samverkan med Scania och AstraZeneca och har använts för att påverka staten att genomföra åtgärderna inom ramen för den nationella planen. Utredningen utgår från och stödjer den beslutade Trafikstrategin.

Inom ramen för RUFSS-arbetet har frågornadrivits kring förbättrad kollektivtrafik till Södertälje, enligt uppdraget att förbättra tillgängligheten till Stockholms läns arbetsmarknad. Främst har frågorna om stombusslinje från Geneta/Ronna via KTH till Liljeholmen och Södertörnsbanan drivits men även frågor kring regionalstågsstopp i Hölö samt skip-stoptåg på nuvarande pendeltågslinje har lyfts fram.

Under 2017 undertecknades avtal med Sverigeförhandlingen om medfinansiering av Ostlänken (första delen i framtida höghastighetsjärnväg). I avtalet läggs fast att Södertälje syd ska vara en nod för framtida nationellt, regional och lokalt resande och vara en station på höghastighetsnätet.

Inom ramen för utveckling av farleden från Landsort har samhällsbyggnadskontoret deltagit i projektets styrgrupp och drivit Södertäljes ståndpunkter i samverkan med Södertälje hamn. Under året har arbetet med farleden fokuserat på miljökonsekvensbeskrivning, riskbedömning och fastställande av farledens utformning.

Arbetet för att utveckla Södertälje C fortsätter. Fokus under året har varit spåravstängningen under 2018 för att minimera negativ påverkan för trafikanterna under ombyggnaden av spår och perronger. Diskussioner pågår med SL om stationslösningar parallellt med att ett gestaltungsprogram för området tas fram.

Förhandlingar pågår också inför exploatering av bostäder och parkering i anslutning till stationsområdet.

Sjöfartsverkets ombyggnad av Södertälje kanal och sluss har genomförts i tät samverkan med kommunen.

Ombyggnationen sker för att kunna ta emot längre och bredare fartyg och innebär bland annat att slänterna i kanalen behöver förstärkas med spontning medan breddning av kanalen sker genom muddring. Hela ombyggnaden av Södertälje kanal och sluss beräknas vara klar i slutet av 2019.

- 2. Kommunen ska fullfölja arbetet med att ta fram och implementera den nya trafik- och parkeringsstrategin och ta fram tillhörande handlingsplaner. I samverkan med andra aktörer ska arbetet för att öka andelen som går, cyklar och åker kollektivt intensifieras. Arbetet med att bygga ut och förbättra cykelbanorna i kommunen samt öka trafiksäkerheten för gång- och cykeltrafikanter samt bilister ska fortsätta. Antalet laddstolpar ska bli fler och informationen om var de finns ska förbättras så att fler har möjlighet att använda elbilar.*

Uppföljning av övriga inriktning i Mål och budget:

En trafikstrategi för Södertälje kommun har slutförts och beslutats i kommunfullmäktige under 2017.

Trafikstrategin innehåller målbild, strategier, åtgärder och förslag för hur Södertälje ska utvecklas i en mer hållbar riktning, där gång, cykel och kollektivtrafik prioriteras, bl a tydliga steg närmare en bilfri stadskärna med ökad tillgänglighet för samtliga trafikslag. Tidsperspektivet är 20 år framåt. I det fortsatta arbetet behövs fördjupade studier och handlingsplaner för de konkreta åtgärder som ska genomföras varav utredning för hållbara trafik i Södertälje tätort genomförts och trafikplan Järna påbörjats under 2017.

En parkeringsstrategi för tätorten är antagen och implementeringen har påbörjats, bl a används p-talen vid nya bostadsexploateringar. Det pågår även en utredning av en eller flera nya parkeringshus i kommunal regi på parkeringen Mörten, vid Södertälje C samt i kvarteret Spinnrocken/Separatorn. Parallellt med detta arbete har kontoret tagit fram en hastighetsplan för Södertälje och Järna tätorter. Med de nya hastighetsplanerna tydliggörs kopplingen mellan gatans utformning och önskvärd hastighet. Trafiksäkerheten höjs och en jämnare trafikrytm förväntas reducera miljöbelastningen. Genomförandet av kommunens cykelplan fortsätter kontinuerligt med nya gång- och cykelvägar. Ett särskilt arbete för att förbättra trafiksäkerheten vid GCM-passager med låg säkerhet har inletts. För att nå nollvisionens etappmål behöver åtgärder utföras kontinuerligt under tre år fram till 2020. Skolvägsprojektet med fokus på trafiksäkerheten vid ett antal skolor har fortsatt. Med en trafiksäkerhetsanalys och en webbenkät för utvalda skolor genomförs riktade trafiksäkerhetsåtgärder vid ett antal skolor per år. Arbetet med att lösa problematiken med förhöjda partikelhalter på några utsatta gator i tätorten har fortsatt och en rapport med åtgärder för en långsiktig lösning för bättre luftkvalitet har tagits fram. Ett projekt pågår tillsammans med Nobina för att öka framkomligheten i kollektivtrafiken. En lista med prioriterade åtgärder har upprättats och kommer att användas som underlag i kommandearbete.

- 3. Arbetet med att göra en fin stadskärna ännu bättre bedrivs i samverkan i Södertälje Centrumförening. Målet är att skapa ett mer levande centrum så att fler väljer att bo, arbeta, besöka, bedriva verksamhet och studera i Södertälje. Ett delmål för samverkansarbetet är att Södertälje ska bli årets stadskärna 2018. Utöver de pågående projekten inom ramen för Södertälje city i samverkan behöver Södertälje kommun tillsammans med andra fastighetsägare och aktörer ta krafttag för att skapa ett helt och rent centrum. Nedskräpning upplevs som ett växande problem och därför behövs det ett systematiskt arbete för att skapa en ren och trivsamt stad.*

Uppföljning av övriga inriktning i Mål och budget:

Södertälje centrumförening består av tre parter: kommunen, fastighetsägare och övriga aktörer som t.ex. handlare i stadskärnan. Centrumföreningen hanterar och samordnar bland annat arbetet med årets stadskärna. Styrelsen består av representanter från de tre parterna och arbetet sker enligt föreningens verksamhetsplan. Det är många projekt i stadskärnan som pågår parallellt och som kräver omfattande utredningar och dialoger med berörda aktörer om stadens möjligheter och förutsättningar. Målarprojektet och Sjöfartsverkets ombyggnation av Södertälje kanal och sluss samt ombyggnad av Södertälje C har stor inverkan på utvecklingen av stadskärnan. En stor utmaning är att delprojekten är helt beroende av varandra och därför ställer höga krav på synkronisering. Beslut om en ny in- och utfart till Kringlangaraget har fattats och förprojekteringen av ombyggnaden har påbörjats tillsammans med ombyggnaden av Köpmangatan. Arbetet samordnas också med byggandet av bostäder i kvarteret Orion och byggandet av gator och gångbanor runt kvarteret Venus. En ny in- och utfart till Kringelgaraget medför att arbetet med kvarteren Lyran och Tellus i anslutning till Inre Maren kan komma vidare.

Ett mer stadsmässigt gaturum med ett gång- och cykelstråk från Södertälje C till KTH och Södertälje Science park förbinder den norra och södra delen av stadskärnan med varandra. Ett arbete med att gestalta utformningen av gaturum, kajstråk och Campusparken pågår.

Ett historiskt stort bygglov i kvarteret Sländan innebär att etapp 1 med 441 lägenheter har börjat byggas. Planering för etapp 2 och 3 pågår för att bygga höghus med ytterligare bostäder, kontor och centrumverksamhet. En utredning av förutsättningarna för att bygga parkeringshus och byggrätter på Spinnrocken och Separatorn pågår.

Södertälje kommun har problem med nedskräpning i stadskärnan men rankas av Håll Sverige Rent som en av de kommuner som gör mest för att förebygga nedskräpning. I samverkan med Telge Återvinning, hyresvärdar och fastighetsägare i centrum arrangeras en rad aktiviteter i samverkan för att skapa en ren och trivsamt stad. Under våren genomfördes en skräplockardag i centrum som anordnades av Håll Sverige Rent, kommunen, centrumföreningen, Telge återvinning och andra aktörer i samverkan. Nya papperskorgar som optimerar skötsel och ger bättre service ska minska nedskräpningen.

Nya riktlinjer ska förebygga nedskräpning kring återvinningsstationerna och riktlinjer för att inkludera avfall- och återvinningsfrågor tidigare i samhällsbyggnadsprocessen ska tas fram.

Ett nytt utskott till centrumföreningen med fokus på nedskräpning och trygghetsfrågor har startat. I samverkan med polisen, Securitas och kommunen har ett arbete med en gemensam handlingsplan för dessa frågor påbörjats. Under sommarhalvåret 2017 har särskilt centrumvärdar arbetat på stan för att öka trivselt och minska nedskräpning.

- 4. Södertälje är en knutpunkt med många människor som passerar och besöker kommunen. För att skapa ett mer välkommande första intryck ska de olika entréerna till Södertälje och tätorterna på landsbygden ges en förbättrad gestaltning.*

Uppföljning av övriga inriktning i Mål och budget:

Flera av pågående projekt syftar till att skapa ett välkomnande intryck och en bättre gestaltning av entréerna till Södertälje och tätorterna på landsbygden. Arbete pågår med gestaltningen av infarten till Södertälje via Moraberg, av Södertälje C och av Järna C inklusive stationsområdet.

5. *För att öka Södertäljes attraktionskraft ska förutsättningarna för Södertälje som framtidens båt-, bad- och turistort förbättras, bland annat genom satsningar på båthamnar, campingar, badplatser och större evenemang. År 2019 markerar 200 år sedan Södertälje kanal invigdes. Planering inleds för att fira och uppmärksamma Kanalåret 2019.*

Uppföljning av övriga inriktning i Mål och budget:

Under året har en utredning av de kommunala campingplatsernas framtida utveckling, investeringsbehov och hur de ska drivas startats. Tillsammans med Destination Södertälje har kontoret haft frågan om Framtida campinganläggningar på agendan. Detaljplanearbetet med Farstanäs camping, Farsta 1:1, har fortskridit för att göra det möjligt att utveckla campingverksamheten, men avvaktar nu projektering av VA för att kunna slutföras. Inför sommarsäsongen 2017 har kommunen tecknat avtal med en ny hyresgäst i Södertäljes gästhamn då den tidigare hamnkaptenen önskade att avsluta efter att ha drivit Södertälje Gästhamn i många år. Beslutade investeringsmedel för 2017 har medfört att en viss upprustning har påbörjats för att fortsätta under 2018. En utredning för att ta fram förslag på lokalisering av en ny gästhamn i Södertälje har startat då serviceanläggningen behöver flyttas från sin nuvarande placering på Sjöfartsverkets mark.

6. *Den fysiska utvecklingen i stadsdelarna ska genomföras i samarbete med bolag, fastighetsägare och andra aktörer som verkar i områdena så att en upprustning och förtätning kan ske. Syftet är att förbättra boendemiljöerna med ny spännande arkitektur och varierade upplåtelseformer för att öka attraktiviteten. Kommunen ska även utveckla tätorterna på landsbygden, enligt översiktsplanen och de fördjupade översiktsplanerna för Järna och Ytterenhörna samt ortsanalyserna för Hölö och Mölnbo. För Järna ska en särskild utredning, Framtid Järna, tas fram och successivt implementeras. Framtid Järna ska visa hur bostäder, centrum och mötesplatser kan utvecklas så att fler väljer att flytta till och bo kvar i kommundelen.*

Uppföljning av övriga inriktning i Mål och budget:

Översiktsplanens inriktning för utveckling av landsbygden är att i första hand lokalisera ny bebyggelse i direkt närhet till Järna, Hölö, Mölnbo tätorter samt Ekeby-Tuna-Sandviken tätorter i Enhörna. All storskalig utbyggnad ska lokaliseras i lägen med god tillgänglighet till kollektivtrafik, och det är dessutom viktigt att beakta jordbruksmarkens värden vid avvägning mot annan markanvändning. Ett arbete har inletts för att ta fram fördjupade riktlinjer för byggande på landsbygden.

Enhörna:

Enligt fördjupad översiktsplan för Ytterenhörna (2009) föreslås Ekeby få nya bostäder, förskola och eventuellt ett område för mindre företagsetableringar och Sandviken föreslås få bevarandeområden, områden med befintlig bebyggelse som får större byggrätt och nya områden.

Det omfattande arbetet med detaljplanering av Sandvikenområdet med syfte att möjliggöra nya bostäder samt anslutning av befintlig bebyggelse i Sandviken till kommunalt VA fortsätter. En helt extern projektgrupp leder projektet mot ett planerat beslut om samråd i slutet av året.

Detaljplanen för att möjliggöra en ny skola i Enhörna har blivit överklagad i samtliga rättsinstanser och ärendet gällande frågan om rätten till överklagan avgjordes i juni i högsta domstolen. Därefter har planen överklagats och ligger i Mark och Miljödömsstolen för avgörande.

Järna:

Fördjupad översiktsplan för Järna tätort med omgivning (2014) slår fast att Järnas småstadskaraktär ska vidareutvecklas genom förtätning och utveckling av centrum och längs huvudstråk. Nya utbyggnadsområden ska i första hand lokaliseras inom tre km radie från Järna station.

Flera samhällsbyggnadsprojekt pågår i Järna. Arbetet med Framtid Järna som visar hur bostäder, centrum och mötesplatser kan utvecklas så att fler väljer att flytta till och bo kvar i kommundelen pågår. Framtid Järna är ett paraplyprojekt som samlar och redovisar både pågående projekt samt insatser som planeras/utreds.

I arbetet med att rusta upp och utveckla mötesplatserna i Järna C tar man tillvara och implementerar de förslag och idéer som kommit fram i medborgardialoger. Ett gestaltungsprogram för stationsområdet samt en trafikplan för Järna tätort är en del i det fortsatta arbetet för att utveckla Järna C.

Ett större arbete pågår med att ta fram strukturplaner för Järna, ett första utkast för området runt Rönnvägen har presenterats för nämnden och ska hanteras vidare i en medborgardialog. Parallellt med detta arbete forstätter detaljplanering av flera områden i Kallfors som kan ge förutsättningar för 200 nya bostäder.

Hölö-Mörkö:

Enligt ortsanalysen för Hölö (2009) ska utbyggnad av bostäder i första hand ske i tätorten för att hålla samman bebyggelsen och ge förutsättning för god service och hållbart resande. I andra hand bör bebyggelse placeras i anslutning till befintliga kollektivtrafik.

Planläggning av Wij-området har stött på hinder i form av begränsad kapacitet på VA-nätet och avvaktar en större utbyggnad av VA-kapaciteten i Hölö, detta förväntas ske inom 5-10 år

Hölö-Mörkö kommunalnämnd har gett Samhällsbyggnadskontoret ett uppdrag att genomföra en fördjupad studie av Mörkö med syfte att se till utbyggnadsmöjligheter för nya bostäder.

Vårdinge-Mölnbo:

Ortsanalysen för Mölnbo (2008) förordar att utbyggnadsområden bör ligga i tätorten Mölnbo, så nära kollektivtrafik och centrum som möjligt, att särskild hänsyn tas till den kulturhistoriska miljön och landskapsbilden, och att ny bebyggelse inte lokaliseras på öppen åkermark.

Kontoret arbetar med exploatering av fastigheten Skolbänken vilket innebär en förtätning i Mölnbo tätort med ca 30 nya bostäder i form av radhus i blandade storlekar. Försäljning av marken är klar och exploatören har sökt bygglov. Detaljplanering i Visbohammar pågår med syfte att möjliggöra 80-100 nya småhus samt en förskola/äldreboende norr om riksväg 57 intill kommungränsen mot Gnesta.

Kommunalnämnden har gett förvaltningen ett uppdrag att se till möjligheterna att planlägga ytterligare kommunal mark i Mölnbo tätort.

- 7. Stockholm Syd (Almnäs) ska fortsätta att utvecklas i samverkan med övriga aktörer. Området har ett av landets bästa lägen för företagsetableringar och har förutsättning att bli ett miljömässigt föredöme inom logistik och industri.*

Uppföljning av övriga inriktning i Mål och budget:

Arbete med näringslivsfrågor följer näringslivsstrategin. Etableringsprocessen har kartlagts och förslag till förbättringar har tagits fram. Arbetet med att genomföra företagsbesök, förmedla företagskontakter (internt och externt) samt ge information om företagsetablering, tillhandahålla information över lediga lokaler, delta på mässor, konferenser, och nätverk fortsätter som tidigare.

Utvecklingen av verksamhetsmark i Moraberg handelsområde, Vasa industriområde, och Almnäs pågår. I Almnäs arbetar kontoret med flera detaljplaner samt exploatering och etablering av företag på färdiga tomter. Inom ormrådet har två detaljplaner redan vunnit laga kraft, en detaljplan är överklagad till mark- och miljödomstolen och ytterligare två planuppdrag pågår.

Planprogrammet för Kilenkryssat i Pershagen har varit ute på samråd. Planprogrammet syftar till att utveckla ett centrum för handel-, lager-, kontors- och logistikfastigheter i anslutning till E4 och de befintliga industriområdena i anslutning till stationsområdet vid Södertälje Syd.

- 8. Behovet av lokal- och närodlad kommer att bli allt viktigare i takt med klimatförändringarna och en ökad efterfrågan. För att säkerställa produktionen av närproducerade livsmedel ska jordbruksmark värnas i enlighet med översiktsplanen. En odlingsstrategi för odling på landsbygden och i staden ska färdigställas och implementeras.*

Uppföljning av övriga inriktning i Mål och budget:

I början av året presenterades en rapport för den första etappen av en Odlingsstrategi för Södertälje kommun. Odlingsstrategin är uppdelad i två etapper. I den första etappen har inriktningen och ramarna för strategin tydliggjorts för en första avstämning med politiken innan etapp två tar vid. Den första etappen innehåller trender, omvärldsanalyser och tidigare erfarenheter med syfte att synliggöra de utmaningar som kommunen står inför. Den andra etappen är uppdelad i två delar: en strategisk del med mål och ställningstaganden samt en del med handlingsplaner och åtgärdsbehov. Odlingsstrategin beräknas bli klar i augusti 2018.

Ett annat projekt med fokus på hållbar livsmedelsförsörjning är AGRI-URBAN, ett samverkansprojekt inom EU för att öka sysselsättningen inom de gröna näringarna med fokus på att skapa fysiska platser och förutsättningar för livsmedels- och jordbrukssektorn. I slutet av maj besökte 40 delegater från nio olika länder Södertälje för att delta i en konferens där Södertälje visade på tidigare erfarenheter inom området, och lyfta fram intressanta exempel på hållbar livsmedelsproduktion i kommunen.

Lägesbedömning sammantaget för området Samhällsbyggnad och offentlig miljö: OK

Utbildning

KF-mål 1

Resultaten i förskolan, skolan och vuxenutbildningen ska förbättras.

Indikator: Resultat och betyg

Uppföljning KF-mål:

I det systematiska kvalitetsarbetet följs en mängd resultat upp och rapporteras löpande till utbildningsnämnden och kommundelsnämnderna. I kommunfullmäktiges uppföljning baseras bedömningen på ett antal utvalda uppföljningsfaktorer i form av resultat och betyg. Urvalet baseras på utbildningskontorets kommunövergripande planer för systematiskt kvalitetsarbete. Mer utförlig uppföljning av verksamheternas resultat sker i planerna för systematiskt kvalitetsarbete 2017/2018.

Uppföljning av förskolan - Prioriterade kunskapsområden

Utveckling och nuläge

I förskolan följer vi upp varje barns lärande och utveckling utifrån förskolans prioriterade kunskapsområden. Resultatet visar hur väl verksamheten har skapat förutsättningar för att barnen ska lyckas inom de olika kunskapsområdena.

	2013	2014	2015	2016	2017
Språkutveckling	88,7	86,2	87,5	90,1	87,9
Lek och samspel	90,7	89,5	90,1	93,6	91,5
Naturvetenskap och teknik	84,3	84,8	87,3	92,1	89,7
Matematik	88,1	86,9	89,4	91,0	89,8

Under året har resultatet inom samtliga prioriterade kunskapsområdena försämrats. Orsaker till detta bedöms vara att bedömningarna är mer kritiska än tidigare år och att vissa förskolor har haft en hög personalomsättning

Högst måluppfyllelse återfinns fortfarande inom lek och samspel, Ett väl fungerande samspel barn emellan är en nyckel inom förskolans grupporienterade verksamhet där det kollektiva lärandet är utgångspunkten

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: *Har brister*

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen:

Under nästkommande år kommer fokus inom förskolan att ligga på hållbar utveckling ur ett socialt perspektiv och ur ett ekologiskt perspektiv. Barnens förutsättningar när de lämnar förskolan ska bli mer likvärdiga. Ett normkritiskt och språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt ska bidra till barns lärande och utveckling och alla barn ska kännas sig kompetenta och ha en framtidstro när de lämnar förskolan för förskoleklassen. Barnen ska i förskolan tillägna sig ett varsamt förhållningssätt till naturen och förstå sin delaktighet i naturens kretslopp. Förskolan ska förmedla vikten av att värna vår miljö. Nedan sammanfattas en kombination av insatser utifrån förskolans förbättringsområden och utvecklingsområden.

- Kompetensutveckling i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt
- Fortsätta utveckla ReMida som en kommunövergripande resurs.
- Förskollärare med särskilt utvecklingsuppdrag fortsätter med sitt praktisknära utvecklingsarbete. Årets fokus kommer att ligga på innehåll, strukturer och forum för samråd utifrån förskolans gemensamma verksamhetsidé och förbättringsområden.
- Alla förskoleområden ska fortsätta utveckla grupp-utvecklingssamtalen (vårdnadshavare i mindre grupper) som forum för samråd. Fokus ska vara förskolans uppdrag och mål, det kollektiva lärandet och förskolan som en demokratisk mötesplats. Vårdnadshavare ska utifrån förskolans uppdrag, normer och värden bättre kunna stödja sina barn i deras utveckling, och även kunna stödja varandra.

- Förskolans centrala pedagogistor och centrala ateljéristor fortsätter med sitt uppdrag att särskilt utveckla gemensamma strategier för pedagogisk dokumentation samt att utveckla ateljékulturen i verksamheten.
- Centrala pedagogistor och ateljéristor håller en basutbildning kring Reggio Emiliainspirerat arbetssätt.

Uppföljning av grundskolan - resultat

Elever i årskurs 9, meritvärde, alla kommunala skolor

	Meritvärde alla elever	Meritvärde flickor	Meritvärde pojkar
2014	211,2	221,8	201,8
2015	213,4	221,7	204,6
2016	218,3	227,6	209,1
2017	217,9	227,1	208,2

För Södertälje som helhet är meritvärdet relativt oförändrat, en minskning med knappt 0,4 poäng.

Behörighet för fortsatta studier, alla kommunala skolor

	Andel behöriga för högskoleförberedande program			Andel behöriga för yrkesprogram			Andel elever som inte är behöriga för vare sig högskoleförberedande program eller yrkesprogram		
	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar
2014	78,8	81,1	76,8	82,0	82,8	81,3	18,0	17,2	18,7
2015	78,7	77,8	79,6	78,8	78,1	79,6	21,2	21,9	20,4
2016	79,4	79,9	79,0	80,5	80,6	80,3	19,5	19,4	19,7
2017	79,3	81,8	76,8	81,4	83,2	79,6	18,6	16,8	20,4

Efter år av ökat resultat har i år resultaten stabiliserat på föregående års resultat. Inom grundskolan är det ett resultat av det målmedvetna systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs. Det ger bland annat fokus på rätt saker, en tydlighet i de gemensamma utvecklingsfrågorna samt återkommande resultatuppföljningar.

Trots stora insatser och återkommande resultatförbättringar är dock närmare en femtedel av eleverna i årskurs 9 inte behöriga till gymnasieskolans nationella program. Måluppfyllelsen i svenska som andraspråk är fortsatt låg likväl som i engelska. Fortsatta åtgärder behöver vidtas för att stärka förutsättningarna för de elever som har svårast att nå målen och detta särskilt när det gäller läs-, skriv- och matematikutveckling i årskurs F-3 och 6-9.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet; **OK**

Åtgärder för bättre måluppfyllelse

Fortsatt fokus på utvecklingsområden Pedagogisk ledning, Lärande organisation, Mål- och resultatstyrning och Kvalitet i undervisningen.

- Det kollegialt lärande för att stärka kvaliteten i undervisningen kommer att fokusera på att utveckla ämnesundervisningen. Utifrån gemensamma kompetensutvecklingsdagar, lokala FoU-projekt, förstelärarnas uppdrag och filmade lektioner ska arbetet utvecklas, synliggöras och spridas.
- F-5, samtliga elever måste lära sig läsa, skriva och räkna. Ett tydligt samband syns mellan måluppfyllnad i engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk och gymnasiebehörighet till yrkesprogrammen. Detta åskådliggör vikten av stöd i elevernas kunskapsutveckling redan från tidig ålder. Satsningen kommer att utökas till årskurs 4-5 för att förbättra elevernas övergång mellan olika verksamhetsformer och stadier. Information om elevernas kunskapsutveckling och lärande behöver följa med eleven över stadiegränserna, vilket förutsätter en god samverkan mellan olika yrkesgrupper och lärarkategorier. Arbetet med de individuella planerna för elever i åk 6-9 fortsätter. Övergångerna mellan förskola till grundskola och från grundskola till gymnasiet behöver också stärkas
- Föräldrasamverkan, skolorna kommer fördjupa arbetet med föräldrasamverkan med utgångspunkt i centralt fastställda riktlinjer. Fokus för läsåret blir för skolorna att utveckla samverkansformer som underlättar för föräldrar att stödja sina barn i deras lärande och kunskapsutveckling.
- Elevhälsa, en god lärandemiljö i våra skolor är viktig för elevernas möjligheter att lära. Skolorna arbetar både förbyggande och främjande och med olika åtgärder för att på olika sätt ge eleverna de förutsättningar som behövs för att de ska kunna lyckas i sitt lärande. Arbetet sker i arbetslag, i olika former av skolornas värdegrundsarbete och i elevhälsoarbetet. Elevhälsoanslagens arbete på skolorna är en del i såväl det

främjande och förebyggande som det åtgärdande arbetet. Ett normalläge för elevhälsans arbete har tagits fram av Resurscentrum och under läsåret kommer också en struktur för EHT-teamens möten att implementeras.

Gymnasieskolan - resultat

	2014	2015	2016	2017
Avgått med examen				
Högskolebehörighet Högskoleförberedande	76 %	68 %	77 %	70%
Avgått med examen yrkesprogram	62 %	68 %	72 %	70%
-varav avgått med behörighet till högskola	31 %	37 %	43 %	48%
Jämförelsetal				
Jämförelsetal högskoleförberedande program	13,99	14,50	14,32	14,50
Jämförelsetal yrkesprogram	12,71	12,39	12,80	12,54
Jämförelsetal totalt (oavsett program)	13,54	13,83	13,82	13,87

När det gäller högskoleförberedande program så måste eleverna uppnå högskolebehörighet för att få en slutexamen. Högskolebehörigheten har minskat med 7 procentenheter jämfört med föregående år medan jämförelsetalet inom de högskoleförberedande programmen ökat marginellt.

När det gäller yrkesprogrammen kan eleverna få en examen från sitt program utan att få en högskolebehörighet. Andelen som fått en examen har minskat med 2 procentenheter. År 2017 fick 70 procent av eleverna på yrkesprogrammen examen, och av dessa hade 48 procent även högskolebehörighet. Andelen högskolebehöriga vid yrkesprogrammen ökar därmed för fjärde året i rad. Andelen som får en examen från yrkesprogrammen minskar dock med två procentenheter. Antalet elever som avslutar sina studier på yrkesprogrammen är dock få så ett fåtal elever påverkar resultatet betydligt. Jämförelsetalet har minskat något jämfört med föregående år. Trots detta fick cirka 30 procent av eleverna inte slutexamen på sina respektive program, och det är fortfarande en allt för hög andel. Även fortsättningsvis har många elever svårt med svenska, vilket kräver ett fortsatt fokus på språk- och kunskapsutvecklande ämnesundervisning.

Bedömning av måluppfyllelse

Andelen elever med behörighet till högskolan har för de högskoleförberedande programmen minskat under året, medan det har ökat för yrkesprogrammen. Andelen som avgår med examen från yrkesprogrammen har minskat något.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: *Har brister*

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen

Som gemensamt förbättringsområde har gymnasieskolan under de senaste åren arbetat med att utveckla en språk- och kunskapsutvecklande ämnesundervisning. Satsningen omfattar samtliga ämnesområden och alla lärare. Inför läsåret 2017/2018 inarbetas de insatserna i gymnasiets utvecklingsområden. Det för att säkra att effekterna av de insatser och arbetsmodeller som införts fortsätter att utvecklas och ökar elevernas resultat. Under läsåret 2017/2018 fortsätter arbetet med följande insatser:

- En undervisningsmodell för metodisk språkutveckling har införts och ska även inför kommande läsår fortsätta att utvecklas. Förstelärarna ansvarar för utvecklingen och förståelsen för vikten av språk- och kunskapsutvecklande ämnesundervisning i alla ämnen. T ex arbetar lärare i svenska som andraspråk tillsammans med yrkeslärarna i deras undervisning.
- Täljegymnasiet fortsätter att utveckla den språksupport för lärare och elever som etablerats. Utvecklingen sker fortsatt i samverkan med Nationellt Centrum för svenska som andraspråk vid Stockholms universitet. Under 2017/2018 ska ett nätverk för språkutveckling bildas med övriga gymnasieskolor. Det ska ske med ledning från Språksupporten. Detta för att säkra att dess effekter och metoder även ska vara tillgängliga för övriga gymnasieskolor.
- För att öka elevernas studiemotivation ska samtliga Södertäljes gymnasieskolor arbeta med innovations och entreprenöriellt lärande också kallat värdeskapande lärande. Det innebär att skolan arbetar tematiskt och ämnesövergripande i alla ämnen. Arbetssättet innebär ett tätt samarbete mellan lärarna, ett kollegialt lärande måste utvecklas. Vidare utvecklar arbetssättet elevernas (och personalens) entreprenöriella förmågor som initiativförmåga, ansvarstagande, att gå från idé till handling, kreativitet, beslutsfattande, kommunikationsförmåga och samarbetsförmåga.
- Säkring och utveckling av det förebyggande och främjande elevhälsoarbetet för att förbättra eleverna sociala förutsättningar för studier och deras studiemotivation fortsätter.

Kommunala vuxenutbildningen - resultat

Indikatorer:

- Andel godkända elever SFI
- Andel elever med respektive betyg i grundläggande vuxentutbildning
- Andel elever med respektive betyg Svenska för akademiker

Uppföljning av KF-mål: Samtlig statistik har omarbetats under 2017. Det innebär att jämförelsetal för motsvarande period 2016 inte finns att tillgå för alla områden.

SFI – Svenska för invandrare, egen regi

	Antal betyg	Antal intyg	Andel slutfört med godkänt betyg
VT 2017	802	48	94,4 %
HT 2017	457	7	98,5 %
Totalt	1 259	55	95,6 %

Under året har 1 314 studerande slutat med betyg eller intyg. Intyg (pedagogisk dokumentation över studerandes kunskaper) ges till studerande som lämnar sin kurs innan betyg kan ges, till exempel vid avbrott till förmån för arbetspraktik via Arbetsförmedlingen. Andelen som slutfört med godkänt betyg är 95,6 %. Motsvarande andel för hela året 2016 var 96 %.

Grundläggande vuxenutbildning

Endast 30 % av SFI-studerande väljer att gå vidare till grundläggande studier. Detta är ett problem eftersom arbetsmarknaden söker personal med lägst gymnasiekompetens. För fortsatta studier är de studerande hänvisade till att försörja sig genom studiemedel från CSN vilket är ett åtagande som många inte är beredda att ta. Nedan redovisas resultaten från grundläggande utbildning. För grundläggande utbildning ges betyg från A-F där A är högsta betyg och F är underkänt.

Betygsstatistik Svenska som andraspråk VT 2017

	A	B	C	D	E	F
Delkurs 1	2,8%	4,9%	27,6%	30,4%	32,6%	1,4%
Delkurs 2	0%	3,4%	24%	28,4%	37,5%	6,4%
Delkurs 3	0%	4,6%	14,6%	30,4%	42,6%	7,6%
Delkurs 4	1,3%	7,2%	25,3%	30,3%	29,8%	5,8%

Betygsstatistik Svenska som andraspråk HT 2017

	A	B	C	D	E	F
Delkurs 1	2,2%	4,3%	15,2%	34,8%	39,1%	4,3%
Delkurs 2	0,3%	3,0%	21,3%	25,9%	45,5%	4,0%
Delkurs 3	1,2%	8,8%	24,7%	31,4%	31,4%	2,4%
Delkurs 4	2,6%	14,7%	26,8%	30,1%	21,2%	4,6%

Betygsstatistik Engelska VT 2017

	A	B	C	D	E	F
Delkurs 1	2,8%	11,4%	12,8%	21,4%	38,5%	12,8%
Delkurs 2	0%	4,3%	17,3%	28,9%	31,8%	17,3%
Delkurs 3	0%	1,4 %	17,6%	30,8%	29,4%	20,5%
Delkurs 4	0%	10%	18,6%	24,4%	36%	10,4%

Betygsstatistik Engelska HT 2017

	A	B	C	D	E	F
Delkurs 1	1,9%	22,6%	11,3%	20,8%	26,4%	17,0%
Delkurs 2	4,6%	7,7%	13,8%	24,6%	27,7%	21,5%
Delkurs 3	3,5%	9,3%	12,8%	17,4%	19,8%	37,2%
Delkurs 4	0,0%	13,4%	14,9%	40,3%	17,9%	13,4%

Betygsstatistik Matematik

Redovisas inte på grund av få studerande, eftersom många redan har studerat matematik i sina hemländer.

Kommentarer: Grundläggande kurser startar fem gånger under året. Statistiken visar perioderna sammanslaget för att få en överblick över terminerna. Flest studerande på grundläggande kurser finns inom svenska som andraspråk, vilket är nästa steg efter SFI. Den kursen krävs för att bli behörig att söka till yrkesutbildningar. Andelen som klarar sina studier med godkänt resultat är hög (92-99 %).

Betygsstatistiken för kursen grundläggande engelska är sämre, en hög andel av eleverna klarar inte kursen. En trolig anledning är det höga studietempot, där motsvarande 9 år av grundskolan ska läsas in på 40 veckor. Förkunskaperna i engelska är i regel låga inom målgruppen och många av eleverna behöver inte engelska för att kunna gå vidare med sin studieplan och hoppar av kursen tidigt då man inser att den inte behövs.

SFA – Svenska för akademiker

SFA ingår i SFI och grundläggande utbildning och resultaten redovisas inte separat.

Inriktning i Mål och budget

Utifrån det övergripande målet, att resultaten ska förbättras i förskolan och skolan, ska enheternas kvalitetsarbete vara systematiskt, strategiskt och forskningsbaserat. Av särskild vikt är att alla förskolor och skolor utvecklar kvaliteter inom de fyra områden forskningen visat leder till förbättrade resultat och som kommunen därför valt att prioritera. Dessa områden är:

1. *Förändringsorienterat ledarskap. Ledare inom förskola och skola ska säkra att utvecklingsarbetet utgår från en väl känd verksamhetsidé, att medarbetarna har rätt kompetenser och i sitt arbete har en kvalitet som motsvarar högt ställda krav och förväntningar.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget :

Arbetet med förskolans gemensamma verksamhetsidé har lett till framtagandet av en utbildning som ska ge en större kompetens och förståelse kring att arbeta Reggio Emiliainspirerat. Till en början erbjuds en grundutbildning för att lyfta basnivån i organisationen.

Det finns tydliga krav och förväntningar på medarbetare – både förskollärare och barnskötare. Många förskoleområden skriver dessutom pedagogiska åtaganden med arbetslagen för att vara ännu tydligare med utvecklingsarbetet.

Skolornas olika verksamhetsidéer skiftar i genomslag men samtliga enheter jobbar aktivt med frågan. Det finns framgångsrika exempel i form av exempelvis Rosenbergsskolan, Oxbacksskolan och Wendela Hebbegymnasiet. Andra skolenheter har inte kommit lika långt och behöver utveckla arbetet med verksamhetsidén ytterligare. Förväntansstrukturer – både centrala och lokala – finns och används i verksamheten. Förskolor och skolor strävar alltid efter att ha medarbetare med rätt kompetenser men konkurrensen om den utbildade personal som finns är påtaglig. Framöver blir det en ännu större utmaning att säkerställa att barn och elever möts av utbildad och behörig personal.

2. *Lärande organisationskultur. Ledare och medarbetare inom förskola och skola ska säkra att organisationskulturen kännetecknas av samarbete och erfarenhetsutbyte och att det kollegiala lärandet får effekter i undervisningen och i barnens/elevernas lärande.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget :

Strukturer och tillfällen för kollegialt lärande finns i samtliga förskoleområden. Även interna nätverk och workshops ger ett större samarbete och erfarenhetsutbyte. Årets kompetensutveckling inom språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt är ett exempel på det. Där har ett fåtal utvalda arbetslag deltagit och tanken är att kompetensen ska spridas vidare i organisationen genom dessa.

Inom grund- och gymnasieskolorna har det kollegiala lärandet befästs ytterligare. De ämnesgrupper som förstelärare leder inom varje ämne har utvecklats utifrån styrning och uppföljning. Uppdraget och förväntningarna har blivit tydligare. Genomförda insatser och dess effekter följs regelbundet och gemensamt upp och utvärderas utifrån effekter på elevnivå. Ytterligare exempel på kollegialt lärande är de utvidgade kommunövergripande sambedomningar inom grundskolan som görs vid rättningen av nationella prov. För proven i årskurs 3 träffas samtliga skolor gemensamt och för proven i årskurs 6 och 9 träffas skolor inom olika områden enligt en fastlagd rutin. Även kommunens utvecklingslärare bidrar till ett kollegialt lärande och under föregående läsår genomförde dessa insatser på fyra skolor.

3. *Mål- och resultatstyrning. Ledare och medarbetare inom förskola och skola ska säkra att ständiga förbättringsåtgärder vidtas utifrån resultat och analyser och att det utvecklas en ansvarskultur där alla bidrar till att stärka kvalitén utifrån sina respektive roller och uppdrag.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Arbetet med pedagogisk dokumentation och förskolans journaler fortsätter att utvecklas och fördjupas.

Inom grundskola och gymnasieskola har de återkommande resultatuppföljningarna fortsatt och kännedomen om elevernas kunskapsutveckling leder till åtgärder som stärker kvalitén..Individuella handlingsplaner utarbetades

och följdes noggrant upp med respektive elev och dennes vårdnadshavare. Resultatet blev att behörigheten ökade jämfört med föregående år och att meritvärdet ökade för sjätte året i rad.

4. *Kvalitet i undervisningen. Ledare och medarbetare inom förskola och skola ska säkra att undervisningen vilar på forskning och beprövad erfarenhet och att det utvecklas en samsyn om de framgångsfaktorer som i undervisningen stödjer hög måluppfyllelse.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Genom kollegialt lärande och nätverk, sprids och förankras det som är framgångsfaktorer i organisationen. Den kompetensutveckling som genomförs ska vara praktisk och vila på just forskning och beprövad erfarenhet. Normpiloter, språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, förskollärare med särskilt utvecklingsuppdrag är exempel på detta. Inom grund- och gymnasieskolorna har de ämnesgrupper som förstälärare leder inom varje ämne utvecklats vidare. Uppdraget och förväntningarna har blivit tydligare. Genomförda insatser och dess effekter följs regelbundet och gemensamt upp och utvärderas utifrån effekter på elevnivå. I detta är undervisningens kvalitet central. Även utvecklingslärarna bidrar till en förbättrad kvalitet i undervisningen likväl som en mer likvärdig utbildning.

Övriga inriktningar inom området Utbildning

Utöver ovanstående områden ska kvalitetsarbetet utgå från mer verksamhets specifika förbättringsområden:

1. *Förskolan ska genom ett målstyrt kollegialt lärande, samt gemensamma strukturer och processer säkra att barnens lärande utvecklas utifrån förskolans prioriterade kunskapsområden. I dialogen med vårdnadshavare ska förskolan dels säkra att det finns ett tydligt fokus på barnens lärande och utveckling, dels säkra att vårdnadshavare får en fördjupad kunskap om förskolans uppdrag och kunskap om hur de kan stödja sina barn i lärandet. Förskolan ska också vidta åtgärder för att öka andelen förskollärare i verksamheten. Verksamheten ska utvecklas utifrån en gemensam verksamhetsidé, ett Reggio-Emilia inspirerat arbetssätt.*

Uppföljning av övriga inriktning i Mål och budget :

Samtliga förskoleområden har mötestrukturer för kollegialt lärande, kompetens- och verksamhetsutveckling bla för pedagogisk dokumentation och förskolans journaler. Själva syftet med dessa verktyg är att synliggöra verksamhetens effekter på barnens lärande och utveckling, och att på så sätt kunna anpassa eller förändra verksamheten efter det som har verklig och god effekt. Forskare från Stockholms Universitet kommer under nästa läsår presentera studier inom två av Södertäljes förskoleområden när det gäller arbetet med pedagogisk dokumentation och förskolans journaler..

För att stärka förutsättningarna för att ha en dialog med vårdnadshavare kring barns lärande och utveckling har förskolan sedan tidigare infört grupputvecklingssamtal som ett komplement till individuella utvecklingssamtal. På grupputvecklingssamtal fokuseras på det kollektiva lärandet och i detta mindre sammanhang ges större möjlighet till dialog kring förskolans verksamhet och uppdrag. Framöver ska kommunens förskollärare med särskilt utvecklingsuppdrag utveckla en mer gemensam form och ett gemensamt innehåll på dessa grupputvecklingssamtal för att säkerställa en likvärdighet kring vårdnadshavares egna möjligheter att stödja sina barn utifrån förskolans uppdrag.

En del i att föra fram Södertälje som en attraktiv arbetsgivare handlar om att påvisa det gemensamma, tydliga och strukturerade systematiska kvalitetsarbetet som pågår i verksamheten. En annan del handlar om att påvisa de karriärmöjligheter som finns, pedagogista, ateljérista, förskollärare etc. Under kommande år ska de centrala pedagogerna och ateljéristorna hålla utbildningar kring det grundläggande i att arbeta Reggio Emiliainspirerat. Detta för att öka förståelsen för den gemensamma verksamhetsidé, lyfta den lägsta nivån och möjliggöra en större likvärdighet.

2. *Grundskolan ska stärka kvaliteten i årskurs F-3. Särskilda satsningar ska säkra att fler elever lär sig grunderna i svenska och matematik de första skolåren. För att få en generell kvalitetsförbättring i undervisningen ska grundskolan fortsätta att utveckla modellen med två lärare i klassrummet. Satsningarna på tvålärarmodell, utvecklingslärare, kollegialt lärande, verksamhetsidéer och ett förstärkt pedagogiskt ledarskap ska tydligt fokusera på effekter i klassrummet och i elevernas lärande. Grundskolan behöver också utveckla en mer utmanande undervisning där höga förväntningar och arbetsro är ledord.*

Uppföljning av övriga inriktning i Mål och budget :

F-3 satsningen har pågått i tre år. Resultatet av detta är ett medvetet arbete i förskoleklasserna när det gäller att skapa läsintresse, göra eleverna fonologiskt medvetna och arbeta med elevernas taluppfattning och att tidigt identifiera elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Ett forum för tidiga insatser med representanter från samtliga skolor har skapats. Det pågår också ett kollegialt lärande i matematik och svenska/sva på lågstadiet

under ledning av förstelärarna som bidragit till att utveckla kvaliteten i undervisningen. För att stärka samverkan mellan skola och föräldrar togs riktlinjer för föräldrasamverkan fram på central nivå under vårterminen 2016. Syftet med riktlinjerna är att tydliggöra ansvar och former för samverkan samt vara ett stödja en utveckling där skola och vårdnadshavare samarbetar för att stödja elevernas lärande och utveckling. Ett exempel är arbetet för att få fler elever att nå behörighet till ett nationellt program på gymnasiet. Vid de regelbundna resultatuppföljningar som genomförs, har skolorna redan från år 6 särskilt fokuserat på elevernas kunskaper i ämnena matematik, engelska och sv/sva. För de elever som riskerat att inte nå kunskapskraven har en plan i samarbete med elevens föräldrar tagits fram, med mycket tät uppföljning mellan skola, elev och föräldrar utifrån en gemensamt formulerad målsättning. Ett intensifierat arbete med extra anpassningar i undervisningen, att under begränsade perioder studera färre ämnen mer intensivt, tillgång till lovskola och läxhjälp är några av de åtgärder som använts.

- 3. Gymnasieskolan ska utveckla kvalitén inom de program man erbjuder och vara ett konkurrenskraftigt alternativ för Södertäljes grundskoleelever. Samarbetet med det lokala arbetslivet, högskolan och idrottsföreningarna ska stärkas för att profilera skolornas utbud. Likaså behöver gymnasieskolan utveckla samarbetet med andra utbildningsaktörer som Komvux, fristående skolor och privata företag i syfte att få organisatorisk och innehållslig flexibilitet som bättre möter framtidens behov av utbildning. Slutligen ska gymnasieskolan utveckla en undervisning som är bättre anpassad till elevernas behov, vilket främst ska ske med stöd av ett språkutvecklande perspektiv och den digitala tekniken.*

Uppföljning av övriga inriktning i Mål och budget:

En stor del av Södertälje elever väljer fristående gymnasieskolor eller gymnasieskolor i andra kommuner. Det är utveckling som pågått i flera år och det ser likadant ut för i stort sett hela länet och samtliga kommuner på Södertörn. Södertälje kommun samverkar med de fristående skolorna när det gäller planering och genomförande av en gemensam gymnasieutställning, men även när det gäller NIU-utbudet (nationella idrottsutbildningar) samt i enstaka kompetensutvecklingsinsatser.

För att vara ett konkurrenskraftigt alternativ för Södertäljes grundskoleelever pågår ett stort utvecklingsarbete inom den kommunala gymnasieskolan, där samverkan med externa aktörer såsom högskola och näringsliv är prioriterat. I det språkutvecklande arbetet samverkas med Stockholms Universitet och Skolverket, det senare inom ramen för "Samverkan för bästa skola". Samverkan finns även med Södertörns högskola när det gäller att erbjuda eleverna möjlighet att delta i sommarhögskola. Samverkan med lokala idrottsföreningar inom ishockey, basket, fotboll, innebandy och simning fortsätter som en del i att kunna erbjuda NIU. Framöver ska den branschnära kopplingen stärkas inom de olika yrkesprogrammen. Torekällgymnasiet planerar för närvarande att bli en branschrekommenderad skola inom byggsektorn ovm tillsammans med den kommunala vuxenutbildningen ansöka om att få bli certifierade som vård- och omsorgscollege. Målet är att erbjuda en kvalitetssäkrad utbildning med fler yrkesutgångar och alternativa studievägar både inom gymnasieskolan och inom vuxenutbildningen. Vidare finns en samverkan mellan Moraberg studiecentrum och Vuxenutbildningen.

Kvalitén inom gymnasieskolan utvecklas genom ett ökat fokus på elevhälsoarbetet. Gymnasieskolorna arbetar nu mer förebyggande och främjande samt ger eleverna stöd när de behöver det genom att systematisera kartläggningar och resultatanalyser. Pågående och fortsatt fokus på att stärka den språk- och kunskapsutvecklande ämnesundervisningen.

- 4. Komvux och SFI ska tillgodose det behov av vuxenutbildning som finns i Södertälje, behov som både beaktar enskilda medborgares och kommunens behov av utbildning som leder till arbete eller vidare studier. Särskilda insatser ska vidtas för att höja andelen vuxenstudier som är behöriga för högskolestudier. Komvux ska utveckla ett samarbete med gymnasieskolan utifrån ett effektivitets- och resursperspektiv. Komvux och gymnasieskolan ska också gemensamt se över utbud och skolformer för att bättre möta det behov av utbildning som kommer att finnas framöver.*

Uppföljning av övriga inriktning i Mål och budget :

Under slutet av 2016 och hittills under 2017 har samtliga behöriga sökande till vuxenutbildningen antagits under förutsättning att utbildningen de sökt startats. Inför 2017 startar både Torekällgymnasiet och vuxenutbildningen vård- och omsorgsprogrammet. Det sker med gemensamma lärare och i gemensamma lokaler där inventarier utnyttjas av bägge skolorna. Elever som får examen från programmet är utbildade undersköterskor, vilket det finns ett stort behov av på arbetsmarknaden. Utbildningarna sker i samverkan med branscherna i Södertälje som t ex Södertälje sjukhus och äldreomsorgen där de kan påverka utbildningens innehåll baserat på deras behov. Vidare finns ett samarbete i så kallade branschråd

Lägesbedömning sammantaget för området Utbildning: *Ok*

Särskilt riktade insatser

KF-mål 1

Andelen Södertäljebor med egen försörjningsstöd ska öka.

Indikator:

- Stegförflyttningar
- Andel till egen försörjning efter avslutad insats
- Andel/antal deltagare på FIA som under året fått en insats via Arbetsförmedlingen
- Andelen deltagare i arbetslivsnämndens insatser som genomför utan avbrott

Uppföljning KF-mål:

Betydligt färre personer har fått försörjningsstöd under året än under förra året. 753 färre personer bor i hushåll som någon gång under 2017 fick försörjningsstöd jämfört med 2016. Knappt 1 av 20 Södertäljebor lever i en familj som fått försörjningsstöd under året, (4,7%). Totalt 200 färre nya ärenden aktualiserades under 2017 jämfört med året innan. Både antalet personer med kortvarigt bistånd och antal personer som fått bistånd under längre tid har minskat. Förklaringarna till minskningen kan både kopplas till yttre faktorer som en gynnsam konjunktur, vilket även kan ses i många andra kommuner, men är också ett resultat av ett samlat fokus på försörjningsstöds inre och yttre arbete utifrån arbetslinjen, riktlinjer och tydliggörande av myndighetsroller.

	2017	2016
Stegförflyttningar	Positivt resultat, se löpande text	ej mätt
Andel till egen försörjning efter avslutad insats	31 %*	21 %
Andel/antal deltagare på FIA som under året fått en insats via Arbetsförmedlingen:	32 % eller 289 st	36 % eller 311 st
Andelen deltagare i arbetslivsnämndens insatser som genomför utan avbrott:	94 %	97 %

*inklusive Telge Tillväxt

Arbetet med att följa resultatet kommer även att ske genom det systematiska kvalitetsarbetet som under året implementerats på arbetsmarknadsenheten.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: OK

Åtgärder för att förbättra målpuffyllelsen:

Socialnämnden arbetar kontinuerligt och systematiskt genom metodutveckling och ständig utveckling för att stötta personer ut i egen försörjning. Att erbjuda rätt insats i rätt tid till rätt kostnad kommer att vara grunden i arbetet. Internutbildningar är inplanerade för att stärka handläggarna i deras roll.

Arbetslivsnämnden har under året använt två mätmetoder för stegförflyttning ("Arbetshjulet" inom MAP2020 och "Stjärnan" inom arbetsmarknadsenhetens övriga verksamheter). Metoderna är inte jämförbara sinsemellan. Med anledning av detta går det inte att ta fram tillförlitlig statistik som ger en rättvisande bild av numerär stegförflyttning. Totalt sett visar dock båda modellerna att stegförflyttning närmare arbetsmarknaden har skett. Indikatorerna "andel/antal deltagare på FIA som under året har fått en insats via Arbetsförmedlingen" och "andel deltagare i arbetslivsnämndens insatser som genomför utan avbrott" har minskat jämfört med föregående år. Den högkonjunktur som har rått under 2017 har medfört att ett större antal deltagare som står relativt nära arbetsmarknaden har avslutats mot arbete. De deltagare som fortsatt är inskrivna står i regel längre från arbetsmarknaden och delar av målgruppen har ofta också ringa kunskaper i svenska språket, vilket gör det svårt för dem att tillgodogöra sig Arbetsförmedlingens insatser.

Indikatorn "Andel deltagare till egen försörjning" är betydligt högre än föregående år, vilket delvis förklaras av att Telge Tillväxts resultat ingår i statistiken från och med 2017.

Efter uppdrag från KS hösten 2017 har en utredning skett om hur kommunens arbetsmarknadsarbete ytterligare kan effektiviseras. Bland annat kommer ett kompetensråd inrättas för att skapa förutsättning för samordning, effektivitet och hållbara strategier i arbetsmarknadsfrågorna. Vidare ska Fia - den befintliga samverkansarenan för kartläggning och uppföljning - utvecklas för att effektivisera och samordna insatserna som erbjuds målgruppen för arbetsmarknadsinsatser. Arbetslivsnämnden tar över det kommunala ansvaret för arenan, där arbetsmarknadsperspektivet och behov av kompetensutveckling tydliggörs genom att samla kommunens arbetsmarknadsinsatser, utbildningsinsatser, privata arbetsgivare och Arbetsförmedlingen i syfte att gemensamt hitta vägar för att arbetslösa personer ska kunna bli en del av kompetensförsörjningen. I samband med denna verksamhetsutveckling kommer de framgångsrika metoderna som arbetats fram i ESF-projektet MAP2020 att implementeras i linjeorganisationen inom arbetslivskontoret.

Inriktning i Mål och budget

1. *Arbetslinjen gäller. Grundprincipen är att alla som står till arbetsmarknadens förfogande i första hand hänvisas till Arbetsförmedlingens insatser, och i andra hand till de förberedande och kompletterande arbetsmarknadsinsatser som kommunen erbjuder.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget :

Försörjningsstöd ställer krav utifrån arbetslinjen på alla personer som står till arbetsmarknadens förfogande och har behov av försörjningsstöd i enlighet med gällande lagar och riktlinjer.

Samverkan med Arbetsförmedlingen sker såväl inom kartläggnings- och uppföljningsenheten Fia som inom ESF-projektet MAP2020. Arbetslivsnämndens verksamheter inom arbetsmarknadsområdet har anpassat sina insatser för att förbereda deltagarna för arbetsförmedlingens insatser.

2. *Kommunen ska i sitt arbete prioritera de grupper som beslutats i kommunens arbetsmarknadsinriktning 2014-2018. De prioriterade grupperna är unga, personer med långvarigt försörjningsstöd samt personer som avslutat etableringsprogrammet.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Sedan flera år tillbaka finns ett systematiskt arbetssätt riktat särskilt mot gruppen unga vuxna för att se till att dessa personer får rätt insats i rätt tid och av rätt aktör. Försörjningsstöd arbetar ständigt med att skapa samverkan på individnivå med rätt myndighet för personer med långvarigt försörjningsstöd. Gällande personer som avslutat etableringsprogrammet finns ett väl utvecklat samarbete mellan Försörjningsstöd och Arbetsförmedlingen.

Arbetslivsnämndens verksamheter arbetar med de prioriterade målgrupperna enligt kommunens arbetsmarknadsinriktning 2014-2018.

3. *För att underlätta och effektivisera vägen till egen försörjning ska samverkan tillsammans med Arbetsförmedlingen och social- och omsorgskontoret fortsätta och fördjupas inom de områden där behov av detta finns. Samarbete med idéburen sektor utvecklas för människor med behov av språkstöd.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget :

Arbetslivsnämnden och socialnämnden samverkan sker i inom Fia, som är en kartläggnings- och uppföljningsverksamhet. Syftet med samverkan är att processerna för kartläggning och uppföljning ska vara så effektiva som möjligt så att deltagaren får den insats som hen behöver, samtidigt som myndighetsutövaren får erforderligt underlag för beslut om rätten till bistånd.

Samverkan med Arbetsförmedlingen sker inom ramen för FIA, MAP2020, och Telge Tillväxt, där Arbetsförmedlingen har personal på plats i verksamheterna i syfte att förkorta beslutsvägarna för deltagarna. Samverkan sker också inom ramen för Ung i Telge, för att tillsammans hitta effektiva lösningar som bidrar till att tillgodose ungdomarnas behov. För att använda möjligheter såsom till exempel studiestartsstöd sker ett nära samarbete och rutiner mellan Arbetsförmedlingen och försörjningsstöd som även en styrka i att alla samhällsaktörer, inte bara myndigheter, samverkar kring personer som har svårt att hitta en egen försörjning.

4. *Kommunens verksamheter och bolag ansvarar för att inom sina verksamheter ta fram anpassade platser för statliga och kommunala arbetsmarknadsinsatser.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Arbetslivsnämnden har samordningsansvar för den överenskomna processen avseende placeringar inom kommunkoncernen. Processen innefattar kontakt med kontoren för att identifiera platser, rutin för facklig samverkan inför placering, samt matchning av deltagare och platser. Uppdraget fungerar i enlighet med gällande överenskommelse.

5. *Arbete med unga utan försörjning sker i samverkan med Arbetsförmedling och andra berörda intressenter i syfte att korta vägen till arbete eller studier. Ung i Tälje och Telge Tillväxt är två viktiga verktyg i detta arbete.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget :

Ung i Tälje finns inte kvar i samma form som tidigare, men arbetssätt från Ung i Tälje har implementerats i samverkande myndigheter. Gruppen unga vuxna utan egen försörjning är en fortsatt prioriterad grupp hos social- och omsorgskontorer, arbetslivskontoret och social- och omsorgskontoret. Arbetet med att hitta fungerande rutiner för samverkan in linjen avseende Ung i Tälje har fortsatt under 2017. För att effektivisera samverkan har arbetsgrupperna för åldersgrupperna 16-19 och 19-25 slagits ihop under senhösten.

Telge Tillväxt arbetar med arbetslösa unga vuxna (18-29 år) och anställer dessa under maximalt ett år med målet att få ut dessa till arbete eller studier. Under anställningen skall dess erbjudas möjlighet till coachning, studier och inläsning av kurser som ökar deras anställningsbarhet och självkänsla. Kommunen köper tjänster av bolaget genom arbetslivsnämnden till en summa av 7 900 tkr per år och största delen av pengarna går till renhållning, snöskottning och röjning av sly. Under 2017 avslutades 110 personer och av dessa gick 67 till arbete och 21 till studier vilket motsvarar 80 %.

6. *Det framgångsrika arbetet med feriepraktik för ungdomar ska fortsätta och utvecklas i nära samverkan med gymnasieskolan och det lokala näringslivet. Ambitionen är att samtliga 16-17 åringar ska kunna erbjudas feriepraktik.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Sommarhögskola har genomförts i samverkan med gymnasieskolan, 25 ungdomar deltog. Nyföretagarcentrum i Södertälje-Nykvarn upphandlades för att arrangera arbetet med Ferieentreprenörerna. Genomförandet skedde i nära samverkan med nyföretagarcentrums lokala näringslivs nätverk. Alla 1125 ungdomar som sökte och tackade ja till feriepraktik fick plats.

7. *Arbetsmarknadsprojektet MAP2020 är en viktig satsning i syfte att tillvarata och kontinuerligt implementera erfarenheter och vidareutveckla metoder för att hitta fler vägar till egen försörjning.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

MAP2020 fortsätter arbetet med metodutveckling under 2018. Samtidigt pågår ett implementeringsarbete för att ta vara på framgångsrika metoder i linjeverksamheten. Metodutvecklingen inkluderar arbete med språkutveckling och arbetshälsa.

8. *Pendlingsbenägenheten ska öka i syfte att ta del av en större arbetsmarknad.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

MAP2020 har arbetat aktivt för att öka att deltagarnas mobilitet. På försörjningsstöd gäller arbetslinjen och alla som står till arbetsmarknadens förfogande förväntas och uppmuntras att söka arbeten även utanför Södertälje.

Lägesbedömning sammantaget för området Särskilt riktade insatser: OK

Individ och familjeomsorg

KF-mål 1

Medborgare i behov av stöd ska uppleva delaktighet och kvalitet i insatserna.

Indikator: Brukarundersökning delaktighet och kvalitet

Källa SKL

Uppföljning KF-mål: (SN)

Barn- och ungdom har deltagit i SKLs brukarundersökning för IFO som genomfördes i oktober 2017. Resultaten visar att brukarnas upplevelser kring delaktighet har ökat sedan undersökningen 2016. 96 procent av ungdomarna upplevde att socialsekreteraren frågat efter deras synpunkter, och 55 procent att de kunnat påverka vilken typ av hjälp de fått. SKLs brukarundersökning för IFO har bara genomförts något år så resultaten behöver följas över tid, och genomföras på samtliga verksamheter inom IFO för att de ska vara tolkningsbara fullt ut. Ett viktigt arbete kring delaktighet och kvalitet är att alla brukare som vill får en SIP, (Samordnad Individuell Plan) och en genomförandeplan. Det ser olika ut i måluppfyllelse kring detta mellan enheter och ett fortsatt arbete kommer fortsätta utvecklas. Många nya medarbetare samt att arbetet är tidskrävande har påverkat måluppfyllelsen samt personalbrist på landstingssidan, bl.a. läkare som ansvarar för den gemensamma planeringen.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: *Har brister*

Inriktning i Mål och budget

- Omsorgen om barn och ungdomar ska bidra till att skapa trygga uppväxtvillkor och en god livsmiljö. För att skapa goda levnadsvillkor för barn, ungdomar och vuxna behöver det förebyggande arbetet utvecklas. Det handlar exempelvis om arbetet vid familjecentraler och arbetet mot våld i nära relationer. Inriktningen ska vara att ge ett tidigt förebyggande stöd till föräldrar och barn och att den psykiska ohälsan ska minska.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Verksamhetsutveckling och avveckling har varit stora frågor för Barn och ungdom under 2017. I februari startade Södertäljes första Familjecentral tillsammans med Capios vårdcentral i Geneta. Verksamheten är en välfungerande och uppskattad verksamhet med många besökare och god samverkan. Familjecentralen öppnades i februari i år och har utökat hembesöksprogram för förstagångsföräldrar till att omfatta även föräldrar som har barn sedan tidigare men nu fått sitt första barn i Sverige. Vad gäller orosanmälda personer så har flera föräldrar hittills under året varit på informationssamtal på missbruksöppenvården. Hittills har få av dessa kontakter medfört att föräldrarna sökt insats i form av missbruksbehandling. Utvecklingsarbete pågår för att hitta metoder att nå föräldrarna så att fler tar emot erbjudande om behandling. Mötena med klienterna sker i samband med förhandsbedömning utifrån en orosanmälan.

Under året har Barn och ungdom utbildat egna utbildare i BBIC och Signs of Safety vilket lett till bättre kontinuitet och effektivare process för nya medarbetare. Utredningstiderna har hållits i högre utsträckning och förhandsbedömningar i stort skett inom lagstadgad tid. Barn och ungdom ligger långt framme i processarbetet med det digitala ledningssystemet.

- Insatser för barn och ungdom och vuxna ska i första hand ges med utgångspunkt från befintliga nätverk och med tidiga insatser i öppenvård. Kommunala verksamheter och externa aktörer ska samverka för att alla barn och ungdomar ska klara skola och yrkesliv och vid behov få tillgång till individuellt stöd. Inriktningen inom vuxenvården är öppenvård i samverkan med andra aktörer.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Antal samarbetsavtal har ökat och målet kommer att nås innan året är slut. Se nämndmål 1.

- Metoder och arbets sätt inom verksamheter för barn, ungdomar och vuxna ska så långt som möjligt baseras på forskning och beprövad erfarenhet. Under perioden behöver särskilt arbetet med att göra lokala uppföljningar utvecklas. Lokala uppföljningar ger en bättre grund vid val av insatser som bidrar till positiva resultat för barn, ungdomar och vuxna.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

På Vuxenenheten missbruk används Addiction Severity Index, (ASI), med alla personer som får en insats. Alla ASI-intervjuer samlas i en nationell databas vilket underlättar framtagande av rapporter och uppföljningar. Även uppföljningsintervjuer genomförs med en metod som kallas "U-båt". Södertälje har ingått i ett forskningsprojekt

kring ubåt och ligger långt framme med uppföljningsintervjuer. Inom Barn- och ungdom används framförallt BBIC.

4. *Insatserna ska utgå från den enskildes behov och ska utföras kostnadseffektivt. Strategier för att minska institutionsplaceringar behöver förbättras.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget :

Inriktningen på Vuxenheten är att behovet av insatser ska tillgodoses på hemmaplan. Missbruksenheten gör få externa placeringar avseende boende och behandling. De externa placeringar som görs består huvudsakligen av LVM-vård i fall där tvångsinsatser är nödvändiga. Inom socialpsykiatri erbjuds i första hand insatser i öppenvård. Det är svårt att skapa nya interna boendeplatser med heldygnsstöd som krävs, för att kunna erbjuda brukare med stora omsorgsbehov ett boende på hemmaplan.

Barn och ungdom har arbetat strukturerat med att minska användandet konsulentstödda familjehem, minska externt köpt öppenvård och gjort färre SIS-placeringar som är mycket kostnadskrävande. Vidare har verksamheten förändrat rutiner kring kontaktpersoner och kontaktfamiljer utifrån sparbetning. Ett starkt fokus på nätverksarbete, där man jobbar med den unges nätverk, har implementerats inom alla områden. Åtgärder på lång sikt innefattar arbetet med att utveckla förebyggande åtgärder och att utveckla arbetet mot våld i nära relation samt stödet till våldsutsatta.

Övrig inriktning i Mål och budget

1. *Att personalen har rätt kompetens är av största vikt. För att kunna möta framtidens krav på en verksamhet med kvalitet behövs hållbara strategier för att attrahera och kompetensutveckla personal. Strategier för långsiktig kompetensförsörjning ska därför tas fram.*

Uppföljning av övrig inriktning i Mål och budget:

Personalförsörjning och personalomsättning var under 2016 och i början av 2017 ett stort orosmoment för Barn och ungdom. Det var svårt att rekrytera personal med rätt kompetens och verksamheten hade många vakanta tjänster. Verksamheten har under året bedrivit ett strukturerat och effektivt arbete med åtgärder och aktiviteter på flera nivåer. Exempel på framgångsfaktorer är arbetet gentemot studenter med strukturerade studiebesök och föreläsningar för studenter på socionomprogrammet, förbättrat ledarskap, satsning på marknadsföring i sociala medier, utveckling av introduktionen och fokus på förbättrad samverkan med gemensamma aktiviteter. Social- och omsorgskontorets ambition var att ta fram en kompetensförsörjningsstrategi under hösten 2017, men utifrån att den övergripande kompetensstrategin som HR ansvarar för har skjutits fram till 2018, har man valt att avvakta med denna. När den övergripande strategin är klar kommer kontoret ta fram en egen kompetensutvecklingsplan som ska vara klar under 2018.

Arbetet med det kommunövergripande projektet Hållbar arbetshälsa och social- och omsorgskontorets satsning på hållbart nära ledarskap är en del för att sträva efter att utveckla organisationen och arbetsmiljö så att vi blir en attraktiv arbetsgivare som drar till sig kompetent personal och att medarbetare arbetar hos oss under många år framöver.

Lägesbedömning sammantaget för området Individ- och familjeomsorg: *Har brister*

Verksamhet för personer med funktionsnedsättning

KF-mål 1

Brukarna ska uppleva delaktighet och kvalitet i insatserna

Indikator: Brukarnas upplevelse av delaktighet och kvalitet i insatserna

Källa: Socialstyrelsens årliga brukarundersökning

Uppföljning KF-mål:

Den kommunala verksamheten har genomfört den nationella brukarundersökningen för insatserna Bostad med särskild service enligt LSS (gruppboende och serviceboende), Boendestöd enligt SoL samt Daglig verksamhet enligt LSS. Brukarundersökningen inom funktionshinderområdet är utarbetad av SKL och är ny sedan 2016. Deltagandet från kommunens verksamhet har ökat sedan föregående år och svarsfrekvensen var denna gång 48 procent. Genomsnittlig svarsfrekvens för riket finns inte redovisat. Trots att de externa verksamheterna inte har deltagit i brukarundersökningen visar kontorets avtalsuppföljning av bostad med särskild service att alla verksamheter oavsett regi bedrivs med stort brukarfokus och ger god kvalitet i insatsen till brukarna. Brukarundersökning: Får du bestämma saker som är viktiga för dig? (avser delaktighet)

	<u>Södertälje</u>	<u>Riket</u>
Gruppboende LSS:	74%	75%
Serviceboende LSS:	69%	82%
Boendestöd SoL:	85%	81%
Daglig verksamhet LSS:	76%	72%

Får du den hjälp du vill ha (rätt stöd)	<u>Södertälje</u>	<u>Riket</u>
Gruppboende LSS:	80%	81%
Serviceboende LSS:	66%	78%
Boendestöd SoL:	68%	84%
Daglig verksamhet LSS:	89%	83%

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: *Har brister*

Åtgärder för att förbättra målfyllnelsen:

Den kommunala verksamheten arbetar långsiktigt med metodutveckling för att öka brukarnas möjligheter till delaktighet och inflytande vilket beräknas ge positiv effekt på sikt i kommande brukarundersökningar. För att få en komplett bild av alla brukares uppfattning om delaktighet och kvalitet är det viktigt att alla verksamheter oavsett regi genomför brukarundersökningen fr.o.m. 2018.

Inriktning i Mål och budget

1. *Verksamhet för personer med funktionsnedsättning ska ge förutsättningar till ett självständigt liv. I första hand sker detta genom att klara eget boende. I andra hand förverkligas det genom en meningsfull sysselsättning. För att det ska ske krävs en nära samverkan mellan kontor, bolag och externa aktörer.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

En viktig faktor för att uppfylla KF:s inriktning mot eget boende är att öka andelen lägenheter med kommunkontrakt för omsorgsnämndens målgrupp. Många personer med funktionsnedsättning har svårt att få bostad med egna kontrakt då de inte kan uppfylla hyresvärdarnas krav på arbete och inkomst. En kartläggning har gjorts av kontoret angående gällande regler och rutiner för kommunkontrakt. Arbetet behöver fortsätta under 2018 med åtgärder i samverkan mellan Sk och Telge bostäder.

Meningsfull sysselsättning kan uppfyllas genom insatser enligt LSS eller SoL beroende på den enskildes arbetsförmåga och intressen. Ökad samverkan med Arbetsförmedling och nära samarbete med företag i kommunen har gjort att fler personer med funktionsnedsättning har fått praktik och 6 personer har övergått från daglig verksamhet till anställning på arbetsmarknaden vilket är fler än tidigare år.

2. *Metoder och arbetsätt som används inom omsorgen ska så långt som möjligt baseras på forskning och beprövad erfarenhet. Under perioden ska utvecklingen mot en kunskapsbaserad omsorg förstärkas.*

Uppföljning av effekter och resultat är centralt för att långsiktigt kunna ge medborgarna en kvalitetssäkrad välfärd.

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Nämndens egna verksamheter har under året fokuserat på utveckling av metoder för att öka brukarens delaktighet och självständighet. Det handlar om att tydliggöra brukarnas vardag och ge dem möjlighet till alternativ kommunikation genom bilder, sociala berättelse och genom att använda digitala hjälpmedel. Satsningen har gett resultat i form av att många brukare har fått ökad möjlighet till kommunikation och fler möjligheter att göra egna val.

Kunskapsbaserad omsorg: Såväl i nämndens egna verksamheter som i de externa verksamheterna har satsningar gjorts på ökad kompetens hos medarbetare i olika ämnen. I den kommunala verksamheten har alla chefer har fått ökad kompetens runt Samordnad individuell plan (SIP) vilket har gett effekten att fler brukare har fått en sådan upprättad under året.

Övrig inriktning i Mål och budget

- 1. Rätt kompetens hos personalen som ska ge stöd, service och omsorg är av största vikt. För att kunna möta framtidens krav på en verksamhet med god kvalitet behövs hållbara strategier för att attrahera och kompetensutveckla personal. Strategier för långsiktig kompetensförsörjning ska därför tas fram.*

Uppföljning av övrig inriktning i Mål och budget:

En kompetensstrategi och kompetensförsörjningsplan kommer att tas fram. Strategin utgår från ARUBA-modellen dvs. hur attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avveckla medarbetare. Fokus kommer vara på att attrahera, rekrytera och utveckla/behålla medarbetare. Arbetet med det kommunövergripande projektet Hållbar arbetshälsa och hållbart nära ledarskap är en del i att utveckla organisationen. Syftet med kompetensförsörjningsplanen är att visa på de vägval, prioriteringar och resurser som kommer att behövas inom kompetensförsörjningsområdet inom hela social- och omsorgsområdet och kan ses som ett komplement till verksamhetsplanen 2018.

Lägesbedömning sammantaget för området Personer med funktionsnedsättning: *Har brister*

Äldreomsorg

KF-mål 1

Brukarna ska uppleva delaktighet och kvalitet i insatserna

Indikator: Brukarnas upplevelse av delaktighet och kvalitet i insatserna

Källa: Socialstyrelsens årliga brukarundersökning

Uppföljning KF-mål:

Andelen brukare inom hemtjänsten som sammantaget är nöjda med hemtjänsten är 78 procent. Förra årets resultat var 83 procent nöjda brukare. Resultatet skiljer sig inte åt mellan de brukare som har kommunal hemtjänst och de som har extern hemtjänst. Andelen brukare i hemtjänst som upplever att personalen tar hänsyn till brukarens egna åsikter och önskemål är 73 procent. Det är en försämring med fem procentenheter jämfört med 2016.

Inom hemtjänsten har mycket hänt under året. Ändrade riktlinjer med minskade volymer som följd, införande av digital social dokumentation, införande av digitalt planeringssystem och registrering av ”kom-och-gå” har sammantaget gett verksamheterna möjlighet att införa nya arbetssätt för att möta de nya kraven. Denna omställning har verksamheterna inte fullt ut klarat av att göra vilket har påverkat brukarnas upplevelse av den hemtjänst de fått.

Andelen brukare på särskilt boende som sammantaget är nöjda är 81 procent vilket ska jämföras med resultatet för 2016 som var 85 procent. Andelen brukare på boende som upplever att personalen tar hänsyn till brukarens egna åsikter och önskemål är 79 procent och har således sjunkit tre procentenheter sedan 2016.

Resultaten för särskilt boende 2017 har försämrats jämfört med 2016 men inte markant. Det är svårt att göra en analys för särskilda boenden sammantaget eftersom resultatet varierar mellan boenden och respektive fråga, det finns ingen "röd tråd" i resultaten. Analysen bör därför ske på enhetsnivå.

I 2017 års brukarundersökning i Södertälje var svarsfrekvensen för hemtjänst 63 procent (651 personer) och för särskilda boenden 53 procent (216 personer). De frågor som följts upp i bokslutet, både inom ramen för KF-mål men även nämndmål, har en svarsfrekvens på drygt 90 procent både för hemtjänst och särskilda boenden. När det gäller frågan om vem som har svarat är andelen brukare som svarat själva eller med hjälp av någon annan högre än andelen där någon annan svarat när det gäller hemtjänsten. När det gäller särskilda boenden är situationen den omvända.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: *Har brister*

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen:

Utifrån resultatet av brukarundersökningen kommer kommunens verksamheter att använda sig av bl a metodstöd för att granska och stödja medarbetare i arbetet med social dokumentation och upprättande av genomförandeplaner. Brukarens behov och önskemål ska ligga till grund i den dagliga planeringen. Inom den kommunala hemtjänsten kommer projektledare för digital teknik att stödja och utbilda verksamheternas planerare att använda planeringsverktyget på effektivare sätt. Den externa hemtjänsten kommer också att arbeta med att förbättra planeringen av insatser.

Inriktning i Mål och budget

- 1. Antalet äldre ökar och fler har kroniska sjukdomar. Äldreomsorgens verksamheter ska arbeta för en god livskvalitet för de äldre. För att kunna erbjuda en god vård och omsorg behövs boenden som motsvarar behoven. Behoven hos äldre ska därför följas noggrant och en långsiktig och strategiskt hållbar planering i samverkan mellan kontor, bolag och externa aktörer ska tas fram.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Utifrån resultatet av brukarundersökningen kommer kommunens verksamheter att använda sig av bl a metodstöd för att granska och stödja medarbetare i arbetet med social dokumentation och upprättande av genomförandeplaner. Brukarens behov och önskemål ska ligga till grund i den dagliga planeringen. Inom den kommunala hemtjänsten kommer projektledare för digital teknik att stödja och utbilda verksamheternas planerare att använda planeringsverktyget på effektivare sätt. Den externa hemtjänsten kommer också att arbeta med att förbättra planeringen av insatser..

- 2. Under perioden ska arbetet med kost, måltidsmiljöer och rehabiliterande arbetssätt förstärkas. Genom att arbeta funktionsbevarande och stödja anhöriga som vårdar närstående kan behoven av äldreomsorg skjutas upp. En fortsatt satsning på kulturaktiviteter ger ytterligare möjligheter att stimulera äldre till ett aktivt liv.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Inom äldreomsorgen har en dietist anställts. Aktiviteter som genomförts/genomförs är bl a måltidsutbildning (måltidsmiljö, bemötande vid måltid etc), en kostombudsutbildning för samtliga kostombud och en uppdragsbeskrivning för kostombuden har tagits fram. Samtliga sjuksköterskor har erbjudits utbildning i geriatrisk basnutrition. En rutin för identifiering, förebyggande och behandling av undernäring har tagits fram och en nattfastemätning genomfördes på alla boenden vecka 35. En referensgrupp för måltider och nutrition har bildats. Gruppen ska fungera som ett samarbetsforum med huvudsakligt syfte att bl a utveckla och kvalitetssäkra äldreomsorgens måltider. Dessutom har en inventering av samtliga mottagningskök på boenden genomförts för att kartlägga möjligheten att kunna erbjuda två lunchalternativ.

Inom ramen för Kultur 365 genomför kultur- och fritidskontoret olika aktiviteter för äldre som bor hemma eller på vård- och omsorgsboenden.

- 3. Metoder och arbetssätt som används inom äldreomsorgen ska så långt som möjligt baseras på forskning och beprövad erfarenhet. Nationella kvalitetsregister och uppföljning av insatser är viktiga delar för att kvalitetssäkra äldreomsorgen. Under 2017 kommer en nationell kvalitetsplan för äldreomsorgen att presenteras. Denna kommer att vara en viktig utgångspunkt i det fortsatta arbetet.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Inrapportering till nationella kvalitetsregister och uppföljningar av insatser är prioriterade områden. I mars 2017 lämnades ett förslag till regeringen om nationell kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre personer (SOU 2017:21 del 1 och 2). Syftet är att genom långsiktiga insatser inom strategiskt viktiga områden säkra utvecklingen av god kvalitet i den framtida äldreomsorgen. Utredningen föreslår åtgärder som syftar till:

- Högre kvalitet och effektivitet
- Bättre förebyggande och rehabiliterande insatser
- Tryggad personalförsörjning
- Användning av välfärdsteknologi.

För att äldre personer ska få vård och omsorg av god kvalitet krävs insatser både från äldreomsorgen enligt socialtjänstlagen och från landstingens och kommunernas hälso- och sjukvård.

4. Under perioden kommer ett nytt vård- och omsorgsboende i Björkmossen att byggas. Parallellt med det arbetet behöver äldreomsorgsnämnden tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och Telge Fastigheter påbörja planläggningen av ytterligare ett vård- och omsorgsboende för att möjliggöra driftstart 2021.

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Planläggning av ett nytt vård- och omsorgsboende har påbörjats i samarbete med samhälls-byggnadskontoret och Telge Fastigheter. För närvarande pågår arbete med att hitta lämplig tomt.

KF-mål 2

Andelen äldre som upplever trygghet i äldreomsorgen ska öka

Indikator: Brukarnas upplevelse av trygghet

Källa: Socialstyrelsens årliga brukarundersökning

Uppföljning KF-mål:

Andelen brukare i hemtjänsten som känner sig trygga hemma med hemtjänst är 77 procent vilket ska jämföras med resultatet 2016 som var 82 procent. Det var ingen skillnad mellan kommunal och extern hemtjänst.

Andel brukare som upplever trygghet på särskilda boenden har ökat från 86 procent 2016 till 89 procent 2017.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: *Har brister*

Övrig inriktning i Mål och budget

1. Att personalen har rätt kompetens är av största vikt. För att kunna möta framtidens krav på en verksamhet med kvalitet behövs hållbara strategier för att attrahera och kompetensutveckla personal. Strategier för långsiktig kompetensförsörjning ska därför tas fram.

Uppföljning av övrig inriktning i Mål och budget:

HR-enheten kommer att ta fram en övergripande kompetensförsörjningsplan med betoning på bristyrken under första kvartalet 2018. De kommer involvera kontorscheferna. När den planen är klar förväntas kontoren ta fram egna kompetensutvecklingsplaner som förväntas vara klara under 2018. Social- och omsorgkontoret kommer under 2018 att ta fram en kompetensstrategi och kompetensförsörjningsplan. Kompetensstrategi tas fram tillsammans med kontorets verksamhetschefer och HR-enheten. Strategin utgår från ARUBA-modellen d v s hur vi ska attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avveckla medarbetare. Vårt fokus kommer vara på att attrahera, rekrytera och utveckla/behålla medarbetare. Arbetet med det kommunövergripande projektet Hållbar arbetshälsa och kontorets satsning på hållbart nära ledarskap är en del i att utveckla organisationen och arbetsmiljö så att vi blir en attraktiv arbetsgivare som drar till sig kompetent personal och att medarbetare vill arbeta hos oss under många år framöver. Syftet med kompetensförsörjningsplanen är att visa på de vägval, prioriteringar och resurser som kommer att behövas inom kompetensförsörjningsområdet inom hela social och omsorgsområdet. Den kan ses som ett komplement till verksamhetsplanen 2018.

2. För att stödja ökade aktiviteter vid existerande och nya mötesplatser för äldre inrättas ett särskilt föreningsstöd som blir möjligt för pensionärsorganisationer och andra föreningar att söka medel från. Kriterier för fördelning av dessa medel ska tas fram.

Uppföljning av övrig inriktning i Mål och budget:

Sju bidrag har utbetalats till föreningar med uppdrag att utveckla mötesplatser för äldre. Uppföljningen sker genom föreningarnas verksamhetsberättelser 2017.

Lägesbedömning sammantaget för området Äldreomsorg: *Har brister*

Kultur och fritid

KF-mål 1

Variationen inom utbudet för barn och ungdomar ska öka

Indikator: Antalet nyheter i kultur- och fritidsverksamhetens utbud

Uppföljning KF-mål:

Utbudet har breddats genom bland annat Bodastigen: konstgräsplan, basketplan, konstis och studsmattor och det fortsatta arbetet med Gymnastik- och friidrottshallen med byggstart kring årsskiftet.

Kultur i förskolan/Kultur i skolan fler föreställningar än i fjol.

Ny barn- och ungdomsavdelning på stadsbiblioteket och nytt bibliotek i Hovsjö har öppnat under året.

Kulturskolan/NOVA: Satsning på studioverksamhet genom att man har invigt en fungerande studio och förstärkt med ytterligare lärare.

Torekällberget förbereder för byggande av nya miljöer och tillgänglighetsanpassningar. Materialet till en ny järnvägsmiljö är på plats.

”Stjärnfesten” för personer med funktionsnedsättning anordnades.

De sommarlovsaktiviteter som genomfördes inom ramen för statsbidraget från MUCF var 17 fler än föregående år. Alla aktiviteter var väl genomförda, välbesökta och uppskattade.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: *Bra*

Inriktning i Mål och budget

- Verksamheterna ska fortsätta sitt arbete för att förbereda unga för vuxenlivet genom att utveckla moderna mötesplatser och driva ungdomsfrågor för alla unga i hela kommunen. Jämställdhetsarbetet ska stärkas och utvecklas för att verksamheterna ska attrahera både tjejer och killar lika mycket. Nämndöverskridande samarbeten och samverkan med Telgekoncernen och externa aktörer ska skapa nya upplevelser och locka fler unga. Prioriterat är barn och ungas deltagande i föreningslivet som ska stödjas för att fungera som mötesplats för barn och unga från olika delar av samhället. Utbudet ska ge möjligheter till upplevelser, samt eget utövande och utveckling av färdigheter inom alla områden och på olika ambitionsnivåer. Närheten till arenor för kultur, fritid och idrott tillgodoseas för hela kommunen och den långsiktiga satsningen på spontanidrott ska fortsätta. Nya perspektiv och synsätt för fysisk aktivitet, social tillvaro och kulturellt tänkande för seniorer ska skapas. Personer med funktionsnedsättning ska ges förutsättningar och möjligheter att ta del av kultur- och fritidsutbudet. Kultur- och fritidsverksamheten ska bidra till en levande stadskärna i Södertälje. Mötesplatser och aktiviteter i kommunens övriga delar ska på motsvarande sätt stärkas till att skapa levande miljöer. Stöd ska ges till arrangörer och föreningar som vill ta initiativ och genomföra kulturprojekt, verksamhet och evenemang.*

Uppföljning inriktning i Mål och budget:

Allmänna mötesplatser för diskussion, rörelse, kultur, konst och musik är av stor vikt för ungas utveckling och för förberedelse för vuxenlivet. Efterfrågan på öppna mötesplatser är stor, till exempel spontanidrottsplatser. Bodastigens spontanidrottsplats i form av konstgräsplan, konsfrusen isbana, basketplan, studsmattor och läktare färdigställdes under året. Planering för en dansbana och en 9-håls discgolfbana påbörjades och färdigställs 2018. Stort arbete har lagts på planering av den nya gymnastik- och friidrottshallen med verksamheter för både tjejer och killar som börjar byggas i början av 2018. En ridsportutredning för rättvisare bidragsfördelning liksom ökat fokus på bidrag till aktiviteter och föreningar med hög andel flickor pågår. 2018 sker det tredje och avslutande steget av den nya modellen för bidrag till ridsporten.

Biblioteken har en viktig roll för demokratin och är samtidigt viktiga mötesplatser. I mars invigdes barn- och ungdomsavdelningen i Stadsbiblioteket och ett nytt bibliotek i Hovsjö bibliotek öppnade i november. Biblioteksplanen har reviderats under året. Utredning om en bokbuss har färdigställts.

På El Sistemas orkesterskola läggs stor vikt vid att vara inkluderande och att engagera familjen och det omgivande samhället. Verksamheten i Hovsjö är betydelsefull som ett led i att stärka lokalsamhället och att bidra till att Hovsjö blir en attraktiv plats att leva och bo på. Vi ser exempel på att familjer valt att bo kvar eftersom de

är angelägna om att barnen ska få fortsätta att spela i El Sistema-orkestern. Verksamheten samarbetar med Kungliga filharmonikerna och man genomförde en gemensam konsert när El Sistema firade 5-årsjubileum.

Planeringen av en ny fritidsgård, som ska ersätta Geneta och Rösberga fritidsgårdar, har fortskridit i samverkan med ungdomar och Telje fastigheter och information om en förstudie presenteras för nämnden i mars 2018. Ung Fritid har arbetat med ungdomsinflytandet bland annat genom en "delaktighetsbok". Man har även haft gårdsråd och ungdomarna har varit delaktiga i planering och genomförande av olika arrangemang. Många åtgärder vidtas för att öka flickornas deltagande. Samarbeten har skett med bland annat Tjejhuset, Röda Korset och ABF. Besök på tjejhuset, Kvinnoföreningen och Hovsjöskolan har gjorts. Aktiviteter har handlat om till exempel badminton, dans, bakning, självförsvar och basket. Livet bitch och Juventas systrar har bjudits in vilket resulterat i olika aktiviteter.

Kultur- och fritidsverksamheten ska bidra till en levande stadskärna. Äldre och personer med funktionsnedsättningar gavs förutsättningar att ta del av kultur- och fritidsutbudet genom veckan Kul-för-dig-och-mig, Camp 65+ och Folkparkens dag. Gårdsmusikanterna har besökt alla äldreboenden och dagverksamheter i kommunen.

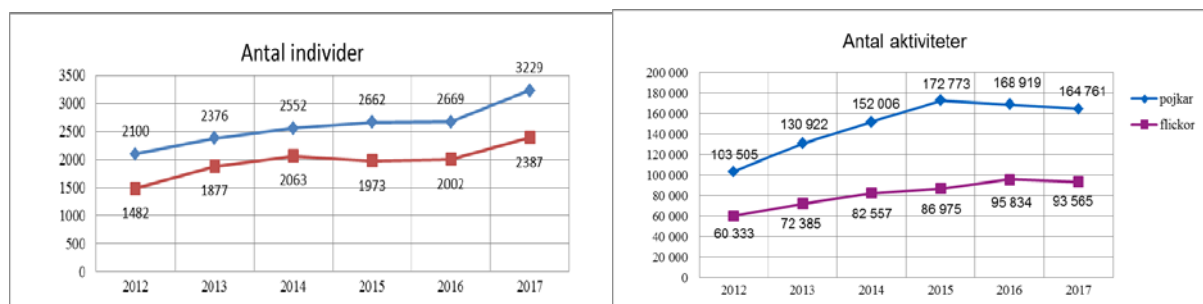
KF-mål 2

Flickors deltagande i idrottsaktiviteter ska öka

Indikator: Andel deltagande flickor

Uppföljning KF-mål:

Antalet flickor i bidragsberättigade aktiviteter har ökat med 19 procent¹, samtidigt som befolkningsökningen i gruppen flickor 7-25 år bara har ökat med 1 procent. Förändring i antal och aktiviteter framgår av nedanstående diagram. Sedan mätningarna startade har flickorna ökat både avseende individer och aktiviteter. Endast vårterminer jämförs eftersom höstterminens resultat blir klart först i mars. Helårssiffror redovisas i aprilbokslutet

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: Bra

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen:

Pågående arbete med riktade stöd till föreningslivet, planering utifrån flickors intressen vid utbyggnad av anläggningar.

KF-mål 3

Flickors deltagande inom Ung Fritids fritidsverksamheter ska öka

Indikator: Antal flickor som besöker fritidsgårdarna och deltar i deras evenemang

Uppföljning KF-mål:

Besöken på Södertäljes samtliga fritidsgårdar har minskat med 0,5 procent från 87 133 till 86 667 besök.

Flickornas besök var vid 2017 års mätning **26 068** vilket är 1 590 färre än föregående år.

Besökssiffrorna har över lag gått ned under 2017. En bidragande förklaring kan vara att två av gårdarna har bytt verksamhetsledare. En annan bidragande orsak är att den fritidsgård som planerats att ersätta bland annat Geneta

¹ VT 2016 jämfört med VT 2017. Statistik för HT klar först i mars.

fritidsgård blivit försenad. Att Ung fritid under året har arbetat aktivt med tillämpningen av besöksräkningen ute på de olika mötesplatserna syns också i besöksiffrorna för 2017. Förändringen kan även förklaras i förändringar i årskullarna.

Västergård och Järna fritidsgård har tappat tjejer medan övriga bibehållit eller ökat besöksantalen för tjejer marginellt.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: *Har brister*

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen:

Omvärldsbevakning pågår: - Hur gör andra kommuner? Man ser ett behov av mer kvinnlig personal kompletterat med andra arbetssätt. Vid rekryteringar försöker man uppnå en bra balans mellan kvinnor/män anpassat till verksamhetens behov. Många av arrangemangen inriktas på aktiviteter som ska vara attraktiva för flickor.

**KF-mål 4
Södertäljebornas nyttjande av kultur- och fritidsutbudet ska öka.**

Indikator:

- Bokade timmar
anläggningar
- Öppettider bibliotek
- Antal aktiviteter KiF
KiS
- Antal förenings som
tilldelats bidrag
- Antal besök
konsthallen
- Deltagare Kultur 365
- Besökare bibliotek
- Besök på scener
- Antal aktiviteter
Kultur 365
- Medielån bibliotek
- Antal föreställningar
- Antal elever
Kulturskolan)
- Antal program
bibliotek
- Besök fritidsgårdarna
- Antal deltagare KiF
KiS

Uppföljning KF-mål:

Utbudet anpassas kontinuerligt efter medborgarnas behov och önskemål. Kontoret har ett väl utvecklat samarbete med föreningsliv och externa intressenter. I de mätetal som framgår nedan ser vi att de flesta verksamheter haft fler besök/motsvarande än under samma period i fjol. En stor del av utbudet genomförs i regi av ideella föreningar och andra aktörer.

Det som mattas av är bibliotekslånen vilket är en trend i hela landet. Utlåningen har totalt minskat med 3 procent, där utlåning av böcker minskat och utlåning av e-media ökat.

Besökare på fritidsgårdar, LUNA och konsthallen är oförändrade.

Minskningen för Kultur 365 beror på att man har upphört med utlåning av filmer och böcker.

Verksamhet/mätetal	Förändring % dec 2016 – dec 2017
Anläggningar/bokade timmar	+16procent
Besök Torekällberget	+5 procent
Stadsscenen besökare	+6 procent
Stadsscenen arrangemang	+6 procent
Fritidsgårdar besök	- 0,5 procent
Bibliotekslån	-3procent
Besökare LUNA	+0,6procent
Konsthallen besök	+0procent
Besök Kultur 365	-10 procent
Kulturskolan inskrivna elever	+5procent

Minskningen för Kultur 365 beror på att man under 2016 hade flera aktiviteter i konferensform med många deltagare.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: Bra

KF-mål 5

Andelen Södertäljebor som är nöjda med kultur- och fritidsutbudet ska öka

Indikator: Bemötande och tillgänglighet (idrott och kultur)

Källa: SCB medborgarenkät NMI, resultat från 2017

Uppföljning KF-mål:

Resultatet för 2017 följs upp i årsredovisningen. Den medborgarundersökningen från 2017 visadrförbättrade värden för kultur och fritid jämfört med föregående mätning som gjordes 2015.

Nöjd Medborgar index idrott 58 (59)

Nöjd Medborgar index kultur 62 (63)

Utökade och effektivare informations- och marknadsföringsinsatser ska ge fler chans att upptäcka och ta del av utbudet. En intern marknadskommunikativ grupp har bildats och ett möte har hållits. En successiv omställning av marknadskommunikativa kanaler från papperstidningar till sociala medier görs. Inga utredningar har gjorts angående ytterligare möjligheter att mäta och utvärdera medborgarnas nöjdhet. Torekällberget har uppdaterat sin marknadsföringsplan vilken kommer att förankras hos Destination Södertälje. Torekällberget följer i samband med LEAN-arbetet systematiskt upp besökarens synpunkter.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: OK

Åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen:

Ökad dialog med allmänhet och brukare.

Övrig inriktning i Mål och budget

- Biblioteket har en viktig roll för demokratin. Genom att erbjuda en mötesplats för fri åsiktsbildning, informationsutbyte och tillhandahålla samhällsinformation och litteratur skapas möjligheter för invånarna att kunna delta i samhällsdebatten. Barns språkutveckling är viktig och lägger grunden för framtida möjligheter och delaktighet i samhället, där biblioteken har en central roll att stödja denna utveckling.*

Uppföljning av övrig inriktning i Mål och budget:

Mycket har hänt under föregående år med avseende på utveckling av biblioteksverksamheten, där Stadsbibliotekets nya barn och ungdomsavdelning invigdes i början av året. I november öppnades också för första gången på många år ett nytt bibliotek i Hovsjö vilket är en av flera trygghetsskapande insatser i området. Uppdraget om en bokbussutredning har färdigställts med förslag till nämnden att starta en bokbussverksamhet under 2019. Biblioteksplanen har reviderats.

Lägesbedömning sammantaget för området Kultur och fritid: OK

Rapport | 2017-12-31

Personalbokslut 2017

Inledning

Södertälje kommun sammanställer varje år ett personalbokslut, som en del i kommunens totala bokslut. Avsikten med personalbokslutet är att ge en aktuell bild av kommunen ur ett personalekonomiskt perspektiv, med jämförelser bakåt i tiden.

Personalstruktur

Antal årsarbetare (AB månadsanställda)

2015	2016	2017
5545	5556	5573

Årsarbetare per kontor	2016	2017
Arbetslivskontoret	157	169
Kommunstyrelsens kontor	192	192
Kultur o Fritidskontoret	163	167
Miljökontoret	38	42
Samhällsbyggnadskontoret	210	224
Social o Omsorgskontoret	2028	2038
Utbildningskontoret	2763	2734

Andelen årsarbetare har ökat under 2017. Alla kontor har ökat sina antal årsarbetare utom Utbildningskontoret som har minskat och Kommunstyrelsens kontor som står kvar på samma antal som 2016.

Fördelning män och kvinnor 2017

Kvinnor	Män
80,0%	20,0%

Andelen kvinnor bland kommunens medarbetare har ökat något under året från 79 procent till 80 procent. Andelen kvinnliga respektive manliga chefer motsvara könsfördelningen för medarbetarna totalt med 80 procent respektive 20 procent..

Andel medarbetare med utländsk bakgrund

2015	2016	2017
41%	43%	44%

Andelen medarbetare med utländsk bakgrund ökar.

Medelålder

2015	2016	2017
45,1	46,0	45,0

Medelåldern bland kommunens medarbetare ligger i princip på samma nivå som tidigare år men har under 2017 gått tillbaka till samma nivå som 2015.

Andel heltidsanställda (AB månadsanställda)

2015	2016	2017
82%	82%	82%

Andelen heltidsanställda medarbetare står fast även under 2017. I yrken inom omsorg arbetar medarbetarna i högre utsträckning deltid än i kommunens andra yrken.

Arbetad tid av timavlönade, omräknat till antal årsarbetare

2015	2016	2017
549	632	590

Personalomsättning

2015	2016	2017
12%	15%	14%

Personalomsättningen i kommunen totalt har ökat sedan 2014 (10 procent) Under 2016 uppgick personalomsättningen till kommunens högsta värde under 2000-talet. För att under 2017 tendera att minska.

Medellön tillsvidareanställd personal

2015	2016	2017
28 870	30 008	30 839

Skillnaden beror på att kommunen nyanställt personal under året med ett högre löneläge än företrädaren.

Löneöversyn

Resultatet av 2017 års löneöversyn för tillsvidareanställda uppgick till 2,86 procent.

Personalkostnader

De totala lönekostnaderna uppgick till 2 178 775 tkr, den totala lönekostnadsökningen uppgick till 3,52 procent.

Övertid och fyllnadstid (i tkr)

2015	2016	2017
13 800	15 800	17 750

Den totala ökningen av övertid är 1950 tkr. Största ökningen är inom äldreomsorgen 1 800tkr och sedan är det verksamheten för funktionshinder som ökat med 700tkr och förskoleverksamheten med 400tkr.

Timmar övertid och mertid

2015	2016	2017
71 400	64 300	79 580

Övertidstimmar och mertid motsvarar en ökning på åtta årsarbetare.

Sjuklön dag 1-14 (i tkr)

2015	2016	2017
32 200	32 800	34 307

Sjuklön dag 14- (i tkr)

2015	2016	2017
5 900	5 600	4 910

De totala sjuklönekostnaderna har ökat något under 2017, men sjuklön efter dag 14 har minskat. Det är korttidsjukfrånvaron som kostar. En del av ökningen beror på att kommunens medarbetare har högre medellön än tidigare år.

Sjuklön exklusive personalomkostnader (tkr)

2015	2016	2017
38 100	38 400	39 200

Hälsa och arbetsmiljö**Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid**

	2015	2016	2017
Kön			
Kvinnor	9,1	8,0	7,3
Män	4,9	4,1	3,8
Ålder			
-29 år	8,4	5,7	5,6
30-49 år	7,8	6,7	6,1
50- år	8,5	8,2	7,5
Totalt	8,2	7,2	6,6

Sjukfrånvaron i kommunen har fortsatt minskat under året. Det gäller både mäns och kvinnors sjukfrånvaro samt inom alla åldersintervall. Särskilt i den yngsta gruppen har sjukfrånvaron minskat sedan 2015.

Korttidsjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid, dag 1-14

	2017
Kön	
Kvinnor	2,8
Män	2,5
Ålder	
-29 år	3,2
30-49 år	2,5
50- år	2,8
Totalt	2,7

Södertälje kommun har valt att mäta korttidsjukfrånvaron under 2017 på ett annat sätt än tidigare vilket gör att det inte finns någon siffra att jämföra med.

Nya rutiner för sjukrapportering och tidiga insatser i sjukperioden, s.k. Aktiv sjukskrivning, har gett minskade sjukfrånvarosiffror. Alla chefer har fått utbildning i de nya rutinerna. Försäkringskassans nya tillämpning av reglerna kring sjukskrivning är antagligen en påverkande faktor till att långtidssjuka kommer tillbaka tidigare.

Sjukfrånvaro per verksamhet	2016	2017	Antal årsarbetare
Förskola	9,9%	8,2%	922
Grundskola	5,3%	5,0%	1278
Gymnasieskola	4,0%	3,3%	194
Vuxenutbildning och högskola	3,5%	4,0%	103
Särskola	8,0%	8,2%	123
Arbete och försörjning	7,4%	6,7%	221
Barn och ungdomsvård	5,7%	6,2%	205
Vuxenvård	8,0%	9,2%	87
Omsorg o service till funktionshindrade enl LSS	8,2%	7,2%	475
Omsorg o service till funktionshindrade enl SoL	4,9%	7,0%	43
Omsorg o service till psykiskt funktionshindrade	8,8%	6,9%	144
Äldreomsorg	9,3%	9,4%	864
Kultur, fritid, idrott	5,4%	6,6%	161
Samhällsbyggnad	3,8%	4,0%	216
Miljö o Hälsoskydd	4,4%	3,0%	45

Förskolan, omsorg och service till funktionshindrade enligt LSS är några av de verksamheter som lyckats få ner sjukfrånvaron.

Indexvärde HME

2015	2016	2017
77	76	75

Under hösten genomfördes en webbenkät med nio frågor där kommunen för sjätte året mätte Hållbart Medarbetarengagemang (HME).

Frågorna är indelade i tre delområden, motivation, styrning och ledarskap och utifrån svaren tas ett indexvärde fram. Indexvärdet för kommunen ligger på liknande nivå som tidigare år. Svarefrekvensen har ökat från 57,2 procent, 2016 till 63,1 procent under 2017.

Olycksfall och tillbud

2015	2016	2017
1036	1281	1352

Antalet rapporterade olycksfall och tillbud fortsätter att öka. Detta betyder dock inte helt säkert att antalet faktiska händelser har ökat utan att benägenheten att anmäla ökat. Under 2017 har fler chefer utbildats i rapporteringssystemet KIA.

Måluppfyllelse – Södertälje kommun som arbetsgivare

- Den hållbara arbetshälsan ska öka och leda till att fler medarbetare är friska och i arbete**

Sjukfrånvaron minskade under året till 6,60 procent av arbetstiden.

Lägesbedömning av målet: Bra

- Index för hållbart medarbetarengagemang ska bibehållas eller öka för verksamheter med låga värden**

Index för hållbart medarbetarengagemang minskade under året från 76 till 75.

Lägesbedömning av målet: Har brister

- Kommunen ska ha god personalförsörjning av de nyckelgrupper som identifierats i prognoserna för framtida bemanning.**

Brist råder inom vissa identifierade yrkesgrupper, vilket leder till svårigheter att rekrytera. Tillgången på efterfrågad kompetens inom identifierade nyckelgrupper är ett problem i hela landet.

Lägesbedömning av målet: Har brister

- Lönepolitiken ska baseras på en jämställd lönesättning och stödja den långsiktiga kompetensförsörjningen.**

Lönekartläggning har genomförts efter 2017-års löneöversyn. Arbetet med att under en treårsperiod (2015-2017) åtgärda osakliga löneskillnader inom identifierade yrkesgrupper fortgår. Inga osakliga löneskillnader på grund av kön hittades i 2017-års lönekartläggning.

Lägesbedömning av målet: Bra

BIL 3

Investeringsbudget 2017 - KS/KF investeringar						reviderad
	Budget 2017	Justering => T2	Södertäljelyftet	Justering T2 =>	KS/KF	
Arbetslivsnämnden	-	-	-	-	-	
KDN Enhörna	2 000	700	^{2,3} 1 000	-	3 700	
KDN Hölö-Mörkö	1 150	450	^{1,2,3} 1 000	-	1 700	
KDN Järna	4 250	2 190	^{2,3} 1 000	-	7 440	
KDN Vårdinge-Mölnbo	-	370	^{2,3} 1 800	-	2 170	
Kommunstyrelsen	22 024	10 760	^{2,3} 3 000	-	⁵ 14 264	
Kultur och fritidsnämnden	5 000	-	5 650	5 600	⁷ 16 250	
Miljönämnden	-	-	-	-	-	
Omsorgsnämnden	1 200	-	-	-	1 200	
Socialnämnden	3 500	-	-	-	3 500	
Stadsbyggnadsnämnden	300	-	-	750	1 050	
Tekniska nämnden	91 650	7 100	² 17 200	-	⁶ 115 950	
Utbildningsnämnden	3 300	-	-	-	3 300	
Äldreomsorgsnämnden	300	850	¹ -	-	1 150	
Totalsumma	134 674	-	-	6 350	171 674	

Investeringsbudget 2017 - Nämndsinvesteringar						reviderad
	Budget 2017	Justering => T2	Södertäljelyftet	Justering T2 =>	Nämnd	
Arbetslivsnämnden	300	-	-	-	300	
KDN Enhörna	800	-	-	-	800	
KDN Hölö-Mörkö	600	-	-	-	600	
KDN Järna	1 900	600	⁴ -	-	2 500	
KDN Vårdinge-Mölnbo	500	-	-	-	500	
Kommunstyrelsen	2 337	-	-	2 300	⁵ 4 637	
Kultur och fritidsnämnden	2 800	-	-	-	2 800	
Miljönämnden	400	-	-	-	400	
Omsorgsnämnden	800	-	-	-	800	
Socialnämnden	700	-	-	-	700	
Stadsbyggnadsnämnden	450	-	-	-	450	
Tekniska nämnden	52 631	-	-	-	52 631	
Utbildningsnämnden	8 500	-	-	-	8 500	
Äldreomsorgsnämnden	2 282	-	-	-	2 282	
Totalsumma	75 000	600	-	2 300	77 900	
TOTALT (KS/KF & nämndsinvesteringar)	209 674	-	-	6 350	249 574	

1: Överföring Wijbacken ÄBO

2: TNs ram ökar med 7100 tkr, Järna KDNs ram ökar med 1750 tkr, Hölö-Mörkö KDNs ram ökar med 200 tkr, Vårdinge-Mölnbo KDNs ram ökar med 300 tkr samt Enhörna KDNs ram ökar med 650 tkr. Beloppet tas från KS markeringsbelopp för GC-vägar enligt GC-plan

3: Järna KDNs ram ökar med 4400 tkr, Hölö-Mörkö KDNs ram ökar med 200 tkr, Vårdinge-Mölnbo KDNs ram ökar med 70 tkr samt Enhörna KDNs ram ökar med 50 tkr. Beloppet tas från KS markeringsbelopp för trygghet, säkerhet och miljö

4: 600 tkr för asfalteringsarbeten avseende Vretvägen och Snickarvägen

5: Tidigareläggning av investeringsmedel från budget 2018 till 2017 för nyinköp av datorer

6: Ramen utökas på grund av förseningar i investeringsprojektet "GIS-information".

7: Tidigarelagd produktionsstart av Södertälje IP 5000 tkr, fördyring av Östertälje IP 600 tkr. Dessa medel ska hämtas från 2018.

Kommunstyrelsen
2018-04-06

RESERVATION

Ärende 7

Årsredovisning 2017 för Södertälje kommun

Årets resultat visar på ett bra resultat och det är positivt. Vi får nu fokusera mer på målen, speciellt på de sju områden där verksamhetsmålen visar på att det finns brister. Speciellt gäller det att ha kontroll på de viktiga arbetsgivarmålen där vi brister på två ställen. Personalen är grunden för vår verksamhet så där kommer vi moderater vara extra observanta.

Yrkande:

Från Moderaterna yrkar vi bifall till punkterna a till h. På punkt i yrkar vi på följande lydelse: Årsredovisningen för Södertälje kommun har kommunstyrelsen tagit del av.

Gällande de tilläggs punkter som majoriteten lade på bordet så yrkar vi återremiss på punkterna j och k i avvaktan på den Kompetensförsörjningsplan som är på väg fram.

Då vi inte fick gehör för våra yrkanden så reserverar vi oss till förmån för egna förslag.

Marita Lärnestad

Anne-Marie Larsson

Bilaga B

KOMMUNSTYRELSEN

2018-04-06

RESERVATION

Ärende 7

ÅRSREDOVISNING 2017 FÖR SÖDERTÄLJE KOMMUN

Ärende/beslut

Kommunstyrelsen har i dag för egen del bedömt att samtliga hel- och delägda aktiebolag har bedrivit sina verksamheter enligt fastställda kommunala ändamål och befogenheter.

Vidare har kommunstyrelsen föreslagit att kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen för 2017, att budgeten för nya KF-investeringar får överskridas med 1,076 miljoner kronor utan att budgeten för 2018 minskas med samma summa, att tekniska nämnden får överskrida budgeten för nya KF-investeringar 2017 med 8,736 mnkr utan att budgeten för 2018 minskas med samma summa, att kompensation om 1,6 mnkr fördelas till berörda nämnder för kapitalkostnader i samband med Södertäljelyftet, vilket finansieras av anslaget under centrala poster, att miljönämnden får en investeringsbudget på 1,3 mnkr för nytt verksamhetssystem, vilket finansieras inom likviditeten, att tekniska nämndens investeringsbudget för 2017 utökas med 12 mnkr för ökat gatuunderhåll och att kultur- och fritidsnämndens investeringsbudget för 2017 utökas med 3 mnkr för upprustning av idrottanläggningar, allt finansierat inom likviditeten, att 12,75 mnkr av resultatet avsätt för hållbart byggande under 2018, att kommunbidraget utökas med 6,65 mnkr för tekniska nämnden respektive 6,1 mnkr för stadsbyggnadsnämnden och att budgeterat resultat sänks med motsvarande summa, att 100 mnkr av resultatet öronmärks för en kompetensförsörjningsfond 2018-2021 samt att resultatet för 2017 om 429 mnkr går in i det ackumulerade balanserade resultatet, varav tidigare specificerade medel avsätts för hållbart byggande respektive en kompetensförsörjningsfond.

Bakgrund

Kommunkoncernen uppvisar ett positivt resultat på 805 miljoner kronor, jämfört med 1 071 mnkr året innan. Kommunen i sig har ett positivt resultat om 429 mnkr. De totala skatteintäkterna (5 554 mnkr) överstiger verksamheternas nettokostnader. Låneskulden uppgår till 141 000 kronor per invånare, en minskning med 5 500 kronor sedan 2016. Det beror på dels att skuldberget minskat med 630 mnkr, dels att befolkningen ökat med 1 400 personer. Kommunens soliditet, exklusive pensionsåtaganden, har stigit med 4 procent till 29,9 procent. Det förklaras av ett positivt resultat tack vare flera intäkter av engångskaraktär och lägre låneskuld. Av fullmäktiges verksamhetsmål har 20 av 27 bedömts lägst Ok och 7 verksamhetsmål bedömts ha brister. Samtliga nämnder, utom miljönämnden och överförmyndarnämnden, visar positiva resultat jämfört med budget.

Förvaltningen har granskat alla nämnders årsrapporter och konstaterar att analysen av nämndernas resultat många gånger försvåras av att det saknas nyckeltalsjämförelser med andra kommuner och analyser av kostnader, volymutveckling och verksamhetsresultat. Även nämndernas prognoser har brister. När det gäller Telges årsrapport till kommunstyrelsen bedöms samtliga hel- och delägda bolag ha bedrivit sina verksamheter i enlighet med bolagsordningar och ägardirektiv. Utnyttjandet av investeringsbudgeten har ökat kraftigt. Under året har verksamhetsplanerna utvecklats och övergripande arbetsplaner införts för respektive kontor. En utredning pågår också om hur kommunstyrelsen ska förbättra uppsiktsplikten för hela kommunkoncernen.

Liberalernas bedömning

Ekonomi och finansiell analys

Södertälje kommuns årsredovisning illustrerar, vid sidan av hårt internt arbete, att svenskt näringsliv går som tåget, med rekordhög sysselsättning och goda skatteintäkter, omfattande skatteutjämning och utökade statsbidrag till kommunerna. Liksom 2016 är resultat för 2017 historiskt starkt, men skärskådas siffrorna nyanseras bilden något. Kommunens resultat är 429 miljoner kronor. Drar vi från extraordinära intäkter, bland annat realisationsvinster, stannar resultatet på 397 mnkr.

Facknämnderna och kommundelsnämnderna redovisar sammanlagt ett överskott på 145 miljoner kronor, men där såväl miljö- som överförmyndarnämnden uppvisar smärre minusresultat. Förra året översteg skatteintäkterna verksamheternas kostnader, men under årets första månader ser vi en oroande utveckling på det motsatta förhållandet. Resultatet för perioden januari-februari 2018 uppgår till 13 mnkr, vilket är 19 mnkr lägre än motsvarande period för ett år sedan. Främsta orsaken till den negativa resultatutvecklingen är minskade skatteintäkter med 4 mnkr och ökade kostnader med 29 mnkr. Det måste leda till ökad vaksamhet och beredskap i nämnderna kring stigande kostnader för både personal och lokaler.

För en långsiktig hållbar ekonomi krävs fortsatt strålkastarljus på kommunkoncernens skuldberg och förmåga att finansiera investeringar inom eget kassaflöde. Liberalerna välkomnar att låneskulden har sjunkit, från 11,7 miljarder kronor 2012 till knappt 8 miljarder 2017. Minskat skuldberg ger lägre räntekostnader, viktigt att beakta i det långa loppet – trots det ännu låga ränteläget. I klartext har skulden per Södertäljebo minskat med drygt 5 500 kronor, från 164 500 till 141 000 kronor. Detta arbete får naturligtvis inte avstanna. Skulden måste pressas ned ytterligare, eftersom Södertäljeborna i det här sammanhanget fortfarande tillhör de högst belånade i landet. Nya investeringar ska noga övervägas och i allt väsentligt finansieras genom egna medel inom dotterbolagen och strategiska försäljningar av kommunal egendom. Vi ser positivt på uppdraget om en gemensam investeringsprocess, som syftar till betydligt mer träffsäkra investeringar – som verkligen genomförs.

Budgetuppföljning och åtgärdsprogram

Förvaltningen har granskat alla nämnders årsrapporter och konstaterar att analysen av nämndernas resultat många gånger försvåras av att det saknas nyckeltalsjämförelser med andra kommuner, men även analyser av kostnader, volymutveckling och verksamhetsresultat. Också nämndernas prognoser har brister. Liberalerna anser att detta är oacceptabelt och måste åtgärdas, det krävs dels regelbundna nyckeltalsjämförelser, dels säkrare prognoser. Detta för att nämnderna ska ha så väl fungerande verktyg som möjligt för att kunna fatta rätt beslut, inte minst åtgärdsprogram när underskott indikeras i verksamheten.

I syfte att underlätta beslutsfattandet i socialnämnden gav på Liberalernas initiativ kommunstyrelsen för en tid sedan stadsdirektören i uppdrag att undersöka möjligheten att införa volymavstämningar för sociala placeringar av barn och unga. Utredningens slutsats blev dock "att inte rekommendera ett sådant system, eftersom en volymavstämning med låg träffsäkerhet riskerar att göra socialnämndens arbete svårare än de möjligheter som ges inom ramen för dagens mål- och budgetprocess." Vi såg och ser fortfarande uppenbara fördelar att i likhet med den pedagogiska verksamheten och omsorgen om personer som omfattas av LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) göra just volymavstämningar ett par gånger om året. Vi bedömer att detta vore ett välkommet verktyg i ekonomins tjänst för socialnämndens ledamöter.

Äldreomsorg och hemtjänst

Äldreomsorgsnämnden uppvisar ett överskott på 31 miljoner kronor, men där hemtjänsten i egen regi fortfarande dras med betydande underskott. Införandet av en tid- och insatsregistrering i kombination med mer effektiv och rättsäker handläggning har lett till 120 000 färre hemtjänststimmar jämfört med 2016. Det motsvarar sänkta kostnader för myndighetutövningen med 46,8 miljoner. Men den egna utförarverksamheten har inte lyckats minska sin kostym och nämnden har inte lyckats sänka kostnaderna i motsvarande grad. Enligt ekonomiavdelningen riskerar plusresultatet att gå upp i rök om inte verksamheten anpassas skyndsamt. Denna utmaning har dessutom vuxit, eftersom hemtjänsten i egen regi har ökat i volym och gör det än mer i slutet av 2018, då den enligt majoritetens fattade beslut får 60 procent av marknaden och antalet externa aktörer dras ned från 5 till 4. Detta ska också ses i skenet av att de privata utförarna håller budget bättre och har mer nöjda kunder.

Även SKL:s (Sveriges kommuner och landsting) och Socialstyrelsens färsk rapport stämmer till eftertanke; här får nämligen Södertäljes hemtjänst näst sämst betyg i hela landet – när seniorerna själva får säga sitt. Liberalerna välkomnar att äldreomsorgsnämnden aviserar en egen undersökning för att fånga upp brukarnas synpunkter, inte minst kring bemötande, och att omdömena för den offentliga och privata hemtjänsten redovisas var för sig.

Vi kan också konstatera att 41 personer väntar på ett vård- och omsorgsboende. Visserligen slår snart ett nytt kommunalt boende upp portarna i Björkmossen, men det är anmärkningsvärt att i denna kösituation endast 18 platser upphandlats vid Attendos nya toppmoderna vård- och omsorgsboende i Hovsjö, som i dagsläget har 36 lediga platser.

Sjukfrånvaro och frisknärvaro

Sjukfrånvaron i Södertälje kommun har minskat från 8,2 procent 2015 till 6,6 procent 2017. Vi närmar oss fullmäktiges mål om 5 procent, trots detta har den totala kostnaden för sjuklöne ökat. En bidragande orsak till lägre sjukfrånvaro är sannolikt projektet "Hållbar arbetshälsa". Det har avlutats i förtid och framgångsrika metoder för ökad frisknärvaro permanentats.

Sjukfrånvaron i kommunen varierar mycket mellan olika verksamheter; förskola och äldreomsorg uppvisar högre siffror än gymnasieskola och administration. Äldreomsorgen ligger kvar på samma höga nivå medan trenden för förskolan är högre frisknärvaro, kanske tack vare att Liberalernas förslag om ett ökat fokus på hygien i våra förskolor. Det är positivt att antalet långtidssjuka minskat från 230 personer till 209, men oroväckande att kvinnors sjukfrånvaro är i det närmaste dubbelt så hög som männens. Det är ett oacceptabelt förhållande, som kräver ytterligare analys och åtgärder.

Allt börjar med en bra skola

Förskolans kostnader och inskrivna barn har ökat 2015-2017. Men nettokostnaderna ökar i högre takt än barnantalet, vilket beror på löneökningar – som välkomnas – och fler köp av platser vid friskolor – som stämmer till eftertanke när det gäller vårt erbjudande till Södertäljes föräldrar. Granskas siffrorna kan vi konstatera att kostnaderna för förskolan tillhör topp tre i landet, samtidigt som Södertälje har de bland de högsta kostnaderna för lokaler, men lägst kostnader per inskrivet barn – när förhållandet egentligen borde vara det omvända.

Även grundskolan har ökat såväl kostnader som antalet barn. Även här håller trenden i sig att fler elever söker sig till fristående skolor. När vi tittar på förhållandena i jämförbara kommuner har Södertälje fortfarande den högsta kostnaden per elev, men avspeglar sig detta i undervisningskvaliteten? Även om utvecklingen vänt tack vare ett systematiskt förbättringsarbete återstår mycket att göra, gärna med utgångspunkt från de prioriterade insatserna i Liberalernas skuggbudget. Meritvärdet för eleverna i årskurs 9 är oförändrat, liksom behörigheten till högskoleförberedande gymnasieprogram (flickornas stiger och pojkarans sjunker). När det gäller behörigheten till gymnasieskolans yrkesprogram är den oförändrad för pojkar, men stiger för flickor.

För gymnasieskolan har elever med slutexamen med högskolebehörighet minskat, från 77 till 70 procent, och elever med examen från yrkesprogram minskat, från 72 till 70 procent. En alldeles för hög andel av eleverna, 25 procent, når inte slutexamen från respektive program.

Skolan i allmänhet och gymnasieskolan i synnerhet står inför stora utmaningar. Vi måste målmedvetet arbeta vidare för ökad arbetsro i klassrummen och måluppfyllelse för eleverna. Det förutsätter resurstillskott och att medel omfördelas från lokaler till pedagogisk verksamhet. Nyckeln är attraktiva profiler och en högkvalitativ undervisning. Det förutsätter att vi kan rekrytera och behålla skickliga lärare genom anständiga löner och goda arbetsförhållanden, där utbyggnaden av så kallat tvålärareskap är en framgångsfaktor.

Gatuunderhåll och potthål

Vintrararna går hårt åt Södertäljes gator, liksom gång- och cykelbanor. Potthålen har till slut blivit så många, så urgröpta och så vassa att det blir uppenbara säkerhetsrisker. Kringelstans trafikanter utgör ett tåligt släkte, men nu har vi, om uttrycket tillåts, nått vägs ände. Vi avsatte i vår skuggbudget 10 miljoner extra för asfaltering och gatuunderhåll 2018 respektive 2019. Hade inte majoriteten lagt mer pengar på nödvändigt underhåll hade kommunens värdergrund "Medborgaren först" riskerat att bli lika ihålig som Södertäljes gator.

Gärna kompetensförsörjningsfond, men inte förslag på bordet

En flerårig kompetensförsörjningsplan för Södertälje kommun är både ett vällovligt och nödvändigt initiativ. Den kan bli ett verktyg för att rekrytera och behålla personal med rätt kompetens, att matcha grupper som står långt från arbetsmarknaden mot kompetensbehoven och att utveckla kommunens arbetsgivareerbjudande. Inte minst angeläget är det att ge befintliga medarbetare möjlighet att lyfta sin kompetens och att göra intern karriär. Ytterst handlar det om att säkra vår framtida välfärd, framförallt inom skola och omsorg, men även inom det tekniska området.

Trots att det flaggades för en kompetensförsörjningsplan i Mål och budget 2018-20120 lade majoriteten förslaget, som omsluter hela 100 miljoner kronor, direkt på kommunstyrelsens bord utan närmare information.

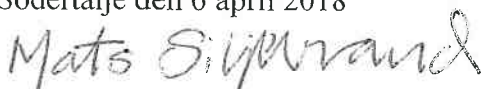
Vi och övriga Alliansen efterlyste mer av analys och substans innan beslut; hur ser behoven ut inom olika yrkes- och verksamhetsområden och vilket belopp är mest realistiskt – det är väl inte bara att gripa 100 miljoner direkt ur luften? Då Liberalerna och övriga allianspartier inte fick gehör för återremissyrkandet kring den aktuella fonden reserverar vi oss mot kommunstyrelsens beslut på den här punkten.

Liberalernas förslag till beslut

Kommunstyrelsen

1. återremitterar punkten j och delvis punkten k om att avsätta 100 miljoner kronor av 2017 års resultat för en kompetensförsörjningsfond perioden 2018-2021.
2. godkänner för egen del att kommunens hel- och delägda aktiebolag har bedrivit sina verksamheter enligt fastställda kommunala ändamål och befogenheter samt föreslår kommunfullmäktige att godkänna övriga förslag till beslut.

Södertälje den 6 april 2018

Mats Siljebrand (L)

Bil 91C

Centerpartiet

Reservation

Kommunstyrelsen

20180406

Ärende 7

Årsbokslut för Södertälje kommun per den 31 december 2017

Dnr; KS 18/105

Mycket är positivt i årsredovisningen, ett stort tack till alla som bidragit till det. Trots det har Centerpartiet ett antal frågetecken inför framtiden. Några är, kvalitativa satsningar på och tryggheten i skolan, rättvisande budgetram för omsorgen, kvalitén och maten i äldreomsorgen, investeringsvolymen för gatuunderhåll, hur klarar vi exploateringstrycket för bostäder/lokaler i hela kommunen även på landsbygden, hur får vi upp farten på bredbandsatsningen, blir stadskärnan bra för handel och restauranger och räcker våra åtgärder i samverkan med andra för att vår befolkning ska känna att de bor i en bra och trygg kommun?

Sammanfattning

Det är glädjande att behandla ett årsbokslut med ett bra ekonomiskt resultat det ger förutsättningar att genomföra satsningar och tryggt utveckla den nuvarande verksamheten. Det är glädjande att vi nu ser ett årsresultat med ett balanskravsresultat på 397 mkr.

Centerpartiet var naturligtvis inte ensamt om att se detta komma redan inför beslutet om budget för 2017 i november 2016. De satsningar vi föreslog i Centerpartiets budget för 2017 hade varit möjliga att genomföra. D.v.s. vårt budgetförslag var realistiskt och finansierat avseende både satsningar i drift och investeringar inklusive överskott och minskad låneskuld. Vi fick det återigen bekräftat att det också gällde för 2017. Där till exempel majoritetsförslaget om 100 miljoner kr för att lyfta Södertälje 2017 och nu 2018, 12 mkr för gatuunderhåll och 3 mkr för att satsa på idrottsanläggningar.

Vi tackar naturligtvis för att majoriteten vill genomföra vår föreslagna politik.

Det som oroar

En verksamhet visar fortsatt underskott, socialnämnden. Det finns säkert fortfarande och alltid delar som går att effektivisera och därmed minska kostnaderna. Socialnämndens kostnader eller rättare sagt minskning av

kostnader är mycket beroende av en stark arbetsmarknad och att fler personer kommer ut i arbete.

En annan framtida faktor för kommande kostnader är att vi på grund av avtalsmodellen till externa aktörer och den kommunala verksamheten inom LSS och daglig verksamhet räknar upp ersättningen med ett index (i år 0,7 %). Långt under det SKL rekommenderar och i stort sett alla andra kommuner använder. Vilket urholkar kvalitén, bemanning och kompetens. Framåt är det nödvändigt med en annan uppräkningsmetod än den generella för LSS, även här behöver man satsa extra precis som för skolan.

Äldreomsorgen visar på ett överskott trots att den egna hemtjänsten visar på ett stort underskott. Här vet vi också att ett litet antal placeringar på våra vård- och omsorgsboenden snabbt kan leda till ökade kostnader, lägger man då till att en stor del av överskottet beror på åtgärder och satsningar till exempel ökad digitalisering som inte genomförts så är det lyckliga omständigheter och en väl fungerande verksamhet i de verksamheter som vi köper som ger årets beräknade överskott. Vilket stärker vår uppfattning att fler entreprenörer borde få chansen att resurseffektivt höja kvalitén i äldreomsorgen, återinför LOV.

Personalen

Personalen är vår viktigaste resurs och därför behöver den mötas av och få verka i en bra arbetsmiljö, med inflytande och reellt ansvar för sitt arbete. Lean är enligt vår mening fortsatt en bra metod för att lyckas med detta.

Att arbetsmiljön har förbättringspotential blir självklart när man ser fortsatt höga sjuktal i stora verksamheter som omsorg och förskola och alltför stor bemanning med hjälp av vikarier och timanställda. Dessutom indikerar personalomsättningen att mycket återstår att göra för att få till den goda arbetsmiljön.

En förbättring kan glädjande ses i kölvattnet av det omfattande frisknärvaroarbeta som pågår, men mycket återstår att göra. Även där visar det sig att Centerpartiets satsningar på en bättre hälsa och ökad frisknärvaro skulle gett resultat och utöver personalen gagnat vår ekonomi med de förstärkningar vi budgeterat inför 2017, de vinsterna ingår naturligtvis i det samlade resultatet.

Investeringar

De kommunala investeringarna kommer nära budget under året, 93%. När det gäller Telge AB:s investeringsnivåer är det sämre ca 75%. Men arbetat med att säkra investeringsprocesserna och en mer verklighetsförankrad budget har ändå visat en större måluppfyllelse än tidigare av genomförda beslutade investeringar. Positivt är att minskade investeringar precis som ökade försäljningar minskar låneskulden. Investeringsprocessen ses över för att bättre styra och använda det budgeterade investeringsutrymmet, inte minst debaklet i Fornbacken visar behovet av det.

Centerpartiet föreslog till budgeten 2016, 2017 och 2018 att nivån för investeringar till gatuunderhåll ska höjas med 10 miljoner kr/år plus en tillfällig höjning under 10 år för att komma ikapp eftersatt underhåll med ytterligare 10 miljoner kr/år. Att det hade varit lika enkelt att finansiera 2016 och 2017 som vi föreslog får vi nu bekräftat. En del beslutades av majoriteten att rymmas i det treåriga Södertäljelyftet 2017 på 100 mkr och nu ytterligare 12 mkr i årets bokslut. Varför inte på en gång göra som Centerpartiet föreslår. Lägga fast en långsiktig plan för att komma ikapp med underhåll av gator och vägar, för kollektivtrafik, yrkestrafik, privatbilister och cyklister. Fast då försvinner förstås den publika effekten av att ständigt kunna deklarerar nya satsningar till invånarna särskilt när det som i år är valår.

Att ha en ekonomi i balans är viktigt och ett krav. Att ha kontroll och en rättvisande budget är naturligtvis likaså.

Tilläggsförslag

Kommunstyrelsens majoritet följde kontorets förslag med tillägg i punkterna f, 12 mkr i extra investeringsmedel för drift och underhåll av gator och ytterligare 3 mkr till upprustning av idrottsplatser och punkterna j och k avseende en treårig satsning i en kompetensförsörjningsfond. När det gäller gatuunderhåll och upprustning av idrottsplatser var det självklart att bifalla då vi har motsvarande satsningar i vårt budgetförslag 2018. Jag ställer mig positiv till den föreslagna kompetensförsörjningsfonden men ville precis som övriga allianspartier ha ett bättre underlag för vad pengarna är tänkta att satsas på, det allmänna uppdraget finns redan i budgetbeslutet.

Därför yrkade jag på att ärendet i punkterna J och K skulle återremitteras till stadsdirektören för ytterligare beredning.

Då kommunstyrelsen inte beslutade om återremiss reserverar jag mig till förmån för eget yrkande.

Tage Gripenstam, Centerpartiet

Reservation till kommunstyrelsen 20180406:

Ärende 7: Årsredovisning 2017 för Södertälje kommun

Då vi inte fick gehör för vårt yrkande att inte godkänna årsredovisningen för Södertälje kommun 2017 avger vi följande reservation.

I årsrapporten och årsredovisningen för 2017 listas de mål som de styrande partierna har för kommunen. För att mäta hur väl man har uppnått dessa mål anges alternativen "Bra", "OK" eller "Har brister" som betyg.

Det anmärkningsvärda är att man på beträffande dessa mål har angivit OK trots att målen faktiskt inte har uppnåtts. Till exempel har det i rapporten satts ett OK för målet att kommuninvånarnas upplevda trygghet ska öka, när denna i själva verket har minskat marginellt. Detsamma gäller målet om ökat valdeltagande – trots att detta de facto minskade vid valet 2014 har det ändå satts ett OK för måluppfyllelsen. Man kan inte heller rapportera om valdeltagandet 2018 emedan detta äger rum först i höst.

Det ter sig i vårt tycke minst sagt märkligt att då sätta ett OK för ett mål innan resultatmätning om måluppfyllelse uppnåtts eller ej. Om man har lagt ner åtskilliga av våra skattebetalares pengar på satsningar som ska öka deras trygghet eller valdeltagande, men detta inte har uppnåtts, hur har man då på något sätt uppnått målet? Det har man inte. Dessa var endast två exempel av flera.

Vi är kritiska till vad S, V och MP anser vara mål och resultatmätning i årsrapporten och årsredovisningen för 2017. Man har angivit diffusa mål, som kommunen sedan ska jobba emot, men samtidigt inte satt upp några parametrar för hur och när dessa mål ska anses vara uppfyllda. Detta inbjuder till ett subjektivt tolkande av måluppfyllandet, vilket inte blir transparent eller konstruktivt utan tvärtom i de nämnda fallen missvisande.

Tommy Hansson (SD)
tjänstgörande ersättare

SÄRSKILT YTTRANDE

Bilaga

Ärende: Årsredovisning 2017 för Södertälje kommun 6 april 2018 Kommunstyrelsen

Södertälje och Sverige är mitt uppe i en nationell och internationell högkonjunktur. Att det är goda tider kan vi se på år av positiva resultat i jämförelse med bokslut några år tidigare som knappt nådde balanskraven.

Siffrorna är i stort glädjande.

Ett särskilt framgångsrikt område är utvecklingsarbetet med bättre arbetsmiljö och friskare medarbetare. Arbetet har pågått i projektform från hösten 2015 och vi ser nu att sjukfrånvaron har minskat från 8,2 procent till 6,6 i slutet av 2017. Vi hoppas det är en trend som håller i sig, personalen är en nyckelfaktor för den kommunala verksamheten. Projektet avslutas i förtid och permanentas. Det är bra. För att stora utmaningar finns alltså. Av de som är sjukskrivna är det många kvinnor inom vård- och omsorgsverksamhet. Äldreomsorgen ligger kvar på mycket höga nivåer. Vi måste fortsätta att arbeta strukturerat för att vända även de siffrorna.

För oss Kristdemokrater är barns uppväxtvillkor mycket viktigt. Det är genom att försäkra oss om barnens möjlighet att få sina behov tillgodosedda som ett gott samhälle byggs. Alla beslut menar vi ska "familjesäkras" vilket innebär att inget politiskt beslut ska tas innan man har räknat med vilken effekt det får för familjen och barnen. I redovisningen ser vi att barnfattigdomen är hög i Södertälje i jämförelse med resten av landet. Och det förklaras bäst genom att i Sverige bor få barn med rika föräldrar, och än mindre fattiga föräldrar med rika barn. Begreppet barnfattigdom är i Sverige helt relaterat till familjens totala situation. Har föräldrarna en utsatt situation har barnen det med. Utmaningen för Södertäljes del handlar i stor utsträckning om att ge vuxna människor med familjer och barn, möjlighet till 100 procent lön, i stället för viss procent bidrag.

Den psykiska ohälsan bland barn och unga är ett problem i Södertälje. Vi ser en liknande trend i hela landet, våra barn mår sämre än vad de har det mätt i materiellt välstånd. Unga tjejer verkar vara de som är mest utsatta, vi ser att den psykiska ohälsan stiger kraftigt i landet och inte minst i Södertälje bland tjejerna. Även hos killarna, men inte lika drastiskt. Den självskattade hälsotillståndet i Södertälje har minskat från 73 till 67 procent. Det återspeglar

problematiken. För oss Kristdemokrater är det mycket viktigt att vi tar problemet med psykisk ohälsa på absolut största allvar. Mer av resurser krävs, men även strukturella omdaningar. Elevhälsan bör reformeras och ansvarsstrukturerna ses över.

När vi nu har en extrem högkonjunktur bör det återspegla våra prioriteringar. De äldres situation ska vara högprioriterat. Det är därför beklämmande att se att siffrorna här går i fel riktning. De äldre som nöjda med hemtjänsten minskar och de äldre som känner sig trygga i sitt hem minskar likaså.

Möjligheten för de äldre att välja och välja bort måste öka. Med ökad inflytande över sin vardag, sin situation och sitt hem så ökar såväl nöjdhet som trygghet. I tider när kommuns totala ekonomi går bra, då bör vi inte jaga effektiviseringar och besparingar bland våra äldre. Som innebär att deras möjlighet att själva välja boende, det behovsprövade boendet tar inte hänsyn till individens överväganden och behov i tillräckligt omfattning i Södertälje. Det renderar till lägesbedömningen att verksamheten har brister.

Avslutningsvis – på mycket kort varsel presenterade majoriteten ett tilläggsförslag till årsredovisningen. Utan att först analysera vilka behov som finns för en kompetensförsörjningsfond, gavs utrymme för 100 miljoner kronor till en sådan. Kristdemokraterna, tillsammans med sina allianskollegor, menar att det naturliga vore att först göra en noggrann undersökning som leder fram till en väl avvägd avsättning att nyttjas för att öka matchningen av arbetskraft och öka möjligheten till kompetensförsörjning i Södertälje.

Södertälje den 13 april 2018

David Winerdal (KD)
Gruppledare

Kommunstyrelsen

2018-04-06

Särskilt Yttrande

Ärende 7

Årsredovisning för Södertälje kommun

Ärende

Vid dagens sammanträde i kommunstyrelsen presenterade majoriteten S, Mp och V ett tilläggsförslag där 132 mkr fördelas av överskottet. Jag anmälde att jag inte ämnar delta i beslutet då detta ärende läggs på bordet. Gruppledarna fick ärendet torsdags kväll det vill säga kvällen innan kommunstyrelsens sammanträde. Jag som ledamot i kommunstyrelsen fick ärendet på bordet vid sammanträdet.

Det är inte förenligt med den demokratiska ordning vi har beslutat om att hantera ledamöterna på detta sätt.

Majoriteten som består av S, Mp och V har under denna mandatperiod inför en beredning vid namnet Demokratiberedningen som skall tillse att demokratin vidmakthålls och utvecklas. Är detta bara ett slag i luften och en pappersprodukt för att framstå som en majoritet som säger sig värna demokratin men gör allt för att underminera den.

Det är fullständigt oacceptabelt att på detta respektlösa sätt hantera demokratin och våra medborgares gemensamma skattemedel.

Anne-Marie Larsson (M)
Ledamot kommunstyrelsen